NATASHA LESTER
Autoarea bestsellerului internațional
Secretele Parisului
Casa
de pe
Riviera
DAMEN TANGO
NEMIRA

DAMEN TANGO

romane cu dragoste

Natasha Lester este licențiată în marketing și relații publice și a lucrat ca director de marketing pentru o renumită companie de cosmetice. După zece ani de carieră, s-a întors la universitate ca să urmeze cursurile unui masterat de creative writing. A scris mai multe romane, printre care A Kiss From Mr Fitzgerald (2016), Her Mother's Secret (2017), The Paris Seamstress (2018), The French Photographer (2019; în curând, la Editura Nemira), Secretele Parisului (Nemira, 2021; The Paris Secret, 2020). Toate s-au bucurat de mare succes internațional și au ajuns pe listele de bestselleruri The New York Times și USA Today. Noua ei carte, The Riviera House, este în curs de apariție. În prezent, Natasha Lester locuiește împreună cu soțul și cei trei copii în Perth, Australia, unde studiază istoria modei, face ilustrație de modă și colecționează haine vintage.

DAMEN TANGO

NATASHA LESTER

Casa *de pe* Riviera

Traducere din limba engleză de
IULIA DROMERESCHI

NEMIRA

Redactor-șef: Alina SÂRBU
Coperta: Raluca Ilie
Ilustrația copertei: Copyright © Ildiko NEER/ Trevillion Images
Prepress: Alexandru CSUKOR
Redactor: Andreea IANCU
Tehnoredactor: Antonela IVAN
Lector: Elena-Anca COMAN

Natasha Lester
THE RIVIERA HOUSE
Copyright © Natasha Lester 2021
The moral right of the author has been asserted.
First published in the United Kingdom in the English language in 2021 by Sphere, an imprint of Little, Brown Book Group.
Credit Line.
The quote on page 7 is reprinted with permission © Heather Rose 2016, *The Museum of Modern Love,* Allen & Unwin Pty Ltd, Australia.

Toate personajele și evenimentele din această carte, în afara celor care sunt, în mod clar, în domeniul public, sunt produse ale imaginației autoarei sau sunt tratate drept fictive; orice asemănare cu evenimente, locuri sau persoane (în viață ori decedate) este în întregime întâmplătoare.

Copyright © NEMIRA 2023, pentru prezenta ediție în limba română.
DAMEN TANGO este o colecție a Editurii **NEMIRA**.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1566-3

Cuprins

Partea întâi. Paris. 1939–1941
Partea a doua. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a treia. Paris. 1941–1943
Partea a patra. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a cincea. Franța. 1943
Partea a șasea. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a șaptea. Paris. 1943–1944
Partea a opta. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a noua. Paris. 1944
Partea a zecea. Paris și New York. 2015
Partea a unsprezecea. Paris. 1944
Partea a douăsprezecea. New York. 2015
Partea a treisprezecea. Epilog
Nota autoarei
Mulțumiri

Tatălui meu, care nu va putea citi această carte și care s-ar putea să nu mai fie printre noi când va fi publicată: meriți pace și odihnă. Sper să vină repede.

Ai toată iubirea mea...

„Și astfel ajungem la partea care s-ar putea să-ți frângă inima. Desigur, nu pot îndura asemenea momente, fiindcă există și zile care nu au nimic de-a face cu durerea, zile pe care nici măcar eu nu mi le pot închipui, dar și unele care nu vor fi nici bune, nici ușoare... Dar mereu toate vor avea de a face cu arta... Toate aceste lucruri care îți pun inima pe jar."

Heather Rose, *The Museum of Modern Love*

PARTEA ÎNTÂI

PARIS
1939–1941

Capitolul 1

— Voi întârzia, i-a spus disperată Éliane lui Yolande, pe care, la vârsta de cinci ani, nu o interesa deloc ce obligații avea sora ei mai mare.

De fapt, era evident, după pumnii ei strânși, că familia Dufort urma să fie victima unei crize și, dacă Éliane nu găsea și altceva în afară de un coltuc vechi de pâine pentru micul-dejun, Yolande urma să izbucnească, iar Éliane avea să lipsească de la cursul de dimineață la Școala de Arte.

— Tuturor ne este foame! s-a răstit Angélique la Yolande.

Angélique era a doua ca vârstă după Éliane.

Éliane s-a uitat lung la fețele posomorâte și tăcute ale surorilor sale. Jacqueline, care avea doisprezece ani, se uita la ea cu ochi rugători, îndemnând-o să calmeze atât isteria lui Yolande, cât și furia lui Angélique. Ginette, care avea opt anișori, căsca, trezită de agitație și de vocile ridicate.

Chiar avea să întârzie. Dar nu era vina surorilor sale că părinții lor investeau orice franc, inclusiv salariul lui Éliane, în braseria lor care trăgea să moară și că, din cauza asta, n-aveau mâncare în casă. S-a răsucit pe călcâie și, în ciuda durerii aproape fizice pe care o simțea chiar și numai gândindu-se la asta, și-a strâns toate pensulele din păr de nevăstuică, le-a aruncat într-o sacoșă și i-a spus lui Yolande cu voce fermă, dar iubitoare.

— Promit că mâine vei primi un croasant la micul-dejun. Dar asta numai dacă te îmbraci pentru școală și o lași pe Angélique să-ți aranjeze părul.

Yolande a sărit de pe podea, unde zăcea înlăcrimată, iar părul blond i-a săltat. Brusc binedispusă, fetița s-a aruncat spre Éliane.

— *Merci*, a șoptit, cu capul îngropat în fustele ei.

— Te iubesc, a spus Éliane, mângâindu-i părul.

Apoi, în timp ce Angélique o ajuta pe Ginette să-și găsească pantofii, Éliane i-a spus lui Yolande la ureche:

— Angélique este speriată. E primul an în care are grijă de tine. Ajut-o! Astfel, va vedea că nu trebuie să-și facă atât de multe griji.

Și lui Angélique, în timp ce-o săruta de la revedere, Éliane i-a explicat:

— Yolande vrea doar să fie iubită. Îmbrățișeaz-o și va fi cuminte.

Trecuseră doar șase luni de la a cincisprezecea aniversare a lui Angélique. Cadoul ei fusese preluarea de la Éliane a așa-numitului privilegiu de a le pregăti pe copile pentru școală, de a le aduce acasă seara, de a lua resturile de la braserie pentru cină, de a le hrăni pe toate și de a le duce la culcare. Yolande și Angélique încă se certau, în absența lui Éliane, care acum petrecea acele ore la serviciu.

Din fericire, Ginette și Jacqueline aveau nevoie doar de o îmbrățișare, de un pupic, și Éliane a putut pleca, troncănind pe scara care cobora în spirală de la apartamentul lor aflat la etajul trei până la Galerie Véro-Dodat, un fost *passage couvert*[1] în stil Belle Époque. De-a lungul său se înșirau fațadele de mahon, cândva superbe, ale magazinelor care rămăseseră, de acum, goale în mare parte. Acestea erau separate între ele de coloane ciobite din marmură și de heruvimi cu fețe încă voioase, deși celor mai mulți le lipseau cel puțin un deget, două dacă nu cumva întregul picior. Mirosul de cafea stătută care emana din braseria părinților ei părea să plutească în jurul globurilor vechilor felinare cu gaz,

îndemnându-l pe orice client suficient de necugetat încât să se aventureze în galerie să o ia la fugă pentru a-și salva papilele gustative de la dezastru.

După ce a ieșit în stradă, a mers mai departe spre Muzeul Luvru, unde avea să studieze și să lucreze, netulburată de surorile ei. Drumul a făcut-o să simtă atât ușurare, cât și un dor imens de îmbrățișările, sărutările și micile semne de afecțiune de care de acum avea să se bucure Angélique. Éliane spera ca sora ei să prețuiască acele dovezi de afecțiune așa cum se cuvenea.

La Aile de Flore, aripa Luvrului care se întindea de-a lungul râului, Éliane a alergat drept spre École du Louvre. S-a așezat în amfiteatru privind șirurile de studenți, căutându-și fratele, pe Luc, fără să-l găsească, însă. Pentru că, deși sufletul lui era devotat artei, Luc alegea să o venereze de prin cafenelele din Montparnasse.

Monsieur Bellamy a început să vorbească despre Renașterea italiană și despre pictorii săi, iar Éliane s-a concentrat asupra femeilor cu păr lung, voluptuoase, asupra heruvimilor cu toate părțile intacte și asupra clarobscurului din tablourile cu martiri. La prânz, a părăsit clădirea pentru că nu putea asista la cursurile de după-amiază. Familia ei avea nevoie de banii pe care-i câștiga. Înainte să intre în muzeul propriu-zis și să-și ocupe locul de la recepție, gata să-i direcționeze pe vizitatori spre *Venus din Milo* și spre *Mona Lisa*, s-a dus să-l vadă pe *monsieur* Jaujard, directorul Musées Nationaux (Muzeele Naționale). El îi permisese să-și continue studiile la École, deși nu-și putea plăti cursurile și nici nu putea asista la toate.

— *Monsieur*, a întrebat politicoasă, știți unde mi-aș putea vinde pensulele?

Le-a scos din sacoșă, refuzând însă să privească acele ultime rămășițe ale visului ei copilăresc de a deveni pictoriță.

— Sunt de bună calitate, din păr de nevăstuică, și poate ar fi potrivite pentru un student.

Monsieur Jaujard i-a studiat cu atenție comorile, evitând cu delicatețe s-o privească în ochi. Ea știa că se înroșise din cauza rușinii de a cere încă o favoare și din cauză că astfel recunoștea că dăduse greș.

— Lasă-le aici. Știu un tânăr care-ți poate oferi un preț bun.

— Mulțumesc, a spus ea încet, silindu-se să renunțe la pensule, cu gândul la expresia pe care o va avea a doua zi Yolande, când o să mănânce croasante la micul-dejun, nu pâine râncedă.

La scurt timp după ce se închisese Luvrul, *monsieur* Jaujard a apărut cu un plic pentru Éliane.

— Pentru tine, i-a zis.

Tânăra l-a deschis și a descoperit în el de cel puțin două ori suma pe care sperase să o dobândească. Acum, venise momentul ca obrajii lui *monsieur* să se înroșească, atunci când ea i-a mulțumit din suflet. Apoi a plecat de la muzeu, știind că trebuia să cheltuiască banii câștigați chiar în după-amiaza aceea, altfel aveau să fie transformați în băutura care o să alunece pe gâtlejurile tatălui ei și ale prietenilor lui, în braserie.

Străzile erau liniștite. Ambițiile incerte ale lui Hitler aruncaseră o umbră asupra Parisului. Éliane a intrat în magazinul universal La Samaritaine și a găsit două *soutien-gorge*[2] ieftine, dar potrivite pentru Jacqueline, care avea nevoie de sutiene de câteva luni, dar, chiar dacă mama lor remarcase, prin ceața oboselii de după munca de optsprezece ore pe zi la braserie, că fata crescuse, nu avuseseră bani pentru a rezolva problema. După ce a plătit lenjeria, i-au rămas suficienți bani pentru croasante.

Zâmbea mergând spre casă, știind că avea în sacoșe lucruri care o să-i bucure surorile, până când cineva care ducea două măști de gaze a pășit pe trotuar, în fața ei. A privit în altă parte, dar de cealaltă parte a străzii era alt parizian, ce ducea aceleași obiecte înfricoșătoare.

Doar Hitler n-avea cum să atace Franța! Deja cucerise destul de mult din Europa. Dar tot s-a oprit și și-a privit sacoșele. Un sutien avea să aline jena tot mai mare pe care Jacqueline o simțea față de propriul corp, care i se rotunjea rapid. O mască de gaze i-ar fi putut salva viața, însă.

— Éliane!

Un braț i-a cuprins umerii și s-a trezit cu fratele ei, Luc, alături. Cu un an mai mare, blond, la fel ca ea, rânjea într-un fel care o făcea mereu să zâmbească.

— Ți-l amintești pe prietenul meu Xavier? a început Luc, aprinzându-și o țigară, în timp ce vorbea, cu brațul încă peste umerii ei, așa că Éliane a ridicat palma ca să apere flăcăruia de vânt. A mers cu mine la școală câțiva ani, înainte să-l ducă familia lui înapoi în Anglia.

Éliane își amintea vag de un băiat cu părul negru, născut în Franța, dar care locuise mai mult în Anglia și care li se încurca printre picioare în apartament în mai toate după-amiezile după școală, cu mulți ani în urmă. Era cu doi ani mai mare decât Luc, dar Luc hotărâse că acel Xavier avea să fie următorul Picasso și-l obligase să accepte să fie învățat cum să picteze. Nu conta că Luc ar fi trebuit s-o ajute pe Éliane să aibă grijă de copii. Își petrecea timpul până la cină pictând și apoi ascundea dovezile înainte să urce mama lor și să-i ducă la culcare, moment în care Xavier era deja plecat. Prezența băiatului devenise secretul fraților, ca și dorința lui Éliane de a se face pictoriță: lucruri despre care vorbeau doar când părinții nu erau de față, pe treapta din exteriorul apartamentului, noaptea, ținând câte o ceașcă de cafea în mână.

— Am dat azi peste el, a spus Luc. În Montparnasse. Era acolo să-l vadă pe Matisse. Matisse!

— Matisse? a repetat Éliane, râzând de entuziasmul fratelui ei. Înseamnă că s-a schimbat mult de când nu l-am mai văzut. Purta pantalonii ăia scurți, englezești, îngrozitori...

— Nu-mi mai vin, i-a întrerupt o voce din spate.

Luc râdea, de parcă Éliane ar fi spus ceva amuzant, iar ea s-a întors și a văzut un bărbat brunet, care avea pete de vopsea pe degete. Purta costum, nu pantaloni scurți, mânecile cămășii îi erau suflecate și avea o jachetă aruncată pe umăr, ca un om mare.

— Tu ești Xavier? a întrebat ea, uimită.

El a încuviințat.

— Și tu probabil că ești Éliane. Deși nu cred că te-am văzut vreodată fără cel puțin una dintre surori în brațe.

— Acum are Angélique grijă de toată lumea.

Spunând acestea, s-a gândit, pentru prima dată în viață, la cât de simplă era rochia pe care o purta. O făcuse dintr-un rest de material, închipuindu-i că imită o rochie Lanvin pe care o văzuse într-un catalog, dar acum i se părea că nu era decât rodul încercării stângace a unui copil de a se îmbrăca precum adulții.

Xavier, în ciuda petelor de culoare de pe degete, părea cu vreo cinci ani mai în vârstă, chiar dacă ea știa c-avea doar douăzeci și trei. Ea, una, abia împlinise douăzeci.

Dintr-odată, toate clopotele din Paris au început să bată, iar Éliane și-a revenit din reverie.

— Am întârziat, a spus, pentru a doua oară pe ziua aceea. Dă-i asta lui Jacqueline.

I-a aruncat pachetul lui Luc.

— Trebuie să mă duc direct la braserie, altfel...

S-a oprit, dar, cu toate acestea, mâna i s-a îndreptat spre obraz.

— Du-te, a zis Luc.

El și Xavier au mers aproape la fel de repede ca ea și au văzut toată scena: tatăl ei urlând, chiar dacă întârziase doar cinci sau șase minute.

— Pe unde-ai umblat?

— I-am cumpărat lui Jacqueline un sutien, fiindcă nimeni altcineva n-o va face, i-a răspuns tânăra.

Tatăl ei i-a tras o palmă usturătoare.

Cu coada ochiului, l-a văzut pe Xavier cu mâna pe ușa braseriei. A putut respira din nou doar când Luc l-a împins pe scările ce duceau către apartament, unde Xavier avea să descopere că mobila lor dispăruse, vândută pentru a plăti datoriile lui *papa*, și că rămăseseră doar cu strictul necesar: paturile, o masă, o canapea și șase scaune.

Mama ei, care ieșise din bucătărie când auzise lovitura, i-a surprins privirea și a ridicat din umeri, în semn de solidaritate cu ea.

O, cât de bine-ar fi fost dacă Éliane și-ar fi putut permite să se lase în voia unei dureri de cap!

Éliane a tot împăturit șervete, până când a apărut primul mușteriu. Clienții erau tot mai rari și, pentru că două mese erau în permanență ocupate de prietenii tatălui ei, care veneau pentru vinul foarte ieftin, Éliane știa că avea să treacă mult, mult timp până când o să strângă suficienți bani pentru a fi acceptată ca studentă cu normă întreagă la École du Louvre. Sau poate că nu avea să ajungă niciodată studentă!

La aproape opt și jumătate, a văzut-o pe Angélique în *passage*, chemând-o, așa că s-a strecurat afară.

— Ce este?

— Yolande nu-și găsește păpușa. Cea cu care-i place să doarmă.

Éliane a închis ochii și a încercat să se gândească. Nu erau prea multe ascunzători în apartament.

— Lipsesc și mănușile mele, a adăugat iute Angélique. Cele primite de la tine de ziua mea.

Amândouă au privit în același timp spre bucătărie, unde tatăl lor gătea cina.

Éliane a privit-o fix pe sora sa.

— Poate că încă nu le-a vândut, a zis ea. Poate c-o să le găsesc.

— Yolande nu vrea să doarmă fără păpușă.

Sora ei, de obicei vioaie, vorbea resemnată și Éliane a strâns-o la piept și a sărutat-o pe frunte, înțelegând ce efort făcea Angélique să se gândească la păpușa surorii sale, și nu la propriile mănuși.

— Dă-i lui Yolande ceva de la mine cu care să doarmă, a îndemnat-o Éliane, știind că, dacă nu dormea, Yolande avea să facă praf starea de spirit a tuturor. Iar tu poți lua mănușile mele.

Angélique a strâns-o tare în brațe și, pentru a mia oară în cei douăzeci de ani ai săi, Éliane și-a dorit să-și ia surorile și să plece. Cu siguranță, se putea descurca mai bine decât o făceau un tată falimentar și o mamă surmenată. S-a încruntat, privind-o pe Angélique, care urca scările. Poate că era cazul să renunțe complet la școala de arte și să lucreze la Luvru și dimineața.

Minutele treceau. La ora zece, s-a auzit clopoțelul și Éliane, care spera să închidă, s-a întors spre ușă cu un zâmbet fals.

Era Xavier.

— Speram să pot primi un pahar cu vin, a spus el, accentul britanic abia simțindu-se în vocea lui.

— Luc nu e aici, i-a răspuns, știind că fratele ei era, probabil, în Montparnasse, bând vin și prefăcându-se că, frecventând cafenelele unde mergeau artiștii din Școala de la Paris, ar fi putut crea el însuși opere de artă.

Se așteptase ca Xavier să-l fi însoțit.

— Am fost în Montparnasse două ore și l-am ascultat pe Luc vorbind despre muze cu modelul unui artist. Căutam un loc ceva mai puțin zgomotos.

— Ei bine, a arătat ea spre scaunele goale, ai găsit cel mai liniștit restaurant din Paris.

El a izbucnit în râs.

— Nu cred că e cel mai bun slogan pentru a atrage clienții, dar e ceea ce-mi doresc acum.

Zâmbetul lui Éliane a devenit strălucitor. L-a condus la masă și i-a turnat vin. Xavier a privit spre bucătărie, de unde se auzea vocea tatălui ei, care, ușor amețit, cânta o melodie deșănțată.

— Poți sta jos?

Ea a încuviințat.

Xavier i-a întins paharul.

— Pentru tine.

— Mulțumesc, a zis ea sorbind și simțind că oboseala din picioare îi dispare. Ai venit la Paris în vacanță? l-a întrebat, dintr-odată dornică să afle mai multe despre acel bărbat care-i cumpărase vin și o invitase să ia loc. Mi se pare un moment ciudat să vii aici.

Lângă ei se afla un ziar. Titlul de pe prima pagină anunța vestea tulburătoare că Uniunea Sovietică semnase un pact de neagresiune cu naziștii. Éliane l-a dat laoparte cu cotul.

— Tocmai fiindcă sunt vremuri ciudate mă aflu aici.

Xavier s-a lăsat pe spătarul scaunului, iar Éliane s-a întrebat de ce o vizita pe ea, sora prietenului său, care nu avusese timp să-și dea cu ruj toată ziua, care purta o rochie simplă, din bumbac, și

probabil avea o urmă roșie pe obraz după ce tatăl ei îi trăsese o palmă.

— Nu mai știu dacă ți-am spus că tatăl meu are aici o galerie de artă, a continuat el. Are una și la Londra, și alta la New York.

Éliane a zâmbit sec.

— Pe vremea aia eram prea ocupată să urlu la copile, în timp ce tu îi povesteai toate astea lui Luc.

Xavier a zâmbit, iar ea și-a dat seama că nu își putea lua privirea de la ochii lui căprui-închis, o nuanță despre care nu știa sigur că poate exista într-un tub de vopsea și care părea greu de obținut prin combinarea mai multor culori. Era precum lumina dimineții dansând pe bronz.

— Nu-mi aduc aminte mare lucru despre familia ta, dar știu că nu urlai niciodată, a spus el.

Éliane s-a ridicat și a luat de pe raft încă un pahar. Deși planul ei fusese să mărture și să se ducă la culcare, nu se mai simțea obosită.

— Revin, a spus ea.

A vârât capul pe ușa bucătăriei și i-a spus mamei:

— Încui eu. Mai e un client, dar nu vrea mâncare.

Tatăl ei a mormăit, și-a scos șorțul și a ieșit fără s-o aștepte pe mama, care a sărutat-o pe Éliane pe obraz și a plecat, la rândul său. Éliane s-a întors la Xavier cu o sticlă de vin, i-a turnat un pahar și și-a auzit oftatul de ușurare răsunând în restaurantul acum pustiu.

— Scuze, i-a spus ea. Nu sunt obișnuită să stau aici fără să fac nimic.

Xavier și-a sorbit vinul, privind-o de parcă ar fi fost un portret demn de contemplat.

— Tot mai ai grijă de surorile tale? Luc a zis că studiezi la École, cu el. Și că lucrezi la Luvru, dar și aici. Eu îmi amintesc însă că pictai cândva. Ca Luc.

Éliane a râs scurt.

— Nu ca Luc, nu.

Atât a spus.

Xavier aștepta. Éliane și-a înghițit vinul, a rotit paharul și a studiat petele vechi lăsate de Bordeaux-ul vărsat pe masă cândva, demult.

— Pictam, a spus ea. Dar pânzele sunt scumpe. E nevoie de timp să exersezi. Fac doar cursuri de istoria artei acum. Dimineața. Înainte să-mi înceapă tura la Luvru.

— Mai ai lucrări de-ale tale?

Xavier s-a aplecat, încercând s-o facă să-și ridice ochii spre el. Așa că l-a privit.

— A trebuit să-mi vopsesc cu alb pânzele pictate și să le vând.

Părul negru și ochii întunecați, cămașa albastră și fizicul bine clădit îl făceau chipeș, însă datorită purtării sale devenea nespus de atrăgător, aproape irezistibil. Dacă tatăl lui deținea galerii de artă în jurul lumii și Xavier se întâlnea cu artiști precum Matisse, avea bani și putere. Cu siguranță, alura și hainele sale sugerau încrederea în sine a cuiva care își cunoaște locul în lume. Dar, în loc să-i spună povești despre artiști cunoscuți, alesese să îi pună întrebări despre arta ei.

Erau foarte amețitoare bunătatea lui, căldura și interesul sincer care-i sclipeau în priviri. Éliane și-a împins paharul laoparte, pentru că nu voia să se îmbete și mai mult.

— Ai început să-mi povestești despre galeria tatălui tău, i-a spus, dorind să afle mai multe despre el.

— Tocmai mi-am încheiat studiile de drept, a zis Xavier. A fost un compromis cu tata: merg la Oxford, iar el mă lasă să am ceea ce numește „ultimul meu flirt cu uleiul pe pânză". Un an în Franța, să învăț de la el cum să conduc o galerie și să pictez în timpul liber.

A zâmbit melancolic către paleta de nuanțe de albastru din palma sa.

— Apoi, rămân în Paris să preiau afacerile europene ale galeriei, în timp ce tata se va ocupa de America și Anglia. Cu un Hitler atât de imprevizibil, trebuie să fim aici și să ne asigurăm că totul e în siguranță, în caz că...

— Crezi că va fi război? a întrebat ea, posomorâtă.

— Nu știu.

Éliane s-a aplecat în față, complet prinsă de conversație. Era un subiect de care părinții ei păreau complet dezinteresați, de care Luc râdea și cu care ea nu voia să-și sperie surorile.

— Sper că Hitler va considera că-i ajunge, a spus Xavier. Are Austria, Cehoslovacia și, acum, o alianță cu Rusia... Și a distrus complet lumea artistică, pentru că fie a trimis în lagăr toți artiștii evrei din Germania și din noile țări cucerite (sau pe toți cei care au refuzat să picteze ce-a poruncit), fie s-a asigurat că niciunul nu va mai picta vreodată. Nu doar că pune mâna pe națiuni, dar le distruge și arta, și cultura.

— Nu m-am gândit la asta, a spus Éliane încet. La felul în care războiul poate afecta arta. Și e o prostie, pentru că tot ce trebuia să fac era să cercetez istoria, ca să văd că nu numai oamenii suferă când țările sunt în război.

— Totul are de suferit când puterea și banii le mai aparțin doar avarilor. Și încep să cred că există mai mulți avari decât oameni decenți.

Xavier a sorbit din băutură și a clătinat din cap.

— Scuze. Nu am vrut să vin și să vorbesc despre lucruri care provoacă tristețe. Am venit pentru că...

O privea cu ochii aceia ai lui care erau la fel de tulburători precum clarobscurul unui tablou de Rembrandt. Apoi a clipit, și ea a simțit până în suflet fluturarea genelor lui.

— Voiam să te fac să zâmbești, i-a mărturisit el, fără a-și feri privirea, deloc rușinat de ceea ce sugerau cuvintele lui. Așa cum i-ai zâmbit fratelui tău după-amiază, pe stradă. Ai un zâmbet frumos.

Ea nu s-a putut abține. Chipul nu doar i s-a destins într-un zâmbet larg de bucurie, ci i s-a luminat dintr-odată. Iar Xavier i-a zâmbit, la rândul lui.

Și, cu toate că și-ar fi dorit mult, ea nu a avut curajul să-i spună: „Și tu ai un zâmbet frumos.“

1 „Pasaj pietonal acoperit“ (fr., în original) (n. red.).

2 „Sutiene“ (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 2

În drumul ei spre muncă, Éliane a văzut tot mai mulți oameni cumpărând măști de gaze și lanterne. Apoi, s-a așezat la biroul ei de la Luvru, în timp ce mintea îi zbura de la Xavier la titlurile ziarelor, care afirmau că Belgia și Țările de Jos și-ar fi mobilizat armatele să se apere împotriva posibilelor ambiții ale lui Hitler. Se văzuse cu el în fiecare seară din ultima săptămână, mereu după ora zece, când braseria se închidea și ei puteau sta de vorbă, bând câte un pahar de vin împreună.

Îi spusese lucruri despre care nu mai pomenise nimănui, lucruri dureroase despre familia ei și despre Luc. Că absența perpetuă a fratelui ei de la École de Louvre, unde trebuia să studieze și pentru care părinții îl scuteau de muncă, o supăra uneori sau poate îi stârnea invidia, fiindcă ea nu avea opțiunea aceea. Dacă ar fi avut timp să stea într-o cafenea din Montparnasse zi și noapte, ar fi putut produce mai mult decât mahmureli și bârfe.

— Nu că-mi fac iluzii în legătură cu talentul meu de pictoriță, spusese ea cu ochii pironiți în pahar, și nu asupra lui Xavier, care îi arăta atâta compasiune, încât ei mai-mai că-i dădeau lacrimile. Pentru că nu am timp să stau printre pânze și vopsele, puținul talent pe care-l am nu poate fi cultivat. Dar să scriu despre artă și s-o studiez toată ziua, nu doar la École, dimineața, asta ar...

S-a întrerupt, cu obrajii îmbujorați, când și-a dat seama că spunea tot ce-avea pe suflet, chiar dacă abia îl cunoștea pe bărbatul care stătea în fața ei. Doar că avea încredere în el, fiindcă seară de seară îl părăsea pe Luc și lăsa în urmă Montparnasse-ul, numai și numai pentru a veni să stea cu ea.

— Cum ar fi? întrebase el cu blândețe. Ți-ar oferi ceva frumos, într-o zi care e plină, de dimineață până târziu în noapte, de muncă și de responsabilități de familie?

A simțit că-și trădează familia, inclusiv pe surorile ei, care n-aveau nicio vină, când a zis, privindu-l în sfârșit:

— Da.

— Îmi pare rău, spusese el.

A lăcrimat când și-a dat seama cât de nerealistă îi era dorința. Xavier a privit lacrima alunecând, cu pumnii încleștați, încruntat, de parcă și el și-ar fi dorit ca ea să aibă acel viitor imposibil.

Un vizitator al muzeului care cerea indicații a adus-o înapoi în prezent, în Luvru și, după ce l-a trimis spre galeria de sculpturi, ochii ei neliniștiți s-au oprit asupra picturii lui Uccello *Bătălia de la San Romano*. Un cal negru, sălbatic, se cambra pentru atac în fundal, iar sulițele roșii prevesteau ce urma să se întâmple.

S-a cutremurat. Arta nu liniștea mereu. Uneori, prevedea adevărul mult prea limpede.

— *Mademoiselle* Dufort.

În fața ei se afla *monsieur* Jaujard, înalt și demn, cu chipul grav, ca un portret renascentist.

— Închidem mâine muzeul timp de trei zile, pentru niște reparații esențiale, a zis el. Am nevoie de cât mai mult ajutor. Puteți veni împreună cu fratele?

— *Bien sûr*[3], a răspuns Éliane. Mai am un prieten, care este pictor și deține o galerie.

— Să vină și el, dacă dorește.

Înainte să poată întreba mai multe, *monsieur* Jaujard s-a îndreptat spre unul dintre *bénévoles*[4] din galerie și au purtat aceeași discuție.

Éliane s-a așezat iar. Luvrul avea să fie închis timp de trei zile. Nu se mai întâmplase așa ceva niciodată.

Încleștarea feroce a cailor din tablou părea gata să năvălească în foaier. Un grup de oameni care intrau în muzeu discutau cu voci puternice despre *boche*[5] și despre Hitler.

Ar fi fost imposibilă securizarea muzeului în doar trei zile. Ce voia să facă *monsieur* Jaujard?

Când Éliane, Xavier și Luc au ajuns a doua zi la Luvru, au găsit acolo cel puțin două sute de oameni: studenți, angajați ai muzeului, femei care lucrau de obicei la Grands Magasins du Louvre, bărbații de la La Samaritaine.

— Mutăm operele de artă în siguranță. Cu o singură bombă bine țintită...

Monsieur Jaujard nu și-a încheiat vorba, căci un fior a străbătut mulțimea.

— Dar nu mă sperie doar bombele.

Vocea lui a răsunat solemn în tot muzeul.

— Adolf Hitler poartă un război împotriva civilizației. La un marș din München, a scuipat zicând că va purta „un război nemilos de exterminare împotriva ultimelor elemente care ne-au mânjit Arta". A demonstrat, în Germania, Austria și Cehoslovacia, că va distruge orice operă pe care o consideră degenerată, toți marii noștri impresioniști și cubiști. A demonstrat că va fura pentru sine toate piesele care întrunesc criteriile supreme pentru definirea „Artei": Rubens, Tițian, *Mona Lisa*. Mă rog să nu pună niciodată piciorul în Luvru. Dar, dacă o va face, nu va mai găsi mare lucru de distrus.

Éliane a privit spre Xavier, în timp ce toți cei din jurul lor au izbucnit în urale. Nu se putea bucura. Nu fiindcă n-ar fi fost de acord cu *monsieur* Jaujard, ci fiindcă nu-și imaginase că situația era atât de disperată. Tablourile de neînlocuit nu erau niciodată mutate, decât dacă se întrevedea o catastrofă. Acum, înțelegea intenția pactului de neagresiune germano-sovietic: naziștii o să atace Franța. Urmau să năvălească peste Angélique, Jacqueline, Ginette și Yolande. Peste acel muzeu și peste toate operele de artă din el, peste acea comoară intangibilă, care-i putea face pe oameni să plângă, să întoarcă spatele sau să priceapă brusc ce este o „minune". Éliane văzuse toate astea, privise fețele transfigurate ale unor vizitatori ai Luvrului, când o lucrare le mergea la suflet, iar ei se cutremurau, uluiți, căci nu mai aveau să fie niciodată cei de până atunci.

Oare ei vor mai fi la fel după toate astea?

Au început munca. Bărbații cărau în galeria principală lemn, vată, saci de nisip, cilindri, toate ambalajele și materialele de protecție imaginabile. *Monsieur* Jaujard supraveghea îndepărtarea geamurilor cu vitralii ale Luvrului. Niște studenți de la École au coborât tablourile de pe pereți. Xavier a fost solicitat să ajute la codificarea lăzilor pentru a li se secretiza conținutul: MN pentru Musées Nationaux, urmat de litere reprezentând aripa din care făcea parte opera de artă și de un număr individual. Secretarele scoteau în patru exemplare liste care asociau numerele cu tablourile. Zgomotele scoase de ciocanele care băteau cuie bătute în lăzi continua cu insistență.

Luc, care avea sensibilitatea unui pictor și căruia îi puteau încredința manevre delicate, trebuia să îndepărteze cele mai mari tablouri din rame, să le ruleze cu grijă în jurul unor tuburi din carton și să le introducă în cilindri.

Monsieur Jaujard i-a dat lui Éliane o listă cu lucrări de artă și mai multe coli cu buline colorate.

— Pui buline galbene pe lăzile care conțin cea mai mare parte a lucrărilor. Bulinele verzi sunt pentru piesele importante. Două buline roșii pentru cele pe care nu ne putem imagina că le-am putea pierde. Trei buline roșii pentru singurul tablou din lume care trebuie neapărat salvat, a încheiat el.

— *Gioconda*.

— *Oui*.

După ce a lipit buline pe lăzile care conțineau bijuterii ale Coroanei franceze, antichități egiptene vechi de mii de ani și o coloană de stejar cu masiva *Nuntă din Cana Galileii* rulată înăuntru, Éliane a fost una dintre puținele persoane prezente când a fost dată jos de pe perete *Mona Lisa*. A privit cum era vârâtă într-o ladă din plop cu o căptușeală de catifea roșie, pe care a aplicat trei buline roșii. A fost

prezentă și când *monsieur* Jaujard i-a scris un bilet lui Pierre Schommer, care avea să primească acea încărcătură neobișnuită la Castelul Chambord, desemnat temporar drept centru de triaj pentru opere de artă neprețuite.

Lada *Giocondei*, spre deosebire de altele, avea numai literele MN. În scrisoarea lui, *monsieur* Jaujard îi cerea lui Schommer ca la primire să adauge literele LPO cu roșu, completând codul. Doar lada marcată astfel conținea *Mona Lisa* veritabilă.

Îmi voi aminti asta, și-a spus Éliane. *Într-o zi, ar putea fi important.*

La căderea nopții, a privit cum *Mona Lisa* a plecat cu primul convoi de camioane. L-a simțit pe Luc lângă ea, privind și el.

— Nu mă pot duce să le servesc vin prietenilor tatei acum, a spus fata, deși știa că tatăl o va pedepsi fiindcă-și părăsise tura la braserie.

— Nu, a fost de acord Luc, neobișnuit de serios. Nu poți.

Au intrat înapoi și au privit locul aproape pustiu. Dreptunghiuri albe de vopsea neatinsă de razele soarelui decorau acum pereții, în locul lucrărilor de artă barocă. Soclurile nu-și mai aveau rostul, iar marile galerii răsunau de strigăte, de parcă s-ar fi aflat într-o gară, nu într-un loc dedicat contemplării și frumuseții. A încercat să-și închipuie o lume a cărei inimă nu mai era Parisul, să-și imagineze Parisul fără Palais du Louvre în mijloc. Muzeul fără lucrări de artă în inima sa... Imposibil!

I s-a părut că-l vede pe Luc clipind, la fel ca ea, dar el s-a îndepărtat în praful care lucea în aer precum lacrimile.

Spre zori, *Nike din Samothrace*, înaltă de aproape șase metri și făcută din o sută optsprezece bucăți de marmură, a fost mutată de la locul său, din capătul de sus al scării Daru. Strălucise de dimineață, cu aripile de alabastru întinse, o zeiță care le amintea că luptele pot fi câștigate și că oamenii nu purtau doar războaie, ci că ei izbuteau să creeze și lucruri magnifice.

Au fost ridicate frânghiile atașate de un cadru de lemn din jurul statuii, troliile s-au răsucit centimetru cu centimetru, și *Nike* s-a înălțat în aer. A fost așezată pe o rampă construită deasupra scării și, odată fixată, a fost coborâtă cu toate cele treizeci de tone ale sale.

Unii și-au întors capetele și și-au acoperit ochii. Éliane abia mai putea respira. Xavier se afla lângă ea și tot timpul – lung, lent, nesfârșit – necesar pentru mutarea lui *Nike* cincizeci și trei de trepte mai jos i-a simțit inima bătându-i nebunește. Exclamațiile oamenilor amplificau fiecare clătinare.

Nike nu putea să cadă!

A simțit o atingere pe mână. Degetele lui Xavier s-au împletit cu ale ei. Ea nu și le-a retras.

Încă trei trepte. Două... Ultima...

În cele din urmă, statuia a ajuns în siguranță la baza scării. Nu se făcuse zob.

Suspinul colectiv al celor strânși să privească a fost cel mai dulce sunet, ca un imn, preluat de zidurile din piatră ale camerei goale, continuând la nesfârșit.

— Vreau să cred că e o promisiune, i-a spus Éliane lui Xavier, arătând din cap spre zeiță. Că războiul nu va veni și că nu va muri nimeni.

— Și eu aș vrea.

Nu îi dăduse drumul la mână.

Dar, lângă ei, părea că războiul deja începuse: în jurul statuilor prea mari pentru a putea fi mutate erau înghesuiți saci cu nisip, bucăți de lemn zăceau împrăștiate în jur, ca niște rămășițe după o explozie, și oamenii treceau cu fețele posomorâte.

Dintr-odată a știut, așa cum simțea când se îmbolnăvea Yolande și ea se trezea în miez de noapte să-i pipăie fruntea, că promisiunea pe care o dorea avea să fie încălcată. Războiul *venea*. Era doar o chestiune de timp. Și întrebarea era dacă vreunul dintre ei va putea, apoi, să privească cum *Nike* urcă iar scara, intactă, în viață, victorioasă.

Monsieur Jaujard le-a spus celor care fuseseră acolo toată noaptea să ia o pauză. Luc a dispărut să-și viziteze noua iubită, iar Xavier și Éliane au părăsit muzeul împreună, ținându-se de mână.

Au mers prin Jardin des Tuileries, prin Place de la Concorde și apoi prin Jardin des Champs-

Élysées. La stânga lor, Sena curgea agale și undeva se auzea un măturoi zgâriind dalele din piatră. Soarele se ivise ca o binecuvântare, castanii își ridicau exuberanți brațele spre cer, iar păsările cântau serenade, acompaniate de percuția blândă a fântânilor. Chiar și florile dansau. Era o zi de toamnă aproape prea frumoasă pentru a fi adevărată și natura arăta că e capabilă să creeze cea mai grandioasă operă de artă. Toate i-au dat curaj lui Éliane să întrebe ceva ce considerase a fi prea intim. Dar mâna ei o atingea pe a lui Xavier, mergeau foarte aproape, nu mai stăteau de o parte și de cealaltă a unei mese, și ochii lui o priveau, spunându-i multe lucruri intime și personale. O făcea să simtă că, poate, existau părți din Xavier menite numai pentru ea.

— Vrei să-mi arăți picturile tale? a întrebat ea. Dacă nu ești prea sătul de artă, după noaptea asta.

— Nu mă voi sătura niciodată de artă.

A strâns-o mai tare de mână.

Curând, au ajuns pe Rue La Boétie, iar Xavier a deschis ușa unei galerii numite Laurent's.

— Iată-te! a strigat un bărbat care arăta ca o versiune mai în vârstă a lui Xavier: înalt, cu părul negru vârstat cu cenușiu, distins.

— Ea este Éliane Dufort, a spus Xavier. Și el este tatăl meu, Pierre Laurent.

— În sfârșit, a zis bărbatul și i-a strâns mâna cu multă căldură. Înțeleg că-ți place arta. Ai dori să arunci o privire?

A arătat spre pereții pe care atârna un tablou viu și senzual, cu femei aproape dezbrăcate întinse pe sofale sau în fotolii, înconjurate de tapet colorat, cu vaze doldora de flori și un material în culorile curcubeului. După noaptea ciudată în care golise un muzeu, să vadă atâta culoare și lumină era ca și cum ar fi avut parte de hrană vie.

— *Odaliscele* lui Matisse, a zis ea, apropiindu-se.

— O femeie care recunoaște artiștii, a spus Pierre apreciativ.

Apoi, s-a topit precum terebentina în vopsea, lăsându-i pe Xavier și pe Éliane să își țeasă drumul printre nuanțe de roșu, albastru și verde-smarald.

— Este culoarea ochilor tăi, i-a spus Xavier despre cea din urmă nuanță, care scânteia mătăsoasă pe o pereche de pantaloni pictați. Nu mereu, s-a răzgândit apoi. Nu când lucrezi la restaurant. Dar acum așa sunt.

— Fiindcă sunt cu tine.

Adevărul era greu de evitat.

Ochii lui Xavier scânteiau acum, foiță de aur peste negru. Culorile tablourilor păreau să iasă din rame și să scânteieze în aerul dintre ei, nuanțele de roșu îi aprindeau obrajii lui Éliane.

Mâna lui Xavier a găsit-o din nou pe a ei.

— Picturile mele sunt sus. Dacă mai vrei să le vezi.

A încuviințat, iar ochii ei îi urmăreau mișcarea buzelor când vorbea. El i-a mângâiat cu privirea pomeții și gura.

A condus-o sus, unde, printre lucrările de artă, a văzut un colț luminos, lângă fereastră, plin cu tuburi de vopsea, un șevalet, cârpe murdare de pigment, o paletă plină de culoare. Xavier a arătat spre pânzele sprijinite de perete, și ea s-a uitat printre ele, uluită: Luc zisese că prietenul lui se pricepea, însă era prea puțin spus. Știind cât de mult tânjea ea după bucuria de a picta, Xavier nu se lăudase niciodată cu abilitățile lui și nu-și pomenise munca. Cu lucrările lui în mâini, a simțit că o doare inima din cauza faptului că îi înțelegea prea bine reticența, apoi a simțit că înflorește când și-a dat seama că el o *cunoaște*. Și îi pasă.

A realizat că nu spusese niciun cuvânt despre picturile lui și că propria-i reticență nu era foarte ușor de citit.

— Îmi place asta în mod deosebit, a spus, oprindu-se la o pânză mai expresivă decât celelalte.

— Édouard de Rotschild a cumpărat-o. I-o livrez mâine.

— Rotschild, a repetat Éliane uluită.

Cei din familia Rotschild, inclusiv Édouard, dețineau o parte dintre cele mai importante colecții

particulare de artă din țară.

— Uneori..., a început Xavier și ea l-a privit în ochi, dându-i de înțeles că voia să-l asculte. Uneori, înconjurat de talentul de pe pereții de jos, mi se pare dureros de evident că sunt mai degrabă dăruit decât virtuoz. Că ar trebui să mă concentrez pe cumpărarea și pe vânzarea virtuozității, și nu pe atingerea imposibilului. Dar apoi vând un tablou cuiva precum Rotschild și mă întreb dacă... dacă n-ar trebui să nu fiu pragmatic. Dacă n-aș putea cumva să-mi croiesc un destin ca pictor. Mi-e greu să mă opresc.

— E greu, a confirmat Éliane. Dar cred că-i chiar mai greu să regreți ceva...

La care ai renunțat ca să-ți hrănești familia. Cuvintele îi sunau prea mult a plâns de milă, așa că nu le-a rostit.

— Nu te opri, a zis în schimb și a atins paleta, trecându-și degetul peste râulețele lucioase de culoare uscată.

Încă o mână i s-a alăturat, fără să atingă vopseaua, ci pielea ei, dosul palmei, încheietura. Xavier s-a apropiat de ea, atât de aproape, încât îi auzea respirația, mai iute decât ar fi trebuit.

— Éliane.

I-a rostit numele de parcă era prețios. De parcă ea era prețioasă.

El și-a ridicat mâna și i-a atins fața, cu degetul mare mângâindu-i încet pometele, ca o pensulă din păr de nevăstuică pictând cu multă căldură, nu cu pigmenți, pe pielea ei. Fiecare mișcare părea să dureze o eternitate. Între atingeri se scurgea prea mult timp față de ce și-ar fi dorit ea.

Apoi, s-a întâmplat. Un sărut pe care ea l-a simțit până în vârfurile degetelor, până în degetele de la picioare, în fiecare celulă. Un sărut atât de frumos, încât i-a curs o lacrimă.

Xavier i-a șters lacrima și a sărutat locul în care se aflase cu o secundă mai devreme. Ea a întors capul, dorindu-și gura lui pe a ei și corpurile lor îmbrățișate, mâinile ei pe spatele lui, mâinile lui cuprinzându-i fața, precum iubiții de aur strălucitori din extraordinarul *Sărut* al lui Klimt, cei doi care păreau să nu mai cunoască nimic altceva pe lume în afara persoanei iubite.

Apoi, de jos, s-a auzit vocea tatălui lui Xavier:

— Hitler a invadat Polonia.

Éliane a țâșnit pe ușa apartamentului și și-a găsit mama stând la masă, cu fața în mâini, plângând. S-a uitat lung. Mama ei nu plângea niciodată, nici măcar când se ardea pe brațe în cuptoarele din braserie.

Era și Luc acolo. Și tatăl lor. Luc a luat scrisoarea de pe masă și i-a dat-o lui Éliane. Fratele și tatăl ei primiseră ordin să se alăture armatei.

Angélique a spus cu glas tremurător:

— La radio au zis că, dacă Germania nu se retrage din Polonia până mâine la ora cinci, Franța și Marea Britanie vor declara război.

— Va trebui să-ți folosești banii ca să cumperi tot ce trebuie, a zis tatăl lor, privind-o urât pe Éliane. Și nici maestrul nostru nu va putea câștiga ceva din talentul lui artistic.

Sarcasmul din ultimele cuvinte ale tatălui său l-a făcut pe Luc să ridice brațul.

Éliane l-a împins pe fratele ei afară din apartament, în jos pe scări. S-au așezat la baza lor, sub porticul de mahon, pe care scria 33 *Escalier*. Sticla spartă de la oglinzile aflate pe fiecare parte reflecta o lume făcută țăndări, iar un heruvim se apleca amețit deasupra lor, parcă gata să cadă. Éliane i-a dat fratelui ei o țigară și și-a aprins și ea una.

— Serviciu militar, a zis Luc cu amărăciune. S-a zis cu visul meu de-a deveni un pictor de rangul lui Picasso.

Atunci, de ce, ar fi vrut să spună Éliane, *nu ai pictat mai mult, nu ai lucrat din greu în ultimul an? Cafenelele din Montparnasse erau mai atractive?*

El i-a zâmbit melancolic.

— Dacă aș fi știut...

Éliane s-a uitat la magazinele goale, la fuioarele subțiri de fum ce se încolăceau în lumina palidă a zorilor și la braseria dărăpănată.

— Va trebui să renunț la școală, nu? Voi lucra la Luvru și la braserie și atât.

Luc a încuviințat.

— Mama n-are cum să se ocupe singură de braserie.

În noaptea aceea, în pat, Yolande s-a lipit de Éliane. Ginette, Jacqueline și Angélique, la fel. Tatăl și fratele lor porneau a doua zi să lupte în război, iar Éliane era cea care rămânea să-și țină familia în siguranță. Le-a cântat surorilor „Au clair de la lune“6, cântecul preferat al lui Yolande. Când Angélique a privit-o cu ochii ei întunecați, Éliane i-a zâmbit, parcă spunându-i: *Totul va fi bine*.

Curând, au adormit. Mai puțin Éliane.

Luc a dispărut devreme a doua zi de dimineață și s-a întors chiar înainte de a se face ora la care trebuia să se prezinte la ordin. A scos un plic din buzunar.

— Xavier m-a prezentat lui Rotschild. I-am vândut un tablou.

Din plic s-au revărsat mai mulți franci decât văzuse vreodată Éliane. Tatăl ei a înșfăcat banii. I-a sărutat, apoi și-a sărutat fiul pe frunte, cuprinzându-l cu brațul pe după umeri. Angélique a țipat de bucurie, iar fetele mai mici s-au strâns în jurul lor uitându-se la Luc, de parcă ar fi fost un rege, iar mama lor s-a lăsat pe un scaun și s-a holbat de la bani la fiul ei, nevenindu-i să creadă.

— I-ai vândut un tablou lui Rotschild? a întrebat Éliane și a izbucnit în râs.

Aveau bani. Și Luc, un client înstărit. Un vis născut din cenușa zilei de ieri.

— Am zis eu că ești un maestru.

Tatăl lor i-a ciufulit părul lui Luc, fără să mai arate nicio urmă din sarcasmul de ieri.

— V-am luat tuturor câte ceva, a spus Luc.

Apoi tânărul le-a oferit surorilor mai multe pachete, iar fetele au țipat de bucurie în timp ce scoteau la iveală cadouri potrivite mai degrabă pentru modelele artiștilor: bijuterii, ciorapi de mătase, exemplare din *Vogue*.

— Poți avea tu grijă de bani, i-a spus lui Éliane. Este cadoul tău.

El a rânjit, iar Éliane a simțit un junghi de ciudă, fiindcă nu-i cumpărase și ei ceva. Dar senzația a dispărut aproape imediat deoarece să aibă grija banilor era cel mai practic cadou.

— Ce tablou era, maestre? l-a întrebat, tachinându-l.

— Cu mine și cu una dintre modele. I-am zis *Îndrăgostiții*. Cred că-i un tablou al iubirii.

Un tablou al iubirii... Cuvintele au făcut-o să-și amintească senzația buzelor lui Xavier pe ale ei, nu mai departe de ieri. Se întâmplaseră atât de multe de atunci! Ce se va întâmpla cu ea și cu Xavier acum, că Franța era în război? Abia începuseră, și acum...

Éliane a încercat să-și amintească tabloul descris de fratele ei, dorind să se gândească în continuare doar la iubire, nu la război. Existau multe tablouri cu modele în studioul lui din Montparnasse, dar, de obicei, erau prezentate zăcând pe canapele și aproape dezbrăcate, ceea ce ea nu credea c-ar fi fost pe gustul lui Rotschild.

— Nu-mi amintesc, a zis ea. Aș vrea să-l pot vedea.

— Doar dacă reușești să intri în conacul Rotschild.

— Sunt mândră de tine, i-a spus ea. Știam eu că vei fi celebru.

— Va trebui să te pleci în fața mea când mă voi întoarce victorios, fiindcă îi voi învinge pe nemți și-mi voi face un renume ca pictor, a spus Luc, râzând.

A râs și ea.

— Ai grijă de tine. Și...

A ezitat, întrebându-se o clipă dacă voia să spună asta.

— Ai grijă de tata.

— Se descurcă și singur, a răspuns Luc.

Și a plecat.

În seara aceea, în timp ce mama lui Éliane prelua îndatoririle soțului la braserie, Éliane nu se gândea deloc cum să servească la mese. Ochii ei țâșneau spre ușă la fiecare clopoțel.

În sfârșit, Xavier a sosit, mai devreme decât de obicei. Războiul diminuase apetitul parizienilor și restaurantul era pustiu. Éliane a simțit că zâmbește cu toată fața când i-a văzut părul negru, ochii întunecați, începutul de barbă. Era extraordinar de frumos. Înainte să îi vorbească, l-a sărutat îndelung.

În cele din urmă, și-a sprijinit fruntea de a lui.

— Am uitat să-ți spun „bună seara", i-a zis rușinată de nerăbdarea ei.

El i-a zâmbit.

— Ar trebui să ne spunem mereu „bună seara" așa. De fapt, a murmurat el, cu buzele lipite de ale ei, nici eu nu te-am salutat. Ar trebui s-o fac.

Și a sărutat-o din nou, cu pasiune.

— Mulțumesc că l-ai dus pe Luc la Rotschild, i-a spus, după ce s-a tras un pic înapoi, cât să poată vorbi, cu trupul încă lipit de al lui. N-ar fi cumpărat un tablou de-ale lui fără recomandarea ta.

— Fără Luc, nu te-aș fi cunoscut, i-a răspuns Xavier. Așa că îi eram dator.

I-a mângâiat o buclă scăpată din agrafe.

— Știai că îmi place la nebunie părul tău?

S-au așezat la o masă, față în față, iar distanța dintre ei a devenit un spațiu care se cerea umplut în permanență: picioare care se ating, o Gauloise pe care i-o aprinde el, degetele lor care se atingeau ușor, ca o pensulă cu vârful fin, ce trasează o linie pe pânză – și Éliane se întreba cum de pânza nu tremură, așa cum tremura ea.

Timp de multe luni după aceea, au fost vremuri ciudat de frumoase. Nu era tocmai război. Naziștii erau departe. Francezii îl numeau *drôle de guerre*, „război în glumă", râzându-și de Hitler. Nu se schimbase nimic, cu excepția întunericului absolut pe timp de noapte, a absenței lui Luc și a tatălui lor și a tumultului de sentimente ale lui Éliane pentru Xavier.

A continuat să lucreze, chiar dacă Luvrul era acum un muzeu cu puține de oferit în materie de artă: doar sculpturile prea mari pentru a fi mutate și cam zece la sută dintre tablouri rămăseseră. *Monsieur* Jaujard o păstrase pe Éliane, fiindcă știa că avea nevoie de bani. Ea îl ajuta să țină legătura cu diversele castele franceze în care fuseseră depozitate operele de artă de la Luvru.

Într-o seară de iarnă, după ce a plecat de la Luvru, s-a apropiat agitată de apartament, știind că trebuia să vadă ce fac surorile ei înainte de a începe munca la braserie. Tatăl lor era acasă, într-o permisie de două săptămâni, și asta încinsese spiritele. Dar nu a auzit nimic în timp ce urca scările. Chiar și fără prezența tatălui lor, într-o seară normală, la ora șase, Angélique ar fi urlat la Yolande sau Yolande ar fi chicotit după vreo șotie pe care i-o făcuse surorii sale. Era doar tăcere.

Lui Éliane nu-i venea să creadă ce a văzut când a deschis ușa. Angélique amesteca într-o oală, Ginette lucra la matematică, la masă, Jacqueline punea farfurii și tacâmuri pentru cină, iar Xavier stătea pe podea cu Yolande în poală și-i citea o carte.

Zgomotul ușii închizându-se a făcut ca toată lumea să se întoarcă și să se uite la Éliane cu vinovăție. Nu a spus nimeni nimic.

Apoi, Xavier s-a ridicat și Yolande i-a alunecat din poală. Cravata și haina de la costum și le aruncase pe un scaun. Purta pantaloni și o cămașă care fuseseră cândva călcate și curate, dar acum erau boțite. Avea mânecile suflecate, iar ceasul lui din argint arăta în mijlocul apartamentului sărăcăcios ca o bijuterie furată.

— Voiam să plec înainte să ajungi acasă, a spus el, privindu-și ceasul.

Expresia lui se potrivea perfect cu a lui Angélique: era a unei persoane care făcuse ceva rău și știa că fusese prinsă.

Éliane s-a întors spre Angélique, fără cuvinte. De ce stătea Xavier pe podeaua apartamentului lor, citindu-i surorii lor o poveste, când trebuia să fie la muncă?

Angélique a pus lingura jos și mâinile în șolduri.

— M-am dus la galerie și i-am zis să vină, a spus ea.

— Ce ai făcut?

Ochii lui Éliane au trecut de la Xavier la sora ei.

Éliane nu-i ceruse nici măcar o dată ceva lui Xavier. Era mulțumită că el nu-i oferea niciodată bani, fiindcă n-ar fi acceptat. Ocazional, cumpăra mărunțișuri pentru surorile ei: un zmeu pentru Yolande, o carte pentru Ginette, un măr proaspăt pentru Jacqueline, o agrafă pentru Angélique. Dar să-i fi dat bani ar fi însemnat milă și caritate și ar fi făcut-o să-i fie inferioară. Ar fi făcut-o să fie slabă. Avea atât de puține cu care să se mândrească, dar se mândrea cu grija pe care le-o purta surorilor ei.

— M-am dus la Luvru, a zis repede Angélique. Dar nu e deschis, așa că n-am putut intra. Și...

S-a oprit, cu sentimentul de remușcare colorându-i obrajii.

— Eu am creat problema, deci trebuia să o rezolv.

Angélique a privit-o pe Yolande protector, cu afecțiune, și lui Éliane i s-a strâns inima.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat ea, cedând puțin și apropiindu-se de Xavier.

Angélique a ridicat din umeri.

— I-am zis tatei ceva ce nu trebuia.

— Te-a lovit?

Xavier s-a întins să o ia pe Éliane de mână.

Din câte știa, doar pe mama și pe ea le lovea tatăl său când se înfuria. Dacă începuse să o lovească și pe Angélique, Éliane nu putea continua să lucreze cât era el acasă. Și ar fi rămas fără bani.

— Nu. Dar a aruncat pe podea toată mâncarea pe care o adusese sus pentru cină. Yolande era flămândă. Toate eram, a adăugat Angélique, cu Yolande alături. Așa că m-am dus la Xavier și i-am cerut de mâncare.

Éliane a încercat să se desprindă de Xavier, dar el nu a lăsat-o. De fapt, a cuprins-o cu brațul de talie, de parcă ar fi vrut să o țină mereu aproape.

— Dar nu ne-a dat doar mâncare.

Vocea lui Angélique era sfidătoare, ca și cum s-ar fi așteptat ca sora ei să o certe.

— A venit aici și a avut grijă de toate fetele, cât timp am făcut eu curat.

— Angélique, a zis Éliane.

Exista deja prea multă furie în familia ei. Nu voia să contribuie și ea. S-a apropiat de sora ei și a îmbrățișat-o.

— Mulțumesc că ai rezolvat totul.

Angélique a început să plângă. Éliane i-a mângâiat părul și a liniștit-o, în timp ce Xavier punea cu polonicul supă în castroane și le așeza în fața celorlalte surori, păstrând un castron pentru Angélique.

— Ar trebui să mănânci, i-a spus Éliane surorii ei, și...

A scos din plic câțiva bani din cei pe care i-i dăduse Luc și i-a spus lui Angélique să le cumpere fetelor înghețată după cină. Angélique a privit-o de parcă înnebunise. Dar poate că o înghețată o dată la șase luni îi dădea lui Yolande ceva frumos la care să se gândească, dacă mâncarea tot era raționalizată. Éliane îl avea pe Xavier, dar Yolande n-avea nimic, nici măcar păpuși, doar o mamă surmenată și înțelegerea față de lume a unei copile de cinci anișori.

— Trebuie să cobor, le-a spus surorilor. Deja am întârziat. Somn ușor.

A părăsit apartamentul împreună cu Xavier. El s-a oprit pe casa scării și s-a întors spre ea cu ochii întunecați, un amestec de emoții: grijă, furie și o tandrețe atât de aparte, încât era tot ce-și dorea să vadă. I-a atins tâmpla, trecându-și degetele prin părul ei. Ea a tresărit și se aștepta să spună ceea ce spera să nu audă niciodată: *Lasă-mă să te ajut!* Dar el a zis doar:

— Te iubesc, Ellie.

Doamne, avea să plângă. Dar nu voia asta. S-a întins spre el, a simțit căldura care izbucnea între trupurile lor și l-a sărutat mai profund ca niciodată, iar el a lipit-o de perete, ca să fie cât mai aproape

unul de celălalt.

După o clipă lungă, el s-a retras, înroșindu-se, cu ochii lucindu-i în nuanțe de albastru, de auriu, de verde și de roșu – toate culorile fulgerau în ochii lui căprui.

— Nu mă pot abține, Éliane, a șoptit el. Apoi a întrebat-o ușor ezitant: Asta înseamnă că mă iubești și tu?

Ea a râs și l-a sărutat iar, înainte să răspundă.

— Chiar trebuie să mai întrebi? Firește că da. Mai mult decât orice.

Zâmbetul lui, pe care ea îl crezuse cândva frumos, era sublim acum.

— Te iubesc, Xavier.

— Sunt atât de multe lucruri pe care le vreau acum, Ellie, a spus el. Dar ce vreau, mai mult decât orice, este să te duc departe de apartamentul ăsta și să mă asigur că nu te mai întorci.

Ea a încremenit și a închis ochii. Oferta de ajutor de care îi era groază se apropia.

Dar el i-a ridicat bărbia și i-a sărutat pleoapele, până când ea a deschis din nou ochii.

— Știu că nu poți, a zis el blând. Este unul dintre motivele pentru care te iubesc. Ești cea mai altruistă persoană din câte cunosc. Dar astă-seară te conduc la braserie și rămân acolo până când intră măcar un client, fiindcă ai întârziat și știu ce se întâmplă când întârzii. Nu e mare lucru, față de milioanele pe care-aș fi în stare să le fac pentru tine. Așa că te rog să-mi permiți.

Acum plângea. Din cauza amintirii lui Yolande, care stătuse în poala lui, cu obrazul lipit de pieptul lui, așa cum nu stătuse niciodată cu tatăl lor. Din cauza iubirii inexplicabile a lui Xavier. Din cauză că el încerca să facă tot ce putea, fără să depășească limita, din respect pentru ea.

— Mulțumesc, i-a spus.

— Aș face totul pentru tine, Éliane.

Și ea l-a crezut.

3 „Desigur“ (fr., în original) (n. red.).

4 „Voluntar“ (fr., în original) (n. red.).

5 Termen peiorativ pentru germani, folosit de Aliați în Primul Război Mondial și derivat din *alboche* (o combinație între cuvintele franceze pentru „german“ și „varză“) (n. tr.).

6 „Voluntar“ (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 3

Apoi, a venit luna mai 1940. Germanii au atacat Belgia și amenințau Franța de la nord. La Notre-Dame s-a ținut un priveghi și moaștele Sfintei Genoveva au fost purtate pe străzi. Éliane a privit împreună cu surorile ei, sprijinind-o pe Yolande pe șold, cum a trecut sicriul cu osemintele sfinte. Era mic. Un Panzer l-ar fi strivit sub șenilele sale blindate ca pe o furnică. *Nu face asta*, și-a spus, în timp ce Yolande își încolăcise brațele în jurul gâtului ei. *Nu te gândi la ce-ar mai putea strivi germanii.*

Guvernul promisese că, în ciuda unor înfrângeri, aveau să rămână la Paris, pe poziții. Xavier părea îngrijorat și îi spunea în fiecare zi că o iubește. Ea îi răspundea la fel.

Dar, apoi, naziștii au intrat în Franța.

Nu se știe cum, la Paris teatrele și cluburile de noapte și-au continuat activitatea, dar străzile s-au umplut cu refugiați din nord, fiindcă orașele Arras și Amiens căzuseră deja. Armata britanică a fugit acasă și i-a lăsat pe francezi să se apere singuri. Bubuiturile tunurilor nu se mai opreau, amenințarea avioanelor era mereu prezentă deasupra capetelor, iar războiul le călcase deja pragul. Dar niciun soldat francez nu se zărea prin oraș. Doar civili, și nu mulți, fiindcă majoritatea parizienilor fugise deja. Mai întâi, la sfârșitul lunii mai, plecaseră cu mașinile personale cei bogați, însă acum, chiar și familii precum cea a lui Éliane plecau. Éliane n-avea idee unde erau Luc și tatăl ei: să fie cu armata franceză, care fusese învinsă, în nord? Sau fuseseră luați prizonieri, ca atâția alții?

Câteva dintre întrebări au primit răspuns într-o seară, când mergea acasă prin *passage*. O mână pusă pe brațul ei a tras-o în golul de sub scări.

— Luc! a strigat ea. Ce cauți aici?

Apoi, i-a văzut fața. Era hotărâtă. Orice urmă din fratele ei cel lipsit de griji dispăruse.

— Sunt dezertor, a zis el cu amărăciune. Guvernul francez nu mai merită alte cadavre. Dar trebuie să plecați spre sud. Naziștii vor intra în Paris în câteva zile.

Éliane a clătinat din cap.

— Trebuie să rămân, a spus ea. Cineva trebuie să lucreze. Le voi trimite bani tuturor.

— Știam că vei spune asta. De aceea nu ți-am zis imediat că tata a fost luat prizonier, alături de zeci de mii de soldați. Voiam să alegi să rămâi, nu să rămâi fiindcă așa crezi că trebuie.

Éliane a ridicat mâna și a atins obrazul pe care tatăl ei îl lovise de atâtea ori. S-a gândit la el o secundă, sperând ca el să nu sufere prea tare, apoi gândurile i s-au întors la surorile și la mama sa.

— N-avem de ales, a spus ea. Celelalte vor pleca de dimineață.

— Eu voi mai petrece o noapte în Montparnasse.

Fața lui sumbră spunea, mai degrabă, că va profita de plăceri cât mai existau, nu că se va bucura de ele.

Éliane a știut că-și dorește și *ea* ceva de care să se bucure.

Nu s-a dus la braserie. A mers la galeria lui Xavier și i-a șoptit ceva la ureche.

— Ești sigură? a murmurat el.

— Da.

La scurtă vreme, stătea lângă el într-o cameră de hotel: o frumoasă clădire de epocă, de pe malul stâng al Senei, cu perdelele din voal fluturând fermecător la fereastră.

— Te iubesc, i-a spus Xavier, în timp ce degetele lui îi mângâiau fetei obrajii.

— Și eu te iubesc, a șoptit ea, aproape neajutorată, pentru că era imposibil să exprime în cuvinte tulburarea din trupul și din mintea sa, tot ce simțea ori de câte ori era cu el.

Xavier a scos din buzunar un pachet și i l-a întins.

— Pentru fiecare sticlă se folosesc zece mii de flori de iasomie de Grasse și douăzeci și opt de duzini de trandafiri de mai.

Éliane a desfăcut ambalajul și a găsit o sticlă pătrată, umplută cu un lichid de culoarea ambrei, pe care scria *Joy*[7]. A scos dopul și a inhalat parfumul, aproape la fel de îmbătător ca al lui Xavier.

— Se produc doar cincizeci de sticle pe an, a continuat el. Deci, aproape nimeni altcineva nu va mirosi ca tine. Asta înseamnă că te voi găsi mereu.

Éliane s-a apropiat de el.

— Orice s-ar întâmpla, a încheiat Xavier.

Ea a pus jos parfumul.

Apoi, s-a întors, el a răsucit-o, dându-i laoparte părul lung, blond și deschizându-i un nasture de la rochie. I-a mângâiat pielea pe care i-o dezgolise la baza gâtului. Apoi, a desprins următorul nasture: mai multă piele de explorat pentru el. Cum era posibil să supraviețuiască? Corpul ei era deja în flăcări și nici măcar nu o sărutase încă.

— Xavier, a șoptit, iar el a sărutat-o ușor pe umăr.

Mai era un nasture. El l-a desfăcut, apoi și-a îndreptat atenția spre pielea de sub material. Ea a simțit că moare. Cu o mișcare rapidă, și-a scos rochia peste cap și a lăsat-o să cadă pe podea.

Atât de multă piele pe care el să o descopere, mai întâi cu degetele, apoi cu buzele! Părți ale corpului ei despre care nici nu și-ar fi imaginat că ar fi erogene s-au transformat în tărâmuri de plăcere hedonistă: cotul, lobul urechii, osul șoldului, scobitura spatelui. Abia dacă și-a dat seama că era întinsă lângă el pe pat. Se gândea doar la cât de mult îl iubea și la cum se asigura el că ei îi place tot ce se întâmplă, că îi place prima dată cu un bărbat. Va fi singurul cu care va face asta. Până la sfârșitul veacurilor, al lui va fi unicul trup pe care voia să-l cunoască.

A ridicat privirea spre ea, i-a zâmbit și a fost suficient s-o facă să alunece, rostogolindu-se, către ceea ce simțea că arde nu departe. I-a atins fața, suficient de apăsat încât să-l tragă în sus, astfel încât buzele lor să se întâlnească, pentru prima dată de când intraseră în cameră.

Apoi nu a mai existat nimic dincolo de Xavier și Éliane, de goliciunea lor bruscă și arzătoare, de jindul după ceva și inexprimabil, și imposibil de atins, ceva atât de copleșitor, că aproape i s-a făcut frică.

A adormit după aceea, iar când s-a trezit, i s-a tăiat respirația văzându-l pe Xavier la fel, cu părul lui șaten foarte închis și ochii așijderea, cu urma întunecată de pe obraji și bărbie, cu buzele curbate, dar și diferit, având o expresie intensă, mai concentrată ca niciodată.

El a pus o cutie pe pernă.

— Pentru tine.

— Nu poți să-mi tot dai lucruri, Xavier, i-a spus cu blândețe, dar ferm.

— Ți-am dat doar două lucruri, i-a răspuns. Parfumul și asta. Știi cât de greu a fost să nu-ți ofer mai mult în lunile astea? Cât de greu a fost să nu-ți ofer totul? Îți aparține, dacă-l vrei.

Felul în care a rostit ultimele cuvinte, „dacă-l vrei", a făcut-o să dezlege panglica, să desfacă hârtia și să scoată capacul. O fulgerare rapidă de albastru, un caboșon rotunjit, cu o stea albă prinsă în interior, două diamante tăiate pătrat pe fiecare parte și o verigă din aur alb.

— Este un safir-stea, a spus Xavier, scoțând inelul din cutie. Are douăsprezece raze, ceea ce-l face mai rar și mai frumos. Dar nu la fel de frumos ca tine.

A zâmbit și i l-a strecurat pe inelarul mâinii stângi.

— Vrei să te căsătorești cu mine, te rog?

Ultimele două cuvinte, tremurul de vulnerabilitate din ele, de parcă bărbatul acela chipeș,

fermecător, încrezător s-ar fi temut că l-ar putea refuza, au făcut-o să se îndrăgostească de el mai mult decât crezuse că este posibil.

L-a sărutat, suspinându-și răspunsul, *Da, sigur că da*, printre buzele lui, și apoi s-a întâmplat din nou. Săruturi. Trupuri. Mâini. Guri. Își imagina că a doua oară va fi o dezamăgire, că nu se va putea compara cu prima. Dar a depășit-o.

Când s-a trezit iar, era după miezul nopții, iar Xavier stătea pe pervaz, cu perdelele fluturând în jurul lui precum niște fantome. O privea atât de atent, de parcă ar fi încercat să și-o întipărească în minte. Așa că ea i-a zâmbit, a coborât din pat și s-a dus spre el. Dincolo de ei erau orașul, luna, artiștii care vorbeau cu furie despre artă și război în cafenele.

Mâinile lui Xavier i-au cuprins șoldurile și a tras-o mai aproape de el.

— Nu... nu știu cum să-ți spun asta.

A închis ochii, iar ea a simțit un junghi în inimă. Părea să-l doară totul în interior.

— Ce este? a întrebat ea, atingându-și buzele de ale lui, ca să alunge orice-l făcea să se simtă așa.

El a deschis ochii. Erau mai negri decât orice noapte.

— Plec. În Anglia...

Și-a trecut mâna prin păr, furios.

— Tata închide galeria de aici.

Éliane a făcut un pas în spate.

— Azi am aflat.

Cuvintele lui groaznice, de necrezut, au continuat.

— Trebuie să plecăm mâine. Vin nemții, Ellie. Vor ajunge curând, în ciuda a ceea ce se spune la radio, în ciuda a ceea ce afirmă guvernul. Toți cei care pot părăsesc Parisul. Aș vrea să te pot lua cu mine, dar...

S-a oprit, silindu-se, parcă, să dea crezare cuvintelor care au urmat:

— Încă putem avea tot ce ne dorim. Doar că s-ar putea să dureze mai mult.

Ellie. Doar el îi spunea așa. Până acum, adorase felul în care suna cuvântul pe buzele lui.

Capul ei s-a mișcat dintr-o parte în alta, descompunând ce credea că auzise și încercând să reformuleze cuvintele, să creeze ceva care să nu-i facă inima să i se zbată în piept, ca niște pumni de copil care băteau în ritmul lipsei sale de înțelegere.

— Pleci? l-a întrebat, vorbele fiindu-i precum urmele unor șoapte.

— Mai este o ultimă navă din Bordeaux. Trebuie să mă asigur că tata ajunge în siguranță în Anglia...

— Dar..., l-a întrerupt, apoi s-a îndepărtat mai mult de el, poticnindu-se, dezechilibrată de durere și de înțelegerea bruscă. Știai că vei pleca înainte de seara asta! *Știai*! Dar n-ai zis nimic.

El și-a întins mâna, dar ea nu voia să fie atinsă.

— Dacă nu-mi ajut tatăl să iasă, va fi blocat...

Râsul lui Éliane era ca un tăiș care spinteca noaptea.

— Blocat? *Quelle horreur*[8]. Ca bieții francezi care n-au o casă în Londra la care să fugă.

A simțit lacrimi fierbinți pe obraji.

— Cum îndrăznești? Cum îndrăznești să-mi spui acum, după tot ce tocmai s-a întâmplat?

Și-a smuls inelul de pe deget atât de brusc, încât și-a zdrelit pielea.

— Cum de-ai îndrăznit să nu-mi spui asta mai întâi? a zis cu o voce abia perceptibilă.

— N-am putut, a șoptit el. N-am vrut să stric seara asta. Să stric totul.

Seara era mai mult decât stricată. Era transformată în cenușă.

Poate că, dacă ar fi privit în altă parte, în podea, și nu în ochii ei, ar fi putut să-l urască. Dar el o privea în continuare, neclintit, ca să poată vedea iubirea strălucind în ochii lui precum stelele. Asta a durut-o mai mult decât orice. O iubea, dar o părăsea.

Și nu o iubise suficient încât să-i spună înainte. Trupul lui contase mai mult decât inima ei.

Nu mai înjurase niciodată, nimic mai mult de *zut*[9] sau *mon Dieu*[10], și nu-i spusese „ticălos“ nimănui, dar cuvântul a zburat acum de pe buzele ei:

— *Tu es un salaud*![11] Și un laș!

I-a aruncat inelul, care l-a lovit în umăr și apoi a căzut zăngănind pe podea.

Éliane și-a tras rochia peste cap, apoi a năvălit afară, jurând să nu plângă niciodată, nu din cauza lui. Căci nu merita.

Când s-a întors acasă era aproape dimineață. I-a găsit pe Luc, pe mama și pe surorile ei strânși în jurul mesei, așteptând-o. Știa că Luc le spusese că trebuie să plece. Nimeni nu a întrebat-o de ce era palidă sau unde fusese.

— Éliane trebuie să vină cu noi, a spus Yolande.

Éliane și-a smuls inima înapoi de la Xavier și le-a dăruit-o din nou surorilor sale.

Erau mai prețioase decât orice *Nike* și orice *Mona Lisa*, iar dacă operele fuseseră trimise departe, și surorile ei trebuiau să plece.

— Vă voi trimite bani să vă luați o grămadă de înghețată, a spus, dându-i mamei sale plicul cu banii de la Luc pe care reușise să-i pună deoparte.

— De unde vom ști ce să facem fără tine? a întrebat Angélique, cu buza tremurându-i, ca a lui Yolande.

Éliane le-a îmbrățișat pe amândouă.

— Veți ști, fiindcă v-am învățat totul.

S-a silit să zâmbească, iar Angélique, fie binecuvântată, a zâmbit și ea, prefăcându-se că înțelege gluma. Yolande a fost convinsă să creadă că plecau într-o aventură.

Familia Dufort n-avea mașină, așa că singura opțiune era trenul. Au așteptat zile în șir în gară, fără să poată prinde vreun loc în vagoanele supraaglomerate. Zile de stat pe vine, cu Yolande urlând în brațele lui Éliane, în timp ce sute de avioane din Luftwaffe[12] zburau pe deasupra lor și bombardau cartierele industriale ale Parisului. Parcă erau tunete. Éliane simțea că îi tremurau brațele și picioarele și știa că, în ciuda dezmințirilor oficiale, naziștii aproape intraseră în Paris. Surorile ei nu puteau fi acolo când ajungeau.

Fumul negru se înălța deasupra lor, ascunzând soarele. Printre urlete și țipete, Éliane a auzit o femeie plângând, fiindcă auzise că nemții măcelăresc copii, castrează bărbați, violează femei. *Nu*, voia să strige. *Nu*. Nu era posibil.

Un bubuit brusc a despicat văzduhul. Toată lumea țipa, ascunzându-se, fără să știe ce va cădea asupra lor. Angélique, Ginette și Jacqueline și-au unit suspinele cu ale lui Yolande, ținându-se de Éliane și aproape răsturnând-o.

Ea și-a privit mama.

— Trebuie să plecați, a spus, arătând spre mulțimea de oameni care mergeau spre sud.

Mama ei a încuviințat. Éliane a sărutat-o pe obraji.

Apoi, a sărutat-o pe Angélique, al cărei păr blond era acoperit de o eșarfă și ai cărei ochi albaștri erau măriți de groază. Jacqueline, cu părul întunecat, strângea mâna mamei lor. Ginette avea bucle roșcate, care-i săltau pe umeri. În sfârșit, Yolande, cea blondă ca un heruvim. Éliane aproape că nu-i putea da drumul, aproape că nu putea privi cum e târâtă de mama lor, aproape că nu reușea să rămână pe loc, cu un zâmbet înghețat pe chip, și îi venea să fugă după ele.

Când nu și-a mai văzut familia, Éliane s-a așezat pe jos în gară, sughițând de plâns.

Luc o aștepta în apartament.

— Ce facem? a întrebat ea, căci i se părea prea liniște fără cele patru surori gălăgioase.

— Deocamdată așteptăm. Dar, în curând, dacă va trebui, o să luptăm.

Singura cale de a afla adevărul era să asculte radio Stuttgart. Postul i-a spus lui Éliane că Pétain, vicepremierul francez, așa-numitul erou de la Verdun, minţise. Guvernul Franței nu rămăsese pe poziții. Fugiseră în stațiunea Vichy și declaraseră Parisul oraș deschis, lăsându-l fără apărare. Lăsându-i pe Éliane și pe ceilalți care rămăseseră în capitală la mila armatei germane.

Ce avea să se întâmple? Éliane a încercat să nu se gândească la ce spusese despre naziști femeia din gară. A găsit cel mai tăios cuțit din braserie, la fel și Luc, deși ea știa că acele cuțite n-ar putea nici măcar zgâria un Panzer și n-ar fi de niciun folos împotriva unei arme de foc.

Apoi, ea și Luc au așteptat lângă fereastra deschisă a apartamentului, privind. Afară nu era nimeni. Mai bine de jumătate din populație plecase, gările erau închise, spitalele evacuate, magazinele aveau obloanele trase, chioșcurile de ziare erau pustii, iar străzile așteptau, dezolate, și alți trecători decât câinii abandonați.

— Cum e posibil? a murmurat către fratele ei.

Era vară în Paris. Ar fi trebuit să stea într-o cafenea, la soare, bând cafea și inhalând fum de țigară, amețită de parfumul trandafirilor care înfloreau extravaganți în Jardin du Palais Royal. În schimb, nu simțea decât duhoare de ars și cenușa hârtiilor oficiale distruse înainte ca miniștrii să fugă. Parisul se afla sub giulgiul cerului aprins și toată lumina fugise odată cu conducătorii.

— Nu știu, a răspuns Luc dezolat.

Ea și-a șters fața și și-a privit mâna plină de cenușă, de parcă s-ar fi transformat și ea însăși, din acuarelă viu colorată, în schiță în cărbune. În spate, radioul urla că germanii aveau să ajungă curând în Paris. Nu aveau să se înregistreze violențe decât dacă poporul le declanșa. Atunci, nemții aveau să riposteze.

Éliane și Luc și-au privit cuțitele. Arătau ca niște jucării.

— Toți parizienii trebuie să rămână în case timp de patruzeci și opt de ore! a anunțat radioul.

La scurtă vreme, motoarele motocicletelor s-au turat în tăcerea care se lăsase. La geamurile câtorva apartamente de pe partea opusă a străzii se aflau oameni care stăteau, la fel ca Luc și Éliane, încremeniți de teamă. Fragmente de cuvinte în germană au început să invadeze aerul de afară, iar cenușiul s-a întins peste pânzele multicolore care alcătuiseră cândva Parisul. Difuzoarele bubuiau:

— Ați fost trădați de guvernanți! Orice act de agresiune față de armata germană va fi pedepsit cu moartea!

Astfel, războiul s-a sfârșit, într-un fel, nu prin luptă acerbă și voință implacabilă, ci prin fugă.

Éliane dorea să închidă ochii și să oprească totul. Dar, când a închis ochii, l-a văzut pe Xavier la fereastra cu perdele albe, spunându-i că pleacă. Pentru câteva secunde, s-a bucurat că o făcuse. Era anglo-francez. Englezii și germanii erau încă în război. Jumătatea lui britanică ar fi putut să îi condamne pe el și pe tatăl său. Dar felul în care-i spusese că pleacă și sincronizarea oribilă erau trădări care dureau mai rău ca niciodată.

— Xavier a plecat, i-a spus ea lui Luc, încercând să sune sec, de parcă nu conta.

Dar vocea îi era răgușită din cauza lacrimilor pe care refuza să le verse.

Luc și-a strecurat mâna într-a ei și a strâns-o. Ea i-a răspuns. Luc era tot ce-i mai rămăsese.

După ce au trecut cele patruzeci și opt de ore, Éliane i-a spus lui Luc că va ieși.

— *Monsieur* Jaujard s-ar putea să mă aștepte la lucru. Crezi că ne vom întoarce toți azi la muncă, la fel ca-n oricare altă zi?

— Nu știu. Eu nu pot ieși. Sunt în continuare dezertor. Doar dacă nu cumva s-a terminat războiul și nu ne-au zis la radio.

— Cât timp vor mai fi germani în Paris, războiul continuă, a spus Éliane ferm.

Și-a luat poșeta și s-a strecurat pe scări, prin *passage*, pe trotuar. Pe fiecare clădire atârnau svastici roșii și negre, grotești. Panzerele se plimbau pe Rue de Rivoli. Existau deja semne în germană, care le indicau ocupanților drumul spre noile cartiere generale din hotelurile de lux. Dacă naziștii puseseră semne însemna că intenționau să rămână.

Se gândise că nu putea simți mai multă disperare. Greșise.

— *Mademoiselle*, a spus un om într-o franceză cu accent german, și Éliane s-a lipit de un zid, văzând un soldat în uniformă germană.

— După dumneavoastră, a continuat acesta, arătându-i să-și continue drumul.

Ea s-a făcut nevăzută.

La Luvru, s-a lăsat în scaun, cu fruntea sprijinită în palmă.

O atingere pe umăr a făcut-o să tresară.

— Familia ta? a întrebat *monsieur*.

— Au plecat.

— Bine.

— *Mona Lisa* este în siguranță?

— Da. A fost mutată la Loc-Dieu, o abație. Cândva, se numea *Locus Diaboli*, „locul diavolului", a spus încet *monsieur* Jaujard.

Éliane a clătinat din cap.

— Eu cred că locul acela e acum Parisul.

Nu după mult timp a fost semnat armistițiul. Războiul se terminase, pare-se. Éliane refuza să creadă, dar nu conta. Franța a fost tăiată în bucăți, una ocupată, zona în care locuia ea, și una așa-zis liberă, cea guvernată de la Vichy, unde spera ca mama și surorile ei să-și fi găsit adăpost. Aștepta disperată o scrisoare de la ele. Nu a sosit niciuna. Dar aveau bani pentru câteva săptămâni. Aveau să scrie când le trebuiau mai mulți, s-a gândit ea.

Iunie a devenit iulie. Teatrele și magazinele s-au redeschis. Afișe care-i îndemnau pe oamenii abandonați în Paris să se încreadă în germani umpleau orașul. Bicicletele și căruțele au înlocuit mașinile pe străzi. Radiourile și ziarele franceze erau închise, iar altele, aprobate de germani, le-au luat locul. Nemții păreau să ocupe orașul complet.

Și apoi...

Parizienii au început să revină din sud. Dar nu și Yolande. Nici Angélique, sau Ginette, sau Jacqueline. Nici mama ei.

Éliane verifica zilnic cutia poștală. Era mereu goală. *Scrie-mi, Angélique*, se ruga în fiecare seară. *Scrie-mi și spune-mi unde sunteți*.

Braseria a rămas închisă. Éliane a rămas la Luvru. Acum, erau doar ea și Luc, așa că le ajungeau banii pentru mâncare. Éliane ar fi dat totul pentru vești de la surorile ei. Dorința de a ști era de nestăvilit și o rodea pe dinăuntru.

În fiecare zi, glasurile surorilor ei parcă răsunau, fantomatice, în apartament: Angélique certând-o pe Yolande să se îmbrace mai repede, Ginette citindu-i surioarei o poveste, Jacqueline încercând să cânte pentru Yolande „Au clair de la lune", și Yolande spunând: *O vreau pe Éliane*.

— Și eu te vreau, *chérie*, a șoptit Éliane în apartamentul gol.

Într-o seară, s-a întors de la Luvru și și-a găsit fratele îmbrăcat în negru, cu o geantă în mână.

S-a oprit în ușă și l-a privit.

El s-a uitat pe geam, nu la ea, și a înjurat.

„Plec", spusese Xavier, cu aceeași expresie ca a lui Luc. De parcă știa că-i va frânge inima.

Dar poate că Luc pleca fiindcă...

— S-au întors? a întrebat ea, grăbindu-se să intre și să o strige pe Yolande.

Luc a înjurat din nou.

Lipsa de zgomot din apartament și absența chicotelilor, icnetelor și crizelor erau înnebunitoare.

— Au trecut patru luni de când au plecat, a spus Luc, vorbind mai blând ca niciodată. Nicio scrisoare. Ar trebui să aibă nevoie de bani. Să scrie să le trimiți. Dar n-au făcut-o. Știi ce înseamnă asta, nu?

Éliane a închis ochii. Dar nu își putea bloca mintea. Punea imagini lângă cuvintele citite în ziare

sau auzite la radio despre drumurile care ieșeau din Paris, în iunie, devenite fluvii de oameni care fugeau spre sud. O mulțime densă, sufocantă, a disperării.

Éliane a clătinat din cap, dar Luc făcuse deja o breșă în speranța ei și permisese îndoielii să se strecoare.

Germanii opriseră coloanele de civili care fugeau din Paris și cauzaseră busculade. Cei care nu fuseseră împușcați fuseseră călcați în picioare. Prea mulți oameni, prea puțină mâncare. Cadavrele se întindeau pe marginea drumurilor ca spicele secerate, scriseseră ziarele.

Și-a dus mâna la gură, dar tot i-a scăpat un suspin.

Cum de-o putuse face pe Yolande să creadă că pornește într-o aventură? Cum de putuse Éliane să rămână în siguranța relativă a Parisului și să le lase să plece?

— Ar fi trebuit să ia copiii, a spus ea.

Cu siguranță, ochii lui Yolande erau mai frumoși decât picturile.

— Ar fi trebuit să ia copiii la castele și abații, să-i țină în siguranță. Nu operele de artă.

S-a întors către geam și și-a lipit palmele și fruntea de el, privind spre ceea ce fusese cândva un oraș al artei, al afecțiunii feroce de soră și al primei iubiri. Acum, că poleiala fusese îndepărtată, se vedea tot ce era dedesubt, lucruri despre care nu știuse: lașitatea lui Pétain, ambiția letală de neoprit a naziștilor, morțile surorilor ei.

Cum jelești patru fete pierdute înainte să crească mari?

L-a auzit pe Luc apropiindu-se și a văzut pe pervaz urmele ude ale lacrimilor ei, alături de altele, pe care nu le vărsase.

— Pleci, a șoptit.

— Mă alătur Forțelor Franceze ale lui de Gaulle. Nu mai sunt pictor.

A sărutat-o pe frunte și a îmbrățișat-o strâns, însă nu destul de îndelung.

Apoi a plecat la luptă.

Înainte, nu fuseseră decât cuvinte. Acum, era ceva ce trebuia să facă și ea, pentru ca Angélique, Jacqueline și Ginette să o ierte. Ca să o ierte Yolande.

— *Brule en enfer, monsieur* Adolf[13], a spus. Pentru ce i-ai făcut familiei mele, voi găsi o cale de a te face să arzi în iad.

7 „Bucurie“ (engl., în original) (n. red.).

8 „Ce grozăvie!“ (fr., în original) (n. tr.).

9 „La naiba“ (fr., în original) (n. red.).

10 „Dumnezeule!“ (fr., în original) (n. red.).

11 „Ești un ticălos!“ (fr., în original) (n. tr.).

12 Forțele aeriene militare ale Germaniei în cel de-Al Doilea Război Mondial (n. red.).

13 „Să arzi în iad, domnule Adolf“ (fr., în original) (n. tr.).

Capitolul 4

Luvrul era un loc în care amintirea operelor de artă pierdute încă dăinuia în dreptunghiurile de var de pe pereți. Apartamentul lui Éliane era plin de alte amintiri: părul blond al lui Yolande încâlcit într-un pieptăn, florile lui Angélique de pe pervaz, care se ofileau în ciuda apei pe care le-o punea cu generozitate Éliane. Parfumul dăruit de Xavier. În fiecare seară, se străduia să reziste tentației de a deschide sticla și de a mirosi parfumul, încerca să-și închidă inima la cuvintele lui: „Te voi găsi mereu, orice s-ar întâmpla."

Dar nu voia să fie găsită de cineva de care nu o separau doar Canalul Mânecii, ci și lașitatea.

Ca să scape de amintiri, se ducea zi de zi la Luvru și rămânea acolo până după căderea nopții, ocupată cu telefoane și hârtii despre colecțiile muzeului găzduite acum în castele. Nu zâmbea nimănui, doar lui *monsieur* Jaujard, și vorbea cu naziștii de pe stradă doar dacă era nevoie și mereu în franceză, chiar dacă știa suficientă germană să converseze, căci limbile străine și arta mergeau mână-n mână. Studiase italiana și germana la École, iar, cum bunica lui Xavier era nemțoaică, el o învățase mai mult în timpul *drôle de guerre*, gândindu-se că putea fi important.

Viața se târa mai departe, cu Éliane privind și așteptând o insurecție a francezilor, care să-i dea afară pe naziști și să îi trimită în Germania cu coada între picioare. Aștepta ocazia de a-și ține promisiunea de a lupta.

Dar nu se întâmpla nimic. Toată lumea era resemnată, de parcă parizienii ar fi crezut că așa va fi viața mereu. Era aproape cel mai rău lucru.

Spre sfârșitul lui octombrie era la biroul ei de la Luvru, când a auzit zgomotul cizmelor care alergau pe podelele din marmură. Un neamț cu un pistol s-a proțăpit în fața ei, iar alți oameni înarmați au început să strige spre ea și spre *monsieur* Jaujard.

Ea a sărit de pe scaun și s-a dat înapoi, lipindu-se de dulapuri.

— Ce vreți? a întrebat tremurând, cu ochii la arme.

Nu a răspuns nimeni. Doar au dat-o laoparte și au deschis dosarele, au scos hârtiile și, în cele din urmă, și-a dat ea seama, au furat documentele pe care le-au găsit despre inventarul făcut la ordinele lui *monsieur* Jaujard. Un inventar la care-i spusese lui Éliane să lucreze cât mai lent, al operelor de artă de la Luvru ascunse în toată Franța. Măcar, s-a gândit ea, încercând să se consoleze, nici ea, nici *monsieur* Jaujard nu scriseseră codul de pe lada cu *Mona Lisa*. Cel puțin, nu exista un dosar complet cu locurile în care erau tablourile. Toate informațiile existau doar în capul lui *monsieur*. Germanii aveau doar piese împrăștiate dintr-un mozaic complex.

Din fericire, s-a terminat totul în mai puțin de zece minute. Cizmele s-au retras. Ea s-a lăsat în scaun, a închis ochii și s-a întrebat dacă avea să se obișnuiască vreodată cu apropierea teribilă a atâtor puști. Cum de putea arta să provoace raiduri cu arma scoasă? Naziștii o să revină când o să-și dea seama câte informații lipseau?

Monsieur Jaujard i-a spus să plece acasă, dar ar fi fost mai rău să revină într-un apartament gol. Așa că i-a pregătit o cafea și au vorbit despre artă.

A doua zi, un reprezentant al Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg, sau ERR, un detașament despre

care Éliane îl auzise pe *monsieur* Jaujard vorbind cu groază, căci avea misiunea de a „salva“ operele de artă din teritoriile cucerite de germani, a vizitat Luvrul. *Monsieur* se întrebase dacă naziștii aveau să definească „salvarea“ diferit față de cum ar fi făcut-o el. Éliane nu își făcuse griji, căci operele de la Luvru erau deja în siguranță și nu necesitau „protecția“ nazistă. Dar raidul din urmă cu o zi o făcuse să se întrebe dacă era naivă când își imagina că germanii aveau să lase în pace comorile din Musées Nationaux.

Reprezentantul ERR a intrat în biroul lui *monsieur* Jaujard și a închis ușa. Éliane s-a aplecat să citească ultimul comunicat de la una dintre numeroasele agenții germane, dar ochii ei se tot mișcau spre ușa închisă, în spatele căreia se afla un nazist a cărui misiune era să ia operele de artă în custodie.

În cele din urmă, ușa s-a deschis. *Monsieur* Jaujard a arătat-o pe Éliane.

— *Mademoiselle* Dufort vă va ajuta cu plăcere. Apoi i-a spus lui Éliane: Unele opere de artă vor fi duse la Musée Jeu de Paume. Am permis să se facă un inventar. O vei ajuta pe curatoarea galeriei, pe *madame* Valland, cu inventarul.

„Cu plăcere“?! Nu i-ar fi ajutat cu plăcere pe nemți să alcătuiască alt catalog de opere. Dar, prin chipul lipsit de expresie, *monsieur* încerca să-i transmită ceva.

Apoi, către reprezentantul ERR, *monsieur* Jaujard a spus:

— *Mademoiselle* Dufort nu vorbește germana.

Éliane a strecurat scrisoarea scrisă în germană sub un teanc de hârtii.

L-a urmat pe nazist afară, dincolo de Arcul de Triumf, încă maiestuos, în ciuda înfrângerii. Apoi, în Jardin des Tuileries, trecând de *Diana, zeița vânătorii*, care era gata-gata să scoată o săgeată din tolbă. Dacă Diana ar fi fost mai mult decât o sculptură! Éliane aproape că a simțit că zâmbește de cât de ridicolă era sperând la ajutor de la o statuie. Dar și-a păstrat zâmbetul pentru sine, bucurându-se de unul dintre rarele momente de umor într-o lume care-i furase toată lumina.

Au traversat Grande Allée, unde ulmii desfrunziți se conturau în cărbune pe cer. La Jeu de Paume, care găzduia Musée des Écoles étrangeres contemporaines, s-au oprit. Acolo se aflau mai mulți soldați cu arma la umăr, care-i cereau însoțitorului să le arate documentele și-l întrebau cine era Éliane.

Ea nu a mai simțit că-i vine să zâmbească. De ce-ar fi fost muzeul păzit de oameni înarmați?

Ce-a găsit înăuntru a făcut-o să rămână cu gura căscată. Jeu de Paume fusese închis de când intraseră germanii în Paris, dar acum era mai aglomerat decât Les Halles în zi de târg. Cutii și lăzi care conțineau opere de artă erau așezate în teancuri precare, dar superbe pe podea. De colo până colo mișunau bărbați, studiind picturile și strigând. Două sculpturi rococo din secolul al XVIII-lea stăteau neconsolate și total nelalocul lor într-un muzeu care fusese cândva dedicat artei străine contemporane.

Când s-a întors să privească, Éliane s-a ciocnit de un bărbat înalt, care purta cea mai stranie uniformă pe care o văzuse vreodată: pe jachetă erau svastica și... simbolul Crucii Roșii! Bărbatul a încremenit, cu chipul pe jumătate ascuns de chipiu, cu expresia greu de citit din cauza ochiului de sticlă care o privea sec.

— *Mademoiselle!* a răcnit.

— Colonele von Behr.

Soldatul care o adusese pe Éliane a salutat și a început să vorbească în germană, explicând că *monsieur* Jaujard o trimisese pe Éliane să ajute la inventar.

Colonelul von Behr era, din câte știa ea, șeful ERR. Când a auzit cuvântul „inventar“, s-a întors dinspre Éliane spre o femeie ai cărei ochelari cu ramă întunecată îi umbreau chipul. Sorta o ladă de lucrări și nota într-un carnețel.

Von Behr s-a apropiat de ea și i-a închis carnețelul.

— Niciun inventar. *Désolé*,14 a adăugat el, cu un zâmbet lipsit de compasiune.

Către omul care o adusese pe Éliane, von Behr a spus:

— Trimite-o înapoi. Doar *madame* Valland poate rămâne.

A arătat spre femeia cu ochelari, despre care Éliane știa că fusese curatoarea respectată de la Jeu de Paume înainte de ocupație.

— Cineva care cunoaște clădirea trebuie să fie curatorul ei.

Ochii lui Éliane au străbătut sala. Atâtea picturi! De unde? Nu erau din depozitele Luvrului, de la Chambord și Loc-Dieu și Valençay. Niciuna nu fusese la Luvru.

Apoi a văzut un tablou în ulei, cu un bărbat care ținea un glob celest, cu chipul luminat de soarele care pătrundea pe fereastră și de frumusețea propriilor gânduri. Era *Astronomul* lui Vermeer. Proprietatea lui Édouard de Rotschild. Dar iată-l acolo, sprijinit de perete. O cizmă germană a trecut pe lângă el, lovindu-l.

— Oh, nu! a exclamat întinzându-se spre el, dincolo de teama de naziștii strânși în sală, pentru a-l salva înainte să fie distrus. Nu trebuie să stea pe podea.

— Nu? a întrebat sec von Behr.

Un tânăr blond, purtând o jachetă nazistă și pantaloni, cu o cravată care-l strangula, exact deasupra unor nasturi bine lustruiți, cu părul doar o imitație palidă a galbenului soarelui și cu ochii de o nuanță nedefinită, între albastru și verde, a ridicat privirea de la hârtie și stilou. A întrebat-o timid, în franceză:

— Aveți cunoștințe de pictură, *mademoiselle*?

Éliane a încuviințat.

Blondul i s-a adresat lui von Behr, cu roșeața din obraji adâncindu-se cu fiecare frază.

— Nu există o arhivă să ne ajute cu verificarea. Sunt multe de catalogat. Va dura prea mult, și el va veni curând. Oricine cunoaște tablourile ne-ar fi de mare ajutor.

Când a încheiat, avea obrajii roșii ca sfecla și privirea pironită în podea.

Colonelul von Behr a ridicat bărbia lui Éliane.

— Vorbești germana? a întrebat în aceeași limbă.

Éliane l-a privit tâmp.

— Dacă nepotul meu te vrea aici, rămâi, a continuat el în franceză. Poți s-o ajuți pe *madame* Valland. Ea îmi spune că muzeul e prea mare pentru a fi condus fără sprijin. Îi vei fi de folos nepotului meu.

A spus ultima propoziție cu un zâmbet. Totul fusese rostit cu insolență.

Éliane a încercat să nu se cutremure. Știa că el va simți. Dar a dat greș.

Expresia din ochiul viu al lui von Behr a trecut de la amuzament plictisit la răceală de oțel.

— Așa cum i-am zis și lui *madame* Valland, nu vei vorbi despre munca ta. Nimeni de la Luvru n-are voie să intre. Nimeni nu pășește aici fără permis. Ai văzut gărzile afară.

Și-a tras degetul și bărbia lui Éliane a căzut, supusă. A privit-o pe *madame* Valland. Nicio reacție.

— Mulțumesc pentru asistentă, i-a spus *madame* Valland colonelului, zâmbind. Sunteți prea bun.

Éliane a privit-o lung pe *madame*, care era franțuzoaică și n-ar fi trebuit să-i zâmbească unui german.

Von Behr a plecat, iar *madame* Valland a vorbit cu bărbatul care era nepotul lui.

— Văd că avem o livrare nouă, *monsieur* König. Poate că...

Acesta a întrerupt-o, nu nepoliticos ca unchiul lui, ci ferm.

— Carnețelul, vă rog. L-ați auzit pe unchiul meu. Nu va exista un inventar.

Madame Valland i-a dat carnețelul.

— Vă rog să faceți rost de permis pentru *mademoiselle*...

König a privit-o întrebător pe Éliane.

— Éliane Dufort.

— Pentru *mademoiselle* Dufort. Arătați-i muzeul. Atât.

După ce König a plecat, zâmbetul s-a topit de pe fața lui *madame* Valland și Éliane a profitat să întrebe:

— De ce am nevoie de permis pentru o galerie de artă?

— Va trebui să-l arăți gărzilor când intri și ieși, zi de zi. Dar întrebările sunt periculoase. Nu mai întreba nimic și îți va fi bine.

I-a făcut semn lui Éliane să o urmeze. Părea un șoarece: mică, insignifiantă, ușor de trecut cu

vederea, chiar dacă era mai înaltă decât Éliane și avea cu vreo douăzeci de ani în plus, în costumul ei negru, cu ochelarii rotunzi și părul șaten strâns în coc.

— Tot ce trebuie să știi e că germanii nu își pot goli singuri coșurile de hârtii. Sau să schimbe becurile. Noi vom face asta. Deocamdată, poți face ordine în galeriile de la parter. Îndepărtează toate ambalajele desfăcute. König și ceilalți ca el vor face restul.

Restul, adică...?

Éliane nu a întrebat. În schimb, a completat un formular pentru permis și a început să facă ordine. Cele cinci galerii mici din spatele muzeului erau pustii, așa că a început de acolo.

S-a rotit în cerc, încet, privind operele de artă din jur, și și-a amintit o discuție avută cu *monsieur* Jaujard. Păruse trist, așa că Éliane îl întrebase de ce, iar el spusese: „Un nou ordin a fost emis și cere salvarea operelor de artă deținute de evrei, care au fost declarate bunuri fără proprietar. Ordinul spune că evreii nu au niciun drept. Că sunt..." Vocea îi coborâse și devenise atât de subțire, încât Éliane fusese nevoită să se apropie, în timp ce el se chinuia să spună cuvintele groaznice. „Că sunt ca vitele. Că sunt în afara legii, inclusiv a Convenției de la Haga. Așadar, proprietățile lor sunt ale nimănui și pot fi confiscate de germani."

„Ca vitele..."

„În afara legii..."

Hors de tous droits! „Fără niciun drept"!

Cum o fi, s-a gândit Éliane, *să se spună despre tine asemenea lucruri, doar din cauza Dumnezeului pe care ai ales să-l venerezi?*

Inima îi bubuia în piept când a întins mâna către *Astronom*. Rotschild era evreu. Dar nu i-ar lua nimeni tablourile, nu? Era un bărbat bogat și important, cu o colecție de artă fără pereche.

Poate că era un fals.

Éliane s-a lăsat pe vine să privească pictura. Era un tablou despre care aflase la cursurile ei de artă, dar pe care n-avusese niciodată șansa de a-l privi de aproape. A observat imediat cum fuseseră folosite nuanțele de maro și negru pentru a evoca misticismul căutătorului de cunoștințe din centrul tabloului, un bărbat care ar fi putut, din greșeală, să vadă prea multe în globul său celest și să-și piardă capul.

Oare vedea și ea prea multe? În depărtare s-au auzit pași. Inima lui Éliane a bătut și mai repede.

A întors tabloul. Pe spate, ascunzând sigiliul familiei Rotschild, era o svastică.

Mai multe cizme și tot mai multe... A pus cu grijă *Astronomul* în ladă, lângă o duzină de alte opere de artă de renume mondial. Se părea că toată colecția lui Édouard de Rotschild fusese adusă la Jeu de Paume, o galerie condusă acum de naziști înarmați. Nu-și imaginase, când îi spusese *monsieur* Jaujard despre „salvarea" bunurilor evreilor, că se referise la asemenea tablouri. De aceea făcuse *monsieur* inventarul? Ca să se știe ce alte feluri de violență aveau loc în această nouă Kristallnacht, „Noapte de Cristal"?

Éliane a adunat vrafuri de hârtii, în timp ce voci germane îi umpleau urechile. „Vorbești germana?" o întrebase von Behr. Tăcerea ei sugerase că nu. *Monsieur* Jaujard le spusese că nu, deși știa că vorbea. „Ascultă", și-a spus.

— *Fräulein*, te rog să iei ăsta, i-a spus în franceză omul pe nume König, întrerupându-i meditația.

I-a pus în brațe un tablou acoperit cu un cearșaf.

— Locul său este la etaj, chiar în capăt.

Éliane a urcat și a ajuns în ultima galerie. A așezat tabloul pe jos, lângă un Dali, apoi a îndepărtat cearșaful și a văzut că purtase în brațe un Picasso: o femeie pe plajă, goală, în stil neoclasic, cu chipul voios, scăldat de soare. Éliane a privit prin sală și a văzut mai multe picturi moderniste: Matisse, van Gogh, Braque.

A auzit din nou pași în spate. Corpul i-a încremenit la exterior, dar în interior totul se mișca mai repede: inima, sângele, respirația.

Din fericire, era *madame* Valland.

— Sala este pentru ceea ce ei numesc „artă degenerată“, a spus ea sumbru. Führerului nu-i place nimic modernist, nimic care nu întrunește o duzină de alte criterii fără legătură cu arta, conectate doar de scrupulele unui om stricat. Eu i-am zis Salle des Martyrs.

„Sala martirilor“!

Madame Valland a dispărut și lui Éliane i s-a părut că vorbiseră pereții sau femeile din tablouri, sau artiștii care le făcuseră, spunându-i că nimic nu era ceea ce părea a fi și că va trebui să descopere singură răspunsurile, din moment ce nu putea pune întrebări. Și-a amintit jurământul ei – să arzi în iad – și că dorise ca naziștii să ardă pentru ce-i făcuseră familiei sale. Poate că acolo, în acel muzeu ciudat, găsea o cale să se țină de cuvânt.

A doua zi, a trecut pe lângă șirurile de uniforme naziste din fața Hôtel de Crillon și Hôtel de la Marine. Deasupra ei, Obeliscul Luxor din centrul Place de la Concorde împungea cerul, parcă încercând să pătrundă prin cenușiul de oțel și să găsească promisiunea albastrului, pe care o căuta și ea. Dar tot ce cădea asupra ei era ploaia persistentă, ca o perdea, înnoroind cărările din Tuileries și pătrunzând prin pielea pantofilor lui Éliane. Cizmele lungi și negre ale paznicilor din Luftwaffe, postați lângă Jeu de Paume, erau ca smoala picurată pe un tablou de Monet.

Éliane a încercat să nu privească. A lăsat capul în jos și s-a gândit la trei lucruri: nu pricepea germana, era acolo pentru surorile ei și trebuia să vadă totul, fără a spune nimic. Astfel, trebuia să afle de ce luaseră naziștii atâtea opere valoroase și le aduseseră la Jeu de Paume. Ce avea să facă odată ce afla nu știa sigur, dar, pentru că era deja destul de greu să afle, doar la asta se putea gândi.

Paznicii i-au privit lung permisul, dar asta nu a iritat-o la fel ca în urmă cu o zi. Scopul îi servea drept scut. König a ajuns imediat după ea și i-a spus politicos paznicului:

— Poate intra. Avem treabă.

Éliane l-a urmat în muzeu.

— Ați dormit bine, *mademoiselle*? a întrebat-o el.

Éliane a încuviințat, apoi a observat roșeața ușoară din obrajii lui König. Să i se adreseze îl făcea să roșească. Ea a înghițit și a simțit un gust amar.

În ciuda intenției de a nu părea surprinsă și de a-și păstra calmul, i-a fost greu să nu fie uluită de ceea ce cuprindea muzeul. Covoare somptuoase, proprietatea cuiva din familia Rotschild, decorau podelele. Scaune Ludovic al XV-lea cu tapițerii somptuoase stăteau lângă seturi de fotolii Directoire mai înguste, tot ale familiei Rotschild. Vaze de Sèvres, figurine de Meissen și Dresda, vase Celadon orientale, argintărie lustruită și ceasuri aurite, care ticăiau răbdătoare, împodobeau dulapuri din secolul al XVIII-lea. Tapiserii de Aubusson cu subiecte pastorale atârnau pe pereți, iar ferestre cu vitralii se sprijineau, nerespectuos, de stâlpi.

În fiecare galerie prin care trecea vedea același lucru: pereți invizibili sub excesul de opere de artă. Parcă toate colecțiile din galeriile Seligmann, Wildenstein și Bernheim-Jene, galerii de lângă cea deținută de tatăl lui Xavier, se aflau acolo. Atât de multe capodopere laolaltă într-o expoziție care ar fi fost imposibil de cuprins într-un singur muzeu! Dar Éliane nu a simțit niciun fior de încântare fiindcă le putea atinge. A simțit aceeași groază care-i făcea stomacul ghem, a auzit aceeași întrebare încăpățânată în minte: de ce erau acolo?

A auzit pe cineva pășind în spatele ei.

— *Incroyable*![15] a exclamat *madame* Valland, deși nu era deloc uluită.

Lui Éliane i s-a părut că distinge o notă de disperare în glasul ei, aproape insesizabilă, precum craniile ascunse de pictorii olandezi într-o natură statică – avertismentul din mijlocul maiestuozității. Și a văzut pe fața ei altceva decât supunere și obediență: o neliniște severă i se citea dincolo de ochelari.

Chiar atunci, von Behr a pătruns în sală și Éliane știa că nu îl putea lăsa să vadă stupoarea de pe fața lui *madame* Valland. Așa că s-a întors și s-a prefăcut că se împiedică de piciorul unei mese. Un clinchet scurt de sticlă a sunat alarma în momentul în care încărcătura de vaze din cristal de pe tăblie s-a cutremurat. *Madame* și-a smuls ochii de la un Rembrandt.

— Proasto!

Von Behr a plesnit-o pe Éliane, la fel ca tatăl ei. A acceptat lovitura fără să tresară.

— Găsește pe cineva mai îndemânatic, a lătrat el la *madame*.

— Aș irosi timp să-l pregătesc, a spus ea, cu același zâmbet servil. O voi învăța să fie mai atentă.

Von Behr și-a trecut ochii peste chipul și corpul lui Éliane.

— Mă îndoiesc că vom găsi pe cineva la fel de tânăr și decorativ.

A părăsit sala și Éliane și-a dat seama că era salvată, deocamdată. Zâmbetul lui *madame* i-a fost de folos.

— *Merci*, a șoptit ea.

— Și eu îți mulțumesc, a răspuns *madame* Valland încet.

Apoi a spus tare:

— Îndreaptă vazele, *mademoiselle* Dufort.

Von Behr a reapărut cu un grup de bărbați în halate albe, care au început să șușotească, uluiți de obiectele adunate.

— Vreau să fie totul catalogat și organizat, a răcnit von Behr. Și repede. Avem oaspeți importanți care vor veni curând și vor să vadă o expoziție, nu haos. König, a lătrat el, și tânărul a făcut un pas în față. Tu ești șeful. Ilse!

O femeie blondă, cu un zâmbet mieros și un carnețel pentru dictare, a făcut un pas în față.

— În biroul meu, i-a spus colonelul, rotunjind fermecător vocalele. Avem treabă.

— Dar, unchiule...!

König a ridicat mâna să-l oprească pe von Behr.

— Avem nevoie de referințe. Atât de multe opere sunt franceze, iar noi nu suntem experți în arta lor.

— Nu există referințe, s-a răstit von Behr. Folosește-ți creierul. Credeam că sunteți istorici de artă.

Obrajii lui König ardeau când s-a întors la locul lui. A văzut-o pe Éliane privindu-l și, din fericire, în loc să-și pună întrebări despre curiozitatea ei, a roșit și mai mult și s-a uitat în pământ.

De îndată ce von Behr și secretara au plecat, Éliane, încă îndreptând vaze, a ascultat cu atenție plângerile. Von Behr știa la fel de multe despre artă ca orice țăran de rând. Singura „muncă" pe care o făcea în birou cu secretara era... fizică. Erau prea multe opere pentru a putea fi catalogate corect. Oare von Behr dorea să-i spună *Reichsmarschall*-ului că un tablou era de Boucher, dacă era, de fapt, de Courbet?

„Numai un prost ar încurca un Boucher cu un Courbet", s-a gândit Éliane. Courbet n-ar fi pictat o Calisto dezbrăcată, pe cale să fie violată de Jupiter, la fel cum n-ar fi pictat o menajeră făcând curățenie în muzeu. Era singura persoană prezentă care știa ceva despre arta franceză? Era posibil să-i servească drept avantaj în căutarea răspunsurilor la întrebările pe care le avea.

Dar altă întrebare se adăuga acum la mia pe care o avea deja. Bărbații îl menționaseră pe *Reichsmarschall* și era unul singur: Hermann Göring, adjunctul lui Hitler. De ce-ar fi vizitat un nazist cu atâta prestanță un muzeu minor, când avea probabil lucruri mai importante de făcut?

Explicațiile i-au scăpat în ziua aceea și toată iarna, în timp ce soseau zilnic camioane încărcate cu obiecte de artă. Lucrări de Monet, Sisley, Degas, Fragonard, Velásquez, Tițian, Rubens, Boucher, van Gogh, Renoir sau Gauguin. Atât de multă artă, că devenea aproape banală. De parcă Atena însăși, patroana artelor, ar fi străbătut galeriile, bucurându-se de orgia estetică. Istoricii de artă în halate albe, ca niște chirurgi care măsurau membre, îngrijeau sala de așteptare a sufletelor pierdute, încercând și nereușind adesea să le organizeze pe școli sau pe ani, sau într-o categorie, să decidă care erau imorale și astfel să le trimită în Sala martirilor. Éliane păstra totul în minte, fără să știe la ce avea să-i fie de folos informația, dar incapabilă să nu facă nimic.

Totuși, iarna brutală a pus curând capăt ambițiilor sale de a face și altceva în afară de supraviețuire. Alimentele se raționalizau, dar, pentru a primi cupoane, trebuia să stai la coadă la primărie. Prima dată, Éliane a așteptat cinci ore la o coadă lungă, care a înaintat doar puțin, și a renunțat. De atunci, l-a

plătit pe unul dintre copiii unui vecin să stea la coadă pentru ea, așa cum erau obligați să facă mulți alți parizieni.

Nu doar pentru cupoane se stătea la coadă. Ci și pentru mâncare. Aproape toți banii ei s-au dus când a trebuit să-l plătească pe același copil să stea la coadă ca să cumpere mâncare pentru ea, în timp ce prețurile urcau vertiginos.

Toată toamna se îndopase cu piersici și struguri. Nu mai voia să vadă piersici în viața ei. Dar, în iarnă, măsura zilele după ce putea procura copilul vecinului. Mereu un colț de pâine și niște *café nationale,* „cafea națională" – un amestec de năut și ghindă pisate.

În unele zile, „un cartof", spunea el și i-l dădea, iar ea zâmbea. Un cartof, pâine și imitație de cafea. Îi ajungeau, constatase ea.

Dar, a doua zi, el spunea „un păstârnac", și ea trebuia să se abțină să nu mârâie.

A fiert păstârnacul în seara aceea, privindu-l lung și dorindu-și să se transforme în ou. Nu mai văzuse un ou de aproape două săptămâni și îi lăsa gura apă numai când se gândea la o omletă. Dar păstârnacul a rămas neschimbat, iar gustul lui apos a făcut-o să se ducă devreme la culcare. Experiența o învățase că uneori somnul învingea durerile foamei.

O dată pe săptămână, cel mult, băiatul apărea cu o bucată de carne, atât de mică, încât îi încăpea în palmă. Erau cele mai bune zile. În serile acelea, mânca aproape o oră, tăind fâșiuță cu fâșiuță, păstrându-le pe limbă și mestecându-le încet. Dar, apoi, carnea se termina și ea rămânea singură în apartament. Fără bucățile de carne care s-o distragă, iarna intra și mai aspră prin geamurile cu obloanele trase și o făcea să tremure. Nu se mai găseau cărbuni pe nicăieri.

A recuperat o carte veche despre artă, ascunsă de tatăl ei într-o nișă din spatele oglinzii de pe peretele din dormitor, și și-a trecut mâna peste copertă, cerându-i scuze. Nu a deschis-o să privească înăuntru, ci a rupt-o în două și i-a dat foc. Apoi, a făcut repede baie și s-a pregătit de culcare. S-a strecurat sub pătură, cu haina, eșarfa, mănușile și un șal împletit pe cap. Focul deja se stinsese.

Avea mâinile roșii. Îi pulsau, degerate. Stomacul îi protesta. Ploaia izbea geamul. Un nazist a strigat *Achtung!*16 pe stradă. Éliane a închis ochii și a încercat să se gândească la lucruri plăcute. Nu a reușit.

A doua zi de dimineață s-a târât din pat tremurând, cu mâinile arătând cumplit. Avea lămâi și a tăiat una în opt bucăți, ca pe o portocală, a cojit-o, a închis ochii și a îndesat-o în gură, obligându-se să înghită și să mestece. A sorbit niște apă, apoi a mâncat următoarea bucată de lămâie, apoi următoarea, până când a terminat.

Înainte să plece la muncă, a udat napii, morcovii și cartofii pe care-i cultiva în ghivece, la geam. Nu avea spațiu pentru câte și-ar fi dorit, dar, în câteva zile, credea că ar putea fi gata de cules, și atunci și-ar fi putut adăuga un morcov la dietă. Sau poate folosea câte o legumă din fiecare soi și își făcea supă. Ar fi trebuit să îi ajungă toată săptămâna, dar își imagina cum ar fi fost să mănânce o supă fierbinte, înainte de masa principală, din cartof și pâine.

Și-a dat seama că închisese ochii, de parcă ar fi visat la cele mai grandioase plăceri. Hohotul ei de râs a răsunat straniu în apartamentul gol. A plecat, urând tăcerea care-i răspundea. Mirosul iepurilor pe care-i creșteau vecinii ei și-i gâteau umplea casa scării.

În acel moment nu prea îi păsa de opere de artă.

14 „[*Îmi pare*] rău"; „[*Sunt*] dezolată" (fr., în original) (n. red.).

15 „Incredibil!" (fr., în original) (n. red.).

16 „Atenție!" (germ., în original) (n. red.).

Capitolul 5

La muzeu, unde nu se gândise c-ar putea găsi ceva care să-i mai domolească disperarea, *madame* Valland a scos doi cartofi dintr-o sacoşă şi i i-a dat.

— Pentru tine.

— Nu pot să-i iau, a protestat Éliane, chiar dacă nu-şi dorea decât să mănânce pe loc cartofii cruzi.

— Grădinile Luvrului sunt acum grădini de legume, a spus *madame*, punând cartofii pe birou. Dacă te opreşti în fiecare seară la Cour Carré, te va aştepta un coş.

Îi venea să plângă pentru nişte cartofi. Cândva, îşi păstrase lacrimile pentru a deplânge moartea şi suferinţa; acum plângea pentru mâncare şi prietenie.

— Mulţumesc, *madame*, a şoptit Éliane.

Lângă cartofi au apărut două ouă.

— Am rude la ţară şi-mi trimit mâncare. N-o pot mânca singură pe toată.

Éliane a întins un deget să atingă coaja ouălor, să se asigure că erau reale, şi aproape că a făcut la fel cu *madame* Valland. Era adevărată?

Dar şi-a dat haina jos, blana cea veche a mamei sale, care fusese cumpărată la mâna a doua, cu douăzeci de ani în urmă, dintr-un târg de vechituri. Ploaia care căzuse de dimineaţă o îngreunase. Picura.

— Aş purta mai degrabă un animal, a zis ea, găsind cumva alt hohot de râs interior, în timp ce se gândea cum ar fi să se plimbe prin Paris cu un urs în spinare.

Ochii lui *madame* Valland au sclipit.

— De umor ai nevoie.

Éliane a priceput că *madame* era o aliată. În lumea aceea ciudată, unde o surprindea totul – cadenţa cizmelor naziste, motorul unui autobuz plin de soldaţi germani care arătau spre monumentele oraşului pe care-l credeau al lor –, şi în muzeul acela straniu, unde cândva jurase ceva, doar ca să uite, în faţa foamei, o aliată era lucrul cel mai de preţ.

A privit-o vârându-şi sacoşa în sertar, cu un zâmbet complet diferit de cel arătat lui von Behr. Lumina din ochii ei era spirituală, de parcă nu avea credinţă în Dumnezeu, ci într-un scop mai înalt. De parcă şi-ar fi respectat o promisiune.

— *Madame*, a început Éliane, deloc sigură ce voia să întrebe.

— Spune-mi Rose, a zis *madame*.

Înainte ca Éliane să poată spune şi altceva, a apărut König.

— Scuzaţi-mă, a spus el, cu ochii la Éliane. Mâine va avea loc o expoziţie. Este important ca totul să meargă bine. Vom avea nevoie de dumneata, a arătat spre Éliane, cu un zâmbet timid, să-i serveşti pe invitaţi cu şampanie.

— Va ajuta cu plăcere.

Zâmbetul respectuos al lui Rose revenise, iar transformarea dintr-o femeie care cu câteva momente în urmă o inspirase pe Éliane într-o creatură servilă şi nesemnificativă era incredibilă. König nici măcar nu a aşteptat ca Rose să-şi termine spusele, că a şi plecat.

Éliane i-a spus:

— Nu știu dacă-i pot servi cu șampanie.

— Firește că poți, a răspuns Rose, vioaie. Imaginează-ți ce conversații vei auzi. Trebuie să verific radiatoarele.

A plecat.

Éliane a început greu munca. Conversația cu Rose i se învârtea în minte. Spusese că pe Éliane o așteptau legume la Cour Carré. Asta însemna că Rose discutase cu *monsieur* Jaujard. Éliane nu avea voie să discute cu fostul ei șef și bănuia că nici Rose. Dar femeia se pricepea foarte bine să se poarte astfel încât oamenii să o treacă repede cu vederea. Prima impresie a lui Éliane despre ea fusese că era o fată bătrână serviabilă, al cărei unic scop în viață era să mulțumească pe toată lumea. Dar de ce ar fi sugerat cineva care dorea să-i mulțumească pe germani că a trage cu urechea la conversațiile lor ar fi o răsplată care i-ar fi domolit vina că le servea șampanie?

Alte întrebări. Dar de altă natură. Rose plânsese oare și ea din cauza ostaticelor din galerii, prizoniere nu doar în ulei și acuarele, ci și într-o ramă de puști naziste și lăcomie?

A doua zi, în ziua expoziției, Éliane și-a aranjat cu atenție fața și părul, și-a dat cu ruj și și-a aplicat un strat gros de rimel, care i-a făcut ochii să pară și mai deschiși la culoare, până la o nuanță de verde de Paris, o culoare a cărei frumusețe extraordinară camufla pericolul pe care îl ascundea. Și-a aranjat buclele blonde în jurul umerilor și a ales o rochie bleumarin, strânsă la umeri pentru a scoate în evidență mânecile și corsetul ușor drapat. Avea în talie o centură care îi accentua silueta. Fusta i se desfăcea în cloș.

La muzeu, von Behr se plimba de colo până colo în foaier, cu chipiul coborât pe frunte, ca să-i ascundă ochiul de sticlă.

— Șampanie, a strigat când a văzut-o. Acum!

Éliane a încercat să zâmbească.

El s-a oprit din conversația pe care o avea.

— König!

Nepotul lui a apărut în goană, purtând uniforma oficială Luftwaffe, cu pantaloni bufanți deasupra cizmelor negre, lucioase. S-a oprit brusc când a văzut-o pe Éliane.

Von Behr a râs.

— Așa-i c-arată bine micuța *fräulein*?

König a încuviințat, dar și-a revenit repede, dându-și seama că fusese prea entuziasmat.

Von Behr a râs din nou.

— Azi, treaba ta este, *mademoiselle*, să te asiguri că musafirii nu rămân fără șampanie.

— *Certainement, monsieur*,[17] a răspuns Éliane politicoasă, înțelegând că zâmbetul, machiajul, rochia și obediența sa îi erau pe plac colonelului, și și-a pus în minte să afle răspunsuri la întrebările pe care le avea.

Pentru cine era misterioasa expoziție, ce avea să se întâmple apoi cu operele de artă, de ce erau expuse...? Era mult mai ușor dacă petrecea o zi în galerii, și nu în birou. Foamea i-a dispărut în fața hotărârii de a folosi bine ziua.

Sunetele scoase de o mașină care oprea afară le-au atras brusc atenția lui von Behr și König. Éliane a luat o sticlă și a așteptat, cu ea în mână, la baza scărilor. Ușile muzeului s-au deschis.

Primul care a intrat era nimeni altul decât *Reichsmarschall* Göring, adjunctul lui Adolf Hitler, comandantul Luftwaffe, ale cărui avioane poate că-i uciseseră familia. În acea zi nu purta una dintre uniformele lui albe, strălucitoare, în care era fotografiat de obicei. De fapt, arăta ca un vagabond, cu o haină până la glezne, bej, încheiată și o pălărie mototolită pe cap.

Éliane era atât de distrasă de omul neîngrijit, care era al doilea la comanda națiunii ce-i învinsese țara, încât nu a remarcat imediat cealaltă persoană care a intrat pe ușă cu Göring și s-a oprit lângă el, pe locul rezervat unui consilier important. Asta însemna că el fusese avertizat înainte, însă ea nu. Când i-a văzut chipul, aproape tot autocontrolul care îi păstrase aspectul impasibil a dispărut și mai că a scăpat sticla de șampanie pe jos. Cu siguranță, ar fi fost concediată pentru asta.

Pentru o clipă, și-a dorit-o. Voia să i se spună să plece, ca să poată ieși pe ușă, să uite că Xavier, bărbatul pe care-l iubise, îl însoțea pe *Reichsmarchall*-ul Germaniei într-un muzeu parizian.

A apucat strâns sticla, la țanc.

— Ai de gând să torni sau să sugrumi sticla? a întrebat cu răceală Xavier, în germană.

Göring a izbucnit în râs.

Șocul a salvat-o. A continuat să privească fix, fără să răspundă, și a auzit ca prin vis cum von Behr îi spunea lui Xavier cu dispreț:

— Nu vorbește germana.

Era terminată. Xavier avea să-i dezvăluie tertipul și colonelul avea s-o concedieze. Sau...

„Nu vei vorbi niciodată despre munca ta. I-ai văzut pe paznicii de afară", îi spusese von Behr, cu trei luni în urmă, când crezuse că ea nu putea pricepe limba în care se desfășurau mare parte dintre operațiunile din muzeu. A privit chipul ca de lup al colonelului și a știut că nu s-ar fi mulțumit doar să o concedieze.

Voia să tremure. Să se dea înapoi. Dar l-a privit în ochi pe Xavier și s-a folosit de amintirea lui Yolande să se asigure că nu se uită în altă parte.

După o clipă, nu s-a mai uitat la chipul ei și a rostit, într-o franceză perfectă:

— Ne este sete.

Nu-i fusese niciodată atât de greu să încline o sticlă, să toarne alcool în pahar, să judece cât de multă spumă va face, ca să nu se reverse. Nu-i mai fusese niciodată atât de greu să respire. „Încă un minut și poți fugi", și-a spus. Treizeci de secunde. Cincisprezece. Gata.

Dar apoi König, timid, bâlbâindu-se, a prins-o de mână.

— V-ați rănit, *mademoiselle*?

Era ultimul lucru pe care-l voia: să-și arate degerăturile, semnele suferinței, acelor bărbați. Mai întâi, s-a gândit să-și ascundă degetele în spatele sticlei, nu să-i spună unui nazist că-și ardea cărțile de artă ca să se încălzească. Dar același foc care-i permisese să-l privească pe Xavier în ochi a făcut-o să se întoarcă și să-i spună lui König, nevinovată:

— Sper să nu fie contagios.

König i-a dat drumul imediat și Éliane a simțit alt zâmbet ciudat, surprinzător, începând să-i cuprindă chipul la gândul farsei reușite.

— Poți face dragoste cu ea mai târziu.

Vocea batjocoritoare a lui Xavier a răsunat tăios, ștergând tot umorul momentului și făcând obrajii lui Éliane să se aprindă și să ardă la fel de furibund ca ai lui König, de furie și de rușine. Știa că trebuia să părăsească încăperea, să-și revină. I-a arătat sticla goală lui von Behr.

— Mai aduc, a zis.

El a încuviințat și s-a întors spre musafiri, bătându-l pe Xavier pe umăr.

Éliane s-a dus direct la baie, s-a așezat pe capacul toaletei și și-a cuprins fața în mâini, încercând să se convingă că nu Xavier era cel de afară. Când se întorsese de la Londra? Și de ce râdea cu naziștii? Întrebarea asta-i făcea inima să pulseze, la fel cum îi pulsa și capul,

Ușa băii a scârțâit. Cineva a intrat, deschizând ușile celorlalte două cabine. Éliane a văzut o pereche de pantofi bărbătești oprindu-se în fața ușii încuiate. Apoi, vocea lui Xavier a spus:

— Éliane.

Nu Ellie.

— Ce faci? a întrebat el.

Vocea ei era joasă și temătoare.

— Ce face de obicei o persoană la baie.

Plâng, a păstrat pentru ea.

— Dacă află că vorbești germană, te vor ucide.

„Te vor ucide"! Era mai rău decât crezuse. *Ce* făcea? Se ruja, îi zâmbea unui nazist și credea că obține răspunsuri. Dar de ce era treaba ei?

— Atunci, viața mea e în mâinile tale.

Ea a descuiat ușa, a deschis-o și a trecut pe lângă el, fără să-l privească.

— Să vedem cât valorează pentru tine.

Xavier s-a întors în galeria principală curând după Éliane, care-și recăpătase controlul cât de cât.

— Ce mai colecție! l-a auzit ea spunând. Mergem?

L-a condus pe Göring la un tablou și îi povestea despre proveniența sa, despre folosirea tehnicii *grisaille* în substrat, de parcă ar fi fost consilierul artistic al germanului, o slujbă pentru care era supracalificat. L-a ascultat vorbind și nu s-a putut abține să-l studieze, încercând să se asigure că era cu adevărat Xavier, și nu un bărbat care arăta și se purta ca el.

Purta un costum impecabil. Crezuse mereu că arăta devastator de chipeș în costum, iar în acea zi nu făcea excepție. De fapt, în ultimele nouă luni, devenise mai carismatic ca niciodată, având un zâmbet neglijent și o încredere în sine care-ți atrăgeau privirea.

Göring a făcut un pas în față, să vadă mai bine tehnicile descrise de Xavier. Acum, *Reichsmarschall*-ul nu era un bărbat de lume, ci un om uluit, ca un copil care vizita prima dată un magazin de jucării. Ochii lui mângâiau siluetele de pe pânze, treceau peste formele trupurilor desenate pe lemn. Pășea atent și încet. A acordat mare atenție așa-ziselor *Fêtes Galantes*, reprezentări nude, deșucheate, ale orgiilor de grădină din secolul al XVIII-lea, și lui *Venus* a lui Boucher. Éliane a văzut-o pe Venus tresărind, cum nu-i stătea în fire unei picturi în ulei, și și-a dat seama că greșise. Göring nu era un copil în magazinul de jucării, ci un bărbat într-un bordel. În ce-l transforma asta pe Xavier?

A trebuit să închidă iar ochii, când s-a gândit la asta. Era prea mult. Făcuse dragoste cu Xavier. Îl *iubise* pe Xavier. Îi venea rău.

„Totul are de suferit când puterea și banii le mai aparțin doar avarilor. Și încep să cred că există mai mulți avari decât oameni decenți", îi spusese el cândva. Poate că tot ce făcea el acum se plătea bine. Poate că omul lipsit de inimă care-i spusese că pleacă imediat după ce se culcase cu ea prima dată era adevăratul Xavier.

Atât de multe pariziene lucrau pentru naziști, de parcă ar fi fost ființe umane obișnuite, cum insista guvernul de la Vichy. De parcă ocupația era modul de viață pe care urmau să-l aibă mereu. De parcă proprietarul de restaurant care nu avea meniul în germană sau vânzătorul care întorcea spatele oricui purta uniformă nazistă erau atipici, iar restul erau normali. De parcă tot ce simțea Éliane față de germani era nesăbuit și aberant. Dar nu era. *Ea* nu era. Xavier nu merita să sufere pentru el.

A deschis ochii și s-a întors la acțiunea simplă și nedureroasă de a servi băuturi. Nu mai sosise niciun alt musafir. Ceremonia și agitația erau doar pentru Göring. Dar tot nu știa de ce.

Göring era aproape de *Astronomul* lui Vermeer acum. În clipa în care Xavier a rostit numele pictorului, s-a putut citi limpede dorința de pe chipul neamțului.

— Mereu mi-am dorit un Vermeer, i-a spus el lui Xavier. Mi-a scăpat printre degete unul, în Austria.

— Cred că acela îi aparține acum Führerului, a spus Xavier.

Göring a încuviințat scurt. Și-a depărtat picioarele, cu o mână sprijinită pe baston, și a privit tabloul. Și-a strecurat mâna în buzunar și ceva a sclipit în palma lui, precum monedele. Și-a retras mâna, cu obiectele, plimbându-le în palmă, de parcă-l calmau. Éliane s-a apropiat cu sticla de șampanie și a văzut că notele muzicale veneau de la o duzină de smaralde care se rostogoleau între degetele lui Göring ca un rozariu extravagant și că bijuteriile, ca și acel Vermeer, nu îl calmau, ci îl agitau.

Curiozitatea o adusese suficient de aproape, încât să știe că trebuia să-și stăpânească icnetul. Din fericire, Xavier a început chiar atunci să arate obiectele din tablou: diagrama ciudată de cercuri de pe perete, astrolabul cu lumi necunoscute, cartea deschisă de pe masă.

Când și-a încheiat discursul, ea aștepta, convinsă că mai urma ceva. Dar se părea că, odată cu scrupulele, își pierduse atât mintea limpede, cât și simțul artistic, fiindcă nu pomenise nici măcar o

dată de mâinile Astronomului. Cea mai importantă parte a tabloului. Xavier cel dinainte n-ar fi trecut niciodată cu vederea sufletul lucrării.

Nu-l cunoștea deloc.

— Îl vreau, a spus Göring.

„Îl vreau"! Tabloul îi aparținea lui Édouard de Rotschild. Nu era posibil ca Göring să-l dobândească. Ce se petrecea?

Ochii lui Éliane au privit spre *madame* Valland. Confuzia i se citea și ei pe față. Dar asta ar fi fost posibil doar dacă și *madame* pricepea germana și se presupunea că nu era așa.

Xavier și *Reichsmarschall*-ul s-au îndreptat spre alt tablou, pe care Éliane nu-l cunoștea. Era o lucrare magnifică și a simțit că inima i se deschide imediat spre ea. A fost nevoită să-și controleze picioarele ca să nu meargă într-acolo.

Era o pictură cu un cuplu îmbrățișat, care păstra cumva istoricul fiecărui sărut faimos din artă, Klimt, Rodin, Hayes, dar acesta le depășea pe toate, împrumutând din strălucirea lor și devenind operă de artă. Cuplul era încadrat de rama unei ferestre, deasupra lor cerul se întindea de un albastru oceanic, punctat de cercul alb al lunii, iar mâna siluetei feminine era pe obrazul bărbatului. Uleiul capturase fermecarea de pe chipul ei. Fața bărbatului era aproape ascunsă de femeia care se apleca spre el, cu excepția lacrimii de dor care i se zărea în coada ochiului.

Éliane și-a dorit să alunece în mijlocul tabloului. Apoi a văzut, în colț, numele artistului. Luc Dufort! Privea uluită.

Era tabloul pe care fratele ei i-l vânduse lui Rotschild. De ce se îndoise vreodată de talentul fratelui său? Pictase ceva extraordinar. Și și-ar fi dorit să știe unde se ascunde, și-ar fi dorit să-i poată scrie și să-i spună că îi părea rău.

— E important? l-a întrebat Göring pe Xavier.

Xavier a clătinat din cap cu putere.

— Operă nesemnificativă, pictor nesemnificativ. Modernist. Degenerat.

Cum de putuse iubi vreodată un astfel de om?

— Du-l sus! i-a poruncit von Behr.

Dar Éliane era stupefiată și nu se mișca.

— *Allez-y*![18] s-a răstit von Behr. Doar dacă nu vrei să mai primești una.

A ridicat mâna.

Éliane și-a dus mâna la obraz, urându-se pentru slăbiciune. Xavier i-a spus lui von Behr, zâmbind:

— Păstrează-ți energia pentru Chez Marguerite.

Era un bordel. Acei bărbați se duceau, dintr-o galerie în care salivaseră la tablouri pe care n-aveau dreptul să le posede, într-un bordel unde aveau să se poarte așa cu femeile. Éliane a luat tabloul de pe perete, știind că trebuia să plece înainte să izbucnească în plâns.

În drum spre casă, Éliane s-a oprit în curtea Luvrului și a găsit coșul pomenit de Rose. A scotocit prin el și nu doar că a găsit mai mulți cartofi, ci și praz și un nap. Chiar la fund, se afla un tub de cremă. Éliane l-a scos încet.

Știa că aproape toți parizienii foloseau piața gri, care se afla atât în afara legii și a căilor legale imposibile de a obține ceva prin intermediul cupoanelor, cât și în afara mitei și corupției de pe piața neagră, un loc unde doar germanii și colaboraționiștii puteau obține profituri și pe care nu l-ar fi susținut niciodată. Piața gri era reprezentată de un parizian care se ducea săptămânal la țară, să cumpere de-acolo legume și carne, care se găseau mai din belșug acolo, și se întorcea cu ele, distribuindu-le celor fără rude la țară de la care să capete mâncare. Piața gri era *monsieur* Jaujard, cine altcineva?, care strecurase un tub de cremă, de neobținut, într-un coș, sub cartofi.

Dar cum de reușise Rose să-i transmită deja lui *monsieur* Jaujard că mâinile ei erau pline de răni și

că avea nevoie de cremă? Și unde o găsise? Nu conta. Era sfârșitul minunat al unei zile oribile.

O dureau atât de tare mâinile, încât și-a scos mănușile, a desfăcut tubul și și-a dat cu crema chiar acolo, pe loc. Apoi, a pornit spre apartament, încercând să-și ridice moralul și să lase bunătatea de care avusese parte să o cuprindă.

Nici nu ajunsese bine în *galerie*, urcând trei etaje, că a găsit o altă surpriză, care aproape a făcut-o să cadă pe scări. Pe treapta de sus stătea o tânără blondă, cu ochi albaștri și o eșarfă pe cap.

— Angélique? a șoptit ea, îngrozită c-o vizitau fantome.

— Éliane! a strigat stafia, aruncându-i-se în brațe.

Brațele lui Éliane s-au strâns în jurul ei. Angélique era caldă și aievea, dar mult prea slabă.

— Am crezut că ați...

Nu a reușit să-și ducă vorba la capăt.

— Celelalte sunt înăuntru?

Éliane a vrut să intre, să se bucure de Yolande, de Ginette, de Jacqueline și de mama ei, dar Angélique nu-i dădea drumul. Suspina, așa cum făcuse Éliane când se credea rămasă singură în Paris.

— Nu au... a sughițat Angélique. Nu...

Bucuria lui Éliane s-a frânt. Dar nu a lăsat-o pe Angélique să vadă asta. A condus-o în apartament, a așezat-o pe scaun, i-a pregătit o ceașcă plină cu cafea și s-a așezat lângă ea.

— Stuka au zburat pe deasupra noastră, a spus Angélique. Am pierdut-o pe Ginette în mijlocul panicii. Celelalte...

Și-a îngropat fața în umărul lui Éliane.

— A trebuit să îi închid ochii lui Yolande.

Era aproape prea mult. Aproape prea greu să-și rețină durerea și să se concentreze să-i ofere lui Angélique alinare. Éliane a privit fix în tavan, ignorând durerea din gât și ținându-și sora în brațe.

— A durat atât de mult să mă întorc, a continuat Angélique. Am... luat toți banii de la *maman*, dar pierduse o parte și nu mai rămăsese cine știe ce. A trebuit să lucrez pe unde am putut, pentru mâncare și pentru tren.

Și-a privit mâinile bătătorite, iar Éliane a mulțumit Cerului pentru bătături, fiindcă însemnau muncă la câmp sau într-o casă, măturând podele, și nu acolo unde se duseseră Xavier și Göring mai devreme.

— Am încercat să trimit o scrisoare, a spus Angélique. Dar au zis că mare parte din corespondența din Zona Liberă nu ajunge în Zona Ocupată.

Éliane i-a luat fața în mâini și i-a vorbit cu blândețe.

— Ești foarte curajoasă. Acum ești acasă. Pot avea grijă de tine.

Angélique s-a strâmbat, iar asta i-a amintit lui Éliane de Yolande.

Mai târziu, i-a povestit surorii sale că fusese mutată la Jeu de Paume. Nu a pomenit despre tablouri sau despre Xavier. Fusese avertizată de von Behr să nu spună nimic nimănui și nu voia să-și expună sora. Nici n-avea curajul să-i spună lui Angélique că bărbatul care le adusese cândva mâncare și alinare era acum prieten cu germanii.

— Lucrezi pentru naziști.

Vocea surorii sale era acuzatoare.

Éliane a tresărit. S-a ridicat și s-a apropiat de geam, pentru că nu voia să se înfurie pe sora ei, care nu pricepea cum era viața în Paris acum.

Jos, în stradă, Éliane a văzut cafeneaua de vizavi, cu meniul în germană. Înăuntru ardea focul, iar clienții germani, îmbrăcați în gri-baionetă, mâncau feluri copioase, aburinde. Proprietarul și fiica sa păreau sănătoși și robuști. Mâinile lor nu erau degerate. Naziștii se asigurau că nu suferă nicio privațiune. Făceau ce le spusese guvernul de la Vichy.

Așa cum își spusese și Éliane că trebuia să își continue munca pentru a avea mâncare. Pentru a face ceva pentru operele furate. Dar ce făcuse? Trăsese cu urechea la niște conversații. La ce servea? Era la fel

de rea ca Xavier?

Astronomul ar fi trebuit să atârne încă în conacul Rotschild. N-ar fi trebuit să-și treacă ochii peste el un *Reichsmarschall*, nu peste un tablou care fusese nederanjat de francezi decenii la rând.

Ciudat, dar a auzit vocea lui Yolande: „Să vină și Éliane". Dar Éliane rămăsese. Dacă nu făcea ceva, și-ar fi trădat iar surorile, ca în iunie.

Și-a amintit cum se simțise după-amiază, când văzuse tabloul lui Luc: împlinită. Într-un oraș plin de oameni înfrigurați și flămânzi, era mare lucru. Lumea și parizienii aveau nevoie de arta lor.

— De ce lucrezi pentru naziști? a repetat Angélique. De ce?

De ce? Asta o motivase pe Éliane. Să încerce să înțeleagă de ce fuseseră adunate picturile acolo, în ce scop. Dar dacă se gândea, în schimb, câte știa? Cine deținea tablourile. Ce tablouri erau în Jeu de Paume. Dacă scria numele fiecărui tablou furat, al fiecărei sculpturi răpite, pentru ca, în viitor, lumea să știe ce făcuseră naziștii?

„Te vor ucide", spusese Xavier.

La începutul săptămânii, șapte antropologi de la Muzeul Omului, care tipăriseră și distribuiseră un ziar clandestin, îndemnând la rezistență contra naziștilor, fuseseră împușcați. Ce i-ar fi făcut naziștii lui Éliane, dacă scria ce știa?

„Te vor ucide." Cuvintele i se rostogoleau acum în minte, dar nu s-a mai înfiorat. Abia dacă mai era în viață.

— Nu, Angélique, a spus ea hotărâtă. Lucrez *împotriva* naziștilor.

17 „Firește, domnule" (fr., în original) (n. red.).

18 „Să mergem!" (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 6

Dimineața următoare, în timp ce expoziția continua, Éliane a așteptat ocazia de a face primul pas. Trebuia să toarne iar șampanie, așa că a făcut asta, câtă vreme von Behr gesticula spre cel puțin douăzeci de cufere aliniate la perete. Când le-a văzut, Éliane a exclamat tare. Conțineau bijuterii mai uluitoare decât cele ale Coroanei Franceze. Diamante, rubine, smaralde, aur și perle.

— Au fost luate de la familia Rotschild, a spus König. Știm cât de mult îți plac asemenea comori, *Reichsmarschall*.

Într-adevăr, Göring era împodobit din belșug cu șiruri de pietre prețioase și cu un baston cu bijuterii încastrate, pe care-l rotea neglijent. Purta o uniformă albă, spectaculos de sclipitoare, cu un vultur brodat deasupra buzunarului de la piept, cu aripile larg deschise, gata să sară asupra prăzii.

— Poate că dorești să te uiți la acelea spre final, i-a spus Xavier. Nu este zona mea de expertiză. Am o întâlnire cu un comerciant după-amiază și nu o pot rata.

Éliane se aștepta ca Göring să-l certe pe Xavier fiindcă un comerciant de artă părea mai important decât *Reichsmarschall*-ul și pentru că i-a vorbit cu o asemenea aroganță. L-a văzut pe von Behr înfoindu-se, dar mareșalul doar a încuviințat.

— Începem cu tablourile, a zis el, făcându-i semn lui Xavier.

Éliane și-a dat seama că Xavier se schimbase foarte mult. Avea același păr negru, aceiași ochi căprui, cu puncte aurii. Dar, în aproape un an, devenise o persoană care știa cine este al doilea cel mai important om al naziștilor. Lipsa lui de respect, aroganța și evidenta cunoaștere a artei îl făcuseră pe *Reichsmarschall* să îl admire.

La prânz, bărbații au părăsit galeria, mergând la masă. Éliane și-a dat seama, după râsul lui von Behr, după urletele pofticioase ale lui Göring și după zâmbetul mulțumit al lui Xavier, că nu aveau să revină pentru o vreme. S-a silit din răsputeri să dea dovadă de ceva inițiativă și s-a strecurat în biroul lui von Behr, sub pretextul că ar aduna paharele murdare.

Era imposibil să nu-i fie frică, să nu-și audă propria inimă încercând să alerteze personalul muzeului în legătură cu ce făcea. A mers în vârful picioarelor și aproape că a țipat când a văzut o altă siluetă la biroul lui von Behr.

Rose. Avea ochii umezi.

Éliane s-a apropiat de birou, cu ochii la hârtia la care se holba Rose. Inima a uitat să-i mai bată, a uitat că von Behr s-ar fi putut întoarce, a uitat totul, cu excepția nevoii de a vedea ce scria acolo.

A citit o dată. Apoi a mai citit încă o dată. Când a privit-o pe Rose, avea și ea ochii umezi.

Acum avea răspunsurile.

Bătute la mașină, negru pe alb, erau ordinele care se refereau la toate așa-zisele „bunuri fără proprietar", acum prizoniere ale galeriei, bunuri care aparținuseră familiilor evreiești: Rotschild, Seligmann, Wildenstein și multe altele. Ordinele fuseseră semnate de *Reichsmarschall*.

Operele de artă nu aveau să le fie returnate proprietarilor de drept. Aveau să fie împărțite în mai multe categorii. Unu: opere de artă pentru Führer, care avea dreptul să aleagă primul. Doi: opere de artă pentru Göring, care putea lua tot ce rămăsese după ce Führerul era mulțumit.

Éliane se lupta cu gândul că Göring acaparase Jeu de Paume din câteva linii trase cu stiloul. Era

deja suficient să știe că tablourile erau puse sub „protecție“ germană la muzeu, dar acum pricepea că operele de artă nu ajunseseră acolo spre a fi protejate. Urmau să îi fie prezentate lui Göring și apoi luate de elita nazistă.

Permisul, paznicii înarmați, secretele, toate aveau acum sens. Jeu de Paume nu era un depozit, era un triaj de tranziție. Naziștii erau niște hoți care jefuiau opere de artă la o scară atât de mare, încât îi tăia respirația.

Éliane a pus mâna pe umărul lui Rose.

Ce se întâmpla dacă le găsea cineva în biroul lui von Behr, cu o asemenea grenadă în mâini?

Ceasul a bătut de jumătate.

— Trebuie să plecăm, a zis Éliane, când lumea exterioară a revenit, cu o explozie bruscă de culoare și de sunet.

— Fă dreapta când ajungi la coridor, a spus ferm Rose. Eu voi merge spre stânga. Așa, nu vom fi văzute împreună în apropierea biroului.

Éliane a respectat instrucțiunile lui Rose, care fuseseră transmise rapid, de parcă s-ar fi gândit dinainte, de parcă ar fi... supravegheat totul? Cu siguranță, era o idee ridicolă că Rose i-ar fi spionat pe naziști, nu?

Sau poate nu era deloc așa.

Curând după ce au revenit de la prânz Göring și ceilalți, afară s-au auzit strigăte, porțile muzeului au fost date de perete, iar *monsieur* Jaujard, însoțit de contele Wolff-Metternich, a apărut mergând cu pas hotărât. Éliane și-a amintit că *monsieur* credea că acest conte, care conducea Kunstschutz, unitatea germană ce proteja arta, era de partea francezilor, chiar dacă lucra pentru nemți. Decretase că operele de artă deținute de Musées Nationaux, inclusiv cele de la Luvru, ar putea rămâne în siguranță în depozitele unde fuseseră mutate. „Slavă Cerului“, s-a gândit ea. „Va opri expoziția. Îl va opri pe Göring.“

— Aș dori să te însoțesc în turul muzeului, i-a spus Metternich lui Göring. Kunstschutz este unitatea responsabilă pentru siguranța operelor de artă luate în custodie.

Monsieur Jaujard a rămas într-o parte, cu chipul serios, iar ochii i s-au oprit o singură dată asupra lui Éliane, privind-o disperat.

Göring i-a zâmbit lui Xavier.

— Altă organizație!

S-a întors spre Metternich.

— Eu decid aici. Și am cu mine oamenii de care am nevoie. Gărzile mele te pot escorta afară.

Accentuarea cuvântului „escorta“ spunea limpede că, dacă era nevoie, avea să se recurgă la forță.

Tăcerea s-a așternut peste galerie, densă ca un *impasto*19.

Toate relele ieșiseră din cutia Pandorei și se strânseseră în muzeu, închizând capacul deasupra speranței.

Éliane a priceput că ea și Rose erau singure în Jeu de Paume cu niște răufăcători, care aveau să reducă la tăcere pe oricine protesta. Răufăcătorii furau opere de artă de la cetățenii francezi, pentru că era mai ușor decât să le fure de la statul francez. Furtul ar fi fost mai greu de ascuns. Ar fi fost cel mai înțelept să se convingă că nu era treaba ei. Dar privirea lui *monsieur* Jaujard îi spusese că *era*.

A dat ocol galeriei, în timp ce istoricii de artă începeau să dea jos de pe pereți tablourile și să le împacheteze în lăzi. Într-o ladă au pus un Goya, un Rembrandt și *Astronomul* lui Vermeer. „Douăzeci de bucăți“, și-a spus ea ferm. Chiar dacă-și amintea doar douăzeci atunci, mai târziu, acestea ar fi putut ajunge să fie recuperate, s-a gândit. Dar dacă tablourile plecau... încotro plecau?

Pubelele erau afară, lângă platforma de încărcare. A luat o cutie goală de șampanie și s-a grăbit să iasă.

Pe platformă, a văzut lăzile numerotate: H1, H2, H3 și așa mai departe. G1, G2... După ce citise ordinul de pe biroul lui von Behr, știa ce însemnau literele: H de la Hitler, G de la Göring. Dar unde doreau aceștia să le fie trimise operele? Era altă informație de care avea nevoie.

Primul camion încărcat a pornit. Exista un singur *Astronom* pe lume. Și acum dispărea.

Éliane și-a dat seama că și Rose era pe platformă, zâmbind în stil *Mona Lisa*. Surâsul ei nu ascundea nimic, căci nu avea ce ascunde. Dar dacă ascundea mai mult decât ar fi bănuit cineva? Éliane știa că nu era bine să se afle amândouă acolo. A surprins privirea lui Ros și i s-a părut că aceasta i-a făcut un semn rapid din cap, așa că a intrat din nou și a rămas cu mâna pe o sculptură din secolul al XVIII-lea.

— *Mademoiselle* Dufort!

Și-a transformat tresărirea surprinsă într-un zâmbet îndatoritor către von Behr.

— Da, *monsieur*, a zis politicoasă.

— Consilierul nostru în artă, a zis indicându-l pe Xavier, care râdea alături de Göring în cealaltă parte a galeriei, îmi spune că acestea sunt opere degenerate. Du-le sus.

Von Behr a arătat spre un teanc de tablouri moderniste, care fuseseră înlăturate ca niște leproase.

— Sigur, a răspuns ea, bucuroasă de orice misiune care o aducea aproape de tablouri.

De opt ori a urcat și a coborât scările, cu câte un tablou în mână, adăugându-și în minte numele lucrării și al artistului. A noua oară, când memora detaliile unui Monet, a auzit zgomot afară. Era vocea lui *madame* Valland.

— Unde s-o fi dus fata aia?

Rose a apărut, șoptind:

— Vor să curățăm galeria. Von Behr se întreba de ce durează atât.

Apoi, a arătat din cap spre un tablou care atârna pe perete.

— Seamănă cu tine, a spus Rose.

Éliane a ridicat privirea și a văzut că Rose arătase spre tabloul lui Luc cu acel cuplu care se îmbrățișa pe un fundal cu o lună strălucitoare și un cer care-o făcea să creadă că adevărata culoare a iubirii și pasiunii era albastrul, precum cea mai fierbinte parte a flăcării, și că toată lumea greșise, timp de secole, crezând că roșul era nuanța inimilor aprinse.

Pe podeaua din lemn s-a auzit scrâșnet de pantofi. Éliane, pierdută în visare, a presupus că Rose se îndrepta spre ieșire.

— Părul ei nu este ca al meu, i-a spus.

A icnit când o voce de bărbat a răspuns ironic:

— Nu, părul tău este imposibil de pictat.

De parcă nimeni pe lume n-ar fi dorit să imortalizeze părul lui Éliane, o făptură nesemnificativă, un șoricel de muzeu, în ulei pe pânză.

Xavier o fixa cu o privire lipsită de emoție.

— Atenție, *mademoiselle*. Stai de mult aici.

Ea a pălit. O avertizase deja de două ori. Înțelegea mesajul: nu avea să existe a treia oară.

Dar durerea de a fi fost folosită în asemenea hal a făcut-o să-și ridice bărbia, fixându-l pe Xavier.

— Coboară și spune-le, a zis ea cu încăpățânare, chiar dacă-și simțea inima tremurând de teama pe care refuza să o afișeze. Spune-le că vorbesc germana. N-ar putea să-mi facă mai mult rău.

Nu dorise să pronunțe ultima frază. Nu dorise să recunoască faptul că fuga lui în Anglia, în aceeași noapte în care făcuse dragoste cu ea, și descoperirea șocantă a relației lui trădătoare cu naziștii însemnau ceva pentru ea.

El a zâmbit, o răsucire rece și disprețuitoare a gurii, care i s-ar fi potrivit lui von Behr.

— Să păstrez aceste informații mă ajută mai mult decât să le dezvălui, a spus el. Asta mă va asigura că asculți, cel puțin până când treaba pentru Göring e gata și nu mai avem nevoie nici de tine, nici de supunerea ta.

Apoi a plecat, și asta însemna că era scutită de-a arunca spre el cel mai apropiat tablou, așa cum aruncase și inelul de logodnă.

A rămas nemișcată o vreme, repetându-și un cuvânt: *nu*.

Nu te înfuria pe Xavier. Nu te gândi la el deloc. Nu-ți irosi furia, mânia și pasiunea cu el. Lasă-le să

ardă, transformându-se în ceva util, decizia de a nu renunța. Nu până când fiecare dintre cele o mie de tablouri din muzeu, furate de Hitler și de Göring, îi era restituit proprietarului de drept.

Avea nevoie doar de ajutor. Și era aproape sigură că știa pe cineva care era de partea ei.

Éliane a pândit în Tuileries până când a văzut-o pe Rose ieșind din muzeu. A urmărit-o de-a lungul Grande Allée, prin grădină și spre Luvru, unde Rose s-a grăbit să intre în curte și în apartamentul lui *monsieur* Jaujard.

Éliane a așteptat o clipă, apoi a bătut la ușă.

S-a deschis.

Rose i-a zâmbit.

— Speram să vii.

În spatele ei, la masă, stăteau *monsieur* Jaujard și Luc. Fratele ei era implicat. Luc a ridicat paharul spre ea, iar ea a simțit că zâmbește cu toată ființa.

Éliane a înțeles că nu mai putea da înapoi, indiferent de la ce. Că, în clipa în care a păși înăuntru, s-a băgat în ceva care o depășea, ceva important, ceva care avea să-i frângă inima și totuși să o refacă, ceva cu *joie de vivre*20 și cu grație. Ceva la fel ca arta.

Sau, s-a gândit în timp ce ușa se închidea și Luc își cobora paharul, iar zâmbetul i se stingea, fiindcă și-a amintit că ea și Rose aveau în grijă un secret pentru care naziștii ar fi făcut moarte de om ca să-l păstreze: ceva care le putea aduce tuturor sfârșitul.

19 Tehnică de aplicare a unui strat gros de vopsea pe pânză, ceea ce pune în valoare tușele (n. tr.).

20 „Bucuria de a trăi“ (fr., în original) (n. red.).

PARTEA A DOUA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA
2015

Capitolul 7

Soarele îi zâmbea vesel lui Remy de pe cerul ca desprins dintr-o rapsodie, de parcă elementele naturii i-ar fi cerut să se conformeze și să pară la fel de bucuroasă. Suferința și Riviera franceză erau, pare-se, incompatibile. Remy s-a încruntat. De aceea n-ar trebui să se trezească devreme și aproape că nu i se mai întâmpla; doar că, în seara anterioară, se simțise atât de rău, încât nu reușise să adoarmă nici măcar ca de obicei, în zori.

S-a dat jos din pat, cu intenția de a trage perdelele, să oprească strălucirea nemiloasă. Când a ajuns la fereastră, a văzut un bărbat care stătea jos, pe terasa ei, în șezlongul ei, citind o carte. Probabil că simțise mișcarea de la geam, fiindcă a ridicat privirea, iar șocul a alungat lentoarea pe care corpul său o purtase la fel de firesc ca pe blugii Levi's *vintage*. A sărit în picioare, a străbătut terasa și a dispărut pe scările care duceau spre mare.

Remy a tras perdelele. Contase pe faptul că va fi singură acolo, într-o casă la care ajungea doar un drum privat ce deservea numai două reședințe. *Nu te întoarce, oricine-ai fi,* s-a gândit ea.

S-a întins iar pe pat, implorând somnul să vină, însă acesta continua s-o ignore. S-a ridicat deci iar, a aruncat un halat ușor peste neglijeul ei din satin din anii 1930, și s-a târât jos. A făcut o cafea și a scotocit după cheia de la ușile terasei, pe care nu le deschisese de când sosise în Saint-Jean-Cap-Ferrat, cu o zi înainte.

Pe terasă, și-a simțit corpul destinzându-se instinctiv la soare și membrele aproape înmuindu-i-se. A întors capul dintr-o parte în alta, trosnindu-și ușor articulațiile și ochii i s-au oprit la grădina aflată la parter, compusă din iazuri mărginite de garduri vii tunse perfect, urne ornamentale și poteci cu pietriș. Mai multe fântâni arteziene se ridicau până la Templul Iubirii din vârful dealului, o copie, o informase unul dintre grădinari, când vizitase prima dată locul, cu aproape doi ani în urmă, a Micului Trianon de la Versailles. În fața ei, Mediterana se agita splendidă, iar valurile se ridicau pentru a săruta cerul, libere, într-un fel în care ea nu mai putea fi.

A întors spatele naturii și s-a lăsat în șezlong. Lângă el era o cutiuță plină cu cărți, de parcă omul care stătuse acolo mai devreme plănuise să petreacă multă vreme citind. A căutat printre ele. Multe aveau coperțile distincte, portocalii, ale colecției Penguin Classics. Paginile uzate și prețurile trecute cu creionul în interior indicau faptul că fuseseră achiziționate la mâna a doua, poate din piața de carte de lângă Nisa. Era un amestec eclectic: *Spioană în casa dragostei,* de Anaïs Nin, *Cu sânge-rece,* de Truman Capote, și *The Bloody Chamber,* de Angela Carter.

Remy a luat-o pe cea din urmă și a început să citească, până când a simțit soarele arzându-i fața. Apoi, s-a ridicat și a privit iar apa. Ar fi dorit să înoate. Să se purifice. De aceea venise, nu?

În curtea interioară a casei, un spațiu înalt cât două etaje, acoperit cu mozaic, străjuit de coloane din marmură veroneză în tonuri caramel, diverse valize și cutii se înghesuiau în dezordine. Din ele, a scos un costum de baie Catalina din 1950, albastru-deschis, fără bretele. Bustul era tivit cu alb, iar pe un șold înflorea o fundă albă. S-a ascuns sub un sombrero mexican, din aceeași perioadă, și în spatele unei perechi de ochelari de soare stil ochi de pisică, mai degrabă retro decât *vintage*. Cremă de protecție solară, un prosop, o sticlă cu apă, *The Bloody Chamber* și era gata.

A coborât scările, dându-și seama la jumătatea drumului că vedea oameni strânși în cealaltă parte a

golfului. Poate erau vecinii ei, deși era un termen destul de vag, ținând cont că grădina ei se întindea pe vreo două sute de metri, înainte să ajungă la proprietatea lor. Golful și drumul erau singurele porțiuni comune.

Nu a privit în direcția lor, ca să nu fie nevoită să le facă apoi cu mâna sau să se angajeze în vreo conversație. Doar a scos un șezlong din magazioară, și-a lăsat lucrurile pe el și s-a aruncat în apă. A tresărit din cauza răcelii bruște, dar și din cauza senzației uitate și copleșitoare a apei, cu care fusese cândva obișnuită. A plonjat, blocându-și mintea în fața gândurilor ce năvăleau mereu, motivul din cauza căruia încetase să mai înoate în Australia, și a înotat până când a cuprins-o oboseala. Apoi, s-a întors la țărm și s-a prăbușit pe șezlong, unde a rămas nemișcată, cu ochii închiși, fără să citească, fără să gândească, în timp ce trupul ei își revenea după mișcare.

Când a deschis ochii, în cele din urmă, a icnit iar, dar de spaimă. Chiar lângă ea se afla o copilă, de vreo cinci ani, poate. Fetița a zâmbit, dar Remy nu a putut face altceva decât s-o privească până când în ochi i s-au strâns lacrimi, pe care nu a mai reușit să le ascundă.

S-a apropiat un bărbat, strigând:

— Ce pui la cale, Molly? Apoi, către Remy: Îmi pare rău dacă vă supără.

S-a apropiat suficient cât să-i vadă chipul lui Remy și a privit-o lung. În același timp, copila și-a dat seama că reacția lui Remy nu era firească. A început să plângă, așa cum își dorea și Remy să poată plânge. A sărit de pe șezlong, și-a apucat geanta și s-a grăbit să intre iar în casă.

În ce se transformase? Într-o femeie care nu le putea zâmbi copiilor, ci îi făcea să plângă.

După ce a ajuns în siguranță pe terasă, s-a prăbușit în șezlong, să-și revină. Scopul sejurului ei de trei luni în Franța era să uite, să se întremeze, să redevină o ființă umană. Până acum eșuase lamentabil. Și-a scos telefonul și i-a trimis un mesaj celei mai bune prietene, Antoinette, care i-a răspuns imediat și fără compasiune, ca de obicei:

La ce te aștepți? Ești în Franța de mai puțin de-o săptămână. Să treci peste ce ai pățit tu durează ani întregi. Iartă-te pentru azi și uită.

Du-te mâine la plajă. Fă pași mici.

Pupici!

Remy a lăsat telefonul, știind că Antoinette era singura persoană suficient de atentă să spună „pași mici", și nu „pași de copil". Asta însemna că trebuia să încerce să meargă iar la plajă în ziua următoare. Nu se putea descurca mai rău decât azi, aceasta era singura ei consolare.

A scos din geantă cartea Angelei Carter și, în timp ce făcea asta, și-a dat seama că dispăruse cutia cu cărți. A fost dezamăgită. Amestecul eclectic o atrăsese. Poate că bărbatul, oricine-o fi fost, își va da seama că-i lipsește una și se va întoarce după ea. În schimb, ea ar fi fost politicoasă și l-ar fi lăsat să-i folosească șezlongul în fiecare dimineață, dacă dispărea până la ora zece și lăsa cutia.

Și-a dat seama că zâmbește, brusc, șocant. Unele reflexe corporale nu dispăreau. Dar era ridicol să nu reușească nici măcar să înoate la plajă fără să plângă, iar acum iat-o, imaginându-și că se târguia pentru cărți cu un străin.

Ziua a trecut printre povești macabre cu lupi și soți ucigași și una cu un final atât de cumplit, încât a trebuit să lase jos cartea și să plângă pentru soarta *Copilului Zăpezii*. Lacrimile îi erau familiare, dar, pentru prima dată, nu se detesta. A lăsat reflexul corporal să o acapareze, așa cum făcuse și cu zâmbetul, și a plâns până s-a săturat, ceea ce a făcut-o să-și dea seama că, deși credea că lacrimile îi secaseră, se înșelase. Atât de multă durere, alături de furie teribilă, se afla înăuntrul ei.

I-a fost greu să se miște după o astfel de revărsare a durerii, dar suna cineva la sonerie. Remy a pășit cu grijă, deschizând ușa și dând nas în nas cu un bărbat.

— Sunt vecinul dumneavoastră, a spus el, vorbind cu accent american și arătând spre casa aflată mai departe, pe drumul privat.

Remy s-a făcut stacojie. Era omul care-o văzuse plângând pe plajă, de dimineață.

— Am vrut să vă cer scuze pentru Molly, fiica mea. E o copilă curioasă și uneori iritantă.

— N-a fost, a zis Remy.

Aproape că auzea vocea lui Antoinette, spunându-i să explice, măcar o dată, fiindcă vorbele spuse o pot ajuta să creadă ce s-a întâmplat. Oamenii ar fi mai puțin stânjeniți să afle direct decât mai târziu, din întâmplare, după ce făcuseră deja o gafă. Cuvintele i-au ieșit de parcă Antoinette și-ar fi vârât mâinile pe gâtul lui Remy și le-ar fi scos afară.

— Sunt foarte emotivă. Soțul și fiica mea au murit acum aproape doi ani și fiica dumneavoastră are cam aceeași vârstă pe care-ar fi avut-o a mea. S-o văd m-a... întristat, a încheiat ea.

— Doamne! a exclamat omul, șocat. Soția mea a murit acum un an. Știu cum vă simțiți.

„Nu, nu știi", voia să urle Remy. „Eu am pierdut și soț, și copil."

Apoi, s-a simțit cuprinsă de rușine. Nu era un nenorocit de concurs. Când devenise atât de răutăcioasă?

Știa precis când. Era în Sydney, la ora 16:30, pe 1 noiembrie 2013, când a răspuns la un apel, așteptându-se să fie ceva de la muncă. De fapt, era un apel pe care-l primeau doar oamenii imaginari, pe ecranele televizoarelor. Un accident de mașină. O catastrofă. Povestea polițistului, mai târziu: „Soțul dumneavoastră conducea cam repede, la fel și celălalt șofer, și n-a fost vina lui, însă, dacă toată lumea ar fi respectat viteza legală..." Apoi o pauză, care a fost cel mai rău lucru posibil.

Soțul ei o luase pe fiica lor, fiindcă întâlnirea lui Remy se prelungise. Ea îl sunase în ultima clipă și îl rugase să treacă pe la școală. El spusese că așa va face, însă avea o întâlnire imediat după aceea, așa că trebuia să se grăbească. De aceea depășise viteza: fiindcă întâlnirea lui Remy se prelungise.

Remy nu fusese acolo când murise fiica ei.

Nu avea cum să se ierte vreodată pentru asta.

— Tati!

Remy a clipit. Mașinile care conduceau peste limita legală de viteză au trecut pe lângă ea. Chipul fiicei sale a rămas.

Molly, fetița de pe plajă, a apărut și Remy s-a pregătit de impact.

— Ți-am zis să rămâi acasă, i-a spus bărbatul.

— Dar mi-era dor de tine, i-a răspuns ea.

A trecut pe lângă tatăl ei și a intrat în curtea interioară, pentru că văzuse în spatele lui Remy ceva ce putea fi descris doar ca un adevărat paradis pentru o fetiță crescută cu povești despre prințese.

— Uite, tati! a strigat ea. Costume!

— Nu sunt tocmai costume, a intervenit Remy. Vând haine *vintage*, i-a explicat ea bărbatului.

— Uite! a zis Molly iar și Remy a tresărit când o rochie Givenchy din anii 1960, în valoare de trei mii de dolari, a fost trasă peste capul unei fetițe de cinci ani.

Bărbatul i-a zâmbit fiicei sale.

— Sunt Matt, apropo. Matt Henry-Jones.

— Remy Lang. Cred că...

Începuse să explice ce era cu hainele, când Molly arunca deja rochia Givenchy pe podea și ridica o rochie din anii 1920, foarte delicată, din tul. Degetele ei curioase au făcut o gaură în tul, iar Remy știa că nu îl va putea repara foarte ușor.

— Ups! a exclamat Matt. Fetele și rochiile...

A ridicat din umeri, așteptându-se parcă la înțelegere.

— Cred c-ar fi cel mai bine, a început Remy, încercând să nu fie mai rea decât vrăjitoarea cea rea, însă trebuind să protejeze hainele care rezistaseră zeci de ani, doar pentru a fi masacrate acum, să nu mai atingi altceva.

A zâmbit către fetiță, care s-a bosumflat.

— Poate încă una, a sugerat Matt, și Remy s-a cutremurat când fetița, care părea să aibă un simț special pentru ce era mai valoros, a pus ochii direct pe o creație Vionnet, foarte prețioasă, numai bună de expus într-un muzeu.

— Aceea valorează cam zece mii de dolari, a spus Remy fermă, ceea ce l-a îndemnat pe Matt să

adopte, în sfârșit, atitudinea unui părinte.

— Las-o, draga mea, i-a zis el, în timp ce Remy o îndruma pe Molly spre ușă.

Fetița a încercat să se ferească și să se întoarcă la haine, cu agilitatea unui jucător profesionist de fotbal american.

Matt s-a întins după fiica lui.

— Am venit fiindcă ai mei dețin casa de alături. Dăm o petrecere diseară. S-ar bucura să vii.

— Nu pot, a zis ea mecanic.

— Sau nu vrei? a întrebat-o Matt cu blândețe, de parcă ar fi știut ce fel de scuze folosește cineva pentru a se asigura că își ține viața sub control. N-ai mult de mers dacă decizi că vrei să te întorci acasă.

Copila a încercat din nou să ajungă la haine.

— Bine, a răspuns Remy, încercând s-o scoată pe Molly din casă doar cu o rochie distrusă drept pagubă. La ce oră?

— La opt. Haide, strengăriță mică!

Matt și-a prins fiica de talie.

— Înapoi la plajă.

„Câte un pas pe rând", și-a spus Remy la ora opt. Deocamdată, trebuia doar să găsească ceva potrivit de îmbrăcat.

Erau cel puțin o duzină de salopete de plajă într-una dintre cutiile din patio și a scotocit printre ele până când a găsit una din anii 1920, făcută din *pongé* de mătase crem, cu multe flori brodate în partea de jos a pantalonului și pe guler. Era suficient de rezistentă, în ciuda vechimii, și a îmbrăcat-o întrebându-se, ca de obicei, cine fusese proprietara. O cumpărase la o licitație în New York, de la o femeie cu un trecut scandalos, o dansatoare de cabaret care devenise una dintre primele femei obstetrician din Manhattan, apoi se căsătorise cu un bancher și înființase o clinică pentru sănătatea femeilor pe care o conduceau de acum fiicele și nepoatele sale. Remy se întreba cum o fi să lași o asemenea moștenire. Dar și cum se putea naște o persoană, așa ca fiica ei, Ebony, doar pentru ca apoi să dispară cu atât de puțin tam-tam și să lase ca unică moștenire golul din sufletul lui Remy.

A simțit cum o sugrumă vinovăția. Cum îndrăznea să se ducă la o petrecere și să se simtă bine, când Ebony nu putea? Telefonul i-a vibrat chiar atunci. Era un mesaj de la Antoinette:

Sper c-am potrivit bine lucrurile. Nu te simți vinovată. Ebony nu se întoarce dacă refuzi să te distrezi. Nu vine înapoi dacă nu le zâmbești oamenilor, dacă nu vorbești cu ei sau nu asculți muzică. Dar, dacă nu faci toate astea, te vom pierde și pe tine. Și nu vreau asta. Pupici!

Doar Antoinette putea scrie un asemenea mesaj! Remi s-a grăbit să-i răspundă:

Te iubesc. Mulțumesc!

A coborât scara spre plajă și a străbătut cărarea acoperită cu pietricele care ducea către locul unde oamenii stăteau răsfirați, ca niște umbrele colorate, până lângă apă. Șiruri de luminițe scânteiau pe stânci, iar pe țărm se afla o varietate de șezlonguri *vintage*, canapele, măsuțe joase și vaze cu flori. O bucurie tangibilă emana dinspre toți și parcă încerca s-o cuprindă și pe Remy, iar ea s-a întrebat cum ar fi să-i permită.

— Remy?

S-a întors și l-a văzut pe Matt zâmbindu-i.

— Fiică-mea doarme, deci nu-ți face griji, i-a spus el.

Remy s-a înroșit, dorindu-și ca el să nu fi adus vorba despre incidentul de mai devreme.

— Îmi pare rău c-am făcut-o să plângă. Minunată petrecere! a adăugat, sperând să abată conversația spre alt subiect. Casa este a părinților tăi?

A arătat spre stânca pe care se afla o vilă în stil mediteraneean, mai modernă decât deliciul antic al

lui Remy.

— Au cumpărat-o recent și acum plănuiesc să-și petreacă aici fiecare vară. E un fel de petrecere de casă nouă și, totodată, o reuniune de familie. Toată lumea sub același acoperiș, pentru prima dată de câțiva ani. Locuim cu toții la New York, și eu, și fratele, și sora mea, dar trebuie să venim în Franța ca să petrecem timp împreună. Iat-o pe mama. Și el e tata. Haide să-i saluți!

Remy a fost condusă spre un cuplu care se ținea de mână. Femeia purta o salopetă neagră, elegantă, iar bărbatul, pantaloni scurți din in și o cămașă albă, la fel de rafinată.

— Ei sunt Judy și Alistair, a spus Matt. Și sora mea, Lauren, i-a făcut el semn unei femei. Acolo e soțul ei, Tom, și a arătat spre un bărbat care dădea energic din mâini, în mijlocul unei conversații. Ea e Remy, despre care v-am povestit.

Alt bărbat s-a alăturat grupului, iar Remy l-a recunoscut. Era bărbatul de pe șezlong.

— El e fratele meu, Adam, a continuat Matt.

Judy și Alistair au salutat-o pe Remy cu entuziasm și sărutări pe obraji. La fel și Lauren. Adam doar a înclinat capul, iar Remy a recunoscut brusc acea aroganță nonșalantă. Îl mai întâlnise pe acest bărbat, la Sydney, când era directoare de modă la IMG și organiza Săptămânile Modei în Australia și în toată regiunea Asia-Pacific. Îl mai văzuse și la Săptămâna Modei de la New York. Era fotograf și fusese cândva priceput, credea ea, dar devenise neglijent sau leneș în ultimii ani, așa că munca lui nu o mai interesa deloc în prezent. Îl revăzuse și la începutul anului, în noul ei rol de curatoare de modă *vintage*, când furnizase ținute pentru o ședință foto *Vogue* la New York, unde stătuse la Antoinette. Adam fusese fotograful.

— Ești o figură romantică, a spus Judy zâmbind. La început, m-am întrebat dacă partea ta de plajă n-a rămas cumva într-un deceniu diferit. Arătai ca o stea de cinema din anii 1940-1950 de dimineață. Am inventat cu Lauren o poveste despre tine.

I-a făcut un semn din cap fiicei sale, care a izbucnit în râs.

— Alistair spune că sperăm mereu ca oamenii să fie mai interesanți decât sunt. Sper că nu te superi fiindcă am vorbit despre tine.

Remy era pe cale să explice, roșind, de ce purta haine vechi de câteva decenii, când Matt a intervenit:

— Voiam să zic ceva înainte ca Remy să ajungă aici, ca să nu călcați pe bec, mamă. Soțul și fiica ei au murit acum doi ani. E necăjită, nu romantică.

Și n-a fost nevoie de mai mult! Adevărul s-a făcut țăndări în jurul lor, ca sticla spartă.

Remy nu mai putea respira.

De ce am venit, Antoinette? De ce?

Tăcerea prevestea o catastrofă.

— Doamne..., a încercat să se scuze Judy, la unison cu Lauren.

Dar lumea se oprise brusc și Remy rămăsese încremenită la suprafața ei.

Apoi, a surprins privirea lui Adam. Surprinzător, el nu s-a uitat în altă parte și nici nu s-a grăbit să adauge alte scuze în grămada care i se așternuse deja la picioare. Doar a continuat să o privească și i-a oferit legitimitatea existenței. Un moment în timp, separat de toate celelalte momente ale suferințelor trecute sau viitoare, care se întâmplaseră sau urmau să se întâmple. Cumva, asta a ajutat-o să se stabilizeze.

Respira iar. S-a silit să vorbească și vocea nu îi tremura foarte tare când a spus:

— Da, sunt văduvă. Dar nu port niciun semn de doliu, așa că n-aveați de unde să știți.

A văzut cum Judy se relaxează. Și Remy la fel, căci sensul cuvintelor sale a împiedicat-o să se urască. Chiar *nu avea* niciun semn de doliu. Avea să se întâmple des. Trebuia să se obișnuiască.

Apoi fetița, Molly, s-a apropiat, fără să pară deloc c-ar fi dormit. Avea un medalion la gât sau jumătate de medalion. Remy l-a recunoscut. Se aflase în casa ei după-amiază. Era o antichitate din argint pe care, când fusese încă întreagă, își dorise să o vadă apărând în următorul catalog.

— Credeam că ești în pat, draga mea, i-a spus Judy nepoatei sale.

Medalionul a sclipit sub luminițe și Judy s-a aplecat să-l vadă mai bine.

— Ce-ai acolo?

Fata a rânjit.

— O comoară.

— Nu cred că-ți aparține, a admonestat-o Judy. L-ai găsit pe plajă?

Matt a privit bijuteria șterpelită de fiica lui și și-a dat brusc seama.

— E al tău? a întrebat privind-o pe Remy. Rahat!

— Tati, l-a mustrat fetița și Matt a izbucnit în râs.

Judy nici nu a zâmbit măcar. S-a lăsat la înălțimea nepoatei sale.

— Molly, nu luăm lucruri de la alți oameni fără să cerem voie. Acum e rupt. Remy va fi foarte supărată. Te rog să-i ceri scuze.

— Scuze, a mormăit fetița, părând mai degrabă iritată decât vinovată.

— Pare destul de scump, a spus Adam.

Judy a desprins medalionul de la gâtul fetei.

— Este o antichitate. Spune-mi, te rog, că n-a distrus o moștenire de familie.

— Nici pe departe, a zis Remy, apoi și-a dat seama că va trebui să explice, fiindcă Judy era sincer afectată și, în mod clar, deloc convinsă că Remy nu spunea o minciună cusută cu ață albă, doar din politețe. Am o afacere numită *Dulapul lui Remy*. Vând haine și bijuterii *vintage*. Le cumpăr, le vând, le țin ca să le închiriez revistelor pentru ședințe foto... Am cumpărat medalionul la o licitație. A ridicat din umeri, de dragul lui Judy: Lucrurile vechi se mai strică, n-ai ce-i face!

— Dar cât a costat? a întrebat Judy, în timp ce Lauren și-a scos telefonul și a început să caute. Cred c-a fost scump.

— Tu ești? a întrebat Lauren încântată, întinzându-i telefonul deschis la pagina de Instagram *Dulapul lui Remy*. *Tu* ești! Doamne, ai 150.000 de urmăritori! Ești celebră.

— Ne-am mai întâlnit, a zis Adam sec, de parcă i-ar fi dat o veste proastă.

— Așa este.

— Voi doi vă știți? a întrebat Judy.

Remy a negat cu o mișcare a capului.

— Nu. Cum am zis, revistele folosesc uneori colecțiile mele pentru ședințe foto. Celebritățile le închiriază pentru petreceri sau gale. Din când în când, fac cunoștință cu diverși fotografi.

— Dar cum vinzi hainele? a întrebat-o Lauren. Și ce persoane faimoase le-au purtat la Oscaruri? Trebuie să ne luăm ceva de băut, să ne așezăm și să auzim toată povestea.

Remy a râs, aproape uitând de medalion, când Lauren, clar expertă în organizare, a făcut să apară de niciunde cocktailuri, trei scaune comode, apoi le-a împins pe mama ei și pe Remy să se așeze, în timp ce o asalta cu întrebări. Ea și-a povestit toată istoria profesională și cum achiziționa haine *vintage* de la licitații, din târguri și din garderobele revistelor, de la toate relațiile pe care și le făcuse în anii în care lucrase în industria modei. Le-a spus că avea o listă mare de abonați, care primeau la fiecare trei luni un newsletter în care oferea piese de vânzare, alături de fotografii pe Instagram, cu ajutorul cărora vindea piesele mai puțin importante.

— Am venit să fac fotografii pentru noul meu catalog, a explicat ea, doar că fotografa mea a suferit o apendicectomie și a anulat ședința foto. Va trebui fie să fac totul singură (și-aș putea, fiindcă am tot echipamentul necesar, dar e dificil), fie să găsesc pe altcineva.

— Se poate ocupa Adam! a exclamat Lauren.

— Da, a fost de acord Judy.

— Oh, nu! a obiectat Remy. Nu mi-l pot permite pe Adam Henry-Jones.

— Îți suntem datori, a insistat Judy. Pentru c-a stricat Molly medalionul. Așa te putem răsplăti parțial.

— Nu este necesar, le-a răspuns Remy.

Adam Henry-Jones nu avea stilul potrivit pentru catalogul ei și nici nu dorea, bănuia ea, să își ofere

serviciile cu atâta mărinimie.

— Atunci, vino la prânz sâmbătă! i-a spus Judy, și Remy și-a dat seama că era genul de persoană care dorea să hrănească pe toată lumea până când oamenii nu mai erau nefericiți, să-i sature de paste făcute în casă, păturи și pisoi, până se simțeau mai bine.

— Sâmbătă e zi de șalvari, așa că plănuiam să merg la Nisa. Remy a clătinat din cap și a reformulat: Adică, e zi de piață.

— „Zi de șalvari"? a repetat Lauren.

Remy a reușit să râdă singură de ea însăși.

— Așa-i zic eu fiindcă vara piața din Nisa este plină de compleuri cu pantaloni largi. Anii 1970, Pucci, un adevărat corn al abundenței psihedelic, un curcubeu...

— Putem veni și noi? a întrebat-o entuziasmată Lauren, aproape sărind de pe scaun.

— Nu vrem să îți stăm în cale, dar pari să cunoști piețele și Nisa mai bine decât noi, a adăugat Judy. Vreau să învăț să trăiesc aici, să nu mai cunosc doar plaja. Mergem cu toții. Alistair! și-a strigat ea soțul. Adam și Matt, veniți încoace!

Bărbații s-au apropiat și Judy le-a spus planurile sale.

— Petrecem o vară în familie, i-a explicat ea lui Remy. Încercăm să facem cât mai multe lucruri împreună. Sper că nu ne vei considera o pacoste dacă vom veni cu toții.

Manierele și zâmbetul lui Judy ar fi putut da peste cap chiar și cele mai ferme poziții pe care le avea cineva, iar planurile lui Remy de a fi în mare parte singură în timpul verii se topeau ca înghețata la soare. Era doar o dimineață. Se descurca, era sigură, cu niște mesaje încurajatoare de la Antoinette.

— Dar cum rămâne cu Molly? i-a zis Matt lui Remy. N-ar fi... ciudat?

S-a prefăcut că nu înțelege.

— Nu m-am supărat din cauza medalionului.

— Dar... a început el.

Adam l-a întrerupt.

— La Nisa nu-i și un târg de cărți?

— Ba da, i-a răspuns Remy.

— Bine. Am nevoie de cărți noi.

Pe neașteptate, Adam i-a zâmbit și ea s-a trezit zâmbindu-i la rândul său.

— Și eu, i-a zis. Tocmai am terminat *The Bloody Chamber* și am nevoie de ceva mai puțin oribil cu care să continui.

Matt a intervenit.

— Casa, a arătat el spre palatul roz-pal de pe stâncă, e a ta sau e închiriată?

— Aparține unei rude, a spus ea, nedorind să dea explicații.

După aceea, a mai stat cam o oră, mulțumindu-se să le asculte pe Judy și pe Lauren și pe celelalte persoane care s-au oprit lângă ele. A răspuns la întrebările lor despre originile ei, spunându-le că se născuse la Londra, crescuse în Sydney și-și petrecuse ultimul an la New York, unde locuia la prietena ei, Antoinette.

— Nu puteam rămâne în Sydney, cu tot ce-mi era familiar în jur, după ce...

Au murit. Era partea pe care nu o putea rosti niciodată.

— Chiar că ești o femeie cosmopolită, a spus Judy, lăsând fraza lui Remy să se stingă.

— Și ai cea mai tare garderobă, a completat Lauren.

— Veniți să o vedeți, oricând, le-a spus Remy, surprinzându-se chiar și pe ea însăși.

Atât de multe surprize într-o singură seară! Și-a dat seama că și New Yorkul îi devenise familiar, într-un mod nu neapărat util: devenise locul în care fugise ca să jelească, așa că asta și făcuse. Venise în acel colț al Franței tot să jelească, dar și să muncească, și nu anticipase efectele necunoscutului: oameni străini, o mare diferită, un altfel de cer. Așa că, pe neașteptate, timp de câteva ore, se bucurase de frumusețea unei nopți de vară la mare, într-unul dintre cele mai superbe locuri din lume. Dar era obositor și puiul de somn din zori nu o întărise suficient să reziste la prea multă conversație. Așa că s-a

scuzat și a străbătut cărarea cu pietricele până la scările care duceau către casa ei, unde a dat peste o siluetă singuratică.

— Scuze că ți-am folosit terasa, a spus silueta, adică Adam. Credeam că nu e nimeni acasă.

— Fugeai, a spus ea, presupunând că, poate, o vară în familie în care i se ceruse să facă totul împreună ar fi putut să fie prea mult pentru cei care considerau familia ca pe un dat și nu le fusese luată.

— Căutam singurătatea, a corectat-o el.

Remy putea înțelege asta.

— Poți folosi terasa dimineața, i-a spus ea. Mă trezesc mai târziu, așa că vei avea singurătatea dorită.

A continuat să urce, fără să aștepte să-l audă refuzând sau acceptând, pentru că oricum nu-i păsa ce va spune. Dar se bucura să constate că mai exista ceva ce mai aducea cu bunătatea, sub carapacea ei de durere și de furie, sub toată tristețea ei disperată și insistentă.

Capitolul 8

Remy s-a trezit a doua zi surprinsă să descopere că era șapte dimineața și că adormise la miezul nopții. A lenevit un moment, lăsând să o cuprindă senzația străină a unui somn zdravăn și a trezirii fără a se simți extenuată. Oare asta însemna să meargă mai departe? Schimbări de dispoziție în fiecare zi, neremarcate de mulți, însă atingându-i pe cei care-i erau alături.

S-a întins, s-a ridicat și a făcut ceea ce făcea acasă, în Sydney, în fiecare dimineață: s-a apropiat de geam și s-a uitat cum e vremea afară. Altă zi perfectă de vară mediteraneeană. A văzut un bărbat care purta un șort negru, larg. Avea un tatuaj sinuos pe braț și citea în șezlong. Așadar, Adam chiar *venise*. Probabil căuta cu disperare singurătatea.

S-a dus la baie, a făcut duș, și-a pus costumul de baie, iar când a coborât să facă o cafea, Adam plecase. A ieșit pe terasă și s-a trezit inspirând cu nesaț parfumul zilei, de parcă se aștepta să fie un dar, un lucru care-i aducea bucurie. Stomacul i s-a strâns de mustrare sau poate într-un spasm obișnuit, care însoțea nervozitatea cauzată de necunoscut, de o zi în care ar fi putut să o ia prin surprindere alte lucruri neașteptate.

A sorbit din cafea, iar stomacul i s-a liniștit treptat. Pe șezlong o aștepta o carte: *Frankenstein*. S-a așezat, a deschis-o și a început să citească.

Ceva mai târziu, arsura soarelui pe piele a făcut-o să se ridice și și-a dat seama că trecuse o oră. S-a ridicat în picioare și a urcat treptele albe, crăpate, flancate de două urne cândva strălucitoare, cu modelele colorate pălind acum sub soare, spre locul de panoramă de la marginea stâncii. Balustrada se curba magnific în fața ei, conturând priveliștea către apa fără margini și către linia coastei, care se îndrepta spre Monaco. Soarele se revărsa pe umerii ei și pe verdele bogat al gardurilor vii dintre balustrade. O abundență de trandafiri rozalii se întindea spre cer, ca și cum i-ar fi adus osanale acestuia.

Jos, Adam, Molly și un câine se jucau în apă, la distanță de mal. Adam o arunca în sus, iar ea ateriza cu un plescăit uriaș, la o lungime de braț de el. O ridica și repeta mișcarea. Țipetele și râsetele lui Molly erau singurele zgomote în tăcerea fierbinte și încremenită.

O altă mișcare i-a atras atenția lui Remy: Matt, năvălind pe treptele cioplite în stâncă și strigându-și fratele. Pentru o fracțiune de secundă, Adam s-a întors cu spatele la Matt, parcă pentru a se aduna. Apoi, a ridicat-o pe Molly pe umeri și a străbătut apa spre țărm, unde a lăsat-o pe fată lângă tatăl ei.

Judecând după degetul pe care-l îndrepta Matt cu furie spre Adam și după brațele încrucișate ale acestuia, între cei doi frați avea loc un schimb de replici tensionate. În cele din urmă, Matt și-a luat fiica de mână și a târât-o după el pe scări, Molly zbătându-se și arătând spre apă, până când Matt a luat-o pe sus. Adam a îndemnat câinele s-o urmeze pe Molly, apoi s-a îndreptat înapoi spre apă și a început să înoate, tot îndepărtându-se, până când nu l-a mai zărit.

Remy a clătinat din cap. Chiar și familiile fericite erau, în mod clar, tot nefericite. Nu era treaba ei să spioneze.

S-a întors la vila ei roz, grandioasă. Fusese construită în stil renascentist italian, îi povestise grădinarul, și rozul-pal al pereților era scos în evidență de benzile albe de pe balcoane, de arcadele arcuite ale ferestrelor și de coloanele din marmură care susțineau terasa de la primul etaj. *Era*

magnifică, a recunoscut ea, trecând prin golul curții interioare, un scuar pe care trebuia să-l traversezi pentru a ajunge la oricare dintre camere. Acestea se deschideau de-a lungul laturilor dreptunghiului. Ar fi locul perfect să-și fotografieze comorile *vintage*, un decor în stilul celor care-i lăsau pe oameni cu gura căscată în revista *Vogue*.

Remy a început să aranjeze haosul creat de Molly cu o zi înainte, mutând cutiile în salonul grandios. Utilizarea pe post de depozit era, probabil, un mod îngrozitor de a folosi încăperea incredibilă, care avea lambriuri din lemn vechi frumos pictate. Heruvimi delicios de dolofani se jucau într-un car care zbura de-a curmezișul tavanului pictat în nuanțele cerului și două șeminee decorate cu femei îmbrăcate în drapaje delicate, care susțineau polițele din marmură, erau așezate de o parte și de alta a încăperii. La capătul celălalt se revărsa lumina prin ferestrele arcuite, prin care se vedea nemărginirea mării.

S-a așezat și, după ce a făcut o listă cu piese pentru catalog, a trimis câteva e-mailuri unor fotografi pe care-i cunoștea. Niciunul nu era disponibil atât de repede. Trebuia să facă singură fotografiile. Făcuse asta pentru primele două cataloage, folosind un trepied și o telecomandă, în primele zile ale afacerii pe care nu o înțelegea nimeni și despre care credeau toți c-ar fi doar un hobby ciudat. Dar numărul abonaților crescuse exponențial, clienților ei le plăceau lucrurile frumoase, așa că își luase inima-n dinți în ultimele câteva sezoane și făcuse fotografiile cu profesioniști. După aceea, numărul followerilor se triplase, iar ea vânduse tot ce avea pe stoc. Și fusese atât de ocupată, încât reușise să își țină mintea plină cu tot felul de activități, pe lângă nesfârșitele rememorări ale momentelor trăite cu fiica și soțul ei.

S-a dus afară să investigheze grădina, să vadă cum ar putea aranja câteva cadre. I-a salutat cu o mișcare din cap pe cei doi grădinari, care veneau o dată pe săptămână să țină lucrurile în ordine, apoi a traversat parterul și a trecut de punctul panoramic. Palmieri înalți, copaci de avocado și portocali se ridicau deasupra ei, până când a trecut printr-un portic în stil spaniol și a găsit un spațiu umbrit, cu flori strălucitoare, oranj, de floarea-paradisului și parfum greu de iasomie. Aerul era mai răcoros acolo și a simțit cum i se usucă transpirația de pe piele. A ridicat mâna și a atins coaja de un roz viu a unei rodii pe cale să se coacă, a inspirat mirosul dulce, de vară, al caprifoiului, a auzit zumzetul somnoros și molatic al unei libelule.

Avea nevoie de ceva dramatic pentru a se potrivi unghiurilor ascuțite ale florilor de streliția: poate salopeta Tina Leser, cu un umăr gol, albastră precum zorii. Avea piesa perfectă de la Hanae Mori, pe care să o fotografieze pe fundalul pavilionului de lemn din grădina de alături, care avea un aer japonez aparte. *Ceva romantic, în Templul Iubirii*, s-a gândit ea. Apoi l-a simțit. Valul șocant și familiar de rușine, o rușine care a devenit repede furie împotriva ei înseși.

Petrecuse aproape o zi întreagă fără să se gândească la Ebony! Sau la Toby!

S-a întors și a mers spre casă, unde, în revărsarea de trandafiri, i-a atras atenția o buruiană. S-a aplecat să o smulgă din pământ, furioasă. Vezi cât e de ușor să îndepărtezi lucruri din peisaj? Smulgi o dată și a dispărut o plantă. O dimineață la aer curat și fiica și soțul ei au dispărut de pe altarul pe care li-l ridicase în gând.

A smuls altă buruiană, apoi alta. Era încă în genunchi, în costum de baie, când a auzit cum o striga o femeie.

Lauren, cu Adam după ea, se apropia, făcând cu mâna.

— Hei!

Remy s-a ridicat, scuturându-și pământul de pe genunchi și dându-și seama că, probabil, arăta ca un copil cu genunchii murdari, cu părul lung și blond strâns într-o coadă de cal neglijentă și suficient de lipsită de bun-simț, încât să grădinărească într-o ținută nepotrivită. Lauren a început să se extazieze la vederea costumului ei de baie, un Swoon Suit din două piese, galben-auriu Cole of California, care fusese creat în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, din acetat de satin.

— Mai am unul, dacă vrei să-l vezi, s-a trezit Remy spunând, iar furia pe ea însăși i s-a înmuiat când a văzut încântarea de pe chipul lui Lauren. N-are dantelă pe margini, dar are un stil asemănător.

— Mi-ar plăcea! a spus Lauren, zâmbind larg și urmând-o pe Remy pe terasă. Dar nu mă distrage, te rog. Eu, mama și Adam, aici Lauren i-a aruncat o privire piezișă fratelui ei, insistăm să-l folosești pe Adam ca fotograf. Ne-am uitat pe contul tău de Instagram și am văzut că ai vândut un medalion precum cel rupt de Molly cu două mii de dolari, așa că am intrat în pământ de rușine. Înainte să spui ceva politicos, te rog să știi că ne-ai face nouă o favoare *imensă*.

Lauren a arătat spre Adam.

— E atât de plictisit, c-o să ajungă să-și roadă și degetele dacă n-are ceva de făcut. Nu e capabil să se relaxeze. Am decis să încălcăm regula mamei, ca nimeni să nu lucreze luna asta, ca să te putem recompensa.

Erau deja înăuntru, în salonul grandios.

— Dumnezeule! a exclamat Lauren, aplecându-se peste grămada de costume de baie *vintage*.

— Am impresia că niște zile din timpul tău valorează mai mult decât medalionul, i-a zis Remy lui Adam. O pot face eu.

Adam a ridicat din umeri.

— În cazul ăsta, ai face un pas înapoi. Când Lauren mi-a zis că trebuie să fac asta, s-a asigurat că-mi flutură pe sub nas vechile tale fotografii. Te-ai descurcat cu primele câteva ședințe foto, despre care-mi dau seama că le-ai făcut chiar tu, dar ultimele, în care ai folosit fotografi, au fost mult mai bune. De ce ai vrea să dai înapoi, dacă sunt aici și-mi ofer gratuit serviciile?

S-a uitat insistent la sora lui, care s-a strâmbat la el și ceva din felul în care-i zâmbea el i-a dat de înțeles lui Remy că mai degrabă o tachina decât se plângea.

— Sunt mijlociul, cel care se vâră peste tot, a explicat Lauren, punând o mână grijulie pe volane și buline. Adam este fratele mai mare, cel arogant, care detestă să se amestece cineva în treburile lui, Matt este mezinul răsfățat nevoie-mare și pe care eu și Adam trebuie să-l scoatem mereu din necazuri. Ăsta e?

A ridicat un costum de baie alb cu imprimeu floral. Mai-mai că-i ieșiseră ochii din cap, și Remy a știut că s-a îndrăgostit instantaneu. Era unul dintre lucrurile care-i plăceau enorm la ceea ce făcea: să potrivească o comoară *vintage* cu un nou proprietar, care avea s-o prețuiască la fel de mult ca primul sau al doilea, redându-i viața.

— Probează-l, a rugat-o Remy. Acolo.

Lauren a dispărut cu costumul în camera de alături și Remy i-a zis lui Adam:

— Îi voi spune surorii tale că am găsit pe altcineva.

— Cu cât ai fi vândut medalionul? a întrebat-o el, ținând brațele încrucișate, marginea neagră a tatuajului ieșind de sub cămașa pe care și-o pusese peste șortul larg.

La fel ca Lauren și Remy, era desculț.

— Nu contează, a spus ea.

— Atunci, se pare că vreo câteva zile din timpul meu vor acoperi contravaloarea medalionului.

Înainte ca Remy să poată protesta din nou, Lauren a apărut îmbrăcată în costumul de baie.

— Nu îl mai scot de pe mine, a spus ea și a făcut o piruetă.

— Arăți ca Rita Hayworth, a complimentat-o Remy.

Așa și era. Cu părul ei șaten-roșcat, curbele voluptoase, pielea albă ca laptele și îmbrăcată în costumul de baie din anii 1940, Lauren arăta ca o stea de cinema din Epoca de Aur a cinematografului american.

— Stai să mă vadă Tom, a rânjit Lauren.

Adam a icnit în glumă.

— Dacă voi doi o să vă fâțâiți prin casă și mai îndrăgostiți decât acum, va trebui să încalc toate promisiunile și să plec. Vezi, i-a spus el lui Remy, dacă mă lași să fug câteva zile de lângă ei, să fotografiez niște haine, îmi faci o favoare.

Remy s-a trezit râzând.

— OK. Dar nu plătești pentru costumul de baie, i-a zis ea lui Lauren.

Lauren a câștigat și acel conflict. A plecat din casă triumfătoare, după ce reușise să își impună părerea, și cu un costum de baie nou pe deasupra, lăsând-o pe Remy să-l informeze rapid pe Adam despre ședința foto.

L-a condus prin câteva încăperi ale casei: cea cu tapiserii, un dormitor prea mare, pe care nu-l folosea, *le petit salon*, „salonașul", cu canapelele sale curbate. El a privit în jur, cu un ochi critic.

— Îmi place ca fiecare imagine să-și spună singură povestea, a zis ea, arătându-i câteva fotografii din telefon. Mulți comercianți de haine *vintage* folosesc fundaluri albe sau modele, însă pentru catalogul meu îmi place ca oamenii să vadă că fiecare haină reprezintă o posibilitate. Casa va fi un decor fabulos, mai ales pentru rochiile de seară, și m-am gândit că unele dintre costumele de baie și hainele de zi ar merge afară. Nu folosesc modele, pozez chiar eu. Nu fiindcă m-aș considera frumoasă, nimic de genul ăsta.

De fapt, fusese model cu ani în urmă. Așa făcuse primii pași în industria modei, dar, în clipa în care le spunea asta oamenilor, începeau să o critice, în căutarea tuturor defectelor și imperfecțiunilor pe care n-ar trebui să le aibă un model.

— Dar, când folosesc modele angajate, hainele nu se vând la fel de bine. Este *Dulapul lui Remy*, așa că oamenii vor să mă vadă pe mine purtând hainele. E normal pentru cine vinde haine *vintage* să pozeze personal, a adăugat, de parcă ar fi prezentat un caz, și i-a fost ciudă pe ea însăși fiindcă simțea nevoia să se justifice în fața lui Adam Henry-Jones, care lucrase cu unele dintre cele mai frumoase femei din lume.

— Înțeleg, a spus el. Așa cum am zis, am făcut cercetări. O parte din concurență are pagini de Instagram care arată oribil. Nu știu cum de vând ceva. Și majoritatea modelelor profesioniste n-ar avea aspectul potrivit pentru asta. Ai nevoie de ceva atemporal și tu, a continuat, privind-o cu ochi critic, ai înfățișarea perfectă pentru așa ceva. Vrei să începem să lucrăm sâmbătă, când ne întoarcem de la Nisa?

— Da, a spus ea. Și apoi a adăugat, fiindcă voia să se asigure: Vreau ca hainele și fundalul să spună povestea împreună. Nu vreau doar fotografii sofisticate, ultimul răcnet.

— Nu-ți fie teamă. Nu-ți impun stilul meu, a zis el, dând să plece.

Nu vrusese să fie atât de nepoliticoasă.

— Scuze, a spus. Nu asta am vrut să zic. Doar că o parte din ce-ai făcut mai demult era... foarte poetic. Îmi place asta, dar...

— Ceva în stilul lui Louise Dahl-Wolfe, sau al lui Edward Steichen... Ori al lui George Hoyningen-Huene. Asta cauți.

— Exact, a spus ea surprinsă.

— Vezi, tot mi-a mai rămas ceva suflet.

A traversat terasa și a coborât scările spre plajă.

Ce enigmă era! Cu siguranță arogant, cum spusese și sora lui, care îl adora însă, în mod evident, la fel de mult pe cât o adora și el. Era conștient de defectele lui, dar și suficient de șiret încât s-o menționeze mai întâi pe Dahl-Wolfe. Nu credea că alți fotografi bărbați ar fi procedat la fel. „Incapabil să se relaxeze", spusese Lauren. Dar Remy îl văzuse complet relaxat de dimineață, pe șezlong.

A intrat în *grande salle,* „marele salon", și a început să răscolească prin cutii. Avea mult de lucru înainte de sâmbătă după-amiază și așa-i plăcea.

Zgomotul neașteptat al unei mașini care sosea, două seri mai târziu, a trezit-o pe Remy din reveria de catifea argintie și bumbac lucios. A deschis ușa, precaută, și a fost cuprinsă în brațe.

— Antoinette! a exclamat. Ce cauți aici?

— Păi, a zis Antoinette pășind înăuntru, cu o valiză enormă, când mi-ai declarat c-o să ai parte de-o ședință foto cu însuși Adam Henry-Jones, n-am putut rezista și m-am autoinvitat. Nu poți să-ți faci singură machiajul și părul, deși știu că ai fi capabilă. Vreau să arăți a profesionista care ești, așa că ai nevoie de anturaj. Adică de mine.

Remy a izbucnit în râs.

Antoinette a îmbrățișat-o mai strâns.

— Nu te-am mai auzit râzând de-o veșnicie. Îți prieste să fii aici.

— Dar nu trebuia să fii la Golful Byron?

Antoinette făcea anual un pelerinaj la Golful Byron, pentru „detoxifiere", păstrându-și ritualul și după mutarea la New York, cu doi ani în urmă.

— Ba da. Însă am luat avionul spre Franța.

— Nu am *smoothie* bio, a spus Remy, conducându-și prietena în *grande salle*. Și am prea multă cafea.

— E cel mai bun spa, a rânjit Antoinette.

— Mă bucur să te văd.

Remy era conștientă că-i lăcrimau ochii.

— Și eu.

Remy și Antoinette se cunoscuseră când erau adolescente și lucrau ocazional ca modele. Părinții italieni ai lui Antoinette aveau un salon de coafură și, cum toate modelele trebuiau să știe să-și facă un machiaj și coafuri peste medie, Antoinette o învățase pe Remy. Fuseseră împreună la universitate și ajunseseră amândouă departe în carieră, la IMG, Antoinette ca marketing manager, apoi ca directoare a departamentului de modă la New York, iar Remy ca directoare a aceluiași departament pentru Asia-Pacific. Antoinette fusese domnișoara de onoare a lui Remy și nașa lui Ebony. Asta însemna că și Antoinette suferise când muriseră Ebony și Tony, și-a dat seama brusc Remy.

— Îmi pare rău, a spus ea rușinată. Nu te-am întrebat niciodată cum te simți.

Ochii lui Antoinette s-au umplut de lacrimi.

— Ar fi fost un act de empatie aproape de sfințenie, a spus ea, cuprinzându-și prietena în brațe. Mi-e dor de felicitările lui Ebony, i-a spus ea, și Remy și-a amintit că fiicei sale îi plăcea să-i pregătească surprize lui Antoinette, felicitări pe care o ruga pe Remy să le ducă la muncă și să le ascundă în locuri în care să le descopere nașa ei.

În schimb, Antoinette ascundea câte ceva pentru Ebony de fiecare dată când le vizita: o baghetă de zână, o scoică deosebită, o carte.

— Păi, a spus Remy, după ce au stat amândouă în tăcere, chinuindu-se să păstreze aparențele, cred că aș putea să-ți fac eu una. Măcar ai putea înțelege ce scrie pe ea.

Antoinette a scos un sunet între hohot râs și de plâns.

— Ia uite cum încerci să mă faci să mă simt mai bine! Poate că o săptămână în Franța ți-a priit mai mult decât credeai.

— Cu siguranță, m-a făcut să îmi dau seama, a răspuns Remy, deschizând o sticlă de vin și turnând în două pahare, că m-am gândit mult la mine în ultimii ani și aproape deloc la alții. Mi se pare plăcut să mă gândesc la altcineva. Așa cum mă gândeam mai întâi la Ebony, când alegeam restaurante cu mâncare potrivită pentru copii, când îmi programam întâlnirile de la New York ca să o pot suna înainte să se culce. Tot nu pot intra în restaurante, deși n-am mai fost într-unul de nu mai știu când, fără să întreb mai întâi dacă au meniuri pentru copii. Apoi îmi dau seama că nu va trebui să îmi mai fac griji pentru asta niciodată și-mi amintesc de toate vremurile când eram supărată fiindcă trebuia să aleg locuri cu pizza și paste, când eu tânjeam după curry thailandez. Mă detest fiindcă i-am reproșat uneori că voia pizza. Mă detest mult, a conchis Remy.

— Furie și compromisuri, a rezumat și Antoinette. Al treilea stadiu al durerii. Probabil că aștepți cu interes depresia, singurătatea și reflecția.

— Suferința nu are nici început, nici sfârșit, i-a spus Remy, sorbind din vin.

Au izbucnit amândouă în râs.

Așa și-au continuat seara, pe terasa dinspre mare, admirând cascada de apă argintie care curgea dinspre Templul Iubirii de deasupra și clipocea melodios în noapte. Trandafirii miroseau și mai puternic în bătaia molcomă a vântului. Casa familiei Henry-Jones s-a umplut de lumini sub ele. Remy și Antoinette au depănat amintiri, au plâns, au râs și, în cele din urmă, s-au dus la culcare. Remy se

aștepta la insomnie. Dar se simțea ușoară, de parcă furia i se mai domolise. Spera să nu se trezească deprimată.

Antoinette a trezit-o de dimineață, cu cafea și reproșuri.

— Nu avem nimic de mâncare, a certat-o. Mergem în oraș să luăm.

Remy s-a frecat la ochi.

— Doamne, e sâmbătă. Mergem la Nisa cu familia Henry-Jones. Putem cumpăra de la piață.

— Ah, ești deja prietenă bună cu ei!

Remy s-a ridicat din pat și s-a apropiat de geam, privind ziua superbă, dar se simțea din nou apăsată, de parcă schimbarea din seara anterioară fusese doar temporară. Șezlongul era gol și s-a gândit că obiceiul lui Antoinette de a se trezi devreme și de a-și contorsiona corpul în posturi de yoga îl ținuse departe pe Adam.

— Adam e atât de superb cum spune toată lumea? Nu l-am întâlnit. E singur? În loc să mă detoxific, aș putea fi tentată să mă țin de prostii cu el.

Antoinette a rânjit și Remy a reușit să zâmbească.

— Mai bine, a spus Antoinette. Când plecăm la Nisa?

— Pe la nouă.

Cineva a sunat la ușă.

— Știi că e nouă, nu?

— Rahat! a zis Remy, plecând de la fereastră. De-aia oamenii apăsați de furie și de compromisuri n-ar trebui să-și facă planuri.

— La duș, i-a poruncit Antoinette. Îi distrez eu 15 minute.

Remy a făcut întocmai. După duș, s-a îmbrăcat într-o rochie de vară din anii 1950 cusută în casă, din bumbac lucios bleumarin, cu un cordon în pătrățele, pe care-l făcuse cineva cu mult drag după un model McCall's. Și-a prins părul într-o coadă dezordonată, a găsit niște ochelari de soare mari, care să camufleze cearcănele lăsate de vinul băut în seara anterioară, și a țopăit pe scări în jos, șaisprezece minute mai târziu.

— Scuze, a spus ea și s-a trezit în brațele lui Judy.

— N-ai pentru ce, i-a zis Judy, sărutând-o pe obraji. Ne-am simțit bine stând la povești cu Antoinette.

În spatele tuturor, Antoinette a făcut semn din cap spre un Adam neatent și s-a prefăcut că-și face vânt.

Remy a strâns din buze să nu zâmbească, apoi a văzut o avalanșă ostentativă de flori.

— De la Molly și de la mine, a spus Matt arătându-le. Ca să-ți cerem scuze pentru bijuterie. Dacă fratele meu își donează serviciile de fotograf, eu pot măcar să cumpăr câteva flori.

Remy s-a prefăcut încântată de flori, un amestec eclectic de cale și misterioase flori gri, ciudate, ascuțite și moderne, la fel de nepotrivite în casă precum denimul prespălat.

— De câte mașini avem nevoie?

Lauren a început să-i organizeze și s-a decis că mașina lui Remy și una dintre cele ale familiei Henry-Jones sunt de ajuns. Apoi, Antoinette a adăugat-o și pe a ei, fiindcă nouă persoane în două mașini mici, franțuzești, ar fi stat prea înghesuite.

— Credeam că vrei la înghesuială, dacă stai lângă Adam, i-a șoptit Remy prietenei sale.

Aceasta a zâmbit și i-a spus:

— Nu am de gând să împart mașina decât cu el.

Judy, Alistair, Molly și Tom s-au înghesuit într-o mașină, Lauren a reușit să treacă pe lângă Antoinette în mașina acesteia, și Remy a rămas cu Matt.

Au pornit pe drumul spre centru de-a lungul apei și apoi pe autostradă spre Nisa. Remy, neavând ce să spună, l-a întrebat pe Matt dacă el și familia lui veniseră la Saint-Jean-Cap-Ferrat cu o ocazie specială și Matt a devenit dintr-odată serios.

— E complicat, a început el, cu vocea încărcată de un bagaj emoțional supradimensionat. Dar simt că-ți pot spune. Că *tu* poți înțelege.

Remy a rămas cu privirea pironită asupra drumului, supărată pe Matt fiindcă își imagina că moartea, căci la asta credea că se gândește, ar putea deveni un soi de element de legătură.

— Nu trebuie să-mi explici, s-a grăbit să spună. Putem vorbi despre altceva.

El a clătinat din cap.

— Vreau să vorbesc. Este vorba despre Molly. Ea...

— Chiar nu trebuie să-mi spui. Poate, mai bine...

— Trebuie să încep să le explic oamenilor, a insistat Matt, mai ales acum, când Molly crește și poate înțelege. Molly nu este...

A oftat dramatic, dar sincer.

— Eu și soția mea am încercat ani întregi să facem un copil. S-a dovedit că problema era la mine, așa că doctorii au sugerat să folosim un donator de spermă. Dar Sally, soția mea, n-a dorit ca un străin oarecare să fie tatăl copilului ei.

Nu! Remy a simțit că i se întoarce stomacul pe dos. Credea că știe ce urmează să spună Matt și că nu era neapărat doar decizia lui să o spună.

— Adam a fost de acord să fie donatorul, a continuat Matt. A fost de acord știind că nu înseamnă nimic, că era doar un transfer de ADN pe care, să fim sinceri, îl irosea.

Remy a tresărit. Să spună despre un copil că-i un transfer de ADN! Cum putea să vorbească Matt așa despre fratele lui?

— Nu trebuie să..., a încercat ea din nou.

Dar Matt a insistat.

— Ca întotdeauna, Adam nu și-a ținut promisiunea. Trebuia să fie unchiul distant. Dar el a început să ne viziteze săptămânal, jucându-se cu Molly, sunând să întrebe ce mai face, oferindu-se să stea cu ea când voiam să ieșim. În cele din urmă, Sally i-a zis să păstreze distanța, altfel obține un ordin de restricție. Adam a zis că Sally e nebună. Ca să ai parte de compasiunea lui, trebuie să suferi rău de tot. Sally nu era nebună. Adam era. El încerca să fure iubirea lui Molly. Așa că, după aceea, nu ne-am mai văzut cu el câțiva ani.

Era imposibil să nu-l întrerupă. Povestea lui Matt îl făcea pe Adam să pară doar un tip de treabă, care încerca să-și cunoască fiica. Și primise un ordin de restricție! Doamne, cât l-o fi durut!

— Știi că iubirea nu e finită, a spus ea, cât de blând a putut. Dacă Molly îl iubește pe Adam nu înseamnă că te iubește pe tine mai puțin.

— Cred că vom afla curând.

Vocea lui Matt era plină de sarcasm.

— Mama și tata au zis că trebuie să fim din nou o familie. Ne-au obligat să venim aici o lună. Este complet împotriva dorințelor lui Sally, dar părinții mei par să fi uitat că trebuie să respecte înțelegerea.

Remy a încercat iar.

— Copiii pot iubi atât de mult...!

S-a oprit, fiindcă simțea că e periculos de aproape de momentul când ar fi izbucnit în lacrimi. Ebony fusese plină de afecțiune cu toată lumea. Nu fusese niciodată rezervată sau timidă, mereu avea întrebări și își dorea să găsească un miez frumos în oricine, ceva care-l făcea ușor de iubit.

— Parcă ai fi el. Ți-a zis deja...

— Doamne, nu, a subliniat Remy. Nici n-am schimbat trei cuvinte.

— Nu sunt de acord cu tine. Iubirea e finită. A mea s-a consumat cu Sally. Nu simți la fel? Că nu vei mai iubi niciodată?

— Nu știu, a șoptit Remy, fiindcă așa simțea mereu.

Dar nu voia să susțină teoria teribilă a lui Matt. Nici nu voia să recunoască faptul că sentimentele sale pentru soțul ei nu erau la fel de pure ca ale lui Matt pentru soția lui. Furia, resentimentele, învinuirile (conducea cu viteză în timp ce fiica lor era în mașină!) îl transformaseră într-o persoană pe

care nu o putea iubi. Cum ar fi putut iubi din toată inima un om pe care-și spusese că nu îl iubea? Nu avea niciun sens! Nimic nu mai avea niciun sens...

Capitolul 9

Remy a sărit din mașină imediat ce au ajuns la Nisa, disperată să scape de gândurile pe care i le împărtășise Matt.

— Arăți ca un nor negru de nefericire într-o zi superbă, i-a spus Antoinette, în loc de salut.

Remy a reușit să schițeze un zâmbet.

— Mersi pentru sinceritatea brutală, a zis ea. Dar am nevoie să mă scuteşti vreo oră, două.

— Doar o oră.

— Dacă vrei, ia-ți o cafea, a spus pe neașteptate Adam, care se dădea jos din mașina lui Antoinette. Știu unde-s pieţele. Mamei îi va trebui de două ori mai mult decât timpul normal să ajungă, fiindcă se va opri să se minuneze la fiecare mărunțiș.

— Mulțumesc, i-a spus Remy, recunoscătoare.

Un espresso și zece minute cu Antoinette. De atât avea nevoie.

— E de vis, a zis Antoinette, după ce și-au comandat cafea. Nu e deloc interesat de mine şi ne-am plictisit reciproc. El vorbește prea puțin și eu prea mult. Dar e foarte plăcut la vedere și sunt pregătită să-l iert pentru lipsa de interes.

— Serios? a întrebat Remy, când au sosit espressourile. De obicei, farmeci pe toată lumea.

— Pot să te asigur că pe el îl voi fermeca doar în visele mele.

Remy a izbucnit în râs.

— E a doua oară în două zile, a spus mirată. Ar trebui să fiu deja adâncită în depresie, în vreo zece minute. După aceea, la ce să mă aștept?

— La testare.

— Asta ce naiba înseamnă?

Antoinette a ridicat din umeri.

— Nu am nicio idee. Voi căuta informații după ce trecem prin depresie. Acum, să mergem la cumpărături.

I-au ajuns repede din urmă pe cei din familia Henry-Jones. Remy i-a condus la Cours Saleya, unde prelatele în dungi roșii și albe făceau umbră tarabelor pieței. Vânzătorii de flori erau aliniați în spatele unei explozii de boboci, iar cei de haine, ceva mai încolo, în spatele unei explozii de culori.

Toată lumea a mers mai încet, alăturându-se mulțimii relaxate din târg. Cafenelele de pe Cours Saleya zumzăiau de conversații, iar mirosul de cafea și de produse de patiserie plutea în aer, amețindu-i.

— Ar fi trebuit să-ți cumpăr flori de aici, a spus Matt încruntându-se. Credeam c-ai spus că sunt doar haine.

— Orice dorești, i-a zis Remy, simțind o bucurie bruscă pentru că mergea la cules, cum numea ea procesul, căutând prin munții de vechituri și găsind una sau două piese care făceau să merite efortul.

Judy era complet distrasă de flori, iar Alistair era ocupat să-și ajute soția să care buchetele de boboci cumpărate. Tom, soțul lui Lauren, se uita la șirurile de comercianți cu o expresie chinuită. Antoinette o împiedica pe Molly să rupă capetele unui aranjament de trandafiri, în timp ce Matt încerca să-i explice florarului, într-o engleză apăsată, că nu era mare lucru o floare ruptă. Lauren tresărea continuu. Adam dispăruse.

— Ce ieșire de familie fabuloasă! a comentat Lauren. Îmi arăți, te rog, cum găsesc o pereche de șalvari care să merite?

— Aici, a spus Remy, arătând spre maldărele de haine.

Au început să scotocească. Remy o supraveghea pe Lauren, nu cumva să rateze ceva demn de atenție. Au văzut-o amândouă simultan: un curcubeu de culori strălucitoare, întins peste material într-un stil care-i putea aparține doar lui Emilio Pucci.

Remy a ridicat piesa vestimentară. Nu erau tocmai șalvari, ci o salopetă dintr-o bucată, și Remy știa că va arăta uluitor pe Lauren.

Lauren a chițăit, de parcă avea vârsta lui Molly.

— Doamne! Oare-mi vine?

Remy a examinat salopeta.

— Este mărimea zece *vintage*, adică aproximativ măsura ta. Are eticheta originală Pucci și semnătura pe material. Aici s-a întins nițel culoarea, a arătat ea spre locul în care movul intens se întinsese pe alb, dar ne așteptăm ca o piesă *vintage* să aibă imperfecțiuni. Nu e aproape deloc decolorată la subsuoară, ceea ce-i de dorit. Și nici scumpă nu e.

— Să o cumpăr? Nu o vrei tu?

Fața lui Lauren era ca a unei copile care trebuia să dea ultima bomboană cuiva mai puțin privilegiat.

— Piesele pe care le voi include în următorul catalog sunt, mai degrabă, din anii 1920–1940. Nu s-ar potrivi. Dar ție pariez că ți se potrivește.

După ce au cumpărat piesa Pucci, Lauren s-a mulțumit să scotocească singură, prezentându-și noile abilități de căutătoare de piese *vintage* lui Judy. Așa că Remy a străbătut Place Pierre Gautier spre piața orașului, unde se afla târgul de cărți vechi, întrebându-se dacă va găsi câteva ediții Penguin Classics pe care să i le dăruiască lui Adam în semn de mulțumire pentru ședința foto. Numai că a dat nas în nas chiar cu el. Cărând o cutie plină ochi cu cărți.

— Mă gândeam să văd dacă au și Penguin Classics mai puțin sângeroase, i-a spus ea. Dar mi-ai luat-o înainte.

El a scos o carte și i-a arătat-o. Era *Dracula,* de Bram Stoker.

Remy a izbucnit în râs.

— Nu știu ce mai e acolo, i-a zis el.

Părea relaxat, la fel cum fusese pe șezlong, în prima dimineață, de parcă să caute de unul singur prin târgul de carte fusese pentru el la fel de înviorător ca un espresso.

— Dar am văzut *Dracula* și m-am gândit că restul sunt OK.

Și-a mutat cutia sub celălalt braț.

— Vrei să plecăm și să începem? Sau te ține Lauren aici toată ziua?

— Nu, se descurcă singură. O voi lua pe Antoinette. Ea se ocupă de păr și machiaj și știu că sună cam amatoristic, dar se pricepe.

El a ridicat din umeri.

— Oare avem șansa de a...

— Scăpa repede? a încheiat ea. Cred că mi-am atins limita socială pentru azi, deci da.

S-a oprit.

— Mă face să par o ticăloasă. Familia ta este minunată. Nu despre ei este vorba.

— Știu ce zici. Ne vedem la mașină.

Înapoi în Cap-Ferrat, în timp ce Antoinette era ocupată cu ustensilele ei în dressing, Adam a chemat-o pe Remy să se uite la un teanc de hârtii.

— Le-am printat aseară, a zis el, căutând un loc unde să le poată întinde, în mijlocul abundenței de scaune rococo, toate cu cadre din lemn sculptat și tapițerie elegantă, din catifea, și al meselor de joc,

care păreau suficient de fragile încât o bucată de hârtie să le aducă sfârșitul.

S-a hotărât să le pună pe poliță de deasupra unuia dintre șeminee.

— M-am gândit să reproducem câteva ședințe foto emblematice. S-ar putea să fie distractiv, și pentru *Vogue* sau *Vanity Fair* n-aș putea s-o fac. Îmi place ideea de a folosi ceva din trecut ca să arăt cum era trecutul. Uite așa.

I-a arătat o fotografie de Louise Dahl-Wolfe cu un fotomodel în fața unui șemineu, cu spatele la cameră. Tânăra purta o cămașă de noapte superbă, din mătase și dantelă.

— Și asta. *Perfecțiune în negru* a lui Steichen.

— Îmi place la nebunie! a zis Remy, studiind imaginea incredibilă a unei femei într-o rochie lungă, neagră, de seară, care stătea în picioare lângă capacul deschis al unui pian cu coadă.

Curbura capacului se potrivea perfect cu linia șoldului femeii.

— Știu că este cam umbrită, dar...

— Nu. Hai să facem câteva fotografii alb-negru. Pot să adaug la imaginile principale o ședință foto standard, color, pe un manechin, ca oamenii să poată vedea detaliile. Simt că, dacă le facem pe acestea color, le stricăm.

Adam i-a zâmbit, iar Remy a simțit, pentru prima dată în aproape doi ani, un soi de camaraderie cu o persoană, alta decât Antoinette.

— Speram să spui asta, i-a zis el. Știu că e vorba despre haine, dar, uneori...

S-a oprit, cu urmele unei vechi frustrări în glas.

— Cred că ești sătul să faci ce vrea altcineva.

Adam a ridicat din umeri.

— E vorba despre stilul casei, nu despre al meu. Știam asta când m-am apucat de fotografie de modă. Voiam bani și siguranță, nu plăceri artistice și sărăcie.

— Dar acum ce vrei? l-a întrebat Remy. Nu vrem mereu aceleași lucruri, cincisprezece ani mai târziu.

— Sunt gata! a strigat Antoinette, întrerupându-i.

Probabil era mai bine, fiindcă Remy simțea că devine băgăcioasă. Deja știa prea multe despre Adam, după tot ceea ce-i spusese Matt. Acum, în aceeași cameră cu el, văzând efortul pe care-l depunea pentru ceva ce fusese obligat să facă, practic, Remy nu se putea abține să nu-și amintească râsul lui Molly, când Adam o arunca în apă. S-a simțit vinovată, într-un mod care nu-i era necunoscut. Dar nu din cauza lui Ebony. Ci fiindcă Adam n-avea habar că ea știa tot. Și înțelegea suficient despre el (că nu era arogant, ci, mai degrabă, tăcut și rezervat), încât să își dea seama că ar detesta să afle că ea descoperise atâtea despre el și despre trecutul său. Și că ar detesta și mai mult dacă ea ar fi pretins că nu știa nimic.

— Într-o clipă, a răspuns Remy și, spre încântarea ei, Antoinette a părăsit camera. Adam! a zis, întorcându-se apoi spre el și spunându-i pe nume pentru prima dată.

A simțit că i se schimbase tonul, că nu mai avea ușurătatea curiozității pline de simpatie, că privirea îi coborâse de la fața lui către masă.

— Simt că am o bucată din tine pe care n-ar trebui să o am, o bucată pe care n-ai dori să o am. Matt mi-a povestit despre Molly de dimineață, a izbucnit ea, când, de fapt, ar fi trebuit, probabil, să se gândească mai bine cum să formuleze. Mi-a zis că ești tatăl ei biologic. Nu știu de ce mi-a spus și nu știu de ce crede că iubirea unui copil are limite...

Nu a terminat ce voia să spună. A simțit că Adam se încordează încă de când a început să vorbească. Acum, îi simțea furia coborând brusc asupra lui, ca o pelerină de lână pentru iarnă, alungând orice altă emoție.

Adam a înjurat, apoi s-a oprit.

— Îmi pare rău că ți-a zis, a spus el scurt.

Ea a îndrăznit să-l privească iar și și-a dorit să nu o fi făcut. A văzut ceva ce recunoștea foarte bine: durerea feroce a unei persoane care știe că acest tip de durere nu se va sfârși niciodată și care nu poate

crede că va trebui să o îndure tot restul vieții. Oricât își dorea, nu își putea întoarce privirea de la durerea lui, așa cum nici el nu și-o întorsese de la durerea ei în prima noapte de pe plajă, când Matt anunțase pe toată lumea că era văduvă și fără copii.

— Îmi pare rău, a spus ea încet. Dar numai fiindcă mă cunoști de cinci minute și cred că doare să-ți fie răpit ceva personal și să fie împărtășit așa, fără voia ta.

I-a atins brațul, singurul gest de compasiune pe care i-l putea oferi.

— Înțeleg dacă nu mai vrei să faci asta.

Pe chipul lui Adam a apărut o privire care exprima o revelație amară.

— Păi, tocmai de-asta ți-a zis, a rostit el încet.

— Ce?

Adam a clătinat din cap.

— Nimic... La treabă! Orice mă ține departe de fratele meu acum e binevenit.

Așa că Remy l-a lăsat pe Adam și s-a dus s-o machieze Antoinette, în timp ce el monta aparatele, cutiile, panourile și tot ce era necesar pentru a se asigura că lumina și umbrele erau potrivite.

Au început cu ședința foto în stilul lui Louise Dahl-Wolfe, lângă șemineu, cu Remy întoarsă cu spatele spre aparat și îmbrăcată într-o cămașă de noapte din mătase și dantelă din anii 1940, în nuanțe rozalii. Nu a solicitat-o foarte mult, dar următoarea, cea cu pianul, da. S-a schimbat într-o rochie de seară din satin negru, fluid, din anii 1930, care i se mula pe fiecare curbă a corpului și se desfăcea la glezne. Luciul său se potrivea perfect cu cel al pianului. Postura sa trebuia să imite perfect capacul pianului, o mână pe instrument, șoldul curbat ușor într-o parte, capul întors spre brațul îndoit. Din fericire, toate abilitățile pe care le avusese când lucra ca model i-au revenit în mod firesc.

Adam a ajustat reflectoarele, dorind mai puțină lumină, a declanșat aparatul de fotografiat, s-a uitat la poză și i-a spus:

— Ai mai făcut asta.

— Am fost model cu mult timp în urmă, a confirmat Remy. Așa ne-am cunoscut eu și Antoinette. Și știu că nu arăt ca acum douăzeci de ani, însă, cum spuneam, cumpărătorii preferă să mă vadă pe mine în hainele pe care le vând.

Adam a ridicat aparatul și a început să fotografieze.

— Cred că femeile sunt, de obicei, mai frumoase începând de la jumătatea vârstei de 30 de ani. Știu mai multe, au simțit mai multe și le-o poți citi pe chipuri. Fețele tinere sunt în mare parte goale.

— Știi, a spus Antoinette, apropiindu-se de Remy să-i aranjeze o buclă rătăcită, nu ești nici pe departe ticălosul care am auzit că ai fi.

— Antoinette! a exclamat Remy, oripilată.

Dar Adam a râs pentru prima dată.

— Dacă vrei, pot fi ticălos. Am experiență. De obicei, e simplu să fiu așa când am un editor, un stilist, directorul de modă, echipa de marketing și producătorul privindu-mi toți peste umăr și - spunându-mi cum să-mi fac treaba. Fiindcă azi n-am asistent, sunt pe cale să-ți zic să muți reflectorul mai aproape. Dar voi spune „te rog", așa că voi fi ticălos o singură dată.

Antoinette a râs, iar Remy a zâmbit. Era distractiv și se bucura că fusese de acord să facă Adam ședința foto. Fusese respectuos și, în loc s-o mute de colo până colo, așa cum tindeau să facă fotografii, îi cerea să facă doar ceea ce simțea și îi dădea un număr redus de indicații, când lumina sau alt aspect tehnic nu funcționa.

Ultimele fotografii ale zilei le-au făcut cu Remy într-o rochie Vionnet incredibilă, cu spatele drapat ca o capă, lăsându-i dezvelită pielea, de la gât până deasupra osului sacral. Adam a vrut să facă fotografiile afară, la capătul de sus al scărilor care duceau spre stâncă. În spatele ei se zăreau doar cerul albastru-închis, balustrada albă, urnele albe cu albastru și rochia albă. A făcut câteva fotografii de probă, s-a încruntat și a chemat-o pe Antoinette, care le-a privit și a confirmat.

— Da, probabil că va vrea s-o vadă.

— Ce este? a strigat ea, iar Adam i-a făcut semn să privească.

Era o regulă pentru orice ședință foto de modă, dar mai ales când era vorba despre piese *vintage*, ca modelul să nu poarte lenjerie intimă. Ar fi stricat liniile rochiilor, ar fi expus bretele rătăcite, ar fi aruncat umbre – lucruri pe care nu voia nimeni să le vadă într-un editorial dintr-o revistă sau într-o ședință foto de vis la Cap-Ferrat. Așa că Remy nu purta nimic pe sub rochie și, când s-a apropiat de aparat, a văzut că lumina făcuse materialul ușor transparent, iar conturul corpului ei gol, cu spatele la obiectiv, se putea intui.

— Este o fotografie superbă, a spus Antoinette.

Și chiar era. Adam surprinsese o Remy despre care nici ea nu știa că există, cu trupul conturat sub rochie, la marginea lumii, gata să sară și să se aventureze în albastru, în soare și în promisiunea a tot ce se profila teatral și fermecător în fața ei. Profilul ei, ușor înclinat în sus, părea să tânjească, de parcă exista ceva pentru care merita să sară peste marginea stâncii.

Era Remy dintr-o altă epocă, deloc atinsă de durere. Promisiunea unei Remy pe care nu era sigură că dorea s-o păstreze. Cum ar fi putut? Cum să sară oriunde dorea să fie, când ea voia să se întindă sub pământ, deasupra sicriului fiicei sale, cu brațele în jurul ei, șoptind: „E în regulă, mami e aici. Mami e în sfârșit aici."

— La naiba, a spus ea, și pe obraji i-au alunecat lacrimi care nu puteau fi oprite, stricându-i machiajul, stricând ziua, totul.

Era singura promisiune de care era sigură: că peste tot exista doar distrugere, nu un viitor deschis, plin de aventuri.

— Nu despre fotografie e vorba, a spus ea repede, căci nu voia ca Adam să creadă asta, după ce lucrase o zi pe gratis.

Să creadă că-i detesta munca.

— Adică, este poza, dar nu așa cum crezi. Doar că e atât de...

Vocea i-a tremurat.

— Greu, a încheiat sec.

Iată c-o spusese cu glas tare. Nu se simțea bine și nu știa, în ciuda asigurărilor tuturor, dacă avea să se mai simtă cândva astfel. Acum, pe deasupra, înțelegea că, din haos, va ieși o Remy diferită de cea pe care o văzuse ea. O Remy fără Ebony și fără Toby.

— Hai să ne oprim aici, a spus Antoinette.

— Sigur, a fost Adam de acord.

Antoinette a dus-o pe Remy în casă și i-a turnat vin.

Remy l-a sorbit, dar n-avea niciun gust, așa că l-a împins laoparte.

— Nu-i o idee bună să beau vin după fiecare cădere nervoasă.

— Atunci, fac ceva de mâncare, i-a spus Antoinette.

Descendența ei italiană o făcea să se întoarcă spre unicul lucru despre care familia ei o făcuse să creadă că-i va aduce mereu liniștea.

— Nu, i-a răspuns Remy. Te duci la Ventimiglia. Nu trebuie să gătești pentru mine.

Antoinette trebuia să se vadă cu câțiva dintre sutele ei de veri, într-un oraș aproape de granița italiană.

— Nu merg.

— Ba da, i-a spus Remy, și chiar și ea a auzit hotărârea din propria voce. Nu-s copil și n-am nevoie de doică. Aveam nevoie doar să plâng.

Cineva care-și dregea glasul le-a făcut pe amândouă să se întoarcă.

— Sunt gata, a spus Adam, cu aparatele și echipamentul pe umăr. La ce oră vrei să începem mâine?

Lui Remy i-a plăcut că el nu presupunea că o cădere însemna că n-ar fi capabilă să lucreze a doua zi.

— Nu cred..., a început Antoinette.

Dar Remy a întrerupt-o.

— Când ți se pare lumina potrivită.

— Atunci, în jur de opt? Altfel, lumina devine prea puternică.

— Opt e bine, a spus Remy. Ne vedem atunci.

Adam a plecat, iar Antoinette a clătinat din cap și a îmbrățișat-o pe Remy.

— Am înțeles. Sunt sufocantă. Mă duc la Ventimiglia. Vreau doar să-ți iau toată durerea, știi? Dar cred că dacă n-ai mai avea nicio durere ar însemna că nu trăiești deloc.

În tăcerea din casă, Remy s-a plimbat de colo până colo, apoi a ciugulit niște salată. Știa că Antoinette o va certa fiindcă nu mâncase, dar nu-i era foame. Se tot vedea în fotografie. Vedea o Remy din viitor, al cărei gând când se trezea de dimineață n-ar fi fost la Ebony. Parcă privea printr-un caleidoscop unde, cu o răsucire a mâinii, ar fi fost spartă în bucăți și asamblată diferit.

Își privea inelarul de la mâna stângă și vedea că era bronzat, că nu mai exista un tatuaj cu o bandă albă pe piele, unde se aflase cândva verigheta, fiindcă o încuiase într-un sertar, ca să nu se gândească mereu la Toby și cum încerca el să țină și mâncarea, și paharele de vin, și totul, într-o zi deosebit de vântoasă, când încercase să organizeze cina și o cerere în căsătorie pe malul mării. Nu trebuia să-și amintească nici ziua în care zisese, râzând, după ce trecuse totul: „Dacă nici ce voi spune acum nu va face ziua memorabilă, asta sigur o va face". Nici cât de mult îl iubise fiindcă nu permisese vânturilor turbate să se pună în calea cererii lui.

Dar, chiar și fără verigheță, tot își amintea.

A ieșit afară și s-a oprit în vârful stâncii. Jos, a văzut o siluetă care tăia apa, apoi un cap apărând, mâini care ștergeau apa de pe față. Adam. Și-a dat părul de pe frunte, a luat un prosop și s-a uscat rapid. Apoi, a apărut altă siluetă. Matt.

Remy a așteptat, încordată, ca Adam să strige la fratele lui, să îl înjure fiindcă îi permisese lui Remy, practic o străină, să-i cunoască secretul. Dar nu a vorbit. Matt a vorbit, iar Adam doar a dat din cap. Conversația unilaterală a continuat câteva minute, cu Matt vorbind și Adam scoțând când și când câte un cuvânt. Remy a înțeles că Adam nu voia să se certe cu fratele lui. Voia să țină totul înăuntru și ea a văzut în asta o forță nobilă, o grație pe care fratele lui nu o avea și poate nici Remy.

Apoi, Matt a urcat iar scările către casa familiei, iar Remy a văzut umerii lui Adam căzând câțiva centimetri și tensiunea dispărând odată cu fratele lui. Și-a dat capul pe spate, parcă ușurat, și a văzut-o în vârful stâncii. În loc să pretindă că nu văzuse ce s-a întâmplat, ea i-a făcut scurt cu mâna.

El a traversat golful și a pornit pe scări spre casa ei.

Capitolul 10

— Mi-am uitat cutia cu cărți, a spus el, iar Remy și-a amintit de cutia din carton.

— Intră!

L-a condus înăuntru, unde tăcerea casei i-a învăluit.

— Unde-i Antoinette?

— Petrece noaptea asta la verișorii ei. Vrei cafea? a întrebat Remy, surprinzându-se. Nu pot să dorm, deci cafeaua pare leacul logic.

Adam a râs.

— De ce nu? a spus el. Nu mă simt deosebit de somnoros, după ce-am înotat o oră.

— Nu i-ai spus nimic fratelui tău, a zis ea, cu spatele la el, în timp ce măcina cafeaua.

— Mama nu merită să ne certăm din nou.

I-a revenit în minte ce spusese Adam de dimineață („Păi, tocmai de-asta ți-a zis"), dar și ce zisese Matt („Dacă fratele meu își donează serviciile de fotograf, eu pot măcar să cumpăr câteva flori"), de parcă erau într-un soi de competiție. Nu se luptau pentru ea, Remy era convinsă de asta, ci pentru a-și demonstra superioritatea, și mai știa și că, în ciuda impresiei pe care o lăsase Matt, nu Adam era agresorul în relația lor. Ce nu voise să-i spună Adam era că Matt încercase să saboteze ședințele foto, știind fie că Remy va renunța, de jenă, fie că-i va spune lui Adam că știa, iar el se va retrage.

— Cum a fost să fii amenințat cu un ordin de restricție? l-a întrebat, când râșnița s-a oprit din măcinat.

În tăcerea dură care a urmat, s-a gândit că probabil el va pleca.

— Încercam să pricep, a explicat ea, cum ar fi să știi că ai un copil, că trăiește, dar să nu-l poți vedea. Cred că trebuie să fi fost îngrozitor.

Ebony nu era acolo, deci Remy nu o putea vedea. Dar dacă Ebony ar fi trăit, și Remy n-ar fi putut să o vadă? S-a întors și i-a întins cafeaua.

Adam a luat ceașca în mâini.

— Ca un șut în *cojones*21, a spus el. Și unul în stomac. Apoi altul în cap. Și apoi iar și iar, în fiecare minut din fiecare zi, dar mai tare, în caz că începi să te obișnuiești. Deși nu te obișnuiești.

— E o descriere foarte potrivită, a spus ea încet. Deși nu-nțeleg cum e cu acele *cojones*, pe care, evident, nu le am.

Adam i-a zâmbit.

— Poate că-s diferite, dar le ai. Din plin... Ca să pornești o afacere după cele întâmplate... chiar ai nevoie de *cojones*.

— Prietenii mei i-au spus „prostie", nu „curaj".

A ezitat, nedorind să spună mai multe, dar mărturia lui eliberase ceva din ea.

Ea l-a condus afară și s-a așezat într-un scaun.

— Poți sta tu în șezlong, a spus. Am plecat de la IMG imediat după aceea... Mi-au spus că nu îmi acceptă demisia și că am nevoie de timp să mă gândesc. Antoinette îmi repeta același lucru. Dar eu știam că nu mă puteam întoarce.

S-a oprit din a povesti mai multe, s-a foit pe scaun și s-a îndreptat spre marea sigură și inexorabilă.

Simțea că el dorea ca ea să-și continue povestea, dar îi plăcea că nu o întrebase de ce se oprise, oferindu-i doar răgazul necesar pentru a-și găsi cuvintele, dacă ar fi vrut să continue.

Așa c-a făcut-o, întorcându-se într-o perioadă în care și-ar fi dorit să trăiască zi de zi.

— După ce am născut-o pe Ebony, m-am întors la lucru când a împlinit șase luni, a spus ea cu fața către mare. Mă enervase întotdeauna cât de multe femei renunțau la șase ani din viață pentru facultatea de drept, să zicem, apoi erau avocate alți șase ani, apoi rămâneau însărcinate și renunțau la toate, la inteligența lor și la tot timpul investit, pentru o viață numai terenuri de joacă și cărucioare. Toby era avocat, iar eu aveam un job de vis. Niciunul nu voia să renunțe. La înmormântare, sora lui Toby mi-a zis: „Cred că regreți toți anii în care i-ai lăsat pe alți oameni să aibă grijă de Ebony."

L-a auzit pe Adam inspirând scurt, la auzul unei asemenea cruzimi.

Vocea lui Remy era acum joasă și răgușită din cauza lacrimilor pe care se străduia să nu le verse.

— În minte, am calculat toate orele pe care le petrecuse Ebony cu doica, în timp ce eu...

S-a oprit. N-avea cum s-o spună altfel.

— Am făcut un atac de panică, acolo, în biserică, sub ochii tuturor. M-am așezat pe podea și nu am mai putut să mă ridic. Nici măcar nu știu cum am ieșit. Cred că m-a dus cineva în brațe, acasă. Am zăcut pe pat și am plâns, gândindu-mă: „Câte ore pierdute... Câte ore pe care le-aș fi putut petrece cu ea!" Voiam orele acelea înapoi, din răsputeri. Încă le vreau. Voiam să distrug totul, viața mea, pe mine. Cred că a fost ziua când a început totul...

Vocea i s-a stins în noapte. Mărturisirea ei ciudată și tristă, precum lumina veche de zeci de ani a unei stele moarte de mult, a atins, în sfârșit, Pământul. Era prea mult adevăr, prea multă Remy. Probabil că Adam avea să se ridice și să plece.

Dar el a spus:

— Familia poate fi cel mai bun și cel mai rău lucru, în același timp.

După felul cum vorbise, ea și-a dat seama că o mărturisire de-ale lui aștepta acum să fie ascultată, la fel de ciudată și de tristă. Așa că i-a oferit aceeași tăcere în care să-și adune cuvintele.

În cele din urmă, a spus:

— Mama a știut, încă de la început, că povestea cu Matt se va sfârși cu lacrimi. Dar cum să-ți refuzi fratele, când te roagă să-i oferi un copil?

Adam a închis o clipă ochii. Sub orbite se vedeau umbre, singurul semn al costului personal al propriei tării de caracter, care îl făcea să reziste zi după zi într-o casă cu fiica lui la un pas distanță și cu un frate care voia s-o țină departe de el.

— Matt s-a însurat de tânăr, a continuat el. A cunoscut-o pe Sally în primul an de facultate și s-au căsătorit la un an după absolvire. Ea avusese o tumoră pe creier în adolescență, așa că, deși cu toții credeam că erau prea tineri, ce le-am fi putut spune? Lui Matt îi place să se înconjoare de cei slabi și oprimați și să-i salveze. El și Sally au încercat să aibă copii ani întregi, crezând că nu putea ea, din cauza tratamentelor pentru tumoră, doar ca să afle că Matt era infertil. Mi-a zis că eu sunt singurul care-i poate ajuta. Că atât își doresc, un copil. Așa c-am fost de acord. Am aflat mai târziu că bănuiau că Sally avea din nou cancer. Știau că exista posibilitatea de a aduce pe lume un copil care să rămână fără mamă. Am fost furios, dar cum să fii furios pe o femeie pe moarte? Totul era aiurea.

Adam și-a masat cuta de încruntare pe care conversația i-o adâncise pe frunte. Remy auzea în vocea lui genul de prăbușire pe care o găsea înăuntrul celor mai frumoase rochii *vintage*. Vedeai cum le afectaseră anii doar în momentul în care le întorceai pe dos.

— Apoi s-a născut Molly. Era superbă.

A urmat altă tăcere, genul de tăcere în care Remy simțea umezeala fantomă a lacrimilor pe care nu le vărsase.

— Cam la 18 luni după aceea, Sally și Matt mi-au zis să păstrez distanța sau vor obține un ordin de restricție. A fost cea mai nasoală zi din viața mea.

Strigătul unei păsări marine s-a auzit deasupra lor.

Când a tăcut, a vorbit ea.

— Oare...

A ezitat, fără să fie sigură c-o putea spune, dar luna era ascunsă temporar și i s-a părut că putea mărturisi multe în acest întuneric, de parcă vorbele s-ar fi putut revărsa peste marginea stâncii, purtate apoi de apă, fără să mai rămână ascunse în cotloanele minții.

— Te gândești la asta iar și iar, fără să schimbi nimic, fiindcă știi că nu poți, dar detestându-te pentru fiecare minut, pentru fiecare clipă de despărțire pe care, cumva, ai provocat-o?

— Da.

După aceea, nu au mai rămas multe de zis. Nu existau confidențe mai mari decât cele pe care și le făcuseră deja. Ea a înțeles că, în ultimii ani, el lucrase fără preget împotriva a tot ce era frumos, fotografiind imagini perfecte din punct de vedere tehnic, dar fără viață, pentru că în tot ce era cu adevărat frumos dăinuiau umbra lui Molly și iubirea care nu-i era permisă. Și a înțeles că era un dar să-ți fie arătată inima cuiva, așa cum i-o arătase Adam pe-a lui. Să vadă că era frântă și că sângera, dar tot era deosebită.

Briza a adiat pe terasă.

— Și familia ta? a întrebat Adam, ridicându-se.

Au mers amândoi fără direcție, nu spre mare, ci spre parter, unde se aflau trandafirii.

— Nu-și fac griji pentru tine, singură, aici?

— Ba da, a spus Remy. Sunt adoptată, a adăugat după o pauză. Nu înseamnă că părinții mei mă iubesc mai puțin. Ci...

S-a gândit la ce voia să spună.

— Cred că, pentru mama, să-i fie dat copilul altcuiva a fost mereu tulburător. Pentru că-i putea fi luat, fiindcă nu era al ei. Probabil că fac o psihanaliză de doi bani, s-a grăbit să spună. Știu că mama mă iubește. Dar ține la zicala „dacă iubești pe cineva, lasă-l să plece". Ea mi-a zis să vin aici. Să nu mă întorc până când...

„Până când nu poți înfrunta viața", îi spusese mama ei la telefon, în seara aceea, la Sydney, când Remy era ghemuită în pat, suspinând, după ce se trezise dintr-un coșmar cu Ebony singură, în spatele ambulanței. Remy strigase că viața nu se putea înghesui într-un colț al ringului de box. Era cotidianul nemilos, un ticăit ascuns înăuntrul tău, care trebuia îndurat. Apelul nu fusese unul dintre momentele strălucite ale lui Remy.

— Până când? a întrebat Adam cu blândețe.

Ea s-a oprit în fața unei tufe superbe de trandafiri, cu petale care se rostogoleau în iaz, care părea gata s-o invite să se îmbăieze în flori.

— Până când nu voi putea să înfrunt viața.

Cuvintele s-au rostogolit afară.

— Poate face asta cineva? a întrebat el.

Era o întrebare teribilă pentru o noapte frumoasă.

— E bine că nu-i Antoinette aici, a spus Remy, încercând să înveselească atmosfera. Ne-ar arunca de pe stâncă.

Adam a zâmbit.

— Pare genul de persoană care spune lucrurile pe șleau.

— Ceea ce-i bine, deși iritant, uneori.

— Sunt sigur.

În lumina lunii, și-a privit ceasul și și-a dat seama că era miezul nopții.

— Să mergem după cărți. Sunt sigură că vor fi o companie mai bună.

— Poate mai puțin curioasă, a tachinat-o el.

Ea l-a condus înapoi în casă și în *petit salon*, unde antichitățile superbe erau amestecate cu stricăciunile nereparate și cu comorile ei *vintage* care zăceau împrăștiate lasciv pe scaunele Ludovic al XIV-lea. Cutia se afla pe canapeaua tapițată cu auriu din alcovul curbat de lângă șemineu. Un panou

vopsit fusese așezat pe peretele din spate, o așa-zisă „sărbătoare galantă", în care femei voluptoase își făceau de cap cu tineri. Vizavi, câteva nuduri de Picasso. Peste tot în jur erau viață și chef de viață, și voioșie.

— Cum de-ai ajuns în posesia casei? a întrebat el, luând cutia.

— E un fel de moștenire cu care am venit când am fost adoptată. Cam la o lună după înmormântarea lui Ebony și Toby, când nu reușeam să mă dau jos din pat, mama mi-a zis că am venit la pachet cu actele casei și cu instrucțiuni de a-mi fi oferită doar când voi avea mare, mare nevoie de ea. Mi-a zis că uitase de existența sa. Că nu pricepuse nici acum treizeci și șase de ani, când mă luase acasă. Dar că acum pricepea. M-a trimis aici după înmormântare.

Adam a fluierat.

— Ce mai moștenire!

Remy a mutat o grămadă de rochii de pe canapea și s-a așezat.

— Aici s-a născut *Dulapul lui Remy*. Eram într-o etapă cumplită, îmi plângeam de milă și eram într-un dormitor, evident plângând, când am văzut în dulap una dintre rochiile mele de vară din anii 1950, de un roșu strălucitor. Era atât de voioasă, încât am detestat-o. Am făcut o poză, am pus-o pe contul meu privat de Instagram și mi-am implorat prietenii să mă scape de ea. Cineva a cumpărat-o în cinci minute, iar eu mi-am petrecut după-amiaza scoțând orice lucru frumos din viața mea pe Insta.

A zâmbit.

— Nu pot să cred că îți povestesc despre cum mi-am plâns de milă și am luat-o razna pe Instagram.

El a râs.

— Hei, sunt fotograf! Nu voi certa pe nimeni fiindcă a postat pe Instagram.

A râs și ea.

— Apoi a trebuit să trimit totul prin poștă. Cumva, am revenit în modul în care funcționam la IMG și trebuia să fac totul perfect. Am cumpărat felicitări *vintage* superbe, de la târguri, hârtie frumoasă pentru ambalat și am pregătit fiecare pachet ca pe ceva ce vrei să desfaci și mi-am dat seama că nu mă gândisem la Toby și la Ebony câteva ore. Era pentru prima dată. Mi-am dat seama și că, uneori, trebuia să nu mă gândesc la ei, altfel aș fi înnebunit. Așa a început *Dulapul lui Remy*. M-a... salvat, cred.

Cuvintele, care curseseră liber, s-au împleticit acum, și ea s-a ridicat și s-a prefăcut că inspectează o vază superbă de pe poliță.

— Nici măcar nu mă gândisem ce să fac atunci. Aveam... banii din asigurarea de viață a lui Toby. Dar cum te convingi să cheltuiești bani primiți în schimbul vieții?

Mâna i s-a încleștat pe poliță, cu buricele degetelor albite.

Iată că o făcea din nou. Readucea nefericirea în discuție.

A fost bucuroasă că el nu a continuat. Că i-a oferit o clipă de răgaz pentru a găsi altceva de zis.

— În fine, a reluat ea de unde începuse, să aflu mai multe despre casă este pe lista mea foarte lungă de lucruri pe care vreau să le fac când voi putea înfrunta din nou viața.

I-a zâmbit, ca el să-și dea seama că e bine.

— Ce-ai primit în cutie?

El a așezat-o pe masa de joc și a scos câteva cărți cu coperți portocalii și albe.

— Uite una pentru tipii ăia, a ridicat *Lolita* și a arătat spre tinerii pictați, care sfâșiau hainele fecioarelor ce suspinau. Și una al cărei titlu e *Mort de dimineață*. Ar trebui să se potrivească, cred, cu selecția noastră actuală.

Remy a râs.

— Ai cerut cea mai ciudată carte din magazin?

— Cred că am o față care asta cere.

Remy a mai scos câteva cărți despre artă și una care se numea *Maeștrii moderni ai fotografiei*.

— Sau poate asta cere fața ta?

— Da, așa e.

— Câtă modestie! l-a tachinat Remy, scoțând altă carte. Uau! Uite, a spus văzând titlul.

Le Catalogue Goering, cu subtitlul: *L'histoire insensée de la plus grande collection d'art jamais volée*[22]. Povestea incredibilă a celui mai mare furt de opere de artă din istorie.

— Am auzit despre asta, a spus Adam, răsfoind-o. Göring, unul dintre acoliții lui Hitler, a furat o grămadă de picturi din Franța, în timpul războiului, și le-a catalogat pe toate. S-a publicat nu de mult. Uite! a arătat o pictură. Un Vermeer. Monet. Renoir.

Remy s-a aplecat peste umărul lui, dar era mai înalt decât ea și nu vedea. El s-a mutat pe canapea și s-a așezat și ea alături.

— „Un trofeu de vânătoare odios, rodul jefuirii răuvoitoare a bijuteriilor artei europene", a citit el, traducând din introducerea în franceză.

— Ai învățat ceva franceză cât ai lucrat în Europa.

Cartea s-a deschis brusc, parcă bătută de un vânt rău prevestitor, care obliga paginile să se întoarcă și să creeze un portal într-un viitor despre care Remy nu-și imagina c-ar putea exista. Ochii i-au căzut pe pagină și a încremenit. A luat cartea de la Adam.

— De ce ar fi asta în *Catalogul Göring*?

21 „Testicule; (figurativ) cu mult curaj" (sp., în original) (n. red.).

22 „Catalogul [colecției lui] Göring. Povestea nebunească a celei mai mari colecții de artă furate vreodată" (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 11

— Ce este? a întrebat Adam. Pari...

Remy s-a ridicat și a aprins toate luminile din cameră. A dat laoparte cutia de cărți de pe masă și a pus catalogul în locul ei. Apoi, s-a sprijinit cu ambele mâini de masă și s-a aplecat peste ea, privind unul dintre tablouri. Imposibil! Mintea ei deja mult prea activă nu putea suporta și alte lucruri imposibile. A închis cartea atât de tare, încât amândoi au tresărit și cartea a căzut pe podea.

— Prea multă agresivitate pentru ora asta, a spus sec Adam, aplecându-se s-o ridice.

— Ce-ai spune de niște cassis? a propus Remy. Am o sticlă ascunsă în bucătărie, de data trecută când am fost aici. Sunt convinsă că ora unu dimineața e potrivită, a spus, consultându-și ceasul.

— Sigur. Câtă vreme ești OK.

— Sunt, a zis ea, vrând să pară voioasă, dar părând fragilă.

A intrat în bucătărie, a găsit sticla de cassis, a turnat în două pahare și, în curând, erau din nou afară, cu băuturile în mâini, vorbind despre sesiuni foto de modă și modele, lucruri fără însemnătate și amuzante, râzând așa cum se râde doar după miezul nopții și după ce-ai băut.

Probabil de asta s-a și întâmplat.

Remy a pus paharul jos, iar Adam a făcut la fel. Ea voia să înceapă altă poveste despre ședința foto în timpul căreia îl cunoscuse pe Adam, dar erau foarte aproape unul de altul și cuvintele i s-au oprit în gât când luna a alunecat dintre nori, a împrăștiat lumină în jurul lor, iar Adam s-a aplecat și a sărutat-o.

A durat vreo două secunde ca Remy să-și revină. Și-a pus palmele pe pieptul lui și l-a împins.

— Ce faci? a întrebat ea. *Ce* faci?

Luna s-a ascuns din nou. S-a lăsat din nou întunericul. Nu vedea fața lui Adam, ci doar îi simțea rigiditatea acută a corpului și fiorul de suferință, nu de furie. Grozav, căci dacă suferea cineva, Remy era aceea.

— Noapte bună, a spus ea.

A intrat, a închis ușa și a stins luminile. Apoi a căzut pe pat și a rămas întinsă, privind tavanul tot restul timpului care a trecut până-n zori.

Nu o ajuta să închidă ochii. Noaptea a continuat să i se deruleze în minte, cu toate detaliile microscopice și oribile: incursiune neașteptată în sufletul lui Adam, propriile sale mărturisiri. Catalogul. Tabloul pe care-l văzuse între pagini.

Totul începuse de acolo.

Apoi, cassis. Genul de conversație pe care o poartă un bărbat și o femeie după miezul nopții, la un pahar. Umorul, plăcerea de a discuta despre lucruri care nu aveau prea mare importanță și de a simți o conexiune mintală. Mișcarea imperceptibilă de apropiere.

Remy a strâns din ochi, să alunge imaginea. Nici măcar nu-și dăduse seama ce se petrecea. Parcă gura ei i-ar fi răspuns lui Adam la sărut, când Remy nu era atentă.

Înțelegea de ce o sărutase. Era urmarea logică. Înțelegea, parțial, și de ce reacționase ea așa. Dar mai

era ceva ce nu putea încă înfrunta.

Era încă întuneric când și-a pus costumul de baie și a coborât pe țărm, făcând ce făcuse Adam cu o seară înainte, adică pășind în apă și înotând până la epuizare. Apoi, s-a întors în casă, gândindu-se să se ducă la culcare, dar sticla de cassis și ceștile de cafea din seara anterioară erau împrăștiate peste tot și nu voia să-i explice de ce lui Antoinette.

A găsit o salopetă de plajă, un set rozaliu cu talie foarte înaltă, pantaloni evazați, legat la ceafă, cu spatele gol. Era făcută de mână, cu migală, de parcă ar fi fost un dar pentru sine al unei mirese, cu ocazia unei luni de miere la mare, cu zeci de ani în urmă. Chiar dacă era numai șapte dimineața, Remy a început să curețe, să spele și să reorganizeze *petit salon*, încruntându-se la cutia de cărți a lui Adam, aflată încă pe masă.

Aproape terminase, când o bătaie în ușă a făcut-o să tresară. A deschis și a dat de Adam, nebărbierit. Era clar că nici el nu dormise.

— Îmi pare rău, a zis el. Sincer. Am făcut o prostie. Nu știu de ce. Dar, așa cum a zis cineva, sunt un ticălos și fac lucruri prostești mult prea des.

Remy i-a zâmbit slab. El s-a încruntat, fiindcă se așteptase, evident, să fie din nou respins sau să se țipe la el.

— Nu e vina ta, i-a spus ea. Nu trebuie să-mi ceri scuze. Dar mulțumesc. Seara trecută am fost două persoane care își făceau confidențe, care beau alcool, spre dimineață. Era complet firesc ca unul din noi să îl sărute pe celălalt. Îmi dau seama. Dar m-a făcut să înțeleg...

Și-a pus mâna pe cadrul ușii, știind că era pe cale să mai destăinuie ceva și neștiind sigur de ce continua să-i dăruiască bărbatului din fața sa părticele din sufletul ei.

Cumva, și-a regăsit glasul și a continuat.

— M-a făcut să înțeleg că nu sunt normală. M-am păcălit, pentru vreo oră sau cât am stat afară, că aș fi. Că pot să beau, să râd și să mă port ca o ființă funcțională. Când m-ai sărutat, mi-am dat seama că ideea de a săruta pe cineva mi se pare respingătoare. În mod clar, nu e normal și...

A ezitat.

— A fost urât din partea mea să te fac să te simți de parcă ce-ai făcut ar fi, cumva, respingător. Sunt convinsă că majoritatea femeilor n-ar crede la fel. Ai putea fi, a căutat o comparație potrivită, Chris Hemsworth și tot mi s-ar părea respingătoare ideea de sărut.

Adam o asculta atent și ea știa că înțelege. Dar trebuia să spună mai multe și, dacă nu-i spunea și continuarea, nu era sinceră, așa cum fusese el cu ea. „Apoi, s-a născut Molly, spusese Adam, și era atât de frumoasă!"

Fusese cea mai revelatoare dintre micile intimități pe care și le împărtășiseră. Îi spusese lui Remy că era capabil de o iubire profundă și intensă și că, printr-o voință de fier, reprimase și ascunsese acea iubire, ca nimeni, cu excepția ei și poate a mamei lui, să nu înțeleagă. Dar s-a trezit că nu-l poate privi în timp ce-i spune restul.

Și-a privit, deci, picioarele goale, unghiile care se asortau cu rozul pantalonilor.

— O parte din mine s-a bucurat de sărut, i-a spus și a simțit că el este atent, i-a simțit surprinderea și ușurarea că nu înțelesese chiar atât de greșit un context și că nu profitase de o văduvă îndurerată, așa cum probabil că simțise. Asta am detestat cel mai mult, a continuat ea încet. Așa că te-am atacat. Detestam că tânjeam după alinare, când nimic nu-mi poate alina fiica, încuiată într-o cutie sub pământ. Am fost supărată *pe mine*, a spus, privindu-l în sfârșit, nu pe tine.

— Remy, a spus el. Nici nu știu ce să zic. Mulțumesc. M-ai fi putut lăsa să cred că sunt doar un ticălos.

S-a oprit și un licăr de zâmbet i-a apărut pe chip, iar ea și-a dat seama ce mult îi plăcea când el zâmbea, cât de limpezi îi deveneau ochii, cât de vulnerabil devenea.

— Dar poate că nu complet ticălos, dacă ți-a plăcut puțin.

Remy a simțit că zâmbește și ea.

— *Acum* ești ticălos.

— Dar te-am făcut să zâmbești.

— Hai să-ți iei cărțile, a spus ea râzând. Și de data asta să le iei cu adevărat. Nu sunt biblioteca ta.

— Pun pariu că ai o bibliotecă pe aici, a spus el, urmând-o în curtea italiană, cu multe coloane, și în marele salon magnific, ca să ajungă în *petit salon*.

— Chiar am. E plină de praf. Trebuie să mă mut aici un an și să pun lucrurile în ordine. Dar ar însemna să plănuiesc totul în avans, iar acum nu sunt deloc bună la asta.

Le Catalogue Goering se afla pe masă, lângă cutie. Adam l-a ridicat.

— Ce-ai văzut aici? a întrebat el. De aici a plecat totul.

— Așa este. Dar, mai întâi, am nevoie de mâncare. N-am băut decât cafea și cassis și stomacul meu cere și altceva. Apoi voi putea explica.

— Ouă, a zis Adam. Avem nevoie de ouă. A adus Antoinette de la piață ieri, parcă.

Remy l-a urmat pe Adam în bucătărie, unde el a deschis frigiderul, a scos ouăle și alte câteva ingrediente și a început să toace și să bată, a găsit o tigaie și a pus-o pe foc.

— Ce e? a întrebat, când și-a dat seama că ea îl privea lung.

— Nimic, s-a bâlbâit. Culeg niște portocale și fac suc.

A străbătut terasa spre portocali și a rămas un minut pe loc, fără să vadă portocalele, ci pe Toby, așa cum comanda mereu mâncare din oraș, dacă ea întârzia la vreo ședință și nu ajungea acasă la timp să gătească. Cum n-avea nicio idee unde se afla tigaia sau cum să spargă un ou. Nu se gândise niciodată la asta, Toby n-avea nicio șansă în bucătărie și cu toții râdeau de el când venea vorba de asta, deși Remy o făcea strângând din dinți, mai ales în Săptămâna Modei, când nu avea timp nici măcar să toarne cereale în castron.

S-a întors în casă, a stors portocalele și apoi s-au dus afară, cu farfuriile în mână, încruntându-se în soarele care se ridicase, teribil de fierbinte.

— Ce-ar fi să mergem acolo, sus? a întrebat Adam, arătând spre construcția albă aflată deasupra cascadei.

— Templul Iubirii? a spus ea. Se poate avea încredere în tine acolo?

El a râs.

— Chiar se cheamă așa?

— Da, a confirmat ea. Dar ai dreptate, este la umbră și va fi cel mai bun loc. Câtă vreme ești cuminte.

— Promit, a zis el, brusc serios.

— Glumesc, a spus ea.

— Știu, dar...

— Prea curând?

— Poate. Hai să mâncăm.

Așa că și-au luat farfuriile cu micul-dejun, care devenea iute *brunch*, spre templu. Mergând, vorbeau despre fotografii ale căror lucrări îi inspiraseră cu o zi înainte, Dahl-Wolfe, Steichen, Hoyningen-Heune, și Remy a înțeles că Adam, o persoană pe care o știa de doar câteva zile, îi devenise camarad, așa ca Antoinette, dar altfel. Nu o presa nemilos, cum făcea ea, dar o emoționa. Amândoi o făceau să râdă, dar Adam o punea și pe gânduri. Un prieten nou, o afinitate nouă, neașteptată, ceva de care nu știuse că are nevoie.

Și-au pus farfuriile pe masa din pavilion. Marea sclipea în jurul lor. O auzeau murmurând, vedeau frumusețea desprinsă din Monet a grădinilor, simțeau căldura delicioasă a umbrei și evitau asprimea soarelui.

— Este fantastic, a zis Adam. Nu știu cum de nu îți faci bagajul să te muți aici.

Apoi, a văzut că mai adusese ceva cu ea.

— Ai luat cartea.

— Așa e.

Remy a deschis *Catalogul Göring* la pagina care îi rămăsese întipărită în minte.

— Tabloul ăsta...

A arătat spre una dintre imaginile alb-negru din carte.

Înfățișa un cuplu. Doar un cuplu. Fără fundal, doar o îmbrățișare, ochi în ochi, inseparabili. O îmbrățișare care cuprindea toate lucrurile pentru care merita să trăiești și, totodată, cumva, tot ce ascundea durerea. Iubirea și suferința.

— Se află pe un perete al dormitorului meu din Sydney. A fost mereu acolo. A venit cu mine, la fel ca această casă, când am fost dată spre adopție. Dar cum de am în posesia mea un tablou pe care l-a furat acum șaptezeci de ani Hermann Göring de la cineva din Franța?

PARTEA A TREIA

PARIS
1941–1943

Capitolul 12

— Începem mâine, a spus Rose calmă, de parcă ar fi vorbit despre tricotat.

Luc, mereu înclinat spre exagerare, a ridicat paharul și a toastat, mult prea zgomotos pentru o întâlnire clandestină.

— Pentru mâine!

Dar *monsieur* Jaujard nu l-a admonestat. A zâmbit, la fel ca Éliane, un zâmbet adevărat, fără rețineri, care i-a luminat chipul și i-a făcut ochii să sclipească. Drept răspuns, a văzut colțurile gurii lui Rose ridicându-se, iar ochii ei, ascunși după lentilele ochelarilor, au sclipit și ei. Pentru că, după șase luni de întâlniri, în care discutaseră fiecare idee, plan și sugestie, fiecare amenințare, problemă și pericol, urmau să înceapă, în sfârșit, să facă tot ce puteau pentru a-i trage pe naziști la răspundere.

Le fusese foarte greu, în cele șase luni, să vadă cum tot mai multe colecții de artă ale familiilor de evrei erau aduse la Jeu de Paume: mii de tablouri, tapiserii, vitralii și statui. Rose și Éliane priviseră îngrozite mormanele de picturi de Rembrandt, Van Dyck, Velásquez și Van Gogh. Nu puteau opri ce se făcuse deja, dar puteau documenta totul, pentru ca, la un moment dat, într-un viitor fericit, când nu aveau să mai existe naziști, lucrările de artă să poată fi recuperate și redate proprietarilor de drept.

— Cu toții știm care ne sunt prioritățile, a spus *monsieur* Jaujard, reinstaurând solemnitatea întâlnirii.

Éliane a încuviințat. Ea trebuia să-l convingă pe König să îi permită să-l ajute să catalogheze lucrările de artă. Se pricepea, în timp ce majoritatea istoricilor germani de artă de la Jeu de Paume nu erau la curent, doar dacă nu era vorba despre vreo operă de origine germană sau aparținând vreunui maestru din Țările de Jos. Dacă ajuta la catalogare, putea nota într-un carnețel, pe care ea și Rose trebuiau să-l ascundă în spatele unui tablou cu Führerul din biroul lor, numele lucrărilor care ajungeau în Jeu de Paume și ale persoanelor de la care fuseseră furate.

Rose a încuviințat și ea. Trebuia să afle unde erau trimise operele. Văzuseră coduri scrise pe lăzi și pricepuseră că se refereau la locurile unde Göring și Hitler depozitau lucrările, dar nu aveau încă idee ce însemnau.

Luc nu a încuviințat, ci a băut niște vin și și-a înclinat paharul spre *monsieur* Jaujard, care era diplomatul și organizatorul. El îi ținea pe naziști departe de comorile din Musées Nationaux și era legătura dintre cele două femei și Luc. Acesta trebuia, în schimb, să-și petreacă timpul între Paris și zonele rurale, ducând mesaje de la *monsieur* Jaujard către grupurile fugare din Rezistență, iar ambii îi informau pe Aliați despre localizarea tablourilor pentru ca, dacă aceștia s-ar fi obosit să ajute Franța, întregul său patrimoniu cultural să nu fie distrus.

Patru oameni făceau tot ce puteau pentru artă.

Când au părăsit apartamentul lui *monsieur*, era aproape de ora stingerii. Rose a îmbrățișat-o pe Éliane și s-a îndepărtat în grabă. Luc și Éliane au mers înapoi spre Galerie Véro-Dodat, împreună, iar Éliane spera ca Angélique să nu fie încă trează. Cel mai greu i se părea să-și mintă sora. Să-i spună că, o dată pe săptămână, servea la mese pentru bani în plus, ca să justifice orele târzii la care revenea acasă. Să mintă că Luc putea găsi de lucru doar la țară, ca să explice de ce pleca mult și nu era foarte des la Paris.

Un autobuz gol a trecut pe lângă ei, apoi altul, în direcția Marais. Alte două le-au urmat, treizeci de secunde mai târziu. Éliane s-a încruntat. A observat că și Luc se uita după ele.

— Nu e ciudat? a întrebat ea.

— Ba da, i-a răspuns el. Hai acasă.

Au grăbit pasul. Zgomotele pe care le auzea Éliane, mârâitul altui autobuz, cuvinte strigate în germană, zăngănitul unui coș de gunoi răsturnat îi știrbeau optimismul de mai devreme, ca un cuțit de paletă care trecea prin galben, lăsând în urmă un strat gros de negru. Decrepitudinea pasajului, când, în sfârșit, au trecut prin el, era aproape liniștitoare, asigurând-o că totul era la fel.

— Poate că suntem agitați fiindcă știm că mâine începe totul, i-a spus ea lui Luc, când au ajuns în capul scărilor.

El a încuviințat, dar, de cum au ajuns sus, a deschis o sticlă de vin luată din pivnița braseriei și a început să bea în grabă. Pentru un moment cumplit, a părut o versiune mai tânără a tatălui lor, un om decis să se distrugă, în timp ce lumea se prăbușea în jurul său.

— Ți-am văzut tabloul, a izbucnit ea, dorind să-i ofere mai mult decât prezentul, o amintire a acelui Luc care fusese și care putea fi iar, după ce se termina totul. Cel vândut lui Rotschild. Este la Jeu de Paume. Magnific.

Avusese intenția de a-i spune de când îl văzuse, dar Luc petrecea atât de puțin timp la Paris, iar ea era atât de ocupată cu uneltirile lui, ale lui Rose și ale lui *monsieur* Jaujard, încât uitase să pomenească de el.

Dar nu l-a făcut să zâmbească, așa cum sperase ea.

— Cuplul care se îmbrățișează în fața unui cer superb și a lunii. E atât de bine făcut! Dar mi-au plăcut cel mai mult siluetele, a continuat.

Luc și-a umplut din nou paharul, fără să pară că a auzit-o, concentrându-se asupra vinului. Poate că, în loc să-l inspire, ce spusese ea îi amintea de ceea ce pierduse.

— Îmi pare rău, a zis ea.

— Ne vedem peste o săptămână, a spus el, iar ea a înțeles că va rămâne la masă până în zori, înainte să plece din nou la țară.

Dar Luc a fost cel care a trezit-o a doua zi de dimineață, cu obrajii roșii și respirația întretăiată, de parcă fugise. Și-a dus un deget la buze, arătând spre Angélique. Éliane s-a strecurat afară din pat, a închis ușa camerei și l-a urmat pe Luc la fereastră.

— Autobuzele, a zis el repede. M-am întors să-ți spun, fiindcă am auzit de la un prieten...

— Ce? a întrebat ea, fără să știe de ce autobuzele, deși erau ciudate, îl puteau face pe fratele ei să pară atât de supărat.

— Naziștii au luat mii de bărbați evrei din Marais, peste noapte. I-au urcat în autobuze și au plecat.

— Încotro?

— Nimeni nu știe.

Naziștii furau tablouri și le trimiteau departe. Naziștii răpeau oameni și-i trimiteau departe. Dar ea știa că oamenii nu erau duși în Germania, să decoreze camere. Ce avea să se întâmple cu ei?

— Tot mai vrei să faci asta? a întrebat-o Luc, cu o lumină ciudată în ochi, de parcă acel pas neașteptat făcut de naziști ar fi trezit ceva în el.

Era scânteia pe care o găsea cândva în modele și în absint.

Ce avea să se întâmple cu *ei*? Întrebarea a apărut din nou în mintea lui Éliane, dar, de data asta, „ei" nu erau un grup de persoane necunoscute, ci ea, Luc, Rose și *monsieur* Jaujard. Dacă König o lăsa să-l ajute și apoi își dădea seama că ea nota toate informațiile despre tablouri într-un carnețel secret, avea s-o urce și pe ea într-un autobuz cu destinație necunoscută?

Și-a alungat gândul. Mai întâi să-l convingă pe König s-o lase să-l ajute. La restul avea să se

gândească mai târziu.

— Da, tot mai vreau.

— Ai grijă, i-a spus Luc, apoi a plecat.

Éliane s-a îmbrăcat cu grijă, alegând rochia simplă din bumbac pe care o purtase în seara în care Xavier venise prima dată la braserie să o vadă. A preferat să nu-și amintească, încheindu-și nasturii, bucuroasă că rochia încă i se potrivea destul de bine, deși slăbise după lunile de când mâncarea era raționalizată, bucuroasă că o făcea să pară tânără și naivă, de parcă n-ar fi putut fi suficient de isteață sau de curajoasă pentru a spiona un nazist.

— Arăți bine, i-a spus Angélique când a ieșit din baie. Mereu mi-a plăcut cum îți stă cu rochia asta.

Éliane și-a sărutat sora pe obraz și a împărțit cu ea o ceașcă de *café nationale*. Nu s-au mai strâmbat din cauza gustului apos, fiindcă deja erau foarte obișnuite cu el.

— Simt că azi va fi zi de carne, a spus Angélique, în timp ce-și lua plasa de sfoară, să meargă la treabă.

Angélique, în ciuda celor 17 ani ai săi, se dovedise expertă în a ajunge mereu în față la toate cozile pentru mâncare și în a face rost de mai mult decât pâine râncedă și napi, ceea ce o făcuse pe Éliane să suspecteze că vecinii furaseră până atunci o parte dintre alimentele pe care îi plătise să le dobândească pentru ea. Un alt exemplu subtil de colaboraționism. Era peste tot.

— Dar ce fel de carne? a tachinat-o Éliane. De vulpe? De lup? De elefant?

Angélique a râs. Era încă unul dintre cele mai frumoase sunete din lume, după lunile lungi de absență, un sunet pe care Éliane încerca să-l provoace cât mai des.

— Cred că și carnea de vită ar fi mai ușor de dobândit decât cea de elefant la Paris. Și asta spune multe. Ce-ai zice dacă ți-aș aduce un mistreț întreg?

Acum a râs Éliane. Când era mică, i se făcuse rău în bucătăria braseriei văzând atârnată o halcă de mistreț.

— Angélique, dacă tu găsești un mistreț, eu îl porționez cu drag pentru tine.

I-a zâmbit surorii sale, apoi a apucat-o fiecare pe drumul ei: Éliane să câștige bani, Angélique să-i cheltuiască așa cum putea, doar să aibă suficientă mâncare.

Soarele părea să țină cu Éliane și cu sora ei. Strălucea ca în miezul verii, încălzind aerul, iar Éliane și-a dat capul pe spate și l-a absorbit, un lucru mărunt și minunat, care-i sporea speranța pe care o avea în suflet din seara trecută: că ea și ceilalți puteau schimba lucrurile. Că ea și ceilalți le puteau face rău naziștilor, la fel cum le făcuseră ei rău lor. Speranța era un lucru neprețuit. Éliane învățase, în ultimele câteva luni, că speranța, alături de iubire, era dincolo de conceptul de valoare și că trebuia să o întrețină cum putea.

Cu regret, și-a lăsat capul în jos, și-a șters orice zâmbet și a adoptat masca unei tinere naive, care se temea de ocupanți și care se ducea să-i slujească.

Străbătuse jumătate din Jardin des Tuileries când a văzut-o pe Rose tăindu-i calea.

Éliane s-a întors imediat și s-a dus spre una dintre băncile mai ferite de lângă alee. Ea și Rose nu se întâlneau să meargă împreună la muncă. Conveniseră să nu lase de înțeles c-ar fi prietene, ci să se poarte ca o șefă și o subalternă, să nu facă nimic care să le dea de bănuit naziștilor c-ar fi fost prea apropiate. Iar acum Rose se afla în Tuileries numai și numai pentru că trebuia să discute de urgență cu Éliane, iar Éliane știa că era mai bine să se ascundă.

Cele două femei s-au așezat. Rose i-a dat un ziar care avea un titlu deloc încurajator: „Prizonieri francezi uciși ca răzbunare pentru împușcarea unui soldat german loial".

Éliane știa că un parizian ucisese un soldat german, la metrou, cu câteva zile în urmă, un exemplu de rezistență mărunt și foarte în văzul lumii. Dar ce-i spunea acum ziarul era că naziștii hotărâseră să ucidă alte câteva zeci de francezi, ca să regleze conturile și să-i descurajeze pe alții de la asemenea exemple. Cine s-ar fi împotrivit, știind că acțiunile lor îi costau viețile altora?

Éliane s-a cutremurat, deși soarele încă ardea.

— Ce nu spune ziarul este c-au fost ghilotinați, a spus încet Rose. Capetele le-au fost lăsate să putrezească în soare.

Éliane nu a putut decât să închidă ochii.

— Tot mai vrei să faci asta?

Cuvintele lui Rose erau aceleași ca ale fratelui ei, cu o seară înainte.

Voia? Éliane s-a gândit. Dacă greșea și spunea, fără să vrea, la Jeu de Paume ceva care o dădea de gol, iar von Behr o aresta și pe Rose?

Éliane a blocat gândul.

Când a deschis ochii, nu a văzut doar grădinile din fața ei, ci și lucrurile dispărute. Statuile topite pentru a face din ele muniție. Absența artei într-un oraș unde fusese cândva omniprezentă. Și-a amintit dreptunghiul mic și alb de pe peretele Luvrului, tot ce mai rămăsese din *Mona Lisa*. A simțit ceva asemănător cu foamea, însă nu de mâncare. Sufletul îi flămânzea.

N-ar fi fost posibil, știa, să trăiască ani și ani fără *Nike* veghind deasupra scărilor Luvrului. Nu era posibil să trăiască într-o lume populată doar de criminali. Civilizația nu însemna doar o mulțime de oameni. Însemna și lucrurile frumoase care ieșeau din minți și mâini și atingeau suflete. Sufletul ei și sufletele tuturor celorlalți trebuiau să fie emoționate des, dacă voiau să supraviețuiască. Și exista o singură cale.

Salvează arta.

— Trebuie, i-a spus lui Rose, care și-a scos ochelarii, iar Éliane a văzut, pentru prima dată, nefericirea pe care o ascundea femeia, în timp ce-i pasa clandestin ouă lui Éliane și făcea tot ce putea s-o protejeze.

Rose era și ea artă.

Éliane a clipit ca să-și alunge lacrimile.

Planul lor era să provoace haos într-un loc în care domnea diavolul. Sub conducerea lui von Behr, depravarea devenise o practică obișnuită la Jeu de Paume, iar certurile, zvonurile și aluziile circulau prin muzeu precum oxigenul.

Rose și-a croit drum spre galeria principală, unde trebuia să trimită o secretară, care avea o aventură cu un istoric de artă, deși și soția acestuia lucra la muzeu, într-una dintre galeriile mai puțin folosite, la țanc să-și vadă soțul prins într-un act demn de-o pictură de Boucher cu o altă secretară.

Éliane a așteptat până când a auzit strigăte și vaiete, apoi, sperând că Rose reușise, și-a croit drum în galeria principală, pe care o părăsiseră cu toții ca să investigheze agitația. A profitat de haos să se întoarcă spre König, care habar nu avea de zgomot și se încrunta la un tablou.

Și-a șters palmele de rochie, de parcă ar fi fost emoționată, i-a zâmbit vag și a arătat spre tablou.

— Este de Berthe Morisot, a spus ea.

Ușurarea de pe chipul lui a fost instantanee. A privit în jur și și-a dat seama că erau puțini oameni cu ei în galerie, nu era nici urmă de unchiul lui, și i-a întins un carnețel, cu un zâmbet timorat.

— Te rog, a zis. Completează toate detaliile.

Nu e posibil să fi fost atât de ușor! și-a spus Éliane privind pagina. *Amintește-ți numele tablourilor și ale proprietarilor*. Erau toate acolo. I-ar fi fost imposibil să-și amintească atâtea, dar, dacă-și permitea să fie copleșită, nu ar fi reușit deloc.

— Vine mâine! Stați naibii potoliți!

Urletele lui von Behr, care se întorcea de la locul agitației, i-au făcut pe König și pe Éliane să tresară și nu a mai fost timp ca ea să-i întindă carnețelul fără s-o vadă unchiul lui.

Nu era chiar atât de ușor. Evident.

Éliane a înghițit în sec. La fel și König, lângă ea. Ea l-a privit speriată, fără să trebuiască să acționeze, dar și fără vreo idee dacă el urma să aibă curajul să-i țină piept unchiului său sau dacă avea să o sacrifice pe Éliane.

— Ce faci? a întrebat-o von Behr pe Éliane.

Fiecare cuvânt era mieros.

Éliane a rămas cu privirea rugătoare ațintită asupra lui König, al cărui cap pivota de la ea la unchiul lui. Când, în sfârșit, s-a oprit, s-a oprit la unchi, și nu la Éliane.

— Mă ajută.

Niciodată nu-i fusese mai greu să nu dea frâu liber ușurării.

— Nu ești suficient de isteț să te descurci? și-a întrebat von Behr nepotul, pe un ton chiar mai fermecător și mai cumplit.

Éliane era sigură că König avea să bată în retragere și așa avea să se încheie încercarea ei de-a spiona. A încercat să nu se gândească la autobuze sau la ghilotine.

Dar König s-a apropiat de ea.

— Este fizic imposibil să mă descurc fără o bibliotecă de referințe, a spus el încet, dar cu o hotărâre care-i reflecta dorința de a-și îndeplini îndatoririle exemplar.

Da, poate c-o apăra pe Éliane, dar tot i se părea că a cataloga opere de artă furate era o treabă urgentă și necesară, și nu un act malefic. Dar Éliane și-a ascuns sentimentele.

— *Mademoiselle* Dufort mă ajuta, a repetat König. Mă ajuta să termin catalogul *Reichsmarschall*-ului la timp pentru vizita sa de mâine.

König era mai deștept decât crezuse ea. Să-l aducă în discuție pe Göring, superiorul lui von Behr, l-ar fi putut convinge pe unchiul lui. Mintea ei funcționa rapid și răsucea pe toate fețele ce spusese König. *Catalogul* Reichsmarschall-*ului*! Asta însemna că exista o listă care detalia tot ce fura Göring? Trebuia s-o găsească!

Von Behr i-a luat carnețelul.

— Niciun membru al personalului francez n-are voie să noteze ceva.

Apoi, spre König:

— Pentru tine poate rămâne. Dar mai bine îi dai șampanie și o momești în dormitor.

Ochii lui Éliane s-au mutat de la König la von Behr. Nu era complet sigură, dar se părea că von Behr nu o dăduse afară pentru că era convins că nepotul lui era interesat de ea și voia să-l încurajeze în acest sens, pentru că îl considera pe König doar pe jumătate bărbat. Ea se gândise să se folosească de emoțiile lui König pentru a-l convinge să-i arate carnețelul, dar von Behr sugera altceva, ceva ce ea n-ar fi făcut niciodată, ceva la care nici măcar nu se gândise.

Von Behr a plecat, iar toți cei din jur și-au văzut iar de treburile lor. König a întrebat-o pe Éliane:

— *Mademoiselle*, pot să vă spun Éliane?

Alt zâmbet i s-a conturat pe fața palidă. Avea ochii de un albastru prea spălăcit pentru a reflecta emoții profunde și nu a așteptat ca ea să răspundă, înainte de a continua:

— *Mademoiselle*... Éliane... aș vrea să te invit la cină diseară.

Cuvântul „niciodată" aproape că i s-a desprins de pe buze, dar ea l-a înghițit la loc. Nu era o coincidență c-o întreba acum. Ori să i se împotrivească unchiului său îl făcuse să se simtă suficient de curajos, încât să-i ceară și ei mai mult, ori considera că îi era datoare pentru ce făcuse. Nicio franțuzoaică obișnuită, așa cum se presupunea c-ar fi și ea, n-ar fi refuzat o cină cu un reprezentant al autorităților germane, dacă nu voia să transmită că-i urăște pe naziști.

În plus, conaționalii ei erau ghilotinați. Surorile ei muriseră. Tot ce trebuia să facă Éliane era să mănânce un castron cu mâncare și mulți parizieni înfometați ar fi spus că nu era deloc dificil. Dacă nu putea să-și lase dezgustul deoparte, de dragul miilor de tablouri furate de germani, atunci nu merita recompensa eliberării țării sale în viitor.

S-a silit să zâmbească.

— Poate doar ceva de băut, a spus ea, știind că singura cale de a-și juca bine cărțile era să se bazeze pe manierele lui König.

În plus, până acum făcuse pe ingenua.

— Ar fi mai mult decât speram, i-a zis sincer König, cu mâna la inimă, într-o caricatură a unui bărbat îndrăgostit.

Cel puțin, König îi putea furniza suficient umor neintenționat, așa c-o putea face, și-a zis Éliane și i-a spus lui Rose același lucru, mai târziu, la toaletă.

— La un pahar am mai multe șanse de a-l convinge să mă lase să-l ajut la catalogare.

— Probabil că da, a spus Rose ezitând. Mi-aș dori să pot merge cu tine.

— Ai părea foarte nelalocul tău în genul de bar în care probabil că mă va duce König. Cum ar arăta von Behr într-o mănăstire.

Asta a făcut-o pe Rose să râdă și să se relaxeze.

— Să ai..., a început ea.

— Nu-mi poți spune în fiecare zi să am grijă, a întrerupt-o Éliane. Nu dacă nu-mi permiți să-ți zic același lucru. Știu că erai în biroul lui von Behr cât a urlat el la cei din galerie. Ai găsit ceva?

Rose a clătinat din cap, și-a aprins o țigară și s-a sprijinit de perete, părând aproape tânără, de parcă spionajul și conversațiile furișe din toaletă erau mai pe gustul ei decât să-și prindă părul în coc și să se prefacă șoarece de bibliotecă.

— Jurnalele în care înregistrează fiecare transport de artă din galerie sunt la vedere. Dar codurile pe care le folosesc pentru destinații fac jurnalele inutile. Dacă nu aflu codurile...

— Avem doar jumătate din informație, a încheiat Éliane.

— Dacă poți să-i suporți pe König și șampania lui, atunci pot să găsesc și eu un cifru, a spus Rose, stingând țigara. Germanii notează totul. Or fi notat undeva și codurile. Voi rămâne târziu la noapte, după ce pleci tu cu el. Nu vreau să spun că interesul lui pentru tine e folositor, dar... tocmai am făcut-o, a zâmbit ea cu amărăciune.

Apoi, Rose i-a dat pachetul de țigări lui Éliane.

— Ia-le tu. Vei avea mai multă nevoie de ele decât mine.

Apoi a plecat. Éliane a zâmbit la vederea cadoului și la auzul cuvintelor. Dacă în momentul acela în Paris ar fi existat o mie de femei ca Rose, toți bărbații precum König și von Behr n-ar fi avut nicio șansă.

Capitolul 13

În seara aceea, König s-a întâlnit cu Éliane la ieșirea din muzeu. A luat-o de braț, cu un gest atât de îndrăzneț, încât l-a amuțit, pe moment. Asta-i convenea.

Au străbătut grădinile și au ajuns într-un oraș în care ochii atenți ai lui Éliane au văzut peste tot scântei ale rezistenței. Scrise în praful de pe o bicicletă-taxi erau cuvintele *Trăiască de Gaulle*. Un parizian dintr-o cafenea și-a întins picioarele afară, pe trotuar, forțându-l pe König să sară peste ele.

— Am fost informat de consilierul în artă al lui Göring că ar fi un loc excelent pentru un pahar, a spus König, îndreptându-se spre La Grenouille, un bar plin de viață, unde, din fericire, conversațiile intime aveau să fie descurajate de gălăgie.

— Consilierul de artă al lui Göring? a repetat Éliane.

Îl văzuse pe Xavier de câteva ori la muzeu în ultimele șase luni, tot nu era sigură ce făcea acolo, dar descrierea părea să i se potrivească.

— Da. *Monsieur* Laurent. Bărbatul care-l însoțește pe *Reichsmarschall* la Jeu de Paume. S-a întâlnit cu von Behr în după-amiaza asta, să se asigure că totul este pregătit pentru expoziția de mâine, iar eu...

König a roșit, după obicei, și a încercat să se ascundă aprinzându-și o țigară.

— L-am întrebat dacă-mi poate recomanda un loc în care să te duc. Cunoaște bine Parisul și este, König a zâmbit ușor stânjenit, un om mai de lume decât mine. Țigară?

Propozițiile lui conțineau multe elemente de cruzime. Xavier îi sugerase lui König s-o aducă acolo. De parcă ar fi prostituat-o. Și-ar fi dorit să sufere mai puțin și să fie mai furioasă, în schimb.

König a pocnit din degete după chelner, care s-a grăbit spre el.

— Șampanie, a comandat el.

Éliane s-a apropiat stângace de König, de parcă ar fi fost în același timp interesată de ce spunea el. Trebuia să-i câștige repede încrederea. Nu trebuise niciodată să se străduiască pentru a dobândi asta de la cineva, căci Yolande și surorile ei i-o oferiseră fără ezitare, iar cu Xavier existase de la început. Acum, cu siguranță, nu era cazul.

Éliane și-a luat paharul cu șampanie și și-a înecat amintirile.

— De unde ești? l-a întrebat ea.

— Am crescut în Berlin, i-a răspuns. Eram pianist la Conservator înainte...

Înainte ca Germania să invadeze Europa. Se întreba ce fel de eufemism ar putea folosi, dar el a lăsat propoziția neterminată.

— Mai cânți? l-a întrebat ea.

El a încuviințat.

— *Herr* von Behr are un pian în apartament. Îl folosesc în unele seri, când ne strângem acolo. Este...

Altă propoziție neterminată.

— Este? l-a încurajat ea.

— Consolarea mea, a completat el. Țigară? a întrebat-o apoi, din nou, și de data asta ea a încuviințat.

Îi era imposibil să creadă că un om precum König ar putea avea nevoie de consolare.

El s-a aplecat să-i aprindă țigara, privindu-i gura. Ea și-a lăsat mâna lângă scrumieră.

— Muzeul e foarte agitat, a spus cu nonșalanță.

— Două sute de colecții importante de catalogat și sortat, precum și nenumărate alte lucruri din colecții mai puțin importante.

König a oftat.

— Bogăția lucrărilor este impresionantă. Poporul francez are noroc că germanii le protejează.

— Suntem foarte norocoși, l-a îngânat ea. Crezi că familia Rotschild știe să aprecieze tot acest noroc?

Și-a menținut ochii mari și vocea blândă, lăsând sarcasmul să pâlpâie doar în ea.

El a râs din toată inima.

— Evreii nu apreciază nimic. Am semnat un armistițiu cu guvernul francez, nu cu poporul evreu, ceea ce înseamnă că operele lor nu sunt protejate de Convenția de la Haga. Depinde numai de noi să le redistribuim celor care merită.

Înainte ca Éliane să poată digera raționamentul, i-a întrerupt o voce.

— Văd că vă simțiți bine.

Vocea era mai rece decât își amintea ea și, cu siguranță, sarcastică, ironizându-i pe amândoi. Îi aparținea lui Xavier, iar contrastul dintre el și König era și copleșitor, și enervant.

Xavier era înalt, încrezător în el însuși și se simțea în largul lui în Parisul ocupat, printre naziști.

König era pricăjit și bâlbâit și se uita în sus cu nerăbdare, ca un copil care caută aprobarea tatălui.

— Am... urmat sfatul tău.

— Dar nu și cu șampania.

Xavier a ridicat disprețuitor o sprânceană spre sticla din găleata cu gheață.

— Cu siguranță, merită ceva mai bun, nu?

Tonul său sugera exact contrariul.

Dacă n-ar fi fost la mijloc cele două sute de colecții de artă, probabil că ea ar fi luat sticla și i-ar fi turnat șampania în cap lui Xavier. Dar a spus, cât de sec a putut:

— Ținând cont că n-am pus gura pe șampanie de peste un an, pentru mine este în regulă.

— Nu și pentru mine, a răspuns el.

S-a întors spre bar, înainte ca Éliane să-i poată spune că nici părerile, nici prezența lui nu erau dorite.

Avea patru, cinci minute să obțină de la König ceea ce-și dorea, înainte de a se întoarce Xavier. S-a concentrat asupra acestui obiectiv.

— Sper că te-am ajutat de dimineață cu notițele.

— M-ai ajutat enorm! a exclamat König. Nu avem destui oameni care să poată identifica lucrările de după mijlocul secolului al XIX-lea.

— Nu uita, *monsieur*, că eu cunosc bine arta franceză. Azi am văzut un Degas, un Toulouse-Lautrec și o sculptură de Rodin.

S-a oprit, nedorind să întrebe. El trebuia să creadă că ideea îi venise lui.

— Poate că aș reuși să discut din nou cu unchiul meu.

— Te ascultă.

König a zâmbit la această remarcă flatantă și încă zâmbea când Xavier s-a așezat între ei și a turnat șampanie în trei pahare noi, în ciuda faptului că nici Éliane, nici König nu terminaseră băutura din primul rând.

— Pentru expoziția de mâine, i-a spus el lui König, ridicând paharul. Sper că totul este pregătit pentru *Reichsmarschall*.

Paharul din mâna ridicată a lui König s-a clătinat nițel, de parcă s-ar fi temut de Xavier. Éliane voia să închidă ochii. Ce-ar fi putut să facă Xavier, de se temeau oamenii de el? Ceva mai rău decât naziștii?

Nu ar fi fost capabilă să înghită șampania. A scos țigările pe care i le oferise Rose. König i-a întins

bricheta aprinsă. Când și-a dat seama că și Xavier făcuse același gest, s-a retras. Asta însemna să-l lase pe Xavier să-i aprindă țigara, pe care acum se îndoia că ar fi putut-o fuma.

A trebuit să-l privească și aproape că a avut un șoc. Ochii lui erau exact la fel ca întotdeauna, de un cafeniu lucios, indescriptibil. Și-a ascuns în poală mâna care tremura.

— Totul e pregătit pentru *Reichsmarschall*, i-a spus König lui Xavier. Sper că va fi mulțumit de ceea ce am strâns pentru el.

Apoi a adăugat, oarecum plin de regret.

— *Herr* Göring își dorește un Vermeer. Führerul a luat *Astronomul*, firește. E a doua oară când *Herr* Göring pierde un Vermeer în favoarea Führerului. Mi-aș dori să-i pot face rost de unul.

Cred că acela îi aparține acum Führerului, și-a amintit Éliane că spusese Xavier către Göring, cu șase luni în urmă, și și-a mai amintit și felul brusc în care Göring recunoscuse. *Reichsmarschall*-ul pierduse ceva ce-și dorea, în favoarea singurului om de pe pământ care avea mai multă putere.

S-a forțat să încuviințeze plină de empatie, atentă la König, ignorându-l pe Xavier.

König își sorbea șampania și cuvintele au început să-i curgă mai ușor decât la muzeu, când era unchiul lui în preajmă. Éliane a început să înțeleagă că prezența ei și a lui Xavier îl făceau lăudăros, de parc-ar fi simțit că trebuie să-și dovedească importanța și puterea în fața amândurora.

— *Herr* Göring speră să construiască o colecție de artă, cea mai splendidă din lume, pe care să o afișeze la conacul său, Carinhall, a spus el. Asta va fi moștenirea pe care o va lăsa în urmă. Dar și Führerul își creează o colecție măreață, pentru muzeul propriu. Cred că *herr* Göring are gusturi mai bune, dar nu și bani...

S-a oprit și Éliane a știut că-și dăduse seama că vorbea prea liber. Dar îi spusese deja destule. Göring și Hitler erau în competiție pentru operele de artă. Oare ea și Rose ar fi putut alimenta cumva resentimentele lui Göring față de faptul că era mereu constrâns în alegerea lucrărilor din colecția sa din cauza dorințelor lui Hitler?

S-a auzit zgomot de pahare sparte, urmat de hohote de râs. Xavier a zis ceva neinteligibil. S-a încruntat.

— Mi-aș dori să fie un loc mai liniștit în care să putem vorbi despre afaceri.

König a încuviințat.

— Și *herr* Göring a zis același lucru, seara trecută. Unchiului meu îi place să se bucure de serile pariziene, la fel ca *Reichsmarschall*-ul, dar uneori bucuria lor le strică discuțiile.

Cel mai liniștit restaurant din Paris. Ideea a asaltat-o pe Éliane precum agilitatea unei pisici în plin salt. Probabil că Luc ar fi strâns-o de gât. Dar era posibil să fie cel mai bun lucru pe care-l putea face pentru Franța. Dacă von Behr, König și *Reichsmarschall*-ul se puteau relaxa la un vin, să vorbească despre afacerile lor respingătoare, într-un loc în care ea și Luc puteau trage cu urechea, cât de mult puteau progresa?

— Cunosc eu un loc foarte liniștit, *monsieur*, a spus, scoțând altă țigară și aplecându-se spre König, pentru a-i permite să i-o aprindă.

De data asta, când a privit-o trăgând fumul în piept, nu și-a mai coborât mâna lângă scrumieră.

— Fratele meu spera să redeschidă braseria familiei. Cândva, eram chelneriță acolo și m-aș bucura s-o fac din nou, pentru clienți ca tine și ca *Reichsmarschall*-ul. Cred că și el va fi încântat dacă-i găsești restaurantul liniștit pe care și-l dorește.

— Ce idee minunată! a strigat König. Apoi: Nu-i așa? l-a întrebat pe Xavier, încă incapabil să ia singur o decizie.

Ea s-a mustrat fiindcă nu așteptase să facă Xavier sugestia. Xavier avea să-i strivească ideea ca pe un gândac. Știa că ei nu-i plac naziștii.

— *Reichsmarschall*-ul are standarde înalte, i-a spus Xavier lui Éliane, turnându-și un alt pahar de șampanie.

— Cred că standardele mele vor fi suficient de înalte pentru cei care aleg să vină, i-a răspuns ea cu

răceală.

— Atunci, îl voi anunța, a spus Xavier voios. O lună ar trebui să fie suficientă pentru a aranja lucrurile.

Când Luc a revenit la Paris, Éliane i-a spus despre planul ei conceput dintr-un impuls.

— Trebuie s-o convingem cumva pe Angélique să ne ajute cu servirea, fără să știe de ce. Nu poate să afle ce punem la cale.

Și-a amintit de oamenii ghilotinați de naziști și s-a cutremurat.

— Știu ce am de făcut, a spus Luc, chiar înainte ca Angélique să deschidă ușa, cu un coș în brațe.

Era doar pe jumătate plin cu mâncare.

Ea s-a apropiat de fratele ei, zâmbind.

— Te-ai întors. Cât stai?

— Mai mult decât de obicei, i-a răspuns Luc. De fapt, voi lucra în Paris acum. Nu mai merg la țară.

Angélique l-a sărutat pe obraji.

— Bun. Sper că asta înseamnă că ai primit o slujbă care te plătește suficient cât să contribui pentru mâncare?

A spus-o pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, pentru că nu pricepuse de ce trebuiau să-i trimită mereu o parte din banii prețioși câștigați de Éliane. „N-ar putea să mănânce din strugurii pe care-i culege?“ se plânsese ea surorii sale. „E înconjurat de mâncare, spre deosebire de noi.“

Dar firește că Éliane nu-i putea spune că, de fapt, Luc alerga de colo până colo între grupurile din Rezistență și *monsieur* Jaujard. Tot ce putea face acum era să se pregătească pentru orice ar fi urmat, în timp ce îi spunea lui Angélique că trebuiau să redeschidă braseria.

— De ce? a râs ea. Nu-s suficiente restaurante în Paris, să-și umple nemții burdihanele?

— Așa mi s-a cerut, a zis Éliane, știind că în curând trebuia să-l pomenească pe Xavier.

Angélique a luat un maldăr de haine spălate mai devreme și a început să le împăturească.

— Cine a cerut? Cine știe că avem o braserie?

Éliane l-a privit pe Luc.

— Xavier, a spus ea.

— Xavier?

Batistele din mâinile lui Angélique au căzut pe jos.

— Da, Xavier, a spus Luc nervos, luând povara de pe umerii lui Éliane și tranșând lucrurile mai brusc decât ar fi făcut-o ea. Lucrează cu nemții. Vor un loc liniștit în care să-și discute blestemățiile. Vrea să le ofere braseria ca să crească și mai mult în ochii lor. În schimb, nu-i va spune colonelului von Behr că Éliane știe germană. Xavier a văzut-o la galerie, Angélique.

Angélique și-a privit pe rând fratele și sora.

— Nu e posibil...

— Ba este, a spus Éliane, îmbrățișându-și sora.

Angélique s-a agățat de ea, la fel cum făcea Yolande când trebuia să părăsească apartamentul dimineața.

— N-ai zis nimic, a șoptit Angélique.

— N-am putut.

Éliane știa că-i curgea o lacrimă. A ridicat mâna să o mângâie pe păr pe sora ei și apoi a dus-o la obraz, să șteargă urmele tulburării.

— Nu știam că de aceea ai continuat să lucrezi la muzeu, a spus Angélique, făcând un pas în spate și studiind chipul lui Éliane. Nu știam că Xavier...

Vocea i s-a poticnit la numele lui, iar ea a clătinat din cap, încercând să înțeleagă.

— Că Xavier te-a amenințat. Nu putem refuza? Nu știu dacă pot să lucrez aici fără să...

S-a încruntat, căci furia lua treptat locul șocului.

— Fără să-i torn o oală de *boeuf bourguignon* în cap.

— Angélique!

Vocea lui Luc părea la fel de nemiloasă ca a tatălui lor.

— Nu putem refuza. Ce crezi că ne vor face dacă refuzăm? Dă dovadă de maturitate! Xavier nu e cine credeai tu c-ar fi. Cine mai e, în zilele noastre? Facem tot ce putem să supraviețuim. Și trebuie să deschidem braseria.

Luc era de neînduplecat și se pricepea atât de bine să conceapă o poveste care să ascundă intențiile sale și ale lui Éliane, că ei îi fu frică pentru o clipă. Acesta era Luc atunci când pleca de acasă, lua trenul spre satele din jur și stătea la foc cu alți tineri furioși, jurând să-i dea jos pe naziști.

— Luc va găti, a spus Éliane, dorindu-și să poată îndepărta furia și durerea care umpluseră ochii surorii ei. Când și când, îl ajuta pe *papa*, așa că știe ce și cum. Tu și cu mine putem servi la mese. N-avem de ales.

Luc a plecat, trântind ușa în urma lui. Éliane și-a dorit să-l poată urma și să-i poată mulțumi fiindcă făcuse ce era necesar, dar Angélique era încă tânără, iar Éliane era singura mamă pe care o mai avea.

A luat hainele și i-a arătat unul dintre furourile ei, dorind să-i atragă atenția lui Angélique spre ceva banal.

— E foarte subțire. Îmi fac griji că se va rupe, de fiecare dată când îl port.

Angélique a luat furoul de la sora ei, l-a inspectat, a clipit ca să-și alunge lacrimile și apoi a spus:

— Trebuie înlocuit. Dar unde găsim unul? Cum ni-l putem permite?

— Nu prea ne permitem mare lucru acum, Angélique.

Angélique și-a trecut degetul peste zona roasă.

— Nici măcar să refuzăm un om ca Xavier.

— Da.

În următoarele două weekenduri, Éliane a curățat grăsimea de pe cuptoarele braseriei, a spălat și călcat fețele de masă, iar Luc a angajat un ajutor la bucătărie și a studiat vechile cărți de bucate ale tatălui lor, marcând felurile cu care știa că se va descurca. Angélique a folosit vopseaua de care făcuse rost Luc să împrospăteze pereții, a lustruit paharele și tacâmurile și i-a spus fratelui ei că poate coace ea pâinea și prăjiturile. Apoi, aproape de miezul nopții, într-o duminică, frații s-au oprit în mijlocul braseriei, înconjurați de mese decorate cu fețe de masă albe, lumânări și vaze.

— Mă duc la piață în zori să fac provizii, a spus Luc. Pot să obțin un permis de restaurant care să ne permită să cumpărăm mai multe și vom avea, în sfârșit, ce să mâncăm. Avem suficient vin în pivniță. Am nevoie de o săptămână să aprovizionez și să pregătesc meniul. Deschidem marți, la ora șase.

— Asta înseamnă că voi avea fix o jumătate de oră să vin de la galerie, să mă schimb și să cobor, înainte să ajungă monștrii, a spus Éliane.

— Puteți deschide cu o jumătate de oră mai târziu, s-a auzit din ușă vocea lui Xavier.

S-a răsucit pe loc, la fel și Luc, și ochii li s-au întâlnit. Éliane a văzut că și lui îi era frică. Dacă ar fi avut cu zece ani mai puțin, s-ar fi întins și l-ar fi luat de mână pe fratele ei, dar, în schimb, a acceptat privirea rece a lui Xavier, ca pe o pedeapsă meritată pentru că nu-și ținuse gura.

— Nu vor ajunge mai devreme de ora șapte, a spus Xavier răspicat. Așa că nu e nevoie să deschideți înainte de șase și jumătate. Asta ar trebui să-ți ofere timpul necesar să te pregătești.

El i-a aruncat o privire scrutătoare. Fața ei era probabil roșie de la efort, transpirată și murdară. Mirosea a grăsime și a mizerie. Xavier era curat și purta un costum impecabil. Folosea aceeași apă de colonie dintotdeauna.

Şi-a dat brusc seama că el avea să fie în braserie majoritatea nopților, cu amicii lui germani, stând la masa la care se sărutase cândva cu ea. Şi ea trebuia să-i toarne vin, să-i ia farfuria murdară şi să-i zâmbească.

— Nu cred că ajunge tot timpul din lume ca lucrurile să fie pregătite, a zis ea încet.

Luc a păşit în fața ei pentru a o împiedica să mai spună ceva.

Éliane uitase de sora ei, care a vorbit dintr-odată.

— Nu pot să cred, i-a spus Angélique lui Xavier.

Tocmai voia să plece, dar s-a întors şi s-a apropiat de ei.

— Să nu mai spui aşa ceva. Este mai bine pentru toată lumea să nu ştie nimeni...

Era atât de aproape, încât dacă Éliane ar fi întins mâna, i-ar fi atins maxilarul, pe care cândva nu se putea abține să nu-l mângâie. Era atât de aproape că, atunci când ochii lui, întunecați din cauza luminii slabe, i-au întâlnit privirea, iar lămpile au făcut să-i joace reflexii aurii pe față, ea l-a văzut, pentru o clipă, pe acel Xavier din 1939: un bărbat care-i făcuse măruntaiele să se topească, arzându-le la foc intens, perfect.

După o scurtă ezitare, Xavier a continuat:

— Ar fi mai bine pentru toată lumea să nu ştie nimeni că eu şi Éliane am crezut cândva că ne iubim.

Ochii lui căpătaseră acum o nuanță diabolică, pe care nu o putea defini, dar care-i transforma inima în cenuşă.

— Nimeni dintre noi nu te cunoaşte, a scuipat ea cuvintele. Nu te mai cunoaşte, de fapt. Aşa că nu-ți face griji.

Netulburat, Xavier s-a îndreptat spre *passage*, în largul lui în Parisul ocupat de naziști.

Capitolul 14

În seara de dinaintea deschiderii braseriei, în timp ce Angélique era la bucătărie pregătind produse de patiserie, Luc și Éliane s-au furișat la apartamentul lui *monsieur* Jaujard, pentru prima întâlnire după o lună.

Éliane avea vești bune.

— König și-a făcut curaj să-și întrebe unchiul dacă-l pot ajuta la catalogare și von Behr a fost de acord. Dar numai înainte de expoziții, când sunt foarte ocupați. Dar e mai bine decât deloc. Voi nota totul în carnețelul nostru secret, imediat ce voi putea, iar eu și Rose vom lua carnețelul cu schimbul acasă și vom înregistra toate informațiile.

Schimbarea de dispoziție a tuturor celor de la masă era tangibilă, de parcă, brusc, s-ar fi coborât o lumină aurie în beznă.

— Dar veți fi în siguranță? a întrebat *monsieur* Jaujard, îngrijorat, în timp ce turna vin roșu pentru toți.

— Paznicii nu ne percheziționează, a spus Rose.

— Iar siguranța este relativă, a remarcat Luc. Prezența lui Éliane în muzeu nu e sigură. Dacă ne petrecem tot timpul făcându-ne griji pentru siguranță...

— Când scriu eu în carnețel, Rose stă de pază. Și eu fac la fel pentru ea, și-a întrerupt Éliane fratele, care dăduse vinul pe gât. Mai important e ceva ce mi-a zis König, când am ieșit cu el. Mi-a zis că Hitler i-a luat-o deja de două ori înainte lui Göring când a fost vorba să pună mâna pe un Vermeer. Poate facem ceva cu asta...

I s-a stins vocea. Din poziția ei, nu putea face nimic să stârnească gelozia lui Göring. Dar nici nu putea renunța.

— Ce-ar fi dacă, a gândit ea cu voce tare, am pune niște picturi destinate lui Hitler în lăzile lui Göring, iar Führerul află că Göring i le-a luat?

Rose a fost prima care a încuviințat.

— Am putea proceda așa. E un lucru mărunt, dar...

— Îndeajuns de multe mărunțișuri adunate pot enerva, a conchis Luc. Dacă Göring își pierde influența în fața lui Hitler, poate se oprește totul. Jeu de Paume este așa din cauza lui Göring. Dacă el nu mai reprezintă o amenințare, poate se închide.

— Atunci, poate nu pierdem colecțiile pe care nu le-au găsit încă, a adăugat *monsieur* Jaujard. Cum ar fi colecția Schloss.

Colecția aceea, adunată de altă familie de evrei, era renumită în toată lumea. Era formată din exact genul de picturi pe care și le doreau cel mai mult nemții: maeștri germani și din Țările de Jos, vechi de secole. Artă în valoare de peste cincizeci de milioane de franci.

Naziștii o căutaseră, dar nimeni, nici măcar *monsieur* Jaujard, nu știa unde era ascunsă. Familia Schloss fusese ingenioasă și asta-i înfuriase pe von Behr și pe Göring.

— Imaginați-vă cum ar fi să-l putem opri pe Göring, a spus Rose și, dintr-odată, li s-a părut posibil.

Au zâmbit cu toții.

— În nopți ca asta, a continuat Rose strângând-o de mână pe Éliane, când iarna încă n-a sosit, nu suntem înghețați până la oase și toată lumea din jur îmi este prieten, nu dușman, simt că visurile nu sunt atât de departe de a deveni realitate.

Într-adevăr, Éliane aproape că putea să vadă, ca o frescă pe un zid îndepărtat, un timp în care arta avea să fie din nou pentru toată lumea, nu doar pentru cei care dețin puterea. Și, din nou, Rose era cea care-i dădea forță, chiar dacă ea locuia singură și n-avea un frate și o soră să o aline. Rose fusese cândva curatoarea de la Jeu de Paume, iar acum era îngrijitoare. Pierduse atât de mult și totuși era prezentă și încerca să-i facă pe toți să se simtă mai bine.

— Nu va deveni niciun vis realitate, dacă doar stăm aici și vorbim despre ele, a spus Luc, aducându-i pe toți cu picioarele pe pământ. Trebuie să plecăm de aici la noapte cu planuri mai clare decât să noteze Éliane numele tablourilor într-un carnețel. Tot nu avem codurile pentru locurile în care duc operele de artă. Iar eu nu știu cum să țin legătura cu Rezistența, acum că Éliane m-a transformat în bucătar.

— Va merita, i-a spus fratelui ei, refuzând să accepte că inspirația ei de moment s-ar fi putut dovedi o pierdere de vreme.

— Ar fi bine să fie așa, a mârâit Luc, înainte să intervină *monsieur* Jaujard.

— Avem și alte acțiuni plănuite, a spus *monsieur* cu încăpățânare. Anglia are în Franța oameni care lucrează împotriva naziștilor. Unul dintre ei, printre altele, ține legătura cu Aliații în ceea ce privește arta. O să discut cu el. S-ar putea să fie cheia pentru a ne asigura că Hitler află că Göring are un tablou care-i era destinat, dacă voi credeți că se poate aranja.

Atât Rose, cât și Éliane au încuviințat la unison.

La șase și jumătate, în seara următoare, Éliane a ajuns la braserie cu fața proaspăt machiată, cu părul ondulat și prins în coc, cu o singură buclă blondă pe frunte, îmbrăcată cu vechea ei uniformă și cu mâinile care-și reveniseră peste vară. Oglinda-i spunea că arată prezentabil și spera să fie suficient, astfel încât König să-i spună ceva util, acum că erau departe de muzeul cuprins de frenezie, într-un loc în care mâncarea și șampania îi puteau dezlega limba.

În bucătărie, mirosul de carne de vită friptă, usturoi, ceapă și cartofi copți în grăsime de rață i-a umplut nările și aproape că a amețit de foame. Nu mâncase decât o piersică toată ziua.

— Repede, a spus Luc, arătând spre o farfurie umplută cu vârf de mâncarea de la care veneau mirosurile pe care le simțise. Mănâncă înainte să deschidem. Pari pe cale să leșini.

Éliane nici nu s-a obosit să se așeze. A găsit o furculiță și a atacat mâncarea cu dedicarea unei restauratoare de artă care salva o capodoperă. Nu mai mâncase atât de bine din iunie 1940, cu peste un an în urmă. După cinci minute, farfuria era lustruită.

Angélique a râs.

— Așa am făcut și eu acum o jumătate de oră. Spune-mi de ce am crezut că ar fi o idee proastă să redeschidem braseria.

Clopoțelul de la intrare a sunat, anunțând sosirea primilor clienți. Éliane a început brusc să zâmbească fals, și-a sărutat sora pe obraz și i-a spus:

— Așa te vreau.

Grupul care a intrat în braserie îi includea pe Xavier, *Reichsmarschall*, König, câțiva comercianți de artă, pe von Behr și pe amanta lui, cântăreața Arletty, familia Chambrun și câțiva alți parizieni care-i îndrăgeau pe nemți. Éliane i-a condus la cea mai bună masă, la geam.

— Vom bea Bordeaux vechi de cel puțin zece ani, i-a spus Xavier în timp ce se așeza.

Éliane s-a dus să scotocească în pivniță prin ce nu băuse tatăl ei și a găsit o sticlă care corespundea cerințelor lui Xavier.

— König, a zis von Behr, când ea se afla lângă el umplându-i paharul, privește-ți domnișoara. Ar trebui s-o inviți în oraș într-o seară.

Éliane le-a împărțit meniurile, dorind să le îndrepte atenția spre mâncare, dar von Behr părea încurajat, fie de vin, fie de răutate.

— Arată-i Parisul, a continuat el rânjind, fără să-i pese că nepotul lui era atât de roșu, încât și părul îi căpătase o nuanță rozalie, scos în evidență de strălucirea germană.

— Deja m-a invitat în oraș, a spus Éliane, sperând să-l uimească pe von Behr și acesta să tacă. Dar acum voi fi aici în fiecare seară, să vă servesc, așa că nu voi mai putea vedea strălucirea Orașului Luminilor.

Din fericire, bărbații din jurul ei înțelegeau nuanțele unui ton la fel de puțin precum înțelegeau o operă de artă, așa că sarcasmul ei a trecut neobservat.

— Deja ai invitat-o!

Von Behr și-a bătut nepotul pe spate.

— Nu te credeam în stare. Acum știu de ce dorești să lucrezi cu *mademoiselle* Dufort. Dar nu putem permite ca ospătăria să te îndepărteze.

A ridicat paharul în aer, parcă lovit de inspirație.

— Dăm o petrecere! Asta-i va permite domnișoarei să-și ia o seară liberă. Dacă nu suntem aici, nu trebuie să fim serviți.

— În seara asta avem o friptură specială de vită, a spus Éliane. Să vă aduc tuturor?

Și-a văzut sora privindu-l cu mânie pe Xavier, când a trecut să salute alți clienți, alți nemți care, probabil, văzuseră uniforma lui Göring lucind spectaculos la geam, ca o reclamă.

Von Behr nu s-a lăsat deturnat de gândul la friptură.

— Undeva special, a continuat. Să sărbătorim Reich-ul, pe Führer și numeroasele noastre victorii. O casă grandioasă. Nu în Paris. La sfârșit de săptămână. Ce ne recomanzi? l-a întrebat pe Xavier. Te rog să aduci friptură pentru toată lumea, i-a cerut apoi lui Éliane.

Ea strângea meniurile, în timp ce Göring i-a spus lui Xavier ceva ce a făcut-o să se sprijine ferm de masă, ca să-și țină echilibrul.

— Când discutam despre Carinhall, a spus *Reichsmarschall*-ul, cu vocea sa grea și lentă, ai spus că ai o casă pe Riviera franceză. Unde?

— Cap-Ferrat.

Xavier nu a continuat, însă nu era nevoie. Nu pentru Éliane.

Dintr-odată, se întorsese în 1940, când ea și Xavier erau în pat, în singura noapte în care fuseseră împreună, iar el îi descria casa: rozul-pal al pereților, grădina cu fântâni arteziene a căror apă dansa în ritmul muzicii, studioul plin de soare, care dădea spre mare, *le petit salon*, pe care-l prefera și care avea adăpostite în firide canapele aurii frumoase, făcute parcă pentru ca iubiții să poată sta împreună. Casa în care să meargă în luna de miere, spusese el, ca Éliane să vadă pentru prima dată marea și să facă dragoste în fiecare cameră.

— Ar merge pentru o petrecere de sfârșit de săptămână, a spus Göring.

În bucătărie, Éliane și-a turnat o dușcă serioasă din cea mai la îndemână sticlă, probabil porto pentru gătit, dar nu-i păsa.

— Ce este? a întrebat Luc.

— Nimic, a spus ea. Toți vor friptură.

A pus din belșug felii de pâine groasă, albă și moale într-un coș și l-a dus la masa naziștilor. Von Behr a atins-o pe braț.

— S-a decis. O petrecere la Mediterana. Îl vei însoți pe König.

— Vor fi suficiente femei la petrecere și fără ea, a spus Xavier, preluând controlul conversației și purtându-se cu Éliane în felul lui obișnuit. În plus, casa este în renovare și nu va fi disponibilă multă vreme. Așa că putem trece la lucrurile importante. Mâine, la muzeu, i-a spus el lui Göring, putem finaliza tranzacția. Prietenul nostru, Rochlitz, și a făcut semn spre comerciantul de artă de la masă, va lua o duzină de opere moderniste din sala de sus. În schimb, vei primi acel Tițian pe care îl dorești.

Reichsmarschall-ul și-a vârât friptură în gură.

— Vom face mai multe schimburi. E o cale potrivită de a scăpa de *les impressionnistes sauvages*23 și de a-mi mări colecția.

Mintea lui Éliane lucra furibundă, în timp ce reumplea paharele și coșul cu pâine și se prefăcea că nu pricepe nimic. Dacă înțelesese corect, Xavier plănuia să-i dea negustorului o duzină de lucrări impresioniste din Sala martirilor, în schimbul unui Tițian pentru Göring.

Își dorea să le scuipe în mâncare. Dacă schimbul avea loc și altele similare urmau să fie puse la cale, asta însemna că multe tablouri aveau să fie pierdute pentru piața de artă. Descifrarea codului avea să le spună ei și lui Rose doar locurile în care fuseseră trimise operele în depozitele lui Göring și Hitler. Nu le-ar fi ajutat să urmărească tablourile luate și vândute de un comerciant.

Ea, Rose, Luc și *monsieur* Jaujard crezuseră că fac progrese. Viziunea fragilă din seara anterioară, un viitor în care operele de artă erau recuperate, dispăruse.

— *Mademoiselle!* glasul aspru al lui von Behr i-a sfâșiat pânza gândurilor.

— Iertare, *monsieur*, a murmurat Éliane, sperând ca pe chip să nu i se citească în vreun fel faptul că a înțeles câte ceva.

— Poate că se gândește la König, a remarcat Xavier, și von Behr s-a oprit din a se holba la ea cât să râdă la glumă.

— Mai vrem pâine, i-a comandat von Behr. Și un zâmbet pentru König.

A râs și i-a dat un cot lui Xavier, care a râs și el.

Éliane și-a transformat toate emoțiile care o stăpâneau într-un zâmbet brusc, strălucitor. I-a făcut pe toți cei de la masă să tacă, iar pe König l-a făcut să se înroșească atât de tare, c-ar fi putut alimenta un întreg district al felinarelor roșii. Von Behr a spus:

— Poate că n-ar trebui să i-o las lui König.

A avut nevoie de toată tăria interioară pe care o avea ca să nu se înfioare. Nu von Behr. Exclus!

A doua zi, Éliane ștergea praful în spatele lui König și von Behr, care se aflau împreună în cea mai mare dintre galeriile din partea de sus a Jeu de Paume. Pași lenți și grei s-au auzit pe scări, alături de un mers mai ușor și mai rapid. Au intrat Göring, comerciantul din seara anterioară și Xavier. Göring a umplut tot spațiul din încăpere, cu ochii la tablouri.

— Totul e pregătit? l-a întrebat Xavier pe von Behr, pe un ton care spunea că se aștepta la un „da" și nimic altceva.

Capul lui König s-a ridicat și a coborât, ca al unui cal agitat, iar el și von Behr l-au condus pe *Reichsmarschall* în biroul lor, în timp ce Xavier l-a dus pe comerciant în Sala martirilor.

La scurtă vreme, Éliane l-a văzut pe om coborând și apoi urcând iar, de douăsprezece ori, de fiecare dată cu alt tablou. A încercat să șteargă de praf balustradele cât de lent se putea, dar i-a fost imposibil să distingă toate picturile. Era sigură că văzuse un Picasso, cu stilul său ușor de recunoscut, și un Degas, dar celelalte erau probabil pierdute pentru totdeauna.

După aceea, i-a venit greu să nu se simtă deznădăjduită. Dar s-a consolat cu gândul că, dacă n-ar fi fost discuția de la braserie, n-ar fi avut nicio idee despre ceea ce se petrecea. Să redeschidă braseria se dovedise, deja, o decizie înțeleaptă.

După ce a plecat acel comerciant de artă, pentru a-și reveni, s-a strecurat în Sala martirilor, cu intenția de a se așeza pe podea și a-și permite cinci minute în care să privească un lucru frumos: tabloul lui Luc. Dar, în graba de a găsi tablourile pentru comerciant, cel al lui Luc fusese mutat, așa că i-a luat câteva minute să-l găsească, înghesuit în partea din spate a încăperii. L-a scos afară, sprijinindu-l de un perete, dând astfel un alt tablou laoparte. Acel tablou a făcut-o să se oprească și să se holbeze, uluită. Cum era posibil?

Tabloul lui Luc, cel pe care-l căuta, era sprijinit de perete, unde-l pusese ea. Dar în mâinile sale se afla altul, aproape identic. Înfățișa un cuplu, doar atât, doar îmbrățișarea celor de nedespărțit și privirea care transmitea toate lucrurile pentru care merita să trăiești și, cumva, care te făceau totodată să suferi.

Fără îndoială, era același cuplu din tabloul fratelui ei. *Îndrăgostiții*, însă fără niciun fundal: fără lună

sau cer, fără un cadru de fereastră. N-aveau nevoie de lună sau de cer, s-a gândit Éliane. Aveau totul în ei și chiar mai mult. Iubire și pierdere.

Nu exista niciun dubiu că tot fratele ei îl pictase și pe acela, chiar dacă nu era semnat. Cuplul era prea asemănător să fi ieșit din pensula unui alt artist. Dacă primul tablou, pe care-l văzuse cu luni în urmă, o mișcase, acesta aproape că a doborât-o. În timp ce primul se putea numi *Îndrăgostiții*, acesta era *Iubire*. Lacrimile i-au apărut în ochi, nemiloase.

S-a lăsat pe podea, punând cele două tablouri unul lângă altul și studiind chipurile celor doi iubiți din fiecare pictură, cu ochii revenindu-i iar și iar la cel ce arăta doar siluetele care se îmbrățișau. Cu siguranță, tabloul cu fundalul cerului cu lună era excelent, însă celălalt era sublim. Ce vedea în uleiurile împletite pe pânză nu erau doi oameni, ci o iubire care exista în afara timpului și spațiului: fără sfârșit, infinită. Pentru totdeauna.

Îi venea greu să creadă că încă o durea sufletul din cauza lui Xavier, după tot ce-i fusese dat să îndure, dar acum chiar asta simțea. O durea sufletul pentru bărbatul care crezuse că era, pentru bărbatul ideal care, de fapt, nu existase. O durea să știe că tot ce considerase ea iubire fusese altceva. Și o durea inima, fiindcă nu mai era întreagă. Îi oferise atât de mult din ea însăși lui Xavier, încât acum acele bucăți erau pierdute pentru vecie sau, și mai rău încă, ajunseseră ferecate într-o casetă închisă, de unde nu mai puteau fi scoase decât arareori iveală, și atunci numai pentru a fi batjocorite.

L-a găsit pe König într-o galerie, trăgându-se de guler, cu părul nu la fel de pieptănat ca de obicei, de parcă și l-ar fi ciufulit. S-a strecurat lângă el.

— Și mie mi se pare terifiant *Reichsmarschall*-ul, a spus ea încet.

König a lăsat gulerul și și-a netezit părul.

— E mulțumit de ce s-a întâmplat azi, așa că asta e bine pentru noi toți.

I-a zâmbit.

— Ai timp să mă ajuți la catalogare? Ar fi frumos să ne ocupăm amândoi.

S-a întrebat dacă el obișnuia să le curteze pe femei cu opere de artă, iar imaginea lui servindu-i unei femei un maestru din Țările de Jos în loc de cină a făcut-o să zâmbească. Asta l-a făcut și pe König să zâmbească mai larg și atunci ea aproape că a râs de umorul ideii ei, complet diferită de a lui.

— De unde începem? a întrebat timid.

— Uite.

I-a arătat o foaie pe care începuse să scrie detalii.

— Denumirile sunt marcate. E important să le folosim, fiindcă ele corespund celor din *Catalogul Göring*.

— Ce înseamnă asta? a întrebat ea, cu ochii nevinovați ațintiți la König.

El a privit peste umăr, dar erau singuri în încăpere. Tot și-a coborât glasul și i-a șoptit la ureche:

— Este o carte care-i o operă de artă în sine. Mi-a fost încredințată. Conține detaliile fiecărei opere care va fi expusă la Carinhall, după ce se predau Aliații. Fotografii ale operei, numele artistului, mediul de lucru și dimensiunile. Mi-aș dori să-l poți vedea, să vezi cum arată tablourile scoase din mâinile evreilor, în posesia cuiva care le merită.

Cât și-ar fi dorit să nu fi auzit ultima parte! Acum, își dorea să vadă și catalogul.

— Cred că e secret, i-a spus.

Nu departe de ei s-au auzit pași grei. Cizme. Éliane s-a îndepărtat de König și s-a apropiat de un tablou.

— Nu vreau ca unchiul tău să creadă că nu muncesc, a spus ea și a început să noteze cu sârguință detaliile tablourilor furate.

— Te voi proteja eu, *mademoiselle*, a spus el, foarte serios, apropiindu-se prea mult de ea.

Disperată și îngrețoșată, ea își dorea să se poată îndepărta de orice avea el de gând să facă.

Niciodată nu-i fusese mai recunoscătoare lui von Behr, care a trecut prin galerie la țanc să-l

împiedice pe König să-și ducă intenția până la capăt.

— Ce tablou înduioșător! a urlat el în franceză. Dacă această mică pasiune îți dă tupeul să seduci femei când lucrezi și, în sfârșit, să devii un bărbat care alege o femeie și un whisky în loc de un concert de pian, poate că o să ți-o las, până la urmă.

Éliane a făcut exact ce se așteptau cei doi să facă: nimic. A privit spre podea, lăsând stacojiul furiei să-i coloreze obrajii, ca și cum ar fi fost stânjenită, în timp ce König se bâlbâia.

— Eu... Noi doar...

Von Behr a râs.

— O curtai. Nu te pot condamna. Acum, trebuie să fac același lucru cu Ilse.

A plecat, râzând încă, și König s-a concentrat cu furie asupra foii lui, în timp ce Éliane s-a prefăcut că face la fel.

Dar nu se gândea deloc la tablouri. Se gândea la ceea ce tocmai se întâmplase. Cu o seară înainte, îi fusese teamă de von Behr. Acum, se întreba dacă nu cumva König s-ar putea dovedi cea mai bună cale de a se proteja de unchiul lui. Asta ar fi însemnat să se apropie de el din două motive: să afle mai multe despre *Catalogul Göring* și să aibă parte de o pavăză. Era deja destul de rău când dorise un singur lucru de la el, dar să aibă nevoie de el din două motive era înfricoșător: cum ar fi putut să-i refuze avansurile, în timp ce spera totuși să-l folosească?

Din fericire, Rose i-a venit curând în ajutor, spunându-i lui König:

— Am nevoie de *mademoiselle* Dufort pentru îndatoririle ei obișnuite. Vă va ajuta bucuroasă mâine.

Éliane a făcut semn spre foile din mâna ei.

— Unde le pun, *monsieur*?

I-a zâmbit, rușinată, dar încurajatoare, și el a ezitat doar o clipă înainte de a spune:

— În biroul meu este un dulap cu tăblie din marmură. Poți să le pui pe el, te rog?

— Desigur.

Știa precis despre ce dulap vorbea, fiindcă ea și Rose căutaseră în birourile lui și al lui von Behr cifrul. Toți germanii părăseau muzeul între ora prânzului și ora două, zi de zi, să mănânce, iar femeile aveau timp suficient să investigheze fiecare sertar, dulăpior și dulap. Dulapul era decorativ și nimic nu era depozitat în el sau așa crezuseră ea și Rose. Dar Éliane știa, fiindcă sute de birouri, mese și alte piese de mobilier trecuseră prin Jeu de Paume în ultimele luni, cât de multe dintre ele aveau compartimente secrete, ingenios încastrate, sau sertare de care se minunau istoricii.

Dacă avea și acel dulap?

A pus hârtiile jos. Biroul era tăcut. Era sigură că toți istoricii erau în galerie. Göring și Xavier plecaseră. Von Behr spusese că lucrează cu secretara lui, adică nu dorea să fie deranjați. Și-a plimbat mâinile peste dulap.

S-a trântit o ușă, cel mai probabil spre zona de livrare, și a stârnit ecou prin întregul muzeu. Ea a încremenit și a ascultat, așteptând. Tăcere. De-a lungul cornișei decorative a simțit că se mișcă ceva. Cornișa nu era doar decorativă; era un sertar. L-a deschis, tresărind, fiindcă se aștepta la un scrâșnet trădător de lemn pe lemn, însă era bine uns și, deci, folosit des.

Îl deschisese doar pe jumătate, când a văzut-o. Era o carte legată în piele maronie. Pe copertă era ștanțat cu auriu *Le Catalogue Goering*.

A simțit că tresare, de parcă simpla vedere a cuvintelor ar fi putut provoca apariția lui Göring în cameră, în spatele ei, prizând-o asupra faptului. Lângă carte era un carnețel fără nimic scris pe el. Să îndrăznească să-l deschidă și să vadă ce este? Cât mai dura până când revenea König în birou?

A întins mâna. O voce a strigat în germană „Livrare!". S-au auzit pași peste tot.

Coperta s-a deschis. Pe prima pagină, cineva scrisese îngrijit: *Schloss Neuschwanstein, Bavaria: HANS*.

Era codul. *HANS* era înregistrată în jurnale drept destinație pentru majoritatea livrărilor către Adolf Hitler.

Atât de multe informații de care ea și Rose aveau nevoie se aflau chiar în fața ei, lucruri care erau atât miere, cât și fiere: trădare sau triumf, în funcție de partea de care erai. Naziștii îl uciseseră pe primul francez acuzat de trădare cu aproape un an în urmă. 1941 continua, iar ei promiseseră să ucidă între cincizeci și o sută de ostatici francezi, pentru orice act de rebeliune împotriva germanilor, pe lângă executarea făptașului. Dacă o găsea cineva pe Éliane, ar fi murit, alături de alți o sută de parizieni.

Un hohot. Aproape că a scăpat cartea, dar a prins-o înainte de a se prăbuși pe podea, trădând-o. Era chicotitul gros, germanic al lui Ilse și venea dinspre hol. Von Behr terminase „munca" și Éliane era și ea terminată, dacă o găseau.

A închis sertarul cu mai multă atenție decât îl deschisese. Scârțâitul trădător a făcut-o să nu-și audă decât bătăile inimii bubuindu-i în urechi, apăsându-i pieptul. Alt scârțâit. Sertarul a fost, în sfârșit, închis.

Acum, trebuia să ajungă la ușă, apoi pe hol, fără să o observe nimeni.

Afară s-au auzit pași. Disperată, a privit de jur împrejurul camerei, dar a văzut numai mobilă veche, fragilă, care nu-i oferea niciun fel de protecție. Nu existau draperii la ferestre s-o ascundă. A rămas în picioare, încremenită și evident vinovată.

Pașii s-au auzit în continuare, trecând de birou.

Aproape că nu s-a putut abține să expire ușurată, un zgomot care ar fi trădat-o. S-a strecurat spre ușă și a întredeschis-o. Slavă Domnului! Nu era nimeni pe coridor. Nu a avut timp să se întrebe peste cine ar fi putut da. Ocazia era acolo, trebuia să profite și să aibă încredere în îngerul ei păzitor.

A ieșit pe ușă. Toaleta era doar la câteva camere mai încolo și a ajuns în sanctuarul de tăcere și gresie rece, înainte să-i explodeze inima.

Éliane și Rose au așteptat câteva zile după ce Éliane văzuse cifrul din dulap, în caz că era o capcană. Apoi, Rose s-a strecurat în biroul lui König, când el era la prânz, și a copiat destinațiile și codurile corespunzătoare. În seara aceea, a ajuns în apartamentul lui Éliane înainte de stingere, după ce germanii plecaseră din braserie, Éliane terminase de servit, iar Angélique dormea.

Éliane a deschis ușa, având pe chip cel mai strălucitor zâmbet din 1939 încoace. A învârtit-o pe Rose într-o piruetă neașteptată și a auzit-o râzând pentru prima dată.

— O să treziți vecinii, s-a plâns Luc de la masa la care stătea, cu o sticlă de vin pe jumătate goală în față.

Éliane a adoptat o mină exagerat de serioasă, care aproape a făcut-o pe Rose să râdă iar, și amândouă s-au așezat la masă, încă zâmbind.

— Să începem, a spus Rose, dându-i un carnețel lui Luc, păstrând unul pentru ea și întinzându-i altul lui Éliane. Trebuie să notăm destinația precisă spre care a plecat fiecare tablou. Nu vreau ca informațiile noastre să depindă de cod, în caz că se întâmplă ceva...

„Cu noi." Toți evitară să rostească sfârșitul frazei începute de Rose.

Au lucrat până aproape de patru dimineața, notând în carnețele numele depozitelor de artă naziste: Schloss Neuschwanstein, Herrenschiemsee, alte câteva locuri din Bavaria, mănăstirea din Buxheim. Când au terminat, cu toții aveau ochii cârpiți. Éliane a spus:

— Câștigăm. Noi, nu germanii. Pentru prima dată, simt că este adevărat.

Chiar și Luc zâmbea când a ridicat paharul și a terminat vinul.

— Câștigăm, a repetat el, și Éliane și-a dat seama că toți credeau la fel.

23 „Impresioniștii sălbatici" (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 15

Nimic nu a putut s-o descurajeze pe Éliane în luna următoare, când ea și Rose au mai câștigat câteva runde. *Monsieur* Jaujard le-a spus că persoana sa de legătură din Anglia avea să se asigure că Hitler afla că Göring îi luase un tablou, dacă ea și Rose puteau strecura cumva o lucrare promisă lui Hitler în lăzile trimise lui Göring.

Éliane și Rose s-au privit și au spus în același timp:

— Fragonard.

Erau de acord: tabloul de Fragonard, *Fata cu sculptură chinezească*, avea să fie schimbat, dacă reușeau. Göring admirase tabloul la una dintre expoziții și ar fi avut sens să încerce să-l păstreze.

Au așteptat până la prânz, când germanii au părăsit clădirea.

— Eu mut tabloul și tu stai de pază, i-a spus Rose lui Éliane.

— Dar...

— Sunt bătrână și ușor de trecut cu vederea, a spus ferm Rose. Chiar dacă cineva se întoarce de la prânz pe neașteptate, va trece pe lângă mine. Dar tu ești ușor de observat. Dacă ne folosim de avantajele tale fizice în privința lui König, eu îmi voi folosi dezavantajele fizice pentru toate celelalte.

I-a zâmbit malițios lui Éliane, iar aceasta n-a avut de ales decât să clatine din cap, prefăcându-se exasperată.

— Bine, a zis Éliane. Dar...

— Voi avea grijă.

Zâmbetul dispăruse și, sub ochii lui Éliane, Rose s-a făcut mică, adusă de spate, iar chipul ei a devenit imobil. S-a grăbit spre zona de livrare, unde erau împachetate lăzile și cele marcate cu *H* de la Hitler și cu *G* de la Göring, alături de codurile pentru destinații, pregătite pentru transportul de a doua zi.

Éliane a luat mopul și găleata și a rămas lângă ușă, spălând o urmă pe care se îngrijise să o facă. Nu privea în podea, ci spre intrarea îndepărtată, veghind să nu se întoarcă mai devreme naziștii și să le prindă făcând un lucru pentru comiterea căruia ar fi fost amarnic pedepsite fără ca nimeni pe lume să le poată salva.

Clic, clic, clic. Ramă de tablou după ramă de tablou se loveau între ele în spatele ei, cât căuta Rose. Oricât și-ar fi dorit, Éliane nu se putea întoarce să vadă ce făcea prietena ei, așa că trebuia să-și folosească doar auzul pentru a înțelege dacă Rose se apropia de succes sau nu.

Au trecut douăzeci de minute lungi.

Apoi, Éliane a auzit un sunet de triumf. A auzit-o pe Rose strecurându-se spre lăzile lui Göring, apoi un capac care era ridicat și pus la loc imediat, aproape că a simțit exasperarea lui Rose când și-a dat seama că deschisese o ladă deja plină. Buf. Alt capac. Apoi altul. Timpul trecea nemilos.

Liniște pe platforma de încărcare. Ce se întâmpla? Apoi, un zgomot slab de lemn care aluneca pe lemn, când un tablou a fost strecurat într-o ladă.

Éliane a respirat ușurată. Reușiseră!

Dar, apoi a auzit zgomotul cadențat al unor pași. Slavă Domnului că existau greoaiele cizme

naziste! Piciorul ei a țâșnit și a lovit găleata cu mopul, făcând apa să se verse pe podeaua galeriei.

— *Mon Dieu!* a strigat ea, parcă îngrozită de propria stângăcie.

König a apărut de după colț și Éliane nici măcar nu a încercat să pară speriată.

— Nu-i vei spune unchiului tău? a întrebat rugătoare. Mă uitam la tablouri și am uitat de găleată...

A lăsat capul în piept.

— Îmi pare rău, *monsieur*.

— Nu îi voi spune, dar curăță repede.

König a privit peste umăr spre intrarea în muzeu, așa cum își dorea și Éliane să poată privi, să vadă dacă Rose reușise să se ascundă.

Trebuia să-l facă pe König să fie atât de uimit și de zăpăcit, încât să nu se gândească deloc la platforma de încărcare. Așa că s-a apropiat de el și l-a sărutat repede pe obraz.

— Mulțumesc.

— *Mademoiselle*, a șoptit el, apropiindu-se.

Zgomotul făcut de oameni care intrau în muzeu i-a întrerupt, iar cizmele lui König au străbătut podeaua în direcția opusă lui Éliane și a platformei.

Rose a apărut aproape imediat.

— Curăță mizeria aia! s-a răstit ea la Éliane.

Apoi, Rose i-a zâmbit scurt. Probabil reușise! Éliane a căpătat putere cât să spele încă o mie de podele.

A doua zi, persoana britanică de legătură a lui *monsieur* Jaujard a aranjat ca o scrisoare anonimă despre tabloul schimbat să-i fie trimisă Führerului. Apoi, au așteptat să vadă ce se întâmplă.

Dar nu s-a întâmplat nimic luni întregi.

Totuși, încrederea lor a crescut, odată cu trecerea în 1942. Valoroasa colecție Schloss, cea mai importantă dintre colecțiile evreiești încă în libertate, a rămas ascunsă, în ciuda faptului că von Behr urla despre asta aproape săptămânal și plătea informatori să o caute. Schimbarea cu succes a tabloului pictat de Fragonard a însemnat că Rose și Éliane au încercat și alte lucruri, mai îndrăznețe. În majoritatea serilor se strecurau în biroul lui König și luau acasă foile pe care el trebuia să le transcrie în *Catalogul Göring*. Asta însemna că nu mai trebuiau să se grăbească să noteze totul, cât timp erau la muzeu. Puteau copia informațiile cu atenție, peste noapte, în apartamentele lor. Carnețelele lor deveneau dosare cuprinzătoare despre lăcomia nazistă și furtul la scară mare și includeau multe dintre informațiile necesare pentru a găsi și a reda tablourile proprietarilor, dacă se sfârșea ocupația.

Au existat și pierderi. Schimburile aveau loc în continuare în Sala martirilor, iar soarta acelor lucrări a rămas necunoscută. Alte pierderi, diferite: în iunie 1942, toți evreii din Franța ocupată au fost obligați să poarte o stea galbenă.

— Nu vor face cu evreii ce fac cu tablourile, nu? a întrebat-o Éliane pe Rose în toaleta muzeului. Nu-i vor trimite în altă parte?

— Nu știu, a răspuns Rose, deznădăjduită.

Au aflat în curând.

Poate ca răspuns la raidurile RAF, Royal Air Force, care aveau loc aproape în fiecare noapte sau poate fără niciun alt motiv decât să se asigure că toată lumea înțelege că naziștii sunt stăpânii, oprimarea a devenit un mod de viață. Mult prea curând, evreilor nu li s-a mai permis accesul în spațiile publice. Apoi, au fost adunați de naziști în număr atât de mare, încât acum toată lumea se uita peste umăr cu teamă.

Naziștii luau operele de artă. Luau oamenii. Ce mai voiau să ia? s-a întrebat Éliane.

Spre sfârșitul verii, într-o zi, când Éliane a ajuns la muzeu, König s-a apropiat de ea în grabă și i-a spus:

— Du-te sus, în debara.

— De ce? a întrebat Éliane, dar aproape imediat l-a auzit pe von Behr strigând să se adune toată

lumea în galeria lungă de la baza scărilor.

— A vorbit la telefon cu *Reichsmarschall*-ul și n-a fost plăcut. Du-te, a spus König din nou, aproape cu blândețe.

Éliane nu s-a dus. A așteptat în capul scărilor, de unde l-a auzit pe von Behr urlând:

— Care idiot este atât de analfabet, încât să nu deosebească un G de un H?

În acel moment și-a dat seama că tabloul de Fragonard al lui Hitler fusese descoperit în lăzile lui Göring. Îi era greu să respire. Se jucau cu un foc vorace. Cine știe ce avea să facă von Behr, după ce fusese certat de *Reichsmarschall*? Cine știe ce avea să facă Göring, dacă era pedepsit de Führer?

— Tu! a strigat von Behr. Ieși! Acum!

Éliane s-a ținut de balustradă și a privit cum Rose Valland era escortată afară din Jeu de Paume.

Oare von Behr o văzuse pe Rose făcând ceva? Sau fusese doar ghinion și ea reprezenta un debușeu convenabil pentru mânia lui von Behr?

Să o lase pe Rose să plece fără să protesteze deloc a fost unul dintre cele mai dificile lucruri pe care le făcuse vreodată Éliane. Dar știa că trebuie. Planul pe care îl făcuseră se întorsese împotriva lor. O pierduse pe Rose. Însă aceasta n-ar fi vrut s-o vadă și pe Éliane escortată afară.

Nu avea ce face, trebuia să apeleze la König. S-a așezat pe podeaua debaralei și a plâns.

König a găsit-o acolo.

— *Mademoiselle*, a spus, dându-i o batistă.

— Nu pot lucra fără *madame* Valland, a zis Éliane, frica mărindu-i ochii și făcându-i buzele să tremure. Nu știu cum funcționează sistemul de evacuare. Dacă dau greș, unchiul tău va fi furios.

König s-a lăsat pe vine lângă ea și a ridicat mâna, să-i dea părul de pe frunte.

— În dimineața asta au mers prost foarte multe lucruri. Unchiul meu a crezut că a găsit niște lucrări de artă pe care le dorește *herr* Göring, dar informațiile au fost eronate. A trebuit să-i spună asta *Reichsmarschall*-ului, dar *herr* Göring deja scotea fum pe nas cu privire la un tablou care-i fusese livrat din greșeală, spre nemulțumirea Führerului. După ce se liniștește lumea, sunt convins că unchiul meu îi va permite lui *madame* Valland să revină.

— Îmi pare rău pentru unchiul tău, a mințit Éliane. Și pentru tine.

— Mulțumesc.

El i-a zâmbit și, dintr-odată, părea că ocupă mai mult spațiu în debara, de parcă vorbele ei i-ar fi ridicat nu doar moralul, ci întreaga ființă. S-a ridicat și i-a întins mâna.

Éliane i-a permis s-o ajute să se ridice.

— Voi vedea ce pot să fac pentru *madame* Valland.

Apoi, s-a aplecat și a sărutat-o pe buze.

Éliane a încremenit.

În drum spre casă, Éliane a încercat să se autoconvingă că ar fi putut îndura mai multe săruturi din partea lui König, dacă era nevoie, pentru ca Rose să revină la muzeu. A încercat să găsească putere în faptul că vremea era călduroasă încă, iar ea avea să ia curând cina la braserie. Ea și Angélique își puteau găsi alinare în glume șușotite pe seama naziștilor, ori de câte ori se întâlneau în bucătărie.

Aproape că se convinsese să zâmbească, însă un băiat s-a ciocnit de ea, și-a pus jos pasta de lipit și a început să fixeze un afiș pe un zid al Rue de Rivoli. Cuvintele de pe afiș i-au atras atenția și ea s-a oprit să le citească, îngreunând trecerea pietonilor și stârnind un potop de înjurături. Dar nu se putea mișca. Putea doar să citească textul, parcă desprins din coșmaruri, iar și iar.

Se dăduse o nouă lege, înștiința afișul. Rudele oricui era implicat în activități antinaziste aveau să fie întemnițate și pedepsite, indiferent dacă erau sau nu vinovate.

Până atunci, se consolase cu ideea că, dacă era prinsă cu paginile din *Catalogul Göring* asupra ei, Luc și-ar fi putut continua partea sa de uneltiri. Angélique, nevinovată, era în siguranță oricum. Dar acum a priceput că, dacă era prinsă, fratele și sora ei ar fi fost și ei arestați. Asta însemna că Éliane trebuia să se străduiască să evite orice bănuială.

În seara aceea, Éliane a dat mai multă atenție decât de obicei părului și machiajului și a îmbrăcat rochia care acum rămăsese cea mai bună pe care o avea, cea din satin mătăsos, bleumarin, cu cordon în talie și fustă cloș, pentru că restul se uzaseră și se destrămau. Mânecile lungi îi ascundeau brațele subțiri, iar corsetul îi sublinia curbele pe care încă le avea, cu toate că își strânsese cordonul cel puțin cu trei centimetri.

— Arăți minunat, a spus Angélique, când Éliane a apărut de la toaletă.

Apoi s-a încruntat.

— Doar nu te îmbraci frumos pentru naziști. Sau pentru Xavier...

— Nu mă gândesc niciodată la Xavier! s-a răstit Éliane.

Angélique s-a strâmbat și i-a întors spatele.

— Nu mai avem săpun, a zis ea scurt. Și nici n-am găsit de cumpărat. Va trebui să spăl hainele doar cu apă. Am tăiat una dintre fustele vechi ale lui Ginette, s-o peticesc pe a ta. Se rupsese tivul. Am putea să ardem cupoanele de rații pentru a ne încălzi, fiindcă nu se găsesc lucrurile care-ar putea fi luate cu ele. Luc a zis că nu mai avem bani din braserie, după ce-a cumpărat tot vinul, din care bea jumătate. Așa că mai avem doar banii tăi până luni.

Éliane și-a luat sora de mână. Câte alte fete de 18 ani din oraș spălau pentru toată familia, făceau cumpărăturile, reparau hainele, stăteau la cozi și își făceau griji, pentru ca restul să poată lucra?

— Nu ar fi trebuit să mă răstesc. Astăzi a fost...

A ridicat din umeri. Toată lumea avea zile grele, inclusiv sora ei.

— Rose a fost concediată, a încercat ea să explice. Trebuie să-l conving pe König să-l facă pe unchiul lui să o primească înapoi.

Angélique s-a topit în brațele ei.

— Slavă Domnului! Credeam că poate-ți place de ei...

— Îi urăsc.

Éliane s-a îndepărtat puțin, ca sora ei să-i poată citi adevărul în privire.

— Dar, uneori, trebuie să fac tot ce pot să-i ajut pe ceilalți. Poți îndura? Pentru Rose?

Angélique a încuviințat.

— Ajut și eu, a spus cu hotărâre și, doar mai târziu, Éliane și-a dat seama că ar fi trebuit să-și întrebe sora ce voia să spună.

A văzut doar că sora ei se îngrijise de machiaj în seara aceea și că arăta la fel de bine ca orice altă tânără pariziană.

Acum, braseria era un local frecventat. După prima vizită a lui Göring, se dusese vorba printre naziști și în mai toate serile era plin. Éliane se gândea, în timp ce ea și Angélique ajungeau în *passage*, că ar fi trebuit să rămână măcar ceva bani să cumpere săpun de pe piața gri sau o bucată mică de material pentru o fustă nouă. Nu era posibil ca Luc să bea atât de mult vin.

Un vecin a trecut pe lângă ele. *Putain!* a scuipat el spre Éliane. „Târfă!" Éliane nu a răspuns. Dar amintirea lui König sărutând-o atârna ca o tapiserie grotescă în mintea ei și inima i-a șoptit cu teamă: *Dar nu ești?*

Von Behr, Xavier, König și Göring au intrat în *passage*. Ea și Angélique întârziaseră.

Éliane a așteptat în ușă, gata să-i conducă la masa obișnuită. Ajunseseră mai mulți clienți și Éliane se grăbea dintr-o parte în alta, de la ușă la mese. Von Behr, mai beat decât de obicei și probabil încă furios după acea după-amiază, ceea ce-l făcea cu atât mai periculos, a început să latre după vin de Bordeaux.

— Poți să-i duci puțin? i-a șoptit Éliane surorii sale.

Éliane explica meniul unui cuplu german, când și-a dat seama că la masa lui von Behr se întâmpla ceva. A ridicat privirea. Colonelul îi înconjurase talia lui Angélique cu un braț respingător.

Éliane s-a mișcat mai repede ca niciodată.

— Angélique, am nevoie de tine la bucătărie, a spus ea, apărând de cealaltă parte a lui von Behr și zâmbind atât de larg, încât își făcea griji că avea să-i crape fața.

— Dar vreau distracție, a spus von Behr, cu mâna încleștată pe șoldul lui Angélique. Nu am observat până acum că e la fel de frumoasă ca sora ei.

Ochii lui Éliane i-au întâlnit pe ai surorii sale. Angélique a clătinat din cap, de parcă i-ar fi putut citi gândurile furioase, dar dacă von Behr nu-și lua mâna repede, nimic n-o putea opri pe Éliane să explodeze.

— Dacă dorești distracție, nu-ți irosi timpul cu novice, i-a zis Xavier, privind-o acuzator pe Éliane. Novice atât de incompetente, încât nici măcar s-aducă șampania comandată nu-s în stare.

Ultima parte fusese rostită pe un ton atât de batjocoritor, chiar dacă Xavier nu comandase șampanie, încât Éliane s-a simțit cel mai inutil lucru din lume.

— Nu ar trebui să-i vorbești așa.

Toate privirile de la masă s-au întors spre König, cel care vorbise. Vocea lui era calmă, iar el nu a roșit.

— Nu ar trebui, a repetat, privind de la unchiul lui la Xavier.

Von Behr a avut nevoie să clipească de câteva ori ca să-și revină, înainte să-i dea drumul lui Angélique și să-și bată nepotul pe spate.

— Bravo, băiete! O fată are nevoie de un cavaler care s-o salveze.

Éliane i-a făcut semn cu capul lui Angélique să aducă șampanie. S-a auzit expirând când sora ei a părăsit masa.

Von Behr s-a întors spre tânăra care spera din tot sufletul să nu-i fi fost remarcat oftatul de ușurare.

— Aud că vrei să-i permit franțuzoaicei să revină la muzeu. Chiar ești atât de proastă, încât nu știi cum funcționează sistemul de stropitori?

„Zâmbește", și-a spus Éliane. Și-a arcuit buzele și l-a fixat pe von Behr cu privirea, pentru că trebuia ca el să nu îi mai privească sora și să nu o mai atingă niciodată. Mâna lui i-a găsit șoldul.

Aoleu!

— *Mon Dieu!* a strigat Angélique.

Se întorsese cu șampania și scăpase sticla. A fugit să aducă o cârpă.

— Cu siguranță, *este* incompetentă, i-a spus von Behr lui Xavier. Cât despre tine, a revenit el la Éliane, fără să-și ia mâna de pe șoldul ei, poate că-i voi permite lui *madame* Valland să revină. Dar să știi un lucru...

Vocea lui era o lamă cenușie, ascuțită, care sfârteca tăcerea.

— Dacă mai văd o greșeală, nu se va mai întoarce. Dacă descopăr că oricare dintre angajații francezi din muzeu a avut de-a face cu eroarea de azi, vei descoperi exact la ce se pricep paznicii. N-o să le pese nici cât ești de proastă, nici cât de frumos zâmbești. Pentru restul săptămânii, a continuat el, așezându-se mai bine și aprinzându-și un trabuc, poți să te ocupi de treburile lui Ilse. Ea ar prefera să rămână cu mine, iar mie-mi place să-mi protejez drăguțele *mademoiselles*.

O amenința cu atât de multe lucruri, încât Éliane a privit spre podea și a cedat.

— Cum doriți, *monsieur*.

Von Behr s-a întors spre König și conversația a reînceput. Éliane a luat orbește sticla de șampanie pe care i-o întindea Xavier, după care s-a întins probabil către măsuța pe care se afla găleata cu gheață. Turna, însă îi tremura mâna și nu și-o putea controla și știa că von Behr avea să observe, căci șampania curgea pe masă.

Cotul lui Xavier a lovit-o, iar ea a vărsat mai mult.

— Trebuie să aduci și tu o cârpă, a zis el, exasperat, deși fusese vina lui.

Ea a fugit la bucătărie, unde a găsit-o pe Angélique plângând, în timp ce Luc îi spunea să-și șteargă fața, beat și incapabil să lucreze, iar cei doi bărbați în vârstă pe care-i angajase să-l ajute transpirau să țină pasul cu ritmul pregătirilor.

Voia să arunce ceva, de preferință o sticlă de șampanie.

— Poți spăla vasele și debarasa mesele. Mă ocup eu de servire. Dar avem nevoie de mâncare, Luc. Sunt foarte beți și vor să mănânce. Lasă vinul și gătește ceva!

Luc a început să râdă.

— Cum să trec de noaptea asta fără ajutor? a zis el.

Avea nevoie de o cârpă. De aer. Să nu se gândească la faptul că-i luase König apărarea, că von Behr le atinsese pe ea și pe sora ei.

A deschis ușa din lateral, cea care dădea spre colțul dintre Rue du Bouloi și Rue Croix-des-Petits-Champs. S-a ghemuit lângă zid, ca o persoană fără adăpost, cu coatele pe genunchi și mâinile pe față.

Nu a auzit ușa care s-a deschis dinspre bucătărie, nici pașii, ci doar vocea care spunea:

— Trebuie s-o înlocuiești pe Angélique. Lui von Behr nu îi plac chelnerițele neîndemânatice. Mi-ai spus că veți avea standarde înalte și, până acum, nu sunt deloc la înălțime.

Mâinile lui Éliane s-au îndepărtat de față și știa că Xavier îi vedea lacrimile, rușinea și suferința, dar nu avea tăria să și le ascundă.

— Trimite-o acasă, Éliane, a încheiat el, cu un glas dur și rece precum ultimul ciob al iubirii lor pierdute pentru totdeauna.

Capitolul 16

Germanii au plecat de la braserie cu jumătate de oră înainte de ora stingerii. Éliane a rugat-o pe Angélique să debaraseze ea și aproape a alergat spre apartamentul lui *monsieur* Jaujard, fără a spune nimănui ce face. S-a chinuit să deschidă, folosind cheia pe care o ascunsese *monsieur* în curte.

S-a strecurat în apartament, așteptând să se închidă ușa, și a spus, pe un ton cât de liniștit a reușit, ținând cont de agitația pe care o simțea:

— Trebuie s-o scot pe Angélique din Paris.

I-a povestit ce se întâmplase și a încheiat spunând:

— Chiar dacă Angélique nu lucrează la braserie, von Behr tot poate ajunge la ea. Poate că nu ar face-o, fiindcă e prea ocupat cu Ilse Putz, însă nu-mi pot asuma acest risc. Să-i văd mâinile pe ea...

S-a așezat la masă și a încercat să-și înghită lacrimile, dar le-a simțit curgându-i pe față.

Monsieur Jaujard s-a așezat lângă ea, sprijinindu-și coatele pe masă, cu mâinile împreunate și încruntat. I-a întins o batistă.

— Pot să-i găsesc de lucru într-unul dintre depozite. La Montauban, unde e *Mona Lisa*.

I-a zâmbit lui Éliane și, pentru prima dată în seara aceea, ea a simțit și altceva decât groază. *Monsieur* Jaujard, mustăcios, cu părul pieptănat pe spate, îmbrăcat îngrijit, ca orice francez, un bărbat care-și petrecuse mare parte din viață parcurgând marile săli de la Luvru, nu era nici pe departe un bărbat oarecare. Era un bărbat dispus să adauge grija pentru sora lui Éliane la grijile sale pentru patrimoniul cultural al Franței.

Dar ușurarea i-a dispărut în clipa în care el a adăugat:

— Problema ar fi să-i facem rost de permis.

Permisul, sau Ausweis, era un document care aproba deplasările între zona ocupată și zona liberă. Un Ausweis necesita semnătura unui ofițer nazist și parafa înaltului comandament german. Éliane știa că lui *monsieur* Jaujard i-ar fi fost greu să-l dobândească. Și dacă afla von Behr... s-a cutremurat.

— O să văd ce pot face, i-a spus el cu blândețe. Nu-ți pierde speranța.

Éliane a încercat să-și șteargă lacrimile, dar ele au curs mai departe.

— Speranța, a repetat ea, sec. Uneori, e o mare povară, nu-i așa? Alteori, parcă-ți hrănește sufletul.

Sufletul ei era complet lipsit de speranță, în timp ce se întorcea acasă, ajungând chiar înainte de stingere și găsindu-l pe Luc, care tocmai pleca din apartament.

— Încotro? a întrebat ea.

— Am un mesaj pentru *monsieur* Jaujard, i-a spus el, gata să se repeadă pe scări în jos.

— Tocmai ce vin de la el.

Luc a ridicat din umeri.

— Știe că ai destule pe cap. Nu te va deranja cu mesaje de care mă ocup eu deja.

Piciorul lui era pe treaptă, când s-a oprit.

— De ce te-ai dus?

— Îi va oferi lui Angélique o slujbă la un depozit pentru Luvru. Dar are nevoie de Ausweis.

Luc a râs sec.

— Nu știu cum o să pui mâna pe așa ceva.

Nepăsarea lui alimentată de alcool i-a pus capac. Toată furia pe care și-o reprimase Éliane a țâșnit și ea s-a răstit la fratele ei:

— Este sora noastră, Luc! Cum poți îndura gândul că von Behr o va pipăi din nou sau mai rău?

Vorbise prea tare, așa că s-a oprit.

El a ridicat o mână, împăciuitor, și a adoptat zâmbetul prin care-și cerea iertare.

— Ai dreptate. Scoate-o din Paris. Am mintea la altele și îmi pare rău. Trebuie să dau mesajele astea mai departe și deja e ora stingerii...

Éliane s-a mai liniștit. Luc chiar făcea tot ce putea să se asigure că von Behr părăsea Parisul pentru totdeauna, informând Rezistența, cea care s-ar fi putut ridica într-o zi împotriva naziștilor. L-a sărutat pe obraz.

— Du-te. Ne vedem dimineață.

El s-a pierdut în umbră. Éliane a deschis ușa apartamentului și a tresărit când și-a văzut sora stând pe un scaun.

— Unde se duce Luc? a întrebat ea. Și tu, știu că și tu pleci noaptea, uneori.

Éliane și-a păstrat o mină calmă, așezându-se vizavi de sora ei, în sfârșit putând să-i spună o parte din adevăr.

— M-am dus să-l văd pe *monsieur* Jaujard, să-i cer să-ți găsească de lucru în zona liberă, la un depozit. Nu poți rămâne aici.

Angélique s-a strâmbat și a început să plângă, iar Éliane știa că plângea pentru tot: pentru mama și surorile lor, din cauza lipsei mâncării și căldurii, a cozilor interminabile pentru te miri ce, a amintirii mâinilor lui von Behr pe șoldurile ei. Și-a ținut în brațe sora și a lăsat-o să plângă, oferindu-i ce-i mai rămăsese din forța ei. Apoi, a dus-o la culcare.

— Poți să-mi cânți „Au clair de la lune"? a șoptit Angélique, iar Éliane a încuviințat, apoi i-a cântat ușurel despre un cuplu care caută o lumină, dar găsește iubirea.

Cât de mult și-ar fi dorit ca lumea să fie simplă, ca într-un cântec de leagăn!

Chiar înainte să adoarmă, Angélique a mormăit către sora ei:

— Xavier mi-a trântit sticla, intenționat.

Hohotul lui Éliane a fost scurt și sec, când și-a amintit de modul ostil, aproape amenințător, în care-i spusese s-o trimită acasă pe Angélique.

— Aproape că mi-a făcut la fel și mie. Cred că spera ca sticla s-ajungă pe von Behr, ca el să ne întemnițeze undeva pe amândouă.

— Nu știu..., a început Angélique și lui Éliane i-a părut atât de rău pentru sora ei, care tot nu pricepea că viețile lor erau acum pline de creaturi monstruoase, care pășiseră afară direct de pe pânza tabloului intitulat *Iadul*, pictat de Hieronymus Bosch.

A sărutat-o pe Angélique de noapte bună și i-a spus că o iubește.

În zori, l-a auzit pe Luc întorcându-se. El i-a bătut la ușă. Chipul lui era cenușiu.

— Îi adună din nou pe evrei, a spus. Îi urcă în autobuze și-i duc de aici. E mai rău decât înainte. Străzile sunt...

S-a oprit, iar Éliane a văzut că era tulburător de treaz.

— Am văzut o femeie aruncându-și copilul pe geam, să nu fie luat. Apoi, a sărit după el.

— Nu, a șoptit Éliane, strângând din pleoape.

Apoi, a deschis ochii larg. Cum îndrăznea să încerce să blocheze ororile trăite de alții?

A strâns-o în brațe pe Angélique, știind că, dacă *monsieur* Jaujard nu îi găsea un Ausweis, avea să-l dobândească chiar ea, pe orice cale.

A doua seară, la braserie, primele cuvinte ale lui von Behr către Éliane, înainte ca măcar să comande băutură, au fost:

— Unde este *ta petite soeur,* „surioara ta"?

— Trebuie să aibă grijă de o rudă în vârstă, care nu se simte bine.

Doar după ce procurau permisul i-ar fi putut spune lui von Behr că acea rudă locuia la țară și că necesita îngrijiri pe o perioadă nedeterminată. Și că numele ei era Lisa. Aproape că a zâmbit gândindu-se ce-ar fi crezut *Mona Lisa*, dacă ar fi știut că se vorbea despre ea ca despre o rudă în vârstă. Aceste sclipiri de umor erau providențiale, și aceasta o ajuta acum să zâmbească, în clipa în care König i-a întins un buchețel cu flori de colț.

— Sunt favoritele Führerului, a spus el. Speram ca florile să îți arate respectul meu. Că, dacă-mi permiți să te curtez, cred că ți-aș putea face plăcere.

Éliane se uita fix la steluțele albe din mâna ei, amintindu-și de cuplul din Sala martirilor, cuplul fără cer și fără stele. „Să te curtez."

Ochii i s-au oprit asupra lui Xavier, care o curtase și el cândva, atât de bine, încât ea crezuse, când făcuse dragoste cu el în camera aceea de hotel cu perdele albe, că era până la sfârșitul veacurilor, că trupul lui va fi singurul pe care-l va cunoaște, singurul pe care va dori să-l cunoască, mereu...

A clipit cu furie, iar Xavier i-a surprins gestul.

— Presupun că n-ai cum să ne servești dacă te minunezi de flori, nu? a spus el ironic. Avem paharele goale.

Cu siguranță, nu avea de gând să plângă.

— Da, cred că vă arde buza, i-a spus ea, pe același ton.

Pentru că numai ea servea, seara a trecut într-o ceață de mese și vin, râsete deșucheate și aluzii. Doar după ce a plecat toată lumea, și Éliane spăla podelele, și-a dat seama că în buchetul strâns legat de la König se afla un plic. L-a scos, zicându-și că-l va arunca, dar era mai gros decât crezuse, deci a deschis plicul.

Înăuntru se afla ceva care a făcut-o să alunece pe un scaun.

Era un Ausweis pentru Angélique.

Éliane s-a uitat la el doar câteva secunde, înainte ca instinctul s-o facă să vâre din nou permisul între flori.

Era aproape sigură că nu existase niciun plic când îi dăduse König buchetul. Cine-l pusese? Cum ar fi putut *monsieur* Jaujard să ascundă un permis în buchetul de la König?

Nu a mai spălat cu atenția obișnuită. Se gândea doar cum să ducă permisul sus, la Angélique.

Zâmbetul surorii sale, când a văzut ce-i adusese, a fost atât de larg, încât aproape că lumina în beznă. Apoi, s-a stins.

— Și tu? a întrebat-o pe Éliane.

— Nu-ți face griji pentru mine.

— Cineva ar trebui să-și facă, a spus Angélique cu seriozitate. Îmi fac griji pentru Luc. Bea prea mult. Și nu e la fel de puternic ca tine.

— Eu nu sunt puternică, a spus Éliane, îmbrățișându-și sora.

Prezența lui Angélique o făcuse puternică. Dar ea pleca de acum.

Ușa s-a deschis și a apărut Luc.

— O duc pe Angélique la gară de dimineață, după ce se termină restricțiile, a spus Éliane. Am permisul.

— Ai permisul, a repetat Luc, privind-o pe Éliane într-un fel pe care ea nu-l înțelegea.

Curiozitatea de pe chipul lui s-a transformat în înțelegere, moment în care el a râs.

— Evident!

„Evident"?

— Știi cine s-a ocupat de asta, a spus încet Éliane. Cine?

— N-am nicio idee, surioară, a zis el, luând o sticlă de vin și dispărând în camera lui.

Când s-a întors acasă, după ce a urcat-o pe Angélique într-un tren în direcția Montauban, unde se

afla depozitul pentru Luvru, Luc se pregătea să plece la piață. Mai rămăsese niște vin în sticla deschisă cu o seară înainte, iar Éliane și l-a turnat în pahar și l-a băut.

— Te gândești vreodată, a început ea, că, în loc să salvăm tablouri, ar trebui să salvăm oameni?

Luc a îmbrățișat-o.

— O țară nu este doar suma oamenilor săi, Éliane. Salvăm partea pe care o putem salva. Trebuie să ai încredere că alții salvează părțile pe care le pot ei salva.

— Dar dacă...

Éliane s-a așezat la masă și cele mai negre temeri ale ei au năvălit afară.

— Dacă e degeaba? Dacă nemții vor fi aici pentru totdeauna? Nimeni nu va avea nevoie de carnețelele pe care le completăm eu și Rose, fiindcă situația nu se va schimba. Oare oamenii ne vor acuza apoi că ne-am orientat spre lucrurile greșite? Că *Astronomul* nu valorează cât o viață?

Se aștepta ca Luc să spună că trebuie să se grăbească la piață. Se aștepta să trebuiască să se aline singură de dorul lui Angélique și de îndoielile teribile, care o asaltau ca un torent de ploaie neagră.

Dar el s-a apropiat de ferestre, iar părul lui blond a strălucit în soarele dimineții. Albastrul ochilor săi nu era încețoșat de vin și ea și-a dat seama că, deși locuiau și munceau împreună, îl cunoștea foarte puțin. Cândva, furaseră mereu momente în care să fie împreună: la cafenelele din Montparnasse, pe treapta de sus, sub stele. El îi spunea de cine era îndrăgostit, altă femeie în fiecare săptămână, despre un tablou pe care-l terminase și spera să-l vândă sau despre unul pe care nu-l vânduse. Doar atunci, în doar vreo treizeci de secunde, vedea un alt Luc: unul dezamăgit. Nu fratele răsfățat și iubit, care depindea de admirația surorilor, de aventurile pasagere cu modelele sale și de încrederea nestrămutată a lui Éliane, care-i spunea mereu: „Data viitoare... Tablourile tale se vor vinde la următoarea expoziție."

„Nu e la fel de puternic ca tine", îi spusese Angélique, iar Éliane nu crezuse c-ar fi adevărat. Luc era fratele mai mare, cel care reușea să iasă din orice necaz prin farmecul vorbelor, scăpând de tot ce nu voia să facă și făcând tot ce voia. Luc era forța de neînfrânt, mereu numai râsete și energie, în timp ce Éliane era ființa maternă, conștiincioasă, ternă, căreia îi păsase mai mult dacă surorile ei aveau ce mânca decât dacă s-ar fi putut așeza din nou cu pânza și culorile în față.

Când îl auzise râzând ultima oară? Când fermecase ultima oară o femeie? Ce se întâmplase cu micul studio din Montparnasse, pe care-l împărțea cu o duzină de tineri artiști? Nu îl întrebase niciodată.

Privirea ei s-a oprit la sticla pe care Luc aproape c-o golise cu o seară înainte, în plus față de ceea ce băuse deja la braserie, și nu i-a venit să creadă că-i pusese în cârcă temerile ei.

Dar, înainte să-și poată cere scuze, el a spus foarte blând:

— Tablourile și oamenii au valori diferite. Orice om are altă valoare, în funcție de cine-l cântărește. Tu m-ai salva din orice, poate l-ai salva și pe König, fiindcă inima ta este prea bună, dar nu l-ai salva pe von Behr. Eu nu l-aș salva pe niciunul. Poate că nici pe mine. Nu contează. Fără artă, nu suntem în viață. Dacă ai lua toate instrumentele muzicale, cântecele, sculpturile, cărțile, schițele și picturile, ar fi de parcă ai elimina hrana. N-ar supraviețui nimeni. Deci da, eu zic că merită.

Éliane și-a amintit de pustietatea cavernoasă a Luvrului fără nestematele sale și de felul în care tabloul fratelui său, din Sala martirilor, îi făcuse trupul să vibreze de dor și inima să își dorească ca tot prezentul să ia sfârșit și să vină mai repede un viitor în care acele dureri și doruri să fie alinate.

A reușit să zâmbească.

— Mulțumesc, i-a zis ea. Și îmi pare rău. Ai deja suficiente pe cap și fără să-mi ridici mie moralul.

— Tu ai cea mai dificilă misiune, a spus el privind-o.

Era prima dată când Éliane îl auzea vorbindu-i admirativ.

— Stai tot timpul în compania nemților pe care încerci să-i tragi pe sfoară. Nu iei nicio pauză, doar când dormi, și dacă visele tale seamănă cu ale mele, atunci nu te odihnești deloc. Oi fi eu un bețiv care și-a irosit șansa de-a deveni artist, dar recunosc curajul atunci când îl văd.

S-a apropiat de ea și a sărutat-o pe frunte, luându-i paharul cu vin.

— Un artist adevărat simte totul, Éliane. Nu fuge de durere, refugiindu-se într-un pahar cu

Bordeaux. Așa știu că nu am fost niciodată un artist adevărat. Poate că nu e moștenirea pe care ți-ai dorit s-o lași în urmă, dar ce-ar fi dacă, într-o zi, *Astronomul* ar reveni în Franța, și o femeie s-ar afla în fața lui, și tabloul ar mișca în ea ceva, ceva ce uitase că poate simți? Este o moștenire mai grandioasă și mai mare decât am putea majoritatea dintre noi visa să lăsăm în urmă.

El s-a grăbit apoi să plece, înainte ca ea să apuce să-i spună că-l iubește, cuvinte pe care, probabil, oricum nu dorea să le audă, fiindcă nu știa ce fel de consolare i-ar putea oferi în fața confruntărilor interioare pe care războiul îl obliga să le trăiască: pierderea visurilor, lupta pentru un țel în cenușa opresiunii naziste, prezentul teribil și tern, căruia îi supraviețuiau cu toții, cu unica motivație că „într-o zi" se va schimba.

Prezentul acela teribil și tern a devenit și mai cumplit în iarna anului 1942. Într-o zi, spre sfârșitul anului, paznicii de la Jeu de Paume au verificat minuțios documentele lui Éliane și, apoi, pentru prima dată, i-au controlat și poșeta. N-avea decât ruj, niște bani și carnetul de cupoane, dar poșeta lui Rose...

Trupul ei s-a transformat într-un bloc de marmură necioplită, deși ea a continuat să privească drept înainte, fără griji, așteptând ca paznicul să termine. În poșeta lui Rose se aflau paginile luate cu o seară înainte din *Catalogul Göring*. Oare ajunsese deja? De aceea o percheziționau pe Éliane? Nu avea sens. Ca să găsească hârtiile, ar fi trebuit să verifice poșeta lui Rose mai întâi și n-aveau niciun motiv să o facă, fiindcă n-o mai făcuseră înainte. De ce acum?

Mintea ei era ca un vârtej feroce, ca o pictură sălbatică de Kandinsky. Cu coada ochiului a văzut-o pe Rose apropiindu-se. Rose avea să remarce zelul paznicilor, să se întoarcă și să ascundă hârtiile, dar unde, într-o zi atât de umedă și de deprimantă? Apoi, avea să revină, cu chipul ei prin nimic remarcabil și costumul lipsit de strălucire.

Dar n-a făcut-o. A mers înainte, a ajuns lângă Éliane, și-a întins poșeta, iar Éliane aștepta ca paznicii să-și îndrepte pușțile spre ele, dar ei au lătrat doar „Mișcați-vă!", și femeile s-au grăbit să intre.

Éliane nu îndrăznea să o privească pe Rose. În schimb, s-a strecurat cu prima ocazie în toaletă și a verificat cabinele, așteptând să vină și Rose.

A durat atât de mult, încât Éliane a început să creadă că visase sosirea lui Rose și că naziștii o prinseseră, că totul avea să fie dat în vileag și că ea, Luc, Angélique și *monsieur* aveau să fie cu toții duși undeva și...

S-a deschis ușa. Era Rose! Éliane s-a repezit la ea și a îmbrățișat-o atât de strâns, că Rose a icnit.

— Mă vei ucide înaintea nemților, a mustrat-o ea, macabră.

— Ce se petrece? a întrebat Éliane.

— Aliații au invadat Africa de Nord.

„Aliații au invadat Africa de Nord"!

Éliane a deschis ușa unei cabine și s-a așezat pe capacul lăsat peste closet. Africa de Nord nu era departe. O invazie. Poate că urma Franța. A ridicat fața și a privit-o pe Rose în ochi, însă Rose a clătinat din cap.

— Nu și Franța. Nu încă.

Éliane a închis ochii. Apoi și-a revenit. Orice lucru pozitiv merita păstrat în suflet.

Cu siguranță, puteau începe să lase speranța să prindă aripi. Nemții erau în Paris de doi ani și jumătate. Cu siguranță, 1943 nu putea începe fără ca Aliații să îi gonească pe naziști, pentru totdeauna.

— Trebuie să aducem paginile din catalog la muzeu, chiar dacă vom fi nevoite să le ascundem, a zis Rose, readucându-le la realitatea muzeului păzit, în care ea și Éliane spionau, furau și încercau să se asigure că viitorul artei supraviețuia până la obținerea victoriei.

Éliane a încuviințat. Era singura cale. Dar...

— De unde ai știut că azi ne vor căuta în poșete?

— Am primit un avertisment. Să ne întoarcem la treabă!

Rose s-a grăbit afară, fiindcă lipsiseră prea mult, mai ales într-o zi în care germanii erau deja agitați. Dar cine s-o fi avertizat pe Rose? *Monsieur* Jaujard? Probabil c-avea acces la mai multe informații decât știa Éliane.

Speranțele ei au fost din nou făcute scrum, curând, fiindcă după operațiunile din Africa de Nord germanii au preluat controlul asupra zonei Vichy și au călcat sub tălpile cizmelor întreaga țară. Totul s-a schimbat.

La început, lucrurile mărunte. Nu mai erau vânzători de castane coapte pe stradă, în decembrie. În acea lună, Parisul mirosea mereu a cărbuni încinși, unt fierbinte și castane care se prăjeau încet, gata să fie turnate într-un cornet din hârtie, să încălzească mâinile reci. Dar castanele dispăruseră, odată cu libertatea, și, iar și iar, germanii impuseră ora stingerii, până când nimeni nu a mai avut voie pe străzi după ora șase seara, cu excepția naziștilor cu arme și bastoane care doreau să-i bată sau să-i împuște pe oameni.

Angélique plecase, așa că Éliane făcea toată treaba din gospodărie. Avea degerături mai aspre ca niciodată, provocate nu doar de frig, ci și de spălatul infinit de vase la braserie și de haine acasă, în apa rece ca gheața. A început să poarte mănușile și înăuntru. La scurtă vreme, un alt borcănel cu cremă a apărut pentru ea în apartamentul lui *monsieur* Jaujard.

— *Merci*, *monsieur*, i-a mulțumit ea.

Monsieur s-a foit stângaci, s-a uitat la Rose și a început să vorbească despre ultima ispravă a germanilor, furtul unui iconostas valoros, care-i fusese încredințat de belgieni.

— Nu, a zis Éliane disperată, un sentiment pe care-l încercau cu toții.

Speraseră că, în ciuda faptului că *monsieur* trebuia să-i informeze pe naziști despre castele și alte depozite spre care Luvrul trimisese operele de artă, aceștia aveau să lase în pace operele deținute de statul francez. Că furia internațională care ar fi rezultat, probabil, ca urmare a furtului *Nunții din Cana Galileii*, de exemplu, ar fi fost considerată de nemți drept demnă de evitat. Dar dacă furaseră o piesă a belgienilor, asta nu expunea și *Mona Lisa*?

În seara aceea, mergând spre casă, Éliane a trecut pe lângă afișe care avertizau că era primejdios pentru sănătate să consumi pisici, lucru pe care-l făceau mulți parizieni. Haina ei era umedă din cauza aerului de iarnă și a pipăit-o dezamăgită. Chiar dacă îi căzuse jumătate din blană, n-avea să se usuce la timp să poartă fi purtată la culcare. Se întreba dacă să-și căptușească hainele cu hârtie de ziar sau să ardă hârtia, pentru o izbucnire scurtă și furioasă de căldură. Vara, cu vremea sa călduroasă și posibilitatea ca Aliații să invadeze Franța și să salveze poporul și tablourile, se lăsa așteptată.

Capitolul 17

Vara a venit, în cele din urmă, și a adus cu ea capitularea armatei germane în Tunisia și zvonul că Aliații aveau să invadeze Europa până în august. Din acel moment, nemții nu au mai avertizat înainte să tragă, iar uciderea celor din Rezistență, a familiilor și a ostaticilor a devenit ceva la ordinea zilei. Dar Rose și Éliane continuau să sosească zi de zi la Jeu de Paume, cu hârtii din *Catalogul Göring* ascunse în sutiene sau în jartiere. Cruzimea naziștilor le motiva și mai mult.

Éliane era în drum spre toaletă, într-o dimineață, cu aceleași hârtii, pe care plănuia să le scoată pentru a le pune la loc în biroul lui König, când l-a văzut pe acesta, alături de Göring, Xavier și von Behr: erau cu toții prinși într-o discuție aprinsă. Degetele acoperite de inele ale lui Göring se agitau cu furie, von Behr părea terorizat, așa cum de obicei îi făcea el pe alții să se simtă, König se bâlbâia, iar Xavier, ca întotdeauna, era imperturbabil. Trebuia să se grăbească. Nu era în regulă să fie chemată să le servească șampanie, având secretele lor ascunse în lenjeria intimă.

S-a grăbit spre toaletă, dar ușa s-a deschis câteva clipe mai târziu. Rose a izbucnit, într-un fel care-i dădea de înțeles lui Éliane că se petrecuse ceva important.

— Grăbește-te! Trebuie să refacem stocurile de detergenți.

După ce a verificat că într-adevăr König era încă prins în discuția cu Göring, Éliane a alergat spre biroul lui, a pus repede hârtiile în dulap, apoi a țâșnit înapoi spre toaletă, unde Rose i-a șoptit:

— L-am auzit pe von Behr la telefon. A fost arestată familia Schloss.

Familia Schloss, care deținea singura colecție privată evreiască ce încă nu fusese descoperită.

— Nu! a izbucnit Éliane, mai tare decât era cazul, și și-a dus mâna la gură.

— Dar nu de germani, a continuat Rose. De guvern. Au fost trădați de un informator francez.

Lui Éliane i s-a întors stomacul pe dos, în timp ce se prefăcea că sortează sticlele de terebentină. Nu știau multe lucruri. Unii francezi erau la fel de răi ca germanii. Naziștii făceau cunoscut faptul că ofereau bani, prestigiu și protecție informatorilor și, uneori, i se părea că tot mai mulți francezi se întorceau spre ocupanți, mai degrabă decât cu spatele la ei. Ce avea de oferit Rezistența, în comparație cu banii nemților? Speranță și viitor, lucruri intangibile și îndepărtate, care nu hrăneau familii și nu cumpărau haine croite la comandă sau putere.

Altă colecție de artă de neînlocuit era pe cale să fie găsită și furată.

— De ce i-ar fi arestat guvernul francez? a întrebat Éliane.

— Nu știu decât că familia locuia într-o vilă de pe Chemin des Moulins, în Saint-Jean-Cap-Ferrat, unde crezuseră c-ar fi în siguranță. Nu știe încă nimeni unde se află colecția. Dar von Behr e atât de încrezător că închisoarea îi va face pe membrii familiei să vorbească și că apoi va reuși să smulgă colecția de la guvernul de la Vichy, încât a programat o expoziție cu lucrările peste două săptămâni.

Mâna lui Éliane s-a strâns cu disperare în jurul mopului.

— Voi afla mai multe de la König în seara asta, la braserie.

De câte ori trebuia să-i permită lui König să o sărute ca să afle ce avea nevoie? Fusese recunoscătoare că munca din fiecare seară la braserie nu-i permitea să iasă cu el, că întâlnirile lor se limitau la catalogările din muzeu și că tot ce trebuia să îndure erau săruturi scurte, ocazionale, în rarele clipe în care erau singuri pe platforma de livrare sau în alt loc ferit, pe care evident că-l evita. Dar

colecția Schloss fusese ținută în siguranță trei ani. Nu putea fi descoperită de naziști; nu acum.

— Îmi fac griji că von Behr va dori să meargă acolo, a spus Rose, cu ochii la Éliane.

Éliane nu s-a gândit ce înseamnă cuvintele lui Rose, fiindcă era prea ocupată să se pregătească să-și atingă din nou buzele de ale unui nazist. A înțeles abia mai târziu, la braserie, la ce se referise Rose.

Von Behr era în vervă în seara aceea, comandând tot mai multă șampanie. De îndată ce Éliane le-a luat comanda, colonelul i s-a adresat lui Xavier:

— Renovarea casei tale ar trebui să fie gata, nu? Unii dintre noi au treabă la Saint-Jean-Cap-Ferrat. Ordonă-i, i-a spus el lui Göring, să dea o petrecere pentru noi.

Xavier a zâmbit, într-un fel care sugera că von Behr era nesimțit.

— Nu e nevoie să mi se ordone. La sfârșit de săptămână, casa mea vă aparține.

Von Behr s-a întors către Éliane și a țintuit-o cu o privire crudă.

— Îmi vei însoți nepotul la petrecere, în ambele zile.

König s-a înecat, dar nu a obiectat.

Nu avea cum să refuze, nu dacă dorea să păstreze aparențele: că era o pariziană dornică să își slujească stăpânii germani.

— *Monsieur* König nu m-a invitat, a spus ea, cu ochii în podea, ascunzând totul, asemenea unei femei dintr-o pictură renascentistă.

— Te-am invitat eu în numele lui.

Toți cei de la masă au tăcut, așteptându-i răspunsul.

— Aș fi încântată, a spus ea.

S-a retras în bucătărie și a vomitat în chiuvetă. Peste două zile era sâmbătă.

A petrecut orele până la închidere găsind și renunțând la scuze. Dacă nu se ducea, nu avea niciun dubiu că și-ar fi pierdut slujba de la muzeu. Mai important chiar, ar fi ridicat îndoieli în ochii lui von Behr, nu doar cu privire la ea, ci și la toți cei care aveau legătură cu ea.

Dar nu putea să se culce cu König, nici măcar pentru o colecție de artă.

Nu i-a venit în minte niciun plan în noaptea aceea, nici a doua zi. Rose o privea solemn.

Cu o seară înainte de plecare, Luc i s-a adresat cu răceală, pe același ton pe care-l folosise cu Angélique, când îi spusese că redeschideau braseria. Éliane s-a simțit cum probabil că se simțise sora ei atunci: nu avea de ales decât să facă așa cum îi spunea fratele lor.

— Dacă nu te duci, a zis el, riști să distrugi acoperirea tuturor. Vor dori să știe de ce ești atât de dornică să te sustragi brusc. Crede-mă, un singur act dezgustător poate fi uitat, dacă te gândești ce bine imens face. Gândește-te la Angélique, și nu la König.

Luc avea dreptate. Trebuia să petreacă un sfârșit de săptămână cu *Reichsmarschall*-ul Göring. Cu von Behr și cu Xavier. În patul lui König. Câte mai trebuia să îndure pentru promisiunea unui viitor în care frumusețea și miracolele supraviețuiau?

În mod normal, Éliane s-ar fi prăbușit în pat și ar fi dormit dusă în câteva secunde. Oboseala celor peste 15 ore petrecute în compania nemților, prefăcându-se a fi o altă persoană, o făcea să alunece în vise colorate, în care vocile unor siluete în acuarelă se amestecau, vorbind ocazional atât de tare și de clar, încât credea c-ar trebui să deschidă ochii și să se dea jos din pat, să se asigure că nu era nimeni în casă, vorbind cu Luc. Vise în care buzele lui König se contorsionau grotesc, pictate nu în ulei, ci cu sânge. Vise în care ochiul de sticlă al lui von Behr cădea și se rostogolea și, dintr-odată, vedea totul, iar Éliane cădea victima acelei revelații cumplite.

Dar, în noaptea aceea a stat la masă multă vreme după ce Luc leșinase într-o toropeală cauzată de beție, lucru pe care știa că-l face noapte de noapte, deși rareori rămânea trează să fie martoră. Oricum ar fi fost, se trezea în zori să meargă la piață, să cumpere alimente și apoi ducea informațiile de la Éliane, Rose și *monsieur* Jaujard Rezistenței și oricui îi păsa, în Anglia. De aceea mârâise la ea. Era un artist care renunțase la artă pentru asta și nu voia ca ea să-i irosească sacrificiul.

Dar nu renunțaseră cu toții la artă? Acum, arta lor era supraviețuirea și însemna să facă lucruri care

provocau dureri de inimă similare cu acelea resimțite când văzuse prima dată *Pluta Meduzei*, cu bărbați care trebuiseră să recurgă la canibalism ca să trăiască.

Timpul a trecut. Stătea cu o sticlă de vin și prea multe gânduri, iar ea și-a dat seama, tresărind, la două dimineața, că terminase sticla și că ușa apartamentului se deschide. Reflexele ei, atenuate de alcool, erau lente și nici măcar nu luase tirbușonul în mână când Xavier, dintre toți oamenii din lume, a pășit înăuntru.

— Éliane! a exclamat el, șocat. Unde e Luc?

— Doarme.

Uluirea a făcut-o să răspundă fără ostilitatea obișnuită și apoi și-a dat seama că era dușmanul, că era în apartamentul lor și că voia să discute cu Luc.

Xavier a înjurat.

— Îl poți trezi?

— Să-l trezesc?

Vocea ei trebuia să fie puternică, stupefiată și sfidătoare, sugerând că avea să-i blocheze calea spre camera fratelui ei, că avea să-l apere pe Luc cu paharul gol, dar s-a auzit mică, speriată și uluită.

Apoi, în timp ce-l privea pe Xavier, fără alte cuvinte, a văzut că seamănă din nou cu el însuși. Că-și schimbă poziția, că i se înăsprește chipul, că își îmbracă aroganța ca pe o haină trasă brusc pe umeri.

— Îl trezesc eu, a zis cu voce de gheață.

Schimbarea bruscă și intenționată a purtării lui a făcut-o să-și dea seama că deschisese ușa și că întrebase de Luc într-un fel care sugera că îi erau familiare vizitele nocturne în apartament. Șocul lui fusese că *ea* era cea care stătea la masă, de parcă s-ar fi așteptat să vadă pe altcineva. Așa și-a dat seama și că acel Xavier care intrase pe ușă era bărbatul pe care-l cunoscuse înainte de Ocupație, și că se transformase, cumva, ca o persoană obișnuită cu asta, în bărbatul pe care se învățase să-l disprețuiască.

Când a trecut pe lângă ea, absența completă a damfului de alcool din urma lui a făcut-o să adulmece aerul. Spre deosebire de von Behr și de Göring, care duhneau mereu a alcool și care nu puteau ascunde efectele acestuia asupra lor (cum era și cazul lui Luc), Xavier nu părea deloc afectat, chiar dacă băuse cot la cot cu naziștii de la ora șapte. Părea complet treaz.

Éliane s-a gândit la braserie, unde se întâmpla aceeași scenetă, seară de seară. Xavier comanda șampanie și vin de Bordeaux. Dar de câte ori îi reumpluse Éliane paharul? Poate o dată sau de două ori.

S-a ridicat.

În camera lui Luc, Xavier era lângă pat, rostind iar și iar numele fratelui ei, fără niciun efect asupra siluetei inconștiente. A înjurat din nou, cu sete.

— Trebuie să-i dau ceva, dar trebuie să știe ce.

— Dacă-i spui ceva acum, a zis încet Éliane, de parcă mintea ei se gândea mai bine la lucruri la care crezuse doar că asistă în ultimii doi ani, nu își va aminti de dimineață.

Xavier s-a uitat lung la Luc cel adormit.

— Așa este.

A arătat spre masa din bucătărie.

— Stai jos.

Éliane s-a așezat, abia remarcând tonul sau lipsa lui de maniere, atât de absorbită era de faptul că parcă i se luase o ceață de pe ochi și că abia acum îl vedea limpede pe Xavier după multă vreme. Dar numai următoarele lui cuvinte au făcut ca totul să aibă sens.

Xavier a scos un pachet din buzunar.

— Aici se află o sticluță, a zis el. În sticluță e ceva ce-i poți turna mâine în băutură lui König. Se va simți foarte beat câteva minute, apoi va adormi. Se va trezi doar dimineață. Atunci, va trebui să-ți porți singură de grijă.

„Anglia are oameni în Franța care lucrează împotriva naziștilor. Unul dintre ei, printre altele, e

omul de legătură al Aliaților în privința artei", spusese *monsieur* Jaujard. Un iubitor de naziști nu i-ar fi adus o sticluță cu un lichid care să-l facă pe König să adoarmă, ca să nu fie nevoită să-l accepte în patul ei.

Xavier s-a mișcat repede, dar Éliane, dintr-odată cu mintea limpede, a fost mai rapidă. Era deja la ușă, barându-i calea.

— Nu lucrezi pentru germani, a spus ea.

— Éliane, a zis Xavier aspru. Dă-te laoparte!

— Nu! i-a spus ea.

El a înjurat a treia oară în noaptea aceea, apoi i-a întors spatele.

— Te ajut într-o situație despre care-mi dau seama că-ți e neplăcută.

Xavier nu le spusese nemților că ea le știa limba. Lovise sticla de șampanie pe care o ținea ea, pentru ca von Behr să nu îi vadă mâinile care tremurau și, în aceeași seară, o făcuse pe Angélique să scape altă sticlă, ca ea să poată pleca și scăpa de el. Îi adusese pe germani, oameni de la care Éliane și Luc aveau nevoie de informații, în braserie. Îl distrăsese pe von Behr cu bordeluri, când era pe cale s-o plesnească pe Éliane din nou. Se asigurase că nu-i aduce la braserie decât după șapte, ca ea să aibă timp pentru odihnă. Își renovase casa din Cap-Ferrat, prelungind infinit lucrările, pentru a evita ca Éliane să fie nevoită să meargă la o petrecere acolo. Dintr-odată, când familia Schloss, care locuia în apropiere, fusese arestată și o colecție de tablouri era la mijloc, casa lui devenise disponibilă.

Făcuse atâtea lucruri pe care ea nu le văzuse și pe care le vedea abia acum, încât i se părea că privește cea mai superbă și totuși dureroasă operă de artă. I s-a tăiat respirația.

— Tu ai făcut rost de Ausweis pentru Angélique, a reușit să îngaime.

— Nu spune asta.

Acum o privea cu ochii lui căprui, plini de furie, nu îl mai văzuse niciodată furios, și simțea că furia radiază dinspre el, deși se afla la câțiva pași.

— Nu știi ce ți se poate întâmpla, dacă află cineva că ești implicată...

S-a întrerupt, iar ea a simțit că se prelinge pe lângă ușă.

Nu era furie îndreptată împotriva ei, fiindcă îndrăznise să-i studieze viața și trăsese o concluzie fantezistă. Era teamă. Teamă că i s-ar putea întâmpla ceva.

Îl urâse pe Xavier, iar el o ajutase mereu.

— Trebuie să mă așez, a spus ea. Te rog să nu pleci.

S-a lăsat pe un scaun și s-a gândit că el avea să o ignore și să năvălească pe ușă afară, dar a renunțat și el la împotrivire și s-a așezat în fața ei.

— Să nu vorbești niciodată despre Ausweis, a zis el încet.

A ridicat mâna să-și maseze fruntea, iar ea a văzut fațada atent lucrată timp de aproape trei ani lungi căzând, înlocuită de un chip cunoscut, însă înăsprit, o consecință evidentă a muncii pe care o făcea, un chip care părea atât de obosit. Cât de extenuant trebuia să fie să pară mereu într-un fel, opusul a tot ceea ce era, de fapt! Să iasă în fiecare noapte și să bea cu oameni pe care, probabil, îi detesta. Să fie mereu disprețuit de Éliane, în timp ce încerca să facă mult mai multe decât ea pentru poporul ei.

— Îmi pare rău, a spus ea.

Foarte nepotrivit! Dar nu exista nimic pe lume care să exprime ce-și dorea.

Xavier a ridicat umerii.

— Tu ești persoana de contact a lui Luc și a lui *monsieur* Jaujard.

A încuviințat scurt.

— *Madame* Valland și *monsieur* Jaujard voiau să-ți spună după prima întâlnire la care ai fost. Eu și Luc, nu. Tot mi-aș dori ca tu să nu fi aflat. Dacă naziștii află ce fac, toți cei care mă cunosc vor fi arestați. Nu îți pot descrie ce le fac celor arestați, Éliane. Nu am cuvinte.

Éliane a încercat să-și imagineze o ființă umană făcându-i lucruri de neexprimat alteia. O durea totul în interior.

S-a ridicat și a scos altă sticlă din stocul lui Luc, a desfăcut-o, a umplut două pahare și le-a adus la masă, dându-i unul lui Xavier. Au luat amândoi câte o înghițitură lungă.

Éliane s-a întins după sticluță.

— Îți mulțumesc. Nu știu...

S-a oprit, a sorbit din vin și a reînceput.

— Nu știu dac-aș fi fost capabilă. Poate că l-aș fi lovit, în ultima clipă, și aș fi stricat totul. Dar tu trebuie să faci lucruri mult mai rele. *Eu* sunt lașă.

Xavier nu a răspuns. A închis ochii, de parc-ar fi avut o migrenă și încerca să nu o arate, de parcă ochii i-ar fi fost atât de obosiți, încât, dacă clipea mai tare, ar fi adormit pe loc, cu capul pe masă. O tăcere imposibil de umplut s-a întins între ei, fiindcă ce-ar fi putut să spună?

— Nimeni nu este laș aici, Éliane, a zis el blând, deschizând ochii, și ei i s-a strâns inima.

Mâna i s-a încordat pe pahar, și ea a știut că nu-l putea privi. Dacă vedea nu un bărbat pe care-l iubise, ci un bărbat pe care-l iubea încă, atât de chinuitor, încât nu știa dacă putea suporta? Acum, simțea că inima avea să i se spargă de atât de multă presiune și că din ea avea să se reverse un lichid roșu, amestecat cu negrul risipei.

Ce irosise? Ceva ce nu putea fi recuperat. Nu acum. Îl urâse, în timp ce el rămăsese cavaler, o inimă de leu. Își dăruise inima Franței, care era mai demnă să-i primească darul.

— Lucrez pentru Ministerul de Război britanic, a spus el, într-un târziu. Au înțeles că, date fiind conexiunile și originile mele, am putea folosi aspirațiile artistice ale naziștilor pentru a pătrunde în mijlocul lor și a strânge informații.

Vocea sa era calmă, de parcă i-ar fi povestit doar niște chestii banale unei femei oarecare, una care devenise responsabilitatea lui pentru că știa multe și se alăturase cauzei pentru care lupta și el.

— Vasăzică, nu ești aici doar pentru a proteja arta? l-a întrebat, încercând să priceapă.

— Nu. A evoluat într-un alt obiectiv. Mai mic. Dar acum totul e amestecat. Oamenii de la care dobândesc informații sunt implicați în furturi de artă la o scară greu de înțeles. Încerc să satisfac toate interesele. Le ofer lui *madame* Valland și lui *monsieur* Jaujard tot timpul pe care-l pot obține.

S-a ridicat apoi, iute. Éliane și-a dat seama că nu va ajunge la ușă înaintea lui și că-i spusese tot ce putea. S-a oprit însă în ușă și i-a zis:

— Plec cu mașina spre Saint-Jean-Cap-Ferrat. Ne vedem mâine-seară acolo. Dacă afli ceva, încearcă să-mi spui. E mai bine pentru noi toți dacă trecem informațiile mai departe, cât de repede, fiindcă niciunul nu știe cât... S-a oprit, apoi a încheiat rapid, de parcă-l durea să rostească: Cât mai avem până vom fi descoperiți. Poate fi mâine-seară sau peste trei luni. Sau la anul. Ai grijă!

Îi mai spusese asta o dată, iar ea o luase drept un avertisment, și exact asta era, dar diferit.

— Nu uita sticluța! i-a amintit.

— Știai...

Aproape că nu-l putea întreba, și asta chiar ar fi însemnat că e lașă. A încercat iar.

— Când mi-ai spus că părăsești Franța, în 1940, a fost fiindcă ți se ceruse să faci asta?

Tăcerea nesfârșită și goală a revenit. Era un răspuns în sine.

— Da, a spus el apoi. Pe atunci nu aveam habar ce avea să însemne. Nimeni nu avea habar.

Ușa s-a închis, iar el a plecat. Nu mai trădau faptul că fusese acolo decât un pahar gol și parfumul lui, care plutea încă în aer, o adiere de ambră care fumega, lemnoasă, ca un foc stins, dar încă viu. Și Éliane știa acum, dincolo de falsitatea în care crezuse, care era adevărul: Xavier nu fusese laș.

Îi aruncase inelul de logodnă în față, iar acum se ura pentru asta.

PARTEA A PATRA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA
2015

Capitolul 18

De ce am o pictură pe care a furat-o Hermann Göring din Franța acum 70 de ani?

— Nu mă așteptam să aud asta, a zis Adam, după ce a digerat întrebarea lui Remy.

— De ce?

A rostit cuvintele care-i provocaseră migrenă cu o seară înainte.

— De ce un tablou pe care-l dețin, care a fost mereu în dormitorul meu, ar fi în catalogul ăsta?

Adam a studiat imaginea.

— E o fotografie micuță. Poate doar seamănă cu al tău.

Remy a scuturat hotărâtă din cap.

— Am văzut tabloul ăsta aproape zilnic, toată viața. E același.

Adam a tras cartea mai aproape.

— *Le traître*, a citit el. Cred că înseamnă *Trădătorul*. E un nume ciudat pentru un tablou care pare...

— Reprezintă un cuplu îmbrățișat. Îndrăgostit, a spus Remy. Sunt doar ei și nimic altceva, niciun fundal. E superb. Asta înseamnă? Ești sigur?

În loc să îi răspundă, el a întrebat-o:

— Oare o iau razna?

A arătat spre titlul următorului articol din carte, doar text, fără poză.

Remy s-a aplecat, a studiat cuvântul și a zis:

— Cred că spune *bébé*. Bruma mea de franceză îmi spune că înseamnă „copil". Slavă Cerului că sunt prea tânără să fiu fiica din flori a lui Göring, că aș lua-o razna. Oare Göring făcea și comerț cu copii, nu doar cu artă?

— Mă îndoiesc, a zis Adam. Ce ai de gând?

Remy a răspuns repede:

— Nimic.

Avea deja suficiente probleme.

— S-a întâmplat demult. Cine știe de ce e aici tabloul meu.

A mâncat niște ou, apoi, chiar dacă era delicios, a împins farfuria.

— Am nevoie de o plimbare.

— Oare să fie asta o sugestie să termin eu mâncarea din ambele farfurii și să te las?

Remy a zâmbit.

— Chiar trebuie să faci ceva cu reputația aia a ta complet falsă, care îi induce pe oameni în eroare. Ești la fel de ticălos pe cât e Antoinette de retrasă. Adică deloc! Ea crede că ești sexy. Ar trebui s-o săruți pe ea.

El a râs.

— Să știi c-o să-mi fac praf restul de reputație falsă și o să-ți spun că trebuie să mănânci. Te vei simți mai rău altfel. Și bucătarul din mine va suferi o criză de încredere.

A fost rândul ei să râdă.

— „Criză de încredere“? Adam Henry-Jones?

A dus furculița la gură, a mestecat, a înghițit, a băut din suc și a întrebat:

— Mulțumit?

— Nu. Bucătarul meu interior se va simți insultat dacă nu vei mânca tot.

— Atunci, el e ticălosul.

Râdeau amândoi acum, atât de ușor, cum nu-și mai amintea când râsese ultima dată. Remy a auzit pași și a întors capul. Lauren apăruse la intrarea în templu.

— Știam eu că ești aici. Ți-am mirosit specialitatea, a spus ea, sărutându-și fratele pe obraz.

— Bucătarul tău interior pregătește doar un fel de mâncare? l-a tachinat Remy.

— Da. Este însă foarte bun. Ai venit să mă convoci? și-a întrebat Adam sora. Cred că încalc regulile.

— Da, a confirmat ea. Dar și eu. Molly e nesuferită... o iubesc, dar uneori...

Și-a dat ochii peste cap.

— Matt îi scuză purtarea oribilă, pe motiv de suferință, și mama încearcă să aibă răbdare, însă îmi dau seama că e pe cale să explodeze. Tu de ce pari atât de relaxat, dacă pot îndrăzni? De dimineață credeam c-o să-mi verși cafeaua în cap.

Remy nu a putut să nu se uite repede la Adam, și el la ea, amândoi știind de ce nu fusese relaxat de dimineață.

Lauren a remarcat schimbul de priviri, însă a continuat:

— L-am găsit pe Matt scotocindu-ți prin camera obscură. Erau gata fotografiile, așa că le-am luat, înainte să înceapă să le cerceteze. Știam că asta ți-ar aprinde fitilul și între explozia ta și a mamei s-ar crea haos.

I-a întins lui Adam un plic.

— Mersi, a spus el, dar nu l-a deschis.

— Le-am adus ca să mă uit la ele.

Adam a clătinat din cap, doar pe jumătate exasperat.

— Câteodată, te porți ca o mare răsfățată!

— Ce sunt? a întrebat Remy.

— Cadre de ieri, a spus el. N-am putut dormi noaptea trecută, așa că am developat o parte. Uneori, e mai bine să le văd printate decât pe un ecran.

I-a întins plicul.

Remy l-a privit, pe de o parte neîndrăznind să se uite, dar, pe de alta, dornică să vadă dacă Adam Henry-Jones făcuse vreo magie cu hainele ei.

— Ah, pentru Dumnezeu! a exclamat Lauren, apoi s-a întins, a deschis plicul și a scos pozele.

— Lauren! a exclamat Adam.

— Cineva trebuia să ia inițiativa, a zis ea, zâmbind irezistibil. Uau! Uneori ești genial, frate mai mare!

Pe Remy o furnica palma să îi smulgă pozele, însă Lauren era captivată.

— Cred că explodez *eu* într-un minut. Pot să văd?

— Scuze. Normal că poți.

Lauren i-a întins fotografiile.

Prima era cu Remy cu spatele spre cameră. Era ghemuită în fața focului, purtând o cămașă de noapte din anii 1940, cu o fustă din mătase roz și un corset din dantelă, cu mâinile pe genunchi, cu brațele încrucișate, privind flăcările într-un fel care sugera c-ar aștepta pe cineva de care-i era dor, de parcă ușa din spatele ei s-ar fi putut deschide din clipă-n clipă, iar ea ar fi sărit în întâmpinarea persoanei care urma să intre. Poziția sau încadrarea lui Adam făcea să pară că parcă-i era frică să se întoarcă și să se uite spre ușă, teamă că n-o să vadă nimic sau c-o să vadă altceva decât spera, ceea ce i-ar fi frânt inima.

Părea să fie parte din povestea creată de Adam într-atât, încât se înfioră, întrebându-se dacă se deschisese cumva timpul și ajunsese în 1943, o perioadă în care să auzi o ușă deschizându-se după o lungă perioadă de așteptare fusese, probabil, cel mai frumos moment.

Adam și-a dres glasul și ea și-a dat seama că se uita fix, de multă vreme.

— Uite, a spus și i-a pasat fotografia.

Următoarea era ultima făcută. Corpul lui Remy se contura prin materialul rochiei albe, senzual, dar cuviincios, de parcă aparatul i-ar fi adus un omagiu. În spatele ei, cerul era de un albastru sclipitor, iar rochia, o panglică de satin lichid. Senzația de mișcare iminentă, de zbor, era atât de puternică, încât privitorul tânjea după următorul cadru, în care femeia și rochia ar fi putut zbura oriunde.

I-a dat-o lui Adam, dar el a refuzat-o.

— Asta e a ta. Să-ți reamintească cine ești.

S-a ridicat.

— Ți-am ocupat toată dimineața și cred că mamei i-ar prinde bine niște ajutor să diminueze efectul „Molly". Hai, i-a spus surorii lui, care se tot uita de la Remy la el și înapoi.

A doua zi, Adam a venit să termine ședința foto. A glumit cu Antoinette, le-a pregătit specialitatea lui cu ouă la brunch și s-a purtat profesionist, colaborând, propunând idei, ascultând sugestiile lui Remy și verificând mereu dacă e mulțumită.

— Parcă-i altă persoană, i-a zis Antoinette lui Remy, când îi retușa machiajul. Cred că și-a tras-o.

Remy s-a străduit să nu izbucnească în râs. Încă încerca să-și ascundă zâmbetul, când Adam a chemat-o să vadă dacă se hotărâse unde voia următoarele cadre.

— Ce e? a întrebat el, fiindcă ea nu reușea să-și camufleze zâmbetul.

— Antoinette crede că ți-ai tras-o, a spus. Nu am vrut să-i zdrobesc visele spunându-i că am țipat la tine și te-am îndepărtat, după ce ne-am sărutat.

— Hei, poate că m-am dus ieri-seară la Nisa și m-am văzut cu cineva.

Remy a simțit că i se stinge zâmbetul.

— Ah, a bolborosit.

Acum râdea Adam.

— Evident că nu! Glumesc. Credeam că tu ai decis că putem face glume pe tema asta.

— Ha, ha, a zis ea sec.

— Dar mersi.

— Pentru?

— Ai zis că *ne-am sărutat*, nu că te-am sărutat eu pe tine.

Remy a clătinat din cap.

— Așa am zis, fiindcă așa a fost. Acum, a spus ea, fiindcă trebuia să-și distragă mintea de la discuție, ce urmează?

— Ultimele cadre, a spus el. Nu erai sigură ce vrei să încerci.

Remy a studiat imaginile pe care el le printase de pe internet. Una dintre era o altă fotografie de Dahl-Wolfe, *Nud pe plajă*. Modelul purta un costum de baie Claire McCardell și o eșarfă pe față. Nu era nud, însă costumul era atât de similar cu pielea ei și cu nisipul, chiar și micile sale cute imitau valurile de nisip de pe țărm, încât îi putea părea așa cuiva care nu era suficient de atent. Sau *Deșert californian*, în care aparatul era înclinat, făcând să pară că, deși modelul era întins pe nisip, cu spatele la obiectiv, era în poziție semiverticală, purtând doar un prosop în jurul șoldurilor.

Antoinette milita cu disperare ca Remy să înlocuiască prosopul cu niște bikini, să aibă spatele gol, lucios, să fie un miraj în mijlocul unui peisaj maiestuos.

— Nu sunt sigură, a spus Remy.

Nu știa de ce, dar se simțea vulnerabilă. Nu-i păsa de nuditate, căci i s-ar fi văzut doar spatele, dar...

— E o fotografie superbă, a insistat Antoinette.

— Chiar dacă vrei să pregătesc cadrul pentru ea, a spus Adam, și apoi te răzgândești în ultima

clipă, e în regulă. Deși avem lumina dură perfectă azi.

Îi oferea o cale de ieșire, spunea că nu îl deranjează munca de o oră pentru montarea unui cadru pe care ea ar fi putut alege să nu-l facă, și astfel a ajuns Remy să aibă încredere să lucreze cu el, deși se simțea vulnerabilă.

— Să încercăm.

Ea și Antoinette au așteptat înăuntru, să nu i se strice machiajul, cât el a pregătit totul în golf. După ce i-a dat mesaj să-i spună că e gata, au coborât. Adam își dăduse tricoul jos. Antoinette aproape saliva, iar Remy a trebuit să-și muște buzele ca să nu zâmbească la reacția prietenei sale, căci Adam era splendid: bronzat și musculos, cu șortul negru suficient de jos să-i evidențieze abdomenul lucrat. Apoi, Remy a întors brusc capul, temându-se că o parte a minții ei își imaginase cum ar fi să-i atingă șoldul cu un deget și să-i urmeze curbura.

Antoinette a întins un prosop, iar Remy s-a întins pe el, în bikini, în timp ce Adam privea prin obiectiv. A pus-o să se miște puțin, ca să profite de ce era, într-adevăr, cea mai potrivită lumină dură: soare nefiltrat, care conferea imaginii contururi bine definite și texturi contrastante, dacă erau necesare. Când a spus că e gata, Remy și-a dat jos sutienul, cu spatele la Adam, iar Antoinette i-a întins pe piele o loțiune sclipitoare.

— Să fac o fotografie de test, a spus Adam.

O clipă mai târziu, a strigat:

— Vrei s-o vezi, Remy?

— Nu, mersi, i-a răspuns ea, conștientă că, la o ședință foto ca aceea, cu douăzeci de ani în urmă, s-ar fi ridicat fără să-i pese că era pe jumătate goală, dar îi era rușine să facă asta în fața lui Adam, acum.

L-a auzit în spatele ei, mișcându-se pe plajă și trăgând cadru după cadru. Simțea ceva nelalocul său în aerul dintre ei sau poate că nu reușea să se relaxeze, ci se simțea ca o rochie de mătase boțită, care avea nevoie de netezire.

— Imaginează-ți că ești pe terasă, în șezlong, a spus Adam, și Remy a tresărit.

Nu-și dăduse seama că era atât de aproape.

— Citești. Te pierzi în visare, undeva, oriunde. Nu mai ești pe plaja asta.

A închis ochii. Dacă ar fi putut pluti oriunde, unde s-ar fi dus?

S-ar fi dus în ceruri, să-și aducă fiica înapoi.

Era o dorință atât de lipsită de speranță, încât Remy știa că n-ar fi putut să renunțe la ea. Imposibilul era cel mai greu de uitat.

Nu-l auzea pe Adam mișcându-se și știa că asta însemna că stătea pe loc și că făcea o fotografie care surprindea tot ce simțea ea. Că îi lua durerea și o suspenda în alb și negru. Dar știa și că el va găsi ceva ce nu știa nici ea că există, o posibilitate, pe lângă durere.

Nu au vorbit. Nu era necesar.

După câteva minute de tăcere apăsătoare, s-au auzit voci și proteste de copil. Familia Henry-Jones cobora pe plajă.

S-au auzit un fluierat și apoi vocea lui Lauren:

— Ești foarte sexy, Remy!

Remy a râs.

A auzit declanșatorul.

— Se pare că Adam recurge din nou la trucurile sale vechi.

Vocea lui Matt.

Judy, care mai avea doar un fir de răbdare în glas, a spus:

— Las-o baltă, Matt.

— Sunt gata.

Din acele două cuvinte, Remy și-a dat seama că Adam cel distant revenise, că nu mai era Adam cel care pregătea ouă pentru brunch.

S-a ridicat în capul oaselor, cu spatele la ei, și și-a pus sutienul. Adam și-a strâns lucrurile, la fel și Antoinette, ducând loțiunile și poțiunile înapoi pe scări. Remy l-a privit pe Adam demontând și ultimele lumini, apoi și-a simțit picioarele mergând spre el și s-a auzit întrebând:

— Pot să văd?

— Sigur.

Probabil că-i intuise incertitudinea din voce, fiindcă a adăugat:

— E o Remy diferită de cea de dinainte.

I-a întins aparatul.

Avea dreptate. Fotografia era senzuală, cum de-i ieșea de fiecare dată?, căci curbura șoldului spre talie și a taliei imitau contururile țărmului. Avea capul proptit pe un braț leneș, de parcă ar fi visat. Iar în imagine părea surprinsă întrebarea: *Vreau asta?* Întinderea vieții, în fața ei, fără limite, contururi gata să fie pipăite oricând dorea să se ridice, să se întoarcă și să se lase văzută.

A trecut la ultimul cadru, în care-o surprinsese râzând, cu capul dat pe spate, de parcă i-ar fi șoptit cineva în ureche și ar fi vrăjit-o.

— Cred că sunt printre cele mai bune cadre pe care le-am făcut, de multă vreme, i-a spus el.

— De ce nu ne arăți?

Era Matt, care se apropiase de ei.

Remy a simțit că atât ea, cât și Adam s-au încordat simultan.

— Bună, Matt, a spus.

Ea a observat, spre deosebire de Matt, cum Adam își trecea degetul mare peste ecranul de pe spatele aparatului, ca să ajungă la fotografiile anterioare, cele făcute în casă.

Adam i-a întins aparatul.

— Nu știu cât de interesante ți se vor părea.

— Tu pari suficient de interesat.

— E munca mea.

— Și cele pe care le făceai acum?

— N-au ieșit. Prea multă lumină.

Remy a simțit, în mod straniu, că-i venea să-și strecoare brațele în jurul lui Adam și să-l îmbrățișeze pentru cât era de atent. Dar asta ar fi însemnat să-i simtă pielea goală sub palme, pe trup, și gândul a făcut-o să se înfioare. Nu credea că de repulsie.

Adam a început să-și care echipamentul în casă, iar Remy a pășit în apă, să se răcorească. A plutit alene o vreme, simțind numai arsura plăcută a soarelui, pe care a stins-o cu apă când s-a întors, ascultând valurile și murmurul vocilor dinspre familia din golf, țipetele ascuțite ale lui Molly, care se juca în apă, cu Adam.

Era plăcut s-audă un copil fericit.

Gândul a făcut-o să tresară și Remy nu mai plutea pe spate, ci s-a ridicat și l-a văzut pe Adam alergând-o pe Molly prin apă. Fata s-a împiedicat și a căzut, a înghițit apă și s-a ridicat tușind.

— Ești bine? a întrebat-o Adam, ridicând-o, luând-o mai departe și aruncând-o la un braț distanță, cum Remy îl mai văzuse făcând.

Teama și lacrimile de pe chipul lui Molly s-au transformat în zâmbet și râs, apoi iar în lacrimi, când Matt a apărut în goană, spunând:

— Nu știe să înoate.

— Știu asta, i-a spus Adam răbdător. O să fie bine. A înghițit niște apă. Se mai întâmplă.

— Nu și dacă o supraveghezi.

Adam nu a răspuns, ci a dus-o pe Molly la țărm, a lăsat-o pe pietricele și a continuat să meargă, departe de fratele lui, spre partea lui Remy, nedorindu-și să intre într-o dispută.

Matt l-a urmat.

— Trebuie să fii atent cu ea.

— Nu se sparge, Matt.

— Nu ai de unde să știi, a spus Matt, iar Remy a auzit și ceea ce nu spunea: „Soția mea așa a pățit".

— Ai dreptate, nu știu, i-a răspuns Adam, fiindcă poate că auzise și el durerea ascunsă de furia din glasul fratelui său. Mă duc să mă plimb.

— Mereu trebuie să faci tu lucrurile interzise, nebunești, nu? E mai ușor când nu ești tată. Dar când ești, tot ce vezi este cum alunecă din brațele cuiva, cade în apă și se înecă. Ți-am zis să nu mai...

Vocea lui Matt a răsunat mai tare, ajungând la Molly, și fața ei s-a boțit, gata să plângă.

— Mă duc să mă plimb, a repetat Adam, cu spatele la fratele său, iar Remy i-a văzut umerii rigizi, postura de „du-te naibii", adoptată imediat ce Matt spusese „când nu ești tată".

— Hai, pleacă. Evită, cum faci de obicei.

Judy a făcut un pas în direcția fiilor ei, îngrijorată, în timp ce soțul ei i-a pus o mână pe umăr.

Altercația dintre ei trebuia să se oprească, dar intervenția altcuiva ar fi înrăutățit lucrurile. Remy era sigură că, deși Adam poate că-și dorea să-și pocnească fratele, n-ar fi făcut-o. Dacă Matt l-ar fi lăsat în pace, ar fi putut vorbi mai târziu, când se calmau, și nu de față cu Molly.

Dar recunoștea prea bine etapa „furioasă" a doliului, care era incontrolabilă și copleșitoare, dar și egoistă, și înțelegea de ce Matt nu reușea s-o lase baltă. O durea să vadă asta, să înțeleagă că, probabil, făcuse la fel în ultimul an și jumătate.

— Nu fac asta în fața lui Molly, a zis Adam, continuând să meargă hotărât, de parc-ar fi fost în stare să mărșăluiască și până la capătul pământului, doar să evite scena.

— Vasăzică, tu ești iar băiatul cel bun, a spus Matt. Cel care-și păstrează calmul în fața copilului, în timp ce eu sunt ticălosul care nu știe să se prefacă. Doar n-o să spui că ești tipul cel bun, acum.

— Ba da, Matt.

Adam s-a întors, în sfârșit, spre fratele lui. Era furios, iar glasul lui era jos și foarte rece.

— În situația asta, cred că sunt tipul cel bun. Doar de data asta. Acum, du-te dracului!

Efectul ultimelor cuvinte a fost ca o palmă asupra lui Matt.

— Vezi, deja sunt din nou un ticălos, i-a spus Adam.

De data asta, când a plecat iar, Matt l-a lăsat în pace.

Remy știa, fiindcă fusese cea care dorise să le spună tuturor să se ducă dracului în ultimii doi ani, că să-l lase pe Adam să plece de unul singur nu era cea mai bună idee. I-a spus lui Antoinette.

— Trebuie să fac ceva. Îl distragi tu pe Matt?

— Vrei să-l ajuți pe Adam, nu?

Remy a încuviințat.

— Ia te uită, te gândești la altcineva. Poate c-ai ajuns deja în etapa a cincea.

— Face fotografii pentru mine de două zile. Îi sunt datoare.

— Așa este, a spus Antoinette. Bine, voi face paradă în fața lui Matt în acest bikini minuscul.

Tipic lui Antoinette, purta un bikini brazilian.

Remy s-a grăbit să-l ajungă pe Adam.

— Dacă urmezi țărmul, vei da peste alte scări care duc spre casa mea, a zis ea când l-a ajuns din urmă. Te duc la capătul grădinilor. E ceva de mers până acasă, așa că ne vedem acolo în douăzeci de minute.

— Nu... a început el, cu un ton lipsit de orice emoție, posomorât, dar Remy cunoștea prea bine expresia aceea, așa că nu a mai stat să îl asculte.

— N-ai decât să te fâțâi prin Cap-Ferrat, furios pe fratele tău și pe lume, ceea ce nu sună tocmai distractiv sau ai putea merge cu mine la o tură cu mașina. Nu mă aștept la conversație. Doar cred că îți propun o soluție mai bună.

— Ți-a zis Lauren să faci asta? E genul de chestie pe care...

Remy l-a întrerupt.

— N-am vorbit cu Lauren. Sunt aici pentru că...

Cum să încheie? Fiindcă îi era datoare? Dar știa că nu acela era motivul.

— Nu știu, bine? a zis ea. Sunt aici pentru că sunt aici.

El s-a mai înmuiat puțin.

— Bine, a spus el și a continuat spre scări.

Remy nu era sigură că avea să vină. Putea să ignore scările. Dar ea avea să se poarte de parcă el o să vină.

S-a îndreptat spre familia Henry-Jones. Antoinette se descurca de minune să-l asculte pe Matt, care se plângea, Judy și Alistair se jucau cu Molly, care părea să-și fi revenit, iar Lauren vorbea cu soțul ei, care clătina din cap de parcă se gândea că toți adulții trebuiau să-și revină și să se poarte decent.

Remy nu prea dorea să-i pună lui Lauren întrebarea în fața soțului ei. Din fericire, Lauren a văzut-o și, cu o intuiție ieșită din comun, l-a rugat pe Tom să urce în casă și să le aducă băuturi. El a sărutat-o pe Lauren, ridicându-se, și a prins-o de fund, iar Remy a văzut în gestul acela genul de iubire simplă pe care nu-și imagina că l-ar putea avea din nou.

Cuvintele i s-au rostogolit de pe buze.

— Îmi poți aduce niște haine de-ale lui Adam? Și încălțări, te rog?

— Sigur, a spus Lauren, fără să pună întrebări, și a alergat pe scări.

S-a întors în câteva minute, cu o pungă.

— Încălțări, șort, tricou, a zis ea scurt. Dacă se plânge că nu se asortează, să-i spui că nu sunt consiliera lui de imagine.

Apoi și-a îndulcit tonul.

— Nu e niciodată tipul cel bun, știi?

— Știu.

Remy a luat punga în casă și a așteptat câteva minute pe terasă, să apară Adam.

— Haine, a zis întinzându-i punga. Acolo e un duș, a arătat ea spre o latură a casei. Ne vedem în față, când ești gata.

Capitolul 19

Înăuntru, Remy a făcut repede duș și a aruncat pe ea o salopetă Tina Leser cu un singur umăr, în cea mai frumoasă nuanță de verde-ou-de-rață, și-a strâns o curea arămie în jurul taliei și și-a pus niște brățări aurii. Când s-a privit în oglindă, să-și prindă părul, a văzut că arăta diferit de Remy de acum două săptămâni: avea pielea bronzată, părul mai blond ca niciodată, ochi care reflectau albastrul salopetei și fața mai împlinită.

Totul se schimbase. Cu excepția lui Ebony și a lui Toby. Erau încremeniți pentru totdeauna, așa cum fuseseră în ziua aceea din urmă cu aproape doi ani, poate zâmbind, când Ebony povestea ce făcuse la școală, iar Toby întreba, ca de obicei: *Și ce ți-a plăcut cel mai mult?* Răspunsul trebuia să fie: *Să te văd pe tine*.

Alt moment obișnuit, a cărui valoare devenise evidentă doar acum, când posibilitatea repetării sale dispăruse.

Nu, și-a spus. *Nu îți aminti de asta.*

S-a întors cu spatele la oglindă și s-a dus să-l întâlnească pe Adam, înainte ca amintirile s-o facă să se târască înapoi în pat.

— Unde mergem? a întrebat-o el.

— Èze.

În mașină, a deschis radioul, iar melodiile franțuzești i-au învăluit, în timp ce se târau prin haosul estival al localității. Apoi, s-au îndreptat spre interior, departe de coasă, și au luat-o spre est, în direcția Monaco. În sfârșit, mașina a urcat în serpentine până când l-au văzut în depărtare: orășelul de pe deal.

Adam a vorbit, în sfârșit, cu o notă de interes în glas:

— Mergem acolo?

— Da.

Ca prin miracol, au ajuns în parcare chiar când pleca altcineva și au reușit să îi ia locul.

— Aici se merge doar pe jos, a spus. Și va fi aglomerat. Dar este uluitor. Merită.

Au pornit în sus, pe deal. Tot ce se vedea în vârful stâncii goale era biserica de deasupra. Fațada stâncii era marcată de storuri care ascundeau geamuri ca niște troglodiți în pereți. Apoi, au ajuns la *poterne*, arcada cioplită în fortificațiile medievale, și au trecut pe sub ea.

Dintr-odată, s-au trezit în Franța de basm, înconjurați de obloane albastre, de pereți acoperiți de iederă, de uși care se ascundeau în locuri neașteptate, ca niște secrete, de iasomie și de viță ornamentală care se întindeau peste tot. Au pășit pe străduțe pietruite: totul era mic și tăinuit și-i chema pe exploratori către poteci cu fundături și alei care te puteau duce în locuri magice.

Adam a privit pasajele labirintice, obloanele *trompe l'oeil*[24] și ușile care încercau să-i surprindă pe naivi și ea a știut că el uitase deja tot ce se întâmplase de dimineață pe plajă.

— Când am venit în Franța, după înmormântare, i-a spus ea, porneam în fiecare zi cu mașina, fără o destinație anume. Urmam doar semnele către orice loc. Într-o zi, am ajuns aici și am rămas chiar în locul ăsta și am decis încotro să merg din instinct, și de fiecare dată când ajungeam la o cotitură sau drumul se oprea, făceam la fel. Alegeam o direcție fără să știu ce se află la capăt.

— Atunci, hai pe scările acelea, a zis Adam hotărât.

Remy a zâmbit și aproape că a zâmbit și el.

Când au ajuns în capătul scărilor, Remy a ales să se întoarcă iar spre dreapta și s-au trezit lângă nava impozantă a bisericii Notre-Dame-de-l'Assomption. Înăuntru era liniște și răcoare. Erau singuri. Remy aproape că a simțit cum lui Adam i se relaxează maxilarul, iar acel Adam, pe care începuse să-l cunoască dacă erau doar ei doi, a revenit încet, încet.

S-au îndreptat spre altar, către stâlpii din marmură albaștri-cenușii. Un candelabru sclipea deasupra lor, parcă bătut în nestemate. Pe ziduri atârnau tablouri, crucifixe și obiecte menite să aducă alinare, dar singura alinare de care aveau ei nevoie, s-a gândit Remy, era cea a singurătății împărtășite.

Cât contempla Adam, poate fără să vadă, poate văzând cu totul altceva, abundența de opere de artă care așteptau, fără pompă sau plăcuțe explicative, să-i ofere privitorului ce avea nevoie, Remy s-a întors spre una dintre capelele laterale și a aprins o lumânare. A ezitat, gândindu-se c-ar fi trebuit să aprindă una și pentru Toby. Toby, care depășise viteza legală.

Mintea ei a sărit, ca de obicei, într-un punct în care uita de tristețe și se lovea de vinovăție și de furie. Durea mai puțin să fie furioasă decât tristă. Dar, brusc și pentru prima dată, s-a simțit tristă că permisese furiei să-i strice amintirile cu Toby. Accidentul fusese doar atât, un accident. Nu fusese vina lui. El era cel care se asigurase mereu că Ebony avea centura pusă corect, mereu trăgea din nou de ea, ca să se asigure. Adorase, în tăcere și fără să o spună, că făcea asta, că gestul acela mărunt îi demonstra iubirea lui pentru fiica lor.

Așa că a mai aprins o lumânare. Când a așezat-o lângă cea pentru Ebony, a simțit lacrimile, dar nu s-a detestat. Era în regulă să fie tristă, în după-amiaza aceea, acolo.

— Ești bine? a întrebat-o Adam, apărând lângă ea.

— Da, i-a spus ea. Eram tristă pentru Ebony, însă, pe lângă tristețe, eram și furioasă pe Toby, soțul meu. Foarte furioasă, a repetat ea, privind flacăra lumânării, care încețoșa totul în spatele ei. Cred că acum am renunțat puțin la furie. Deci, dacă ziua de azi nu funcționează pentru tine, a funcționat deja pentru mine.

— Și pentru mine. Nu mai țin minte când am fost ultima dată într-o biserică. Eram prea speriat că ușile o să se închidă, când mă vedeau venind. Dar mi se pare... Nici nu știu.

A căutat cuvântul.

— Calm. Poate au pus ceva în tămâie.

Remy a râs și și-a șters ochii.

— Calm e cuvântul potrivit, a spus ea. Ești gata să înfrunți lumea mai puțin calmă de afară?

Au ieșit în mijlocul oamenilor, dar nu li s-a părut apăsător, ci simplu, de parcă briza ar fi adus bucurie și ar fi dorit să o răspândească în jur.

— Știu că nu este o surpriză, a zis Adam apoi, dar mor de foame.

— Există câteva restaurante italiene în centru. Să mergem. Apoi putem să ne mai plimbăm.

Au găsit o masă la marginea unei terase, la umbra viței decorative, și au comandat paste și vin. Au vorbit despre nimic și despre toate, până când conversația a revenit la casa lui Remy și la grădina prin care se plimbase Adam de dimineață.

— Sunt incredibile, a spus el. Există o grădină japoneză și una plină cu sculpturi, apoi niște trandafiri extraordinari...

— Da, știu, i-a zis Remy. Nici mie nu mi-a venit să cred, prima dată când am văzut casa. Se pare că fântânile arteziene din bazine chiar și dansează în sincron cu muzica sau așa mi-a zis un grădinar. Din fericire, casa a venit cu grădinari incluși. Sunt plătiți dintr-un fel de fond fiduciar.

— Zi-mi, te rog, să-mi văd de treabă, dacă-i cazul, dar știi ceva despre părinții tăi biologici?

Remy a sorbit din vin.

— Puțin, a zis ezitând, nesigură cât de mult era el dispus să audă. Am fost dată spre adopție curând după ce m-am născut, fiindcă părinții mei muriseră. Mama mea adoptivă a primit ceva informații despre ei. Se pare că tata era german, iar mama, englezoaică.

S-a oprit, dar Adam a întrebat:

— Și?

— Erau amândoi oameni de știință străluciți, se pare că talentul a sărit peste o generație, a zis ea sec. S-au cunoscut la o conferință în Polonia. Tata era din RDG și nu i se permitea să călătorească, dar s-a făcut o excepție pentru a merge la conferința aceea. După numai o săptămână, s-a îndrăgostit de mama și ea l-a urmat în Germania de Est.

— Dincolo de Zid? a întrebat Adam, complet captivat.

— Dincolo de Zidul Berlinului.

— Uau.

— M-am întrebat mereu de ce, a spus Remy, plimbând furculița prin paste.

— Cred că, dacă el era de acolo și se iubeau, nu aveau altă șansă.

— Uneori, mă întreb dacă iubirea lor a meritat tot ce-a urmat. Mamei mele adoptive i s-a spus că, la acea conferință din Polonia, tatăl meu i-a dat mamei mele o lucrare științifică scrisă de el. Ea le-a trimis-o unor colegi din Londra și a fost publicată. Cercetătorii din RDG nu aveau voie să publice în jurnalele științifice din Occident și asta l-a transformat în trădător. Stasi l-a pus sub supraveghere și a încercat să-l oblige să se alăture Partidului Comunist, dar el nu a vrut. I-au pus opreliști la muncă și nu i-au permis mamei să muncească deloc. Astfel, au vrut să îi înfometeze ca să îi supună. Deci, părinții mei au hotărât să fugă.

— Să fugă din Berlinul de Est?

Adam se oprise din mâncat, atât de captivat era de povestea ei.

— Cred că erau disperați, dacă-și imaginau că a încerca să treacă de Zid era opțiunea cea mai bună.

Remy a încuviințat.

— Aveau un prieten care locuia în Berlin-Mitte, o zonă în care apartamentele erau lipite de Zid. Au coborât pe un geam, cu o frânghie, luând cu ei actele de la casa din Cap-Ferrat, tabloul și niște haine. Dar paznicii de la graniță i-au văzut. Tata a fost împușcat. Mama, însărcinată cu mine, a fost împușcată și ea, dar nu a murit. A reușit să ajungă în RFG, la Ambasada Marii Britanii. Apoi, s-a întors în Anglia. Dar era încă slăbită din cauza infecției și a hemoragiei, când eu am decis că vreau să mă nasc mai devreme. A murit și ea.

— Doamne, Remy.

Adam se holba la ea.

— Părinții mamei mele biologice erau în vârstă și bolnavi și nu puteau avea grijă de o nou-născută, așa c-am fost dată spre adopție în Anglia, a continuat Remy, ignorând empatia care i se oferea. Părinții mei adoptivi s-au mutat în Australia, un an mai târziu, în căutarea unui loc mai bun pentru a crește un copil. De aici, părul meu blond și ochii albaștri. Sunt cetățeana ariană model.

A lăsat furculița jos și și-a privit farfuria. Simțea că Adam voia să spună ceva.

— O prietenă de-ale lui Lauren lucrează la Luvru. Am sunat-o ieri s-o întreb despre tabloul tău, cel din *Catalogul Göring*. A zis c-ar trebui să-i faci o vizită.

Remy l-a privit, încruntată.

— De ce aș face asta?

— Nu ai vrea să afli? Ai o casă incredibilă, care ți-a fost oferită de o persoană anonimă, cu grădinari și întreținere plătite. O casă care te-a așteptat toată viața. Și ai un tablou... prietena lui Lauren a spus că toate tablourile din catalog erau piese valoroase, în mare parte furate de la colecționarii înstăriți din Paris, în timpul războiului. Ai goluri, în locuri în care oamenii au o poveste, și trebuie să le transformi în ceva, înainte să se adâncească prea tare și să nu mai rămână nimeni care să-ți spună ce-ar putea fi acolo. Uneori, nu pot suporta să fiu în aceeași încăpere cu ai mei, dar știu cine sunt și le cunosc poveștile, și sunt și poveștile mele. Așa am ajuns să fiu eu. Tot ce ai tu este o siluetă care pozează fără fundal.

— Și nu merită, a zis Remy sec.

— N-am vrut să sune așa.

— Trecutul și viitorul sunt lucruri pe care nu le mai pot îndura. Prezentul e destul de greu deja.

S-a ridicat, și-a scotocit în poșetă și a aruncat niște euro pe masă.

— Te aștept în față.

S-a dus la toaletă și s-a privit în oglindă. Femeia fără poveste. Cui i-ar plăcea o poveste ca a ei?

Adună-te, Remy. Îl adusese pe Adam acolo ca să fie departe de toate, nu să fie nepoliticoasă și să își aducă trecutul problematic în discuție.

A părăsit sanctuarul sigur al toaletei și l-a găsit pe Adam afară, sprijinit de un zid, cu mâinile în buzunare.

— Mă gândeam că poate fugi, a spus el. Am fost prea băgăreț și, așa cum a zis Lauren, tocmai eu urăsc să se amestece lumea. Îmi pare rău.

— N-ai de ce. Și nu te mai încrunta. Dacă te duc înapoi așa, familia ta va crede că te-am dus în Saint-Tropez, un loc care n-are suflet. Să ne plimbăm până când vom zâmbi amândoi din nou.

Au izbucnit în râs.

— O luăm la dreapta, a decis Remy, și au mers împreună stradă după stradă, alegând pe rând direcția, uneori mergând în cercuri fără sens, alteori găsind străduțe atât de fermecătoare, încât Adam și-a scos camera și a făcut fotografii cu Remy într-un peisaj excesiv de pitoresc.

— Lauren și mama vor fi atât de invidioase! a spus el, după ce ajunseseră la Château de la Chèvre d'Or.

— Le aduc și pe ele, în altă zi.

— Uite ceva de așteptat în viitor, a spus Adam, zâmbindu-i strâmb.

Nu a putut să nu-i zâmbească și ea.

— Așa este, a zis. Amintește-mi să nu mai repet isprava.

— Nu pot promite. Chiar dacă trebuie să mă întorc acasă pe jos.

— Pe jos? Ai chema un Uber imediat.

— Așa e. Fiindcă nu mi-e teamă de viitor și pot să prevăd c-aș face bătături mergând pe jos. Vezi tu, viitorul nu e mereu ceva rău.

După încă o cotitură au ajuns la o privelițe care-i furase inima lui Remy prima dată când venise acolo: promenada din fața castelului, care dădea spre Mediterana.

— Să bem ceva, a spus Adam, arătând spre terasa aglomerată, unde mai erau doar câteva locuri libere.

Au comandat șampanie și au vorbit despre fotografie și despre afacerea lui Remy, așa ca pe terasă, în prima seară, și, din când în când, alunecau într-o liniște mulțumită, în timp ce panglicile de nori se întrețeseau peste soare, deasupra lor, îmblânzind lumina și colorând totul în nuanțe pastelate.

Remy a auzit clicul declanșatorului și și-a dat seama că Adam îi făcuse altă fotografie, privind spre mare. S-a întins după aparat și a privit fotografiile după-amiezii: Remy râzând, în timp ce se prefăcea că deschide o ușă în *trompe l'oeil*. Remy cu spatele, când mergea puțin în fața lui. Alta, câteva secunde mai târziu, când se întorsese să îi zâmbească. Cea pe care tocmai i-o făcuse, din profil, cu o urmă de zâmbet nu doar pe buze, ci pe întregul chip. Remy, mulțumită.

Și-a dat seama că se simțea exact așa: în largul ei. S-a uitat la Adam, care o privea. Relaxarea s-a retras un pic, formând un amestec ciudat de recunoștință și tristețe, pe care trebuia să-l explice, fiindcă acum se încrunta ea, ceea ce l-a făcut și pe Adam să se încrunte, îngrijorat.

— În toate fotografiile tale cu mine..., a început ea ezitând, îmi dai înapoi părți din mine însămi pe care le pierdusem sau de care uitasem. Jumătatea rațională a creierului meu înțelege că este un dar. Că sunt norocoasă să am pe cineva care să-mi arate că sunt mai mult decât o ființă care jelește. Dar...

A mai luat o înghițitură din șampanie, sperând c-o va ajuta să se exprime.

— Însă, este un dar pe care l-aș da înapoi într-o clipă, dacă astfel aș putea s-o recapăt pe Ebony. În ultimele două săptămâni am trăit multe lucruri noi și fiecare mi se pare o monedă de schimb pe care nu vreau s-o accept, în caz că mi-ar putea servi să-mi primesc fiica înapoi. Dacă o accept, parcă aș spune că nu o mai vreau pe fiica mea...

Vocea i s-a stins, acoperită de hohotele de râs și de conversațiile din jur. A privit fix marea, de un

albastru-pal, scânteind precum promisiunile în care ea nu credea.

— Nu există ceva ce nu ai da, a spus încet Adam, cu ochii pironiți asupra valurilor, și ea a știut că vorbește despre Molly. Fiecare lucru valoros de pe lume este, dintr-odată, lipsit de valoare, prin comparație, fiindcă nimic nu e suficient să-ți ofere ceea ce dorești mai mult.

— Da.

A trecut un minut, apoi au trecut două, până când o explozie puternică de râs de la masa de alături a readus-o pe Remy în prezent, la cel mai prețios dar al prezentului: o persoană care o asculta și, poate, chiar o înțelegea.

— Știi, a zis ea, încercând să risipească atmosfera posomorâtă, ești surprinzător de profund pentru un ticălos.

De data asta, explozia de râs a venit chiar de la ei doi. Remy și-a dat capul pe spate, lăsând lumina soarelui să-i mângâie fața. S-a întors spre Adam și i-a zâmbit, și între ei s-a întâmplat ceva imposibil de descris, precum căldura persistentă a soarelui de după-amiază, o reacție viscerală pe care-au trăit-o amândoi.

Adam a înjurat.

— Ce este? a întrebat ea, precaută.

— Trebuie să-ți zic ceva. Dar sunt pe cale să te scot din sărite.

A terminat repede șampania și a privit-o în ochi. Ai lui erau precum marea: un albastru fără sfârșit.

— Am zis că nu știu de ce te-am sărutat. De fapt, știu. Te-am sărutat fiindcă mă simt bine cu tine. Îmi place să-mi petrec timpul cu tine și să lucrez cu tine. Și pentru că...

A ezitat.

— Pentru că eu cred că ești o femeie superbă și incredibil de sexy. N-am nicio șansă să nu visez la cum arătai pe plajă, dimineață: la pielea ta, la spatele tău...

Strângea piciorul paharului.

— Trebuia să ți-o spun. Dacă nu-ți ziceam, aș fi mințit prin omisiune. Nu voi face nimic, însă. Am suficient autocontrol să pot ieși așa cu tine, fără să te mai sărut. Doar dacă vrei, firește, a revenit el, apoi a înjurat iar. Știu că nu vrei. Nu acum și poate niciodată...

A oftat.

— Acum o să tac.

Remy și-a amintit cum, în dimineața aceea, pe plajă, prin minte îi trecuse gândul la cum ar fi să își plimbe palma peste șoldurile lui. Cât îi vorbise, nu reușise să nu-și imagineze altă versiune a dimineții: Adam, venind în spatele ei, pe plajă, și ea întorcându-se spre el. Cum ar fi privit-o...

S-a cutremurat și a știut că trebuia să oprească totul acolo. Dar nici nu se putea supăra pe el pentru ce spusese.

— Este în regulă, l-a asigurat, dându-și seama că nu îl putea privi cât îi vorbea. Cum ar putea cineva să se supere când aude, și încă de la cineva care-și petrece zilele lucrând cu modele adesea îmbrăcate sumar, că este superbă?

A simțit că roșește puternic.

— Chiar ești frumoasă, Remy, a spus el încet. Și știi ce? Și tu îți petreci la fel de mult timp privind femei în aparență frumoase, în diverse stadii de nuditate, și devii aproape imună la vederea corpului feminin dezbrăcat. Îți dai seama că este vorba, de fapt, despre cui îi aparține corpul, nu despre corpul în sine.

Era rândul ei să se agite incontrolabil.

— Și mie îmi place să petrec timp cu tine, a spus ea, îndrăznind să-l privească iar. Dar ai dreptate. Săruturile, chiar și să ții pe cineva de mână, sunt lucruri intime, pe care nu știu dacă le voi mai putea înfrunta. Așa că înțeleg dacă nu mai vrei să mă vezi.

— Chiar și dacă nu ar exista perspectiva plăcută de a scăpa de familia mea, tot aș vrea să te vizitez.

A zâmbit cu blândețe, dar, fiindcă nu se putea altfel, căci așa era Adam, i-a ieșit un surâs fermecător și foarte sexy.

La zâmbetul lui, a simțit ceva și a știut exact despre ce era vorba: acea dorință primordială, carnală, de a-ți atinge buzele de ale altcuiva, de a le simți deschizându-se, ca reacție, de a potrivi corpurile și de a exprima dorința fără cuvinte.

În schimb, și-a terminat șampania.

— Ar trebui să ne întoarcem. Mama ta se va întreba ce s-a întâmplat cu tine.

Odată ajunsă în mașină și fără să fie distrasă de șampanie, întrebările pe care i le pusese Adam mai devreme despre tablou („Nu vrei să știi?“) i s-au așezat grele pe umeri, ca un guler de blană în miez de vară. De fiecare dată când îi spunea lui Adam ceva apăsător, orice greutate i se părea mai ușor de purtat. Așa că a spus:

— Dacă aflu ceva despre tablou sau despre casă și nu e plăcut? Simt că mi-am atins limita în materie de vești proaste. De parcă nebunia ar fi la doar o experiență negativă distanță de mine, și în loc să-i cedez aș vrea să-mi construiesc un turn la Cap-Ferrat și să mă ascund în vârf, permițând doar lucrurilor bune să intre.

A clătinat din cap.

— Acum par nebună.

S-a întins să pornească radioul, cu intenția de a încheia discuția pe care ar fi vrut s-o poarte mai rațional. Adam l-a oprit.

— Dacă mi-aș construi un turn, Cap-Ferrat ar fi locul perfect.

I-a zâmbit.

Nu s-a putut abține și i-a zâmbit și ea.

— De ce nu sari din mașină și nu fugi de toate ciudățeniile mele?

— Fiindcă mergi atât de repede, că mi-aș rupe picioarele.

O făcea mereu să râdă și a râs și acum. Și-a sprijinit cotul pe geamul coborât. Mirosul mării și al verii năvăleau înăuntru.

— Nu va dispărea nimic dacă-l vei ignora, a spus el. Va fi doar un lucru rău diferit, care te va înnebuni: nu vei ști, dar îți vei face griji oricum.

— Ai dreptate, i-a zis ea. Povestește-mi despre prietena lui Lauren de la Luvru. Trebuie să merg oricum la Paris, la un moment dat. Mereu mă duc să „culeg“ la Puces, târgurile de vechituri din Paris, când sunt în Franța, și august e o perioadă bună, fiindcă atunci e mai puțină înghesuială. Aș putea să-i fac o vizită cât sunt acolo.

— Ai...

S-a oprit, iar Remy a intuit ceva în vocea lui, o ezitare care o făcea să vrea să-i atingă mâna.

— Ai vrea să merg cu tine? Dacă-ți dorești companie, a încheiat el. N-am habar ce vei găsi la Luvru, dar, în caz că dorești un prieten, pot să te însoțesc.

Remy a luat cea mai importantă inițiativă din ultimii doi ani.

— Ce naiba i-am spune familiei tale?

— Că ne destrăbălăm un weekend la Paris? a spus el sec. Ar crede asta despre mine.

Remy a zâmbit.

— Mama ta și Lauren n-ar crede. Ce-ai spune să mergem cu toții?

— Exclus, la dracu'!

Ea a râs.

— Doamne, zi-mi cum te simți, de fapt, nu te ascunde!

— Nu am de gând să bat Parisul la pas cu familia mea.

— Dacă-i spun lui Lauren că mă duc să fac cumpărături la Puces, sigur va vrea să vină.

El a clătinat din cap și i-a zâmbit, un zâmbet autentic, care dădea în vileag totul: durerea și furia din cauza situației cu Molly, artistul care încerca să uite arta, omul încrezător care redevenea, fiindcă era mai simplu decât să fie altceva, complexitatea incredibilă care-l alcătuia.

— Bine, a spus el. Haide! Expediția Henry-Jones la Paris. Abia aștept.

24 „Iluzie optică“ (fr., în original) (n. red.).

Capitolul 20

Marché aux Puces din Saint-Ouen era imensă, o adunătură de cincisprezece pieţe diferite, fiecare cu personalitate proprie şi comori aparte, care necesita o hartă sau un ghid sau un simţ interminabil al aventurii pentru vizitatorii aflaţi la prima experienţă. Chiar şi Adam a fost impresionat.

— Începem cu Marché Paul Bert Serpette, a spus hotărâtă Remy. Este scumpă, dar are câte ceva pentru fiecare. Putem căuta mai târziu chilipiruri în celelalte.

Antoinette şi familia Henry-Jones au urmat-o pe Remy pe Rue de Rosiers şi în *marché couvert*, iar ea a privit cu un zâmbet mare pe faţă cum toţi cască gura şi privesc abundenţa de ciudăţenii: armuri, candelabre, poliţe de marmură şi animale împăiate, diamante extraordinare... chiar şi o scară.

— Trebuie să recunosc că am crezut că va fi un fiasco, dar este...

Adam s-a oprit în faţa unei galerii unde se vindeau lucrări de artă şi fotografii.

— Incredibil! Uite, i-a zis el lui Remy. Una dintre fotografiile lui Dahl-Wolfe folosite de noi. Şi, pe deasupra, este numerotată şi semnată! E autentică!

Acolo, pe perete, era fotografia femeii care aştepta pe cineva în faţa şemineului. Adam şi-a scos portofelul şi a cumpărat-o.

S-au distrat cu toţii foarte bine în următoarele ore. Până şi Matt părea destul de afabil. Nu a spus nimic când Adam i-a făcut o fotografie lui Molly, care căscase gura, uluită, mângâind un leu împăiat. Nici când a luat-o de mână şi a condus-o să vadă o cameră pentru daghereotipie, ridicând-o în braţe să-i explice cum funcţionează.

Remy i-a privit şi a simţit că emoţiile o încorsetează, că îi încleştează inima, dar, de data asta, nu putea spune sigur dacă era din cauza dorului după ce pierduse sau a durerii de a vedea ce îşi dorea altcineva, dar nu putea avea.

Antoinette a lut-o pe Remy de braţ şi i-a şoptit, la fel cum făcuse pe plajă, cu câteva zile în urmă:

— Uită-te la tine! Te gândeşti iar la altcineva.

Remy a reuşit să schiţeze un zâmbet. Durerea nu era, pare-se, limitată la a-şi dori ceva ce nu putea recupera vreodată. Venea şi de la momente trecătoare de frumuseţe, momente pe care ai face orice să le păstrezi, nu pentru tine, ci pentru altcineva. Remy şi-a scos telefonul şi a făcut o poză cu Molly în braţele lui Adam, cu fetiţa aplecându-se în faţă, să vadă mai bine, ţinându-se cu o mână de umărul lui.

Apoi s-au îndreptat spre Chez Sarah şi Marché Jules Vallès, unde Lauren s-a răsfăţat cu o rochie Chanel superbă, şi, în sfârşit, Marché Vernaison.

— Cred că acum e şansa noastră să fugim, i-a şoptit ea lui Adam, când Alistair s-a întors spre hărţile vechi, de mână cu Judy, care-l asculta nu de parcă i-ar fi păsat, ci de parcă ar fi ştiut că lui îi păsa.

Antoinette şi Molly se uitau la bijuteriile scumpe, cu Matt râzând de ele, fără răutate, iar Lauren îi şoptea ceva soţului ei, îndrăgostită.

— Cred că ai dreptate, a spus Adam, privindu-şi familia fericită.

Au străbătut mulţimea, din ce în ce mai mare. La un moment dat, Adam a atins-o pe Remy pe spate, să o ghideze din calea unui turist supraîncărcat cu bagaje, şi ea s-a relaxat aproape instinctiv, dar mintea ei urla *Cum îndrăzneşti, Remy?*, aşa că nu a reacţionat la atingerea lui.

O oră mai târziu, au ajuns la Luvru, unde i-a întâmpinat prietena lui Lauren, Chloe, o roșcată înaltă și elegantă.

— Tabloul tău este un mister, i-a spus Chloe lui Remy, conducându-i pe ea și pe Adam într-una dintre galerii, unde, incredibil, pe un perete se afla un tablou similar.

Reprezenta un cuplu care se îmbrățișa într-un cadru de fereastră, cu cerul nopții de un albastru oceanic deasupra, punctat de cercul alb al lunii, spre deosebire de pictura lui Remy, care n-avea nici cer, nici lună, doar același cuplu.

— Uau, mai există unul ca al meu! a exclamat Remy.

— Da. Acesta e semnat. Numele pictorului era Luc Dufort. A fost un fel de erou al Rezistenței, lucru care a transformat tabloul într-o pictură foarte îndrăgită. Ne-am întrebat mereu ce s-a ales de celălalt, cel numit *Trădătorul* în *Catalogul Göring*, despre care presupunem, pe baza asemănărilor, că a fost pictat tot de Luc Dufort. Nu pot să cred c-a fost în dormitorul tău, în toți acești ani.

— Un erou? a întrebat Remy curioasă.

— A fost implicat în recuperarea operelor de artă furate în război, a explicat Chloe. Hermann Göring a folosit un muzeu aflat nu departe de aici ca depozit pentru ele, după ce acoliții săi germani le furau pentru el și pentru Adolf Hitler. Luc Dufort lucra cu o franțuzoaică pe nume Rose Valland, care-i spiona pe germani.

— Nu aveam habar, până când am văzut *Catalogul Göring*, că s-au furat atâtea opere de artă.

— Cei mai mulți oameni nu cunosc această parte a războiului.

Chloe și-a netezit părul cu mâna și i-a zâmbit lui Remy, asigurând-o că nu era ignorantă.

— Dar partea poveștii lui Luc Dufort care a captat mereu atenția tuturor și care a făcut tabloul oarecum faimos a fost ce s-a întâmplat cu puțin timp înainte de eliberarea Parisului, în 1944.

Remy și Adam s-au aplecat spre ea, ca niște copii, dornici să asculte mai departe povestea.

— Un întreg tren încărcat cu opere de artă era evacuat de naziști din muzeu. Rezistența a aflat despre el și a ajutat la oprirea trenului și la păstrarea lucrărilor în Franța. Luc Dufort era în tren. Se pare c-a ridicat tabloul să se apere de un glonț german. Unii zic că glonțul ar fi lovit tabloul, dar puteți vedea că este neatins. Luc Dufort a murit din cauza acelui glonț. A murit pentru artă, a spus Chloe cu respect. Vă puteți imagina c-ar face asta cineva acum?

— Tabloul meu, a spus încet Remy, are o gaură ciudată în colțul din dreapta sus. Nu am știut că este de la...

— Glumești!

Chloe făcut ochii mari și a privit-o fix pe Remy.

— Cred c-ar putea fi de la un glonț. Crezi că înseamnă că tabloul meu este...

Cel din povestea ta? Vocea lui Remy s-a pierdut în imensitatea lucrului nerostit.

— Nu știu, a zis Chloe entuziasmată. Poate. Știi cumva dacă are ceva de genul ăsta pe spate? Așa?

Și-a pus mănuși, a oprit un dispozitiv de siguranță și a luat tabloul de pe perete.

Pe spatele său era ștampilată o svastică. Remy s-a cutremurat, amintindu-și de urma ștearsă de pe spatele tabloului, care ar fi putut să fi fost cândva tot o svastică, însă una estompată de trecerea timpului, care devenise de nerecunoscut.

— Pe spatele tabloului meu sunt niște urme, a spus Remy. Litere sau poate numere. O voi ruga pe mama să facă o poză și să mi-o trimită.

— Și acesta are litere, a zis Chloe, arătând spre liniile în cerneală ștearsă dintr-un colț. Nu știu de ce. Mă întrebam dacă au reprezentat vreun cod, așa cum a fost cel folosit, în război, să identifice adevărata *Mona Lisa*, dar tabloul acesta n-a fost la Luvru atunci.

Remy a mijit ochii la litere, care păreau să fie XL/ED.

— Mi-ar plăcea mult să văd pozele, când le primești, a spus Chloe. Mi-ar plăcea, de fapt, să-ți văd tabloul.

— E o poveste incredibilă, a zis Adam, apropiindu-se de tablou. Și lucrarea este. Simți că te uiți la iubire și că este adevărată...

— De parcă artistul ar fi capturat o zână și ar fi ținut-o închisă într-o sticlă, spunând: „Uite, este adevărată!“ Și ajungi să crezi, a încheiat Chloe.

Adam a privit-o pe Chloe și Remy și-a dat seama că și aceasta îl privea cu atenție, ceea ce era de înțeles, ținând cont de felul cum arăta el: nonșalant, în pantaloni scurți bleumarin și un tricou - albastru-închis, cu tatuajul șerpuind sugestiv de sub mânecă. Era bronzat fiindcă petrecuse atâta timp pe afară în ultimele săptămâni și ușor nebărbierit într-un fel pe care Antoinette îl descrisese de dimineață drept unul „care te invită direct în pat“. Chloe era o pariziană stilată și, fără îndoială, disponibilă emoțional, iar Remy era sigură că Adam o să treacă repede peste interesul pentru ea. Totodată, simțea o durere puternică la gândul că, în viitor, nu va mai putea sări în mașină cu el, să dea o tură știind că, indiferent ce s-ar fi întâmplat, s-ar fi simțit mai bine numai și numai pentru că el îi era alături.

De aceea nu putea să se gândească la viitor. Iat-o jelindu-l înainte să-l piardă! Avea deja destule de jelit în prezent.

— Tabloul meu te face să simți la fel, a spus Remy, apropiindu-se de Adam. Uneori, îmi este greu să-l privesc.

A strâns buzele. Se plângea mereu! N-ar fi putut spune că îi plăcea tabloul și atât? Trebuia să găsească ceva greșit, o vină, un defect. Partea întunecată era specialitatea ei.

— Se numește *Les amoureux, Îndrăgostiții*, evident, a continuă Chloe, un exemplu strălucitor de lumină.

— *Catalogul Göring* spune că al lui Remy se numește *Trădătorul*, a zis Adam. E un nume ciudat pentru un tablou atât de intim.

— Poate că unul din ei a fost infidel? a sugerat Chloe. Dar nu prea pictezi un asemenea tablou cu o persoană pe care o urăști. Practic, ar trebui să fie în Musée d'Orsay, fiindcă e perioada potrivită. Dar donatoarea a insistat să fie expus aici.

— „Donatoarea“? a întrebat Remy.

— O femeie a donat tabloul acum mulți ani. Elke König este numele ei. Cred că știe câte ceva despre tablou. O voi suna și o voi întreba dacă îți poate oferi detalii. Între timp, am alte câteva idei. Cel mai bun loc pentru a căuta informații este, de fapt, Washington DC. Acolo, în Arhivele Naționale, sunt păstrate majoritatea documentelor care țin de monumente, opere de artă și arhive obținute în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial de o divizie specială a Forțelor Armate Aliate, însărcinată să găsească și să recupereze operele furate de naziști. Au cardurile de indexare pentru fiecare tablou care a intrat vreodată în Jeu de Paume, acel muzeu folosit ca depozit în timpul războiului. Fișate frumos, după titlu și artist...

Remy nu mai asculta, după primele două propoziții. Nu voia s-o spună în fața lui Chloe, dar era imposibil să n-o facă. *König!*

— Numele tatălui meu biologic, a început ea ezitând, a fost König.

Sprâncenele lui Chloe s-au ridicat spre tavan.

— Ce coincidență frumoasă! A avut vreo rudă pe nume Elke?

Remy nu voia să-i spună lui Chloe că nu-și putea întreba tatăl, fiindcă nu-l cunoscuse.

— Nu sunt sigură...

— La New York există o cercetătoare care a făcut un stagiu aici, anul trecut, a spus Chloe. Ea știe mai multe decât oricine despre Jeu de Paume și Luc Dufort. Îți pot da datele ei de contact și poate c-o să o vizitezi, dacă ajungi la Washington. Iar eu o voi contacta pe Elke König, dacă dorești.

Dorea? Remy nu știa. Dar a spus:

— Mulțumesc. Ai fost de mare ajutor.

— Eu și Lauren am fost colege de școală, așa că mă bucur să le fiu de folos prietenilor ei. De fapt, mă bucur c-ai sunat, s-a întors Chloe spre Adam. Nu te-am mai văzut de secole. Ar trebui să recuperăm. Să ieșim la un pahar.

Remy voia să se facă mică. Apoi a văzut privirea lui Adam și a zâmbit larg. Surpriză! N-avea habar că se holbase la el până atunci. Aproape că i-a părut rău pentru Chloe.

— Sunt aici doar pentru câteva zile, a spus Adam. În seara asta avem o cină de familie. O ajut apoi pe Remy cu niște lucruri...

I-a surprins privirea, iar Remy nu și-a ascuns zâmbetul la timp, ceea ce l-a făcut pe Adam să se înroșească ușor.

Au plecat, lăsând-o pe Chloe ușor dezamăgită, dar a fost suficient de politicoasă să nu-și arate supărarea provocată de răspunsul evaziv al lui Adam. În timp ce străbăteau galeriile spre ieșire, Adam a privit-o pieziș și i-a spus:

— Te rog, nu!

Remy a explodat de râs.

— A fost cea mai slabă scuză din istorie! „O ajut pe Remy cu niște lucruri...", i-a imitat tonul nehotărât. Cu siguranță, ești obișnuit să refuzi, nu? Sau ai acceptat mereu și ai uitat cum se face? l-a tachinat ea.

— Ținând cont de câte oferte făcute unei femei mi-au fost refuzate până acum, aș spune că am deja o pregătire solidă, i-a răspuns el, tachinând-o la rândul lui. Cel puțin, nu am refuzat-o spunându-i că nu-mi place.

Chiar dacă știa că el doar râdea de situația lor, tot a simțit că se înroșește.

— Nu este vorba că nu-mi placi, a spus ea încetișor. Chiar deloc... Doar că sunt nebuna căreia săruturile i se par respingătoare. Nu vreau să crezi că are vreo legătură cu tine.

— Hei!

S-a oprit în mijlocul Cour Napoléon, obligând lumea să îi ocolească.

— Înțeleg! Și-a vârât mâinile în buzunare și a spus: De fapt, cu riscul de-a părea din nou ticălos, chestia dubioasă la mine a fost c-am detestat copiii multă vreme după ce Matt mi-a zis să stau departe de Molly. Ce fel de om detestă copiii? Dar nu-i puteam privi. Nici nu puteam ieși la alergat ziua, în Central Park, să nu-i văd cumva la joacă.

— Nu era repulsie ceea ce simțeai, a zis încet Remy.

Îl văzuse cu Molly și era clar că o iubea. Ceea ce simțise era teamă.

Asta însemna, și-a continuat ea gândul, că poate nu simțise nici ea repulsie când se gândise să-l sărute pe Adam. Dar s-a oprit.

— Poate că nu, a spus el oftând.

În drum spre hotel, Remy s-a tot gândit la faptul că avea acasă un tablou care era posibil să fi fost furat de naziști, un tablou care fusese important pentru părinții ei. Pentru amândoi? Sau doar pentru unul? Atât de important, că îl luaseră cu ei când au încercat să fugă din Republica Democrată Germană și că au scris instrucțiuni specifice pentru ca acesta să-i rămână copilei.

Remy văzuse scrisoarea redactată de mama ei biologică, pe patul de spital, când trăgea să moară. Și mai era și scrisoarea pe care mama ei adoptivă i-o arătase lui Remy, cu aproape doi ani în urmă, care-i acorda drepturile asupra casei de pe Riviera. Fusese scrisă de altă mână: a tatălui ei, care se numise König. Fusese fratele lui Elke König? Tatăl? Fiul?

— Washington, a gândit ea cu voce tare. N-are sens să merg la Washington.

Dar acum, că pornise în acea aventură stranie, putea renunța, oare? Mai ales dacă un bărbat, acel Luc Dufort pomenit de Chloe, își dăduse viața pentru opere de artă precum cea atârnată în dormitorul ei din Sydney.

— Vin cu tine la Washington, dacă vrei, a spus Adam, când liftul s-a oprit la etajul lui.

Apoi, ușile s-au deschis, iar el a plecat, înainte ca Remy să se gândească măcar ce să răspundă.

Antoinette a sărit asupra lui Remy în clipa în care aceasta a pășit în camera lor.

— Unde ați fost voi doi? a întrebat, rânjind.

— La Luvru, i-a răspuns Remy, așezându-se pe pat să se descalțe.

— Luvru? a repetat Antoinette. Ai petrecut o după-amiază întreagă cu Adam privind tablouri vechi și plicticoase?

— Da.

Antoinette s-a trântit pe pat.

— Știi că e interesat? Nu se mai satură să te privească.

— Da, știu, i-a zis Remy sec.

Antoinette s-a ridicat în capul oaselor, cu gura căscată.

— Știi? Cum așa? Nu cred că te-ar fi făcut s-o crezi decât o dovadă clară.

Remy s-a ridicat și a deschis ușa de la baie.

— Am nevoie de un duș, a zis. Sau vom întârzia.

Ceea ce nu a împiedicat-o pe Antoinette. A urmat-o pe Remy în baie, s-a așezat pe marginea căzii și a așteptat.

Remy a gemut, și-a lăsat hainele pe podea, a intrat în duș, a dat drumul la apă și i-a întors spatele prietenei sale.

— M-a sărutat, a spus ea. De fapt, ne-am sărutat. Dar *eu* am pus punct imediat... Mi-a spus că mă consideră...

Remy și-a dus mâinile la urechi, știind că Antoinette va țipa.

— Că mă consideră superbă.

Urechile acoperite nu i-au putut face față lui Antoinette.

— Ce?!

Remy a tresărit.

— Nu contează.

S-a întors spre prietena ei, săpunindu-se.

— Nu-ți place?

— Nu e vorba despre asta.

Antoinette s-a ridicat în picioare, cu ochii la Remy.

— Atunci n-ar trebui să te oprească nimic. Să te transformi în călugăriță nu va schimba nimic. Ebony și Toby vor fi tot morți. Deja se fac doi ani. E timpul, sinceră să fiu.

Remy a scăpat săpunul. Nu știa dacă putea ține piept iubirii excesiv de brutale a lui Antoinette.

— Chiar crezi, a continuat prietena ei, că și-ar dori să îți petreci restul zilelor singură, neiubită și nefericită? Asta ți-ai fi dorit tu pentru ei, dac-ai fi murit? Ca Ebony să-ți ridice un mausoleu în mintea ei și să te venereze, fără să mai iubească pe nimeni niciodată? Asta ai fi vrut pentru Toby?

„Dacă ai fi murit..." Cât își dorea Remy să fi fost ea, și nu ei! Cât de ușor ar fi fost să moară și să nu simtă mereu pierderea aceea, durerea, tristețea! Dar, dacă ar fi murit, soțul și fiica ei ar fi simțit la fel, deci cum să-și dorească asta pentru ei?

— Nu mi-aș dori asta, a spus ea, ezitând. Dar... dar...

A privit-o pe Antoinette printre lacrimi și apă.

— Dar, dacă mă îndrăgostesc de Adam? Și cred c-ar fi posibil...

Și-apoi ar trebui să se confrunte din nou cu frica aceea teribilă pe care o simțise în noaptea în care o sărutase...

— Și dacă apoi lui i se întâmplă ceva? a continuat. N-aș putea trece din nou prin toate astea...

Fața lui Antoinette s-a transfigurat de tandrețea deosebită pe care numai cei mai buni și mai vechi prieteni o pot simți.

— Vino aici, gâsculițo!

A desfăcut brațele, ținând un prosop, iar Remy a pășit, înfășurându-l în jurul corpului, și a fost strâns îmbrățișată de prietena ei, plângând poate a milioana oară de când se întâmplase totul. Dar s-a simțit diferit, de parcă ar fi cedat ceva, o parte din vinovăție și din teamă.

Se întâlneau cu familia Henry-Jones la Café Marly, un loc pe care ea, Adam și Antoinette îl

cunoșteau de la petrecerile de modă. Sub arcadele de piatră din exteriorul aripii Richelieu a Luvrului, era un spațiu greu de găsit, lung și îngust, cu cea mai incredibilă priveliște a Piramidei. Remy și Antoinette hotărâseră să se îmbrace astfel încât să fie pe potriva clădirii uluitoare, a cărei *terrasse* era umbrită de un tavan spectaculos sculptat, o operă de artă în sine, tavan sprijinit de coloane imense, din piatră veche, în nuanțe ivoar.

Antoinette purta o rochie stacojie, din mătase creponată, din anii 1940, care din față părea modestă. Dar, când se întorcea, se vedea V-ul adânc de la spate, iar combinația de inocență și îndrăzneală făcea multe capete să se întoarcă. Accepta privirile fără nicio grijă, de parcă atenția era o banalitate neinteresantă și Remy a zâmbit. De aceea prietena ei avea să rămână mereu singură, dar fericită.

Remy alesese o rochie din anii 1930, din mătase neagră, cu un decolteu în V și genul de cusături oblice, decorative, care îmbrățișau curbele corpului. Avea spatele decoltat și un bust fals drapat, decorat cu flori negre și roșii, din mătase. Era genul de rochie care ar fi făcut pe oricine să simtă că era o stea, mai degrabă celestă decât pământeană.

Când un chelner le-a condus la masa familiei Henry-Jones, primul lucru pe care l-a făcut Remy, inconștient, a fost să-l caute pe Adam din priviri. Nu era acolo. Doar când a simțit dezamăgirea a realizat ce făcuse, dar a fost o senzație de moment: Lauren și Adam au apărut în spatele lor, și Remy a simțit cum începe să zâmbească. Antoinette s-a limitat la a-i da un cot în coaste.

Adam purta un costum bleumarin, cu cămașă asortată, cu nasturele de sus descheiat, și oricine l-ar fi putut confunda cu un model, atât de bine arăta. Remy a simțit un șoc care s-ar fi putut numi doar dorință.

Lauren s-a așezat lângă Antoinette, iar Adam s-a strecurat lângă Remy. Erau înghesuiți, căci intimitatea era încurajată de local, iar piciorul lui s-a lipit de al lui Remy, când s-a așezat, ceea ce nu a ajutat deloc la atenuarea senzației de căldură.

— Scuze, a spus el, încercând să se îndepărteze.

— E în regulă, i-a răspuns ea, prefăcându-se nepăsătoare. Vei ajunge pe podea, dacă te mai miști.

— Trebuie să comandăm, dacă tot a ajuns toată lumea, a zis Matt, cu ochii la Adam. Lui Molly îi este foame.

Matt a chemat chelnerul, care a început cu Adam. A comandat într-o franceză perfectă, care a făcut-o pe Molly să sară de pe scaun și să se așeze în poala lui, șoptindu-i la ureche ce voia, ca să poată comanda și pentru ea, tot în franceză. Apoi, Molly a încercat, plină de drăgălășenie, să-l imite, până când a început să râdă până și chelnerul.

Imediat ce a terminat, Adam i-a spus lui Molly:

— Mai bine du-te să stai lângă tati.

Molly a clătinat din cap.

— Mai spune-mi în franceză, i-a cerut ea.

— *Tu es la plus belle fille dans la salle, à part de Remy*25, a spus el.

— I-ai zis numele.

Molly a arătat spre Remy, care râdea.

— Așa este, a încuviințat ea.

— Ce-a zis unchiul Adam? a întrebat Molly.

— Că ești frumoasă, i-a răspuns Remy.

— Și tu ești, a zis Molly. Aș vrea ăsta.

A atins colierul lui Remy, un pandantiv Art Deco, negru ca noaptea, din sticlă, atârnat de un lanț lung, care îi ajungea chiar deasupra sternului.

— Ai gusturi excelente pentru un copil de cinci ani, a spus Adam, dar nu poți primi alt colier de-ale lui Remy.

În loc să se bosumfle și să protesteze, fetița și-a sprijinit capul de umărul lui Adam și a rămas așa, mulțumită, obosită după o zi de alergătură prin Paris și, probabil, la aproape ora opt și jumătate seara,

având nevoie de somn. Mâna lui Adam s-a ridicat s-o mângâie pe păr, iar ea a oftat ca un pisoi. Remy l-a privit în ochi, peste creștetul lui Molly, și în privirea lui se citeau multe lucruri dureroase și totuși minunate.

Expresia lui s-a schimbat, iar Remy și-a dat seama că Matt îi privea. Iar Judy îl privea pe Matt. Lauren vorbea plină de entuziasm despre aventurile din Puces, dornică să i se alăture toată lumea și să uite de ce Adam părea dintr-odată vinovat, de parcă ar fi făcut ceva greșit, iar toate lucrurile minunate i s-au citit în ochi precum lacrimile.

Din fericire, Matt a lăsat-o baltă, până când a ajuns mâncarea.

— Acum ar fi mai bine să te duci să stai cu tati, a șoptit Adam, iar Molly a clipit somnoroasă și s-a întors la locul ei.

La masă, toată lumea vorbea, iar Remy s-a relaxat. La fel și Adam.

Spre final, când grupul a început să discute mai puțin la grămadă și mai mult cu persoana de lângă, Adam i-a spus lui Remy:

— Când am ajuns, mi s-a părut că plânseseși.

— Fac asta prea des, a încuviințat Remy, melancolică. Dar mă simt bine. Cred...

A sorbit din șampanie, pentru curaj.

— Cred că mă voi duce la Washington.

— Îmi vei lipsi.

Zgomotul din jur s-a stins. Au rămas doar Remy, care stătea chiar lângă Adam, și el, atât de aproape, că i-a văzut albastrul ochilor întunecându-se și i-a simțit căldura piciorului lângă al ei și, dacă ar fi avut curajul sau și-ar fi permis, i-ar fi putut atinge mâna sau poate chiar bărbia, trecându-și degetul mare peste buzele lui.

Remy, cea de acum o săptămână, ar fi sărit în sus și ar fi fugit la toaletă, să scape de gânduri. Remy de astăzi a rămas pe loc, îndurând sentimentele amestecate din acel moment mărunt de intimitate.

Probabil că el văzuse cât de greu îi era să rămână, fiindcă s-a aplecat și i-a șoptit:

— Mulțumesc, atât de încet, că nu a auzit nimeni.

Vizavi de Remy, Antoinette îi spunea lui Matt:

— Plec peste câteva zile. Remy a terminat cu fotografiile, așa că pot să nu mă mai joc de-a coafatul și machiatul și să mă întorc să fiu directoare de marketing, deși să locuiesc la Remy, într-o casă de pe Riviera, n-a fost tocmai dificil. Sigur nu vrei și alte poze? s-a rugat ea de Remy.

Remy a clătinat din cap.

— Nu. Voi merge la Washington.

Aproape că s-a oprit. Dar apoi a adăugat, în același moment în care muzica se oprise, iar conversația de la masă se liniștise.

— O să vină și Adam cu mine.

A încremenit, conștientă că tocmai îl invitase pe Adam la Washington în fața întregii lui familii. Antoinette a căscat gura, la fel și Lauren. Ochii tuturor celorlalți s-au întors spre Remy și spre Adam.

Mâna lui se afla pe banchetă, lângă Remy, iar ea și-a strecurat mâna într-a lui, pe sub masă, unde nu o vedea nimeni.

I-a simțit degetele strângându-se în jurul alor sale, parcă spunând: „La naiba cu ei toți! Asta ne privește numai și numai pe noi!"

25 „Ești cea mai frumoasă fată de aici, cu excepția lui Remy" (fr., în original) (n. tr.).

Capitolul 21

Din fericire, Adam era încă în stare să vorbească.

— Sunt doar câteva zile, i-a spus mamei sale. Nu mă eschivez de la vacanța în familie. Remy are niște cercetări de făcut la Washington. N-a mai fost acolo, așa că o voi însoți.

— Sună minunat, a spus Judy, fără îndoială simțind nevoia lui Remy de a schimba tema de discuție. Să luăm și desert.

Remy a dat drumul mâinii lui Adam, a luat meniul pentru desert și s-a silit să rămână la masă cinci minute lungi, prefăcându-se că încearcă să aleagă ceva. În cele din urmă, i-a zis lui Adam:

— Scuză-mă!

El s-a strecurat de pe banchetă și ea s-a îndreptat spre toaletă, s-a așezat pe un scaun, respirând întretăiat. Voia să vină cu ea. Voia. Dar mai știa și că să-l țină de mână treizeci de secunde fusese un pas atât de colosal și de înspăimântător, încât nu știa dacă avea să fie capabilă să îi vorbească tot timpul cât o să fie la Washington.

S-a dus la oglindă să se asigure că fața ei arăta cum trebuie, înainte să plece, șocată că Antoinette nu o urmărise, chiuind. Când a ieșit iar pe holul întunecos, o aștepta un bărbat.

— Le-am zis că mergem la o plimbare, a spus Adam încet.

De unde știuse? Cum își dădea seama că tot ce dorea era să fugă departe, în noaptea pariziană?

El a condus-o afară și au început să rătăcească prin grădinile Luvrului, spre Jardin des Tuileries.

— Ești sigură? a întrebat-o el, în timp ce se plimbau, fără să se țină de mână, dar alături, pierduți amândoi în gânduri.

— Vreau să vii. Nu doar ca să mă însoțești. Ci fiindcă... mi-ai lipsi și tu. Dar a fost egoist din partea mea să anunț așa, fără să te întreb. Și este egoist să vreau să vii cu mine, când simplul fapt de a te ține de mână m-a secătuit emoțional, la fel ca orice am făcut în ultimii doi ani. Nu fiindcă n-ar fi fost exact ce aveam nevoie, ci fiindcă sunt atât de multe lucruri pe care trebuie să le las în urmă, dacă o fac. E greu să le dau drumul unora dintre ele.

O lacrimă s-a rostogolit pe obrazul lui Remy.

— Parcă ar trebui să recunosc că nu se vor mai întoarce. Parcă m-aș fi așteptat s-o fac. Și, peste toate, știu că Ebony îmi lipsește tot mai mult. Că, dacă aș putea să aleg ca doar unul să revină, ar fi ea, și nu Toby. Asta mă face să mă simt ca un monstru. Dar numai la asta mă gândesc noaptea și nu mai pot să dorm.

Ajunseseră în Place de la Concorde, când Adam s-a oprit și a spus:

— Remy, mi-e atât de greu să te văd atât de tristă! Tot ce vreau să fac e să te țin în brațe și știu că nu pot. Dar ce pot să fac? Spune-mi!

Remy și-a șters lacrimile.

— Faptul că mă suporți înseamnă mai mult decât ar putea face oricine. E tot ce am nevoie acum. Dar înțeleg...

S-a oprit.

— Înțeleg dacă nu ajunge.

— Ajunge, a spus el și aproape c-a făcut-o să izbucnească iar în plâns.

Dar a clipit și i-a zâmbit slab.

— Cred c-ar trebui să mă întorc la hotel. A fost o zi cu lacrimi și ar trebui să se încheie. Dar au fost și lucruri bune, a adăugat repede, pentru ca el să nu creadă că faptul că-l ținuse de mână nu conta ca fiind unul dintre lucrurile cele mai frumoase care i se întâmplaseră de multă, multă vreme.

Washingtonul a însemnat un mare efort vizual. Cot la cot cu Adam, au căutat prin role de microfilm, liste de inventar create de personalul ERR de la Jeu de Paume în timpul războiului, unele în franceză sau germană, dar, din fericire, majoritatea traduse în engleză.

— Remy? a spus Adam, după o vreme.

Ea s-a uitat la monitorul lui și iată-l. Tabloul ei. Și cel de la Luvru. Alături.

— Notele de pe bobina asta spun că fotografia a fost făcută în Sala martirilor de la Jeu de Paume.

— Ce este Sala martirilor?

— Nu știu.

Adam s-a frecat la ochi.

— E o recompensă de care aveam nevoie. Simt că mi se-nchid ochii.

La scurtă vreme, Remy a găsit și ea ceva. Două cartonașe din indexul tablourilor duse la Jeu de Paume: unul arăta tabloul ei, celălalt, tabloul de la Luvru. *Les amoureux* se numea cel din urmă, exact cum îi spusese Chloe: *Îndrăgostiții*. Dar cartonașul care arăta tabloul lui Remy îl numea *L'amour*, adică *Iubirea*. Nu *Le traître*.

— Privește, i-a spus lui Adam.

El a studiat cartonașul.

— Este un titlu mult mai potrivit.

— Crezi că există și un al treilea tablou? Sau că... Nici nu știu...

A fost rândul lui Remy să se frece la ochi. S-a uitat la ceas.

— Mai e cam jumătate de oră până ne vedem cu acea cercetătoare despre care ne-a povestit Chloe. Ce-ai zice să mergem să mâncăm, să vorbim cu ea și apoi să revenim, cu ochii odihniți?

— O idee bună.

Au coborât să mănânce și apoi li s-a alăturat Taylor Edwards, o brunetă cu un zâmbet cu gropițe și un păr atât de frumos, încât părea că face reclamă la șampoane.

— Mulțumim că vă întâlniți cu noi, a spus Remy. Voi încerca să nu vă răpesc mult din timp.

— Îmi face deosebită plăcere, i-a răspuns Taylor. Sunt obsedată de furtul și de falsificarea operelor de artă, așa cum sunt alții obsedați de cățeluși sau yoga. Aș fi fost mai în formă și mai pricepută la conversații politicoase, dacă aș fi avut alte pasiuni.

Remy a izbucnit în râs. Își făcuse griji că o cercetătoare s-ar fi putut să o privească, negreșit, cu condescendență sau să îi ia în derâdere tabloul amărât.

— Sunt obsedată și de tabloul dumneavoastră sau, mai bine zis, de artistul care l-a creat.

— Luc... cumva?

— Luc Dufort este considerat creatorul său, într-adevăr. Însă eu cred că e opera altcuiva.

— A cui? a întrebat Adam. Și vă referiți la tabloul lui Remy sau la cel de la Luvru?

— La ambele, a răspuns Taylor. Dar să începem cu începutul. Ce știți despre furturile de artă de la Jeu de Paume, din timpul războiului?

— Am răsfoit puțin *Catalogul Göring* și atât, i-a zis Remy.

Taylor le-a făcut un rezumat despre furtul tablourilor evreilor de către naziști în timpul războiului și despre rolul muzeului Jeu de Paume ca închisoare și unitate de sortare.

Apoi, a zâmbit cu melancolie.

— Sărmana Chloe a trebuit să suporte multe teorii nebunești, când eram la Luvru, cu bursă. Una dintre ele este că... Să nu mă lungesc, mama mea are o galerie în Manhattan. Mama ei a cumpărat-o spre finalul anilor 1940 de la bărbatul care o deschisese. Pe lângă aceasta, omul mai deținea una la

Londra și una pe Rue La Boétie, în Paris, care, pe atunci, era un loc foarte la modă. Voia să se retragă și să lase altcuiva haosul și comorile. Multe dintre lucrurile sale personale erau acolo, printre care și câteva tablouri ale fiului său, Xavier Laurent. Bunicii mele i-au plăcut, așa că le-a pus în casă, apoi mama în casa ei, și acum sunt la mine acasă. Cred că Xavier Laurent a pictat opera de la Luvru semnată Luc Dufort. Am crescut înconjurată de stilul lui, așa că l-aș fi putut identifica și dac-aș fi fost pe Everest și cineva ar fi așezat un tablou de-al lui la poalele muntelui. De când am văzut aici cartonașul cu tabloul tău pe el, muream de curiozitate să știu ce s-a întâmplat cu el. Nu știam că se află tocmai în Australia.

Taylor vorbea cu pasiune și cu încredere, iar Remy s-a trezit că o crede.

— De ce să fi lăsat pe altcineva să-i semneze lucrarea, totuși?

— Aici se destramă teoria mea, a spus Taylor. Nu am habar. Și, când ai de-a face cu o lucrare presupus pictată de un erou al Rezistenței, nimeni n-are nevoie de teorii vagi.

— Asta înseamnă că tabloul este al dumneavoastră, practic? a fost întrebarea lui Remy. Nu prea știu cum a ajuns în posesia familiei mele.

— *Catalogul Göring* spune c-a fost furat de la Édouard de Rotschild, a răspuns Taylor. Și dosarele lor arată că a cumpărat tabloul expus azi la Luvru în 1939, iar pe al tău în 1940, nu cu mult înainte să fugă din Paris.

— Adică tabloul meu a aparținut familiei Rotschild?

Ochii lui Remy, care abia își reveniseră după studierea microfilmelor, erau cât pe ce să îi iasă din orbite acum.

— Cât de sigură sunteți de toate astea? a întrebat Adam, așezând trei cafele pe masă, cafele pe care Remy nici nu își dăduse seama că plecase să le aducă.

A sorbit din a ei cu recunoștință și s-a bucurat din nou că venise și el. Mintea ei era împrăștiată: dacă familia Rotschild dorea compensații de la ea, fiindcă ținuse tabloul atâta vreme? În schimb, el era calm și rațional și nu trăgea concluzii pripite.

— Se pare că știți multe despre asta, a spus el, și nu mă îndoiesc de nimic. Doar că, pentru Remy, tabloul avea legătură cu de familia ei.

I-a explicat pe scurt lui Taylor despre sosirea tabloului din Germania, cu mama lui Remy.

— Despre asta aș vrea să aflu mai multe, a spus Taylor, cu gropițele adâncindu-se pe chipul ei plin de încântare. Sper că tot ce știți voi mă poate ajuta să dezleg un alt mister pe care am încercat să îl abordez în cercetările mele. Teza mea de doctorat se bazează pe Sala martirilor de la Jeu de Paume, a explicat ea. Trebuia să fie despre ce se întâmplă din punct de vedere social, financiar, cultural și artistic când declari un întreg grup de lucrări transgresiv, evident c-a trebuit s-o adaptez în termeni academici. Dar, ce voiam, de fapt, era să scriu despre faptul că acel grup de picturi a fost închis într-o sală și vegheat doar de una, poate două femei. Rose Valland și, poate, Éliane Dufort, deși ea și povestea sa par pierdute în istorie, și nimeni nu e sigur dacă a fost sau nu acolo. Eroinele Rezistenței.

„Eroinele Rezistenței"! Povestea devenea tot mai incredibilă și mai elaborată.

— Cum adică „s-a pierdut"? a întrebat Remy, încercând să potrivească acea piesă într-un puzzle care devenea atât de mare, încât aproape că o depășea. Și femeile acelea au legătură cu tabloul meu?

Taylor și-a pus zahăr în cafea și a băut.

— Éliane Dufort a fost sora lui Luc Dufort, bărbatul despre care se presupune c-ar fi pictat tablourile. Și am zis că „s-a pierdut", fiindcă Rose Valland a scris o carte biografică detaliată despre cum și-a riscat viața pentru tablourile din muzeu, notând ce opere de artă erau furate și încotro erau trimise, ceea ce a făcut regăsirea lor după război mult mai ușoară, practic, a salvat zeci de mii de opere. Dar biografia ei, deși atât de amănunțită, n-o pomenește niciodată pe Éliane. E un mister, a încheiat Taylor, ridicând o sprânceană, fiindcă aici, la arhive, ca parte din dovezile adunate de secțiunea Monumente, Arte Frumoase și Arhive a AAF când investigau oamenii care au furat operele de artă, există și jurnalul unui german pe nume Ernst König. A fost unul dintre istoricii de artă care lucrau pentru Göring la Jeu de Paume și o pomenește mereu pe Éliane Dufort. Spune că ea a lucrat cu Rose și că era îndrăgostit de ea.

König! Din nou acel nume. Și, s-a gândit apoi, cu un șoc brusc, cronologia... Nu. Nu voia să întrebe.

L-a privit pe Adam și și-a dat seama că el știa cu ce se lupta ea. A inspirat adânc, apoi a spus foarte încet:

— Știți cumva... Dacă Ernst König a fost căsătorit? Dacă a avut un copil, în timpul războiului?

— Da! a spus bucuroasă Taylor. În 1944. Un băiețel pe nume Alexandre. Aici e partea pe care nu o înțeleg. Chiar dacă pomenește o soție pe nume Elke, nu se obosește să povestească despre ea, afirmă că a avut un copil cu Éliane Dufort. Dar, dacă ea lucra cu Rose să protejeze arta, de ce să fi avut un copil cu un bărbat care îi ajuta pe hoți? Cred că, dacă ne uităm la ce au făcut atât de multe franțuzoaice în timpul războiului, ca să își țină în siguranță familia sau să acopere faptul că făceau parte din Rezistență, a simțit că nu avea de ales. Fie asta, fie, Taylor a clătinat cu tristețe din cap, el a violat-o, ceea ce se întâmpla oribil de frecvent. S-au născut foarte mulți copii pe jumătate francezi, pe jumătate germani, și mamele lor au fost apoi ostracizate, după război, pentru așa-numite acte colaboraționiste.

Remy abia dacă a auzit ultima parte a explicației lui Taylor. Tocmai ce spusese că fiul lui Ernst König se numea Alexandre. Tatăl biologic al lui Remy, omul de știință strălucit care murise încercând să fugă din Berlin de Est, se numise Alexandre König! Și se născuse în 1944! Ceea ce făcea ca Remy să fie nepoata unui hoț de artă nazist.

De ce venise la Washington? De ce nu rămăsese în Cap-Ferrat? De ce, de fapt, nu rămăsese acasă, în Sydney, cu Toby și Ebony, fără să plece nicăieri, și ei ar fi fost în viață și ea ar fi fost cu ei și totul ar fi fost perfect?

Remy și Adam s-au dus direct la aeroport după întâlnirea cu Taylor. Remy nu a scos nicio vorbă, iar Adam a lăsat-o în pace, cu tornada ei de gânduri. Asta și voia.

Venise la Washington căutând originea unui tablou și poate că-și găsise propriile origini, însă voia să le facă bucăți. Ce însemna asta pentru casa din Cap-Ferrat? Că fusese cumpărată cu profitul din răpirea tablourilor de la evreii francezi, care suferiseră în toate chipurile posibile în Al Doilea Război Mondial?

La aeroport și-a vârât căștile în urechi și a încercat să-și umple capul cu orice fel de muzică: relaxată, furioasă, ritmată sau cacofonică, dar nimic nu a ajutat-o.

Singura dată când Adam i s-a adresat direct a fost după ce și-au găsit locurile în avion.

— Tot cred c-ar trebui să vorbești cu Elke König, dacă poate da Chloe de ea, a spus el. Dacă este soția acelui Ernst König pe care l-a pomenit Taylor, sunt șanse să-ți spună că îți faci griji degeaba. Sau nu... Nu știu. Dar n-o să-ți zic să nu-ți faci griji sau că ești cine ești, indiferent de originile tale, fiindcă amândoi știm că, ținând cont de originile complicate ale lui Molly, nu sunt în postura de a face comentarii. Dar voi spune doar că te numeri printre cei mai grozavi oameni pe care-i cunosc, Remy. Asta nu se va schimba.

Remy era cât pe ce să plângă.

— Mulțumesc, a spus ea. De dragul ochilor mei, putem să nu vorbim despre asta o vreme? Voi încerca să dorm.

Și-a înclinat scaunul și s-a înfășurat în pătură, fără să se aștepte să poată dormi, dar a reușit și nu s-a mai trezit decât la anunțul însoțitoarei de zbor că vor ateriza curând la Paris. S-a frecat la ochi, încă somnoroasă, și s-a ridicat în capul oaselor, întrebându-se unde se află, fără să-și amintească nimic din ce se întâmplase în ziua anterioară, știind doar că, în timp ce dormea, auzise parcă glasul conștiinței. Dacă să ia urma tablourilor precum cel aflat în posesia ei fusese suficient de important pentru una sau, poate, două femei, încât le făcuse să îi spioneze pe nemți, și dacă tabloul ei fusese folosit ca scut șubred de un erou al Rezistenței care-și pierduse apoi viața, atunci n-ar fi trebuit și ea, măcar, să încerce să returneze tabloul persoanei căreia îi aparținea de drept? N-ar fi trebuit să nu se mai gândească doar la ea, ci să fie recunoscătoare că trăia într-o țară unde domnea pacea și că, probabil, nu va trebui să țină niciodată un tablou drept scut în fața unui glonț?

Ba da. Așa era corect.

Și-a dat laoparte părul de pe față, a băut niște apă și a încercat să lase hotărârea s-o ghideze, nu teama.

Adam, pe locul de lângă ea, o privea, părând să nu fi dormit deloc sau poate doar era capabil să poarte orice chip, chiar și cel ușor neîngrijit, cu aceeași finețe cu care ar fi purtat un costum elegant.

— 'Neața, a zis el și i-a zâmbit.

Și-a masat ceafa și s-a întins, iar tricoul i s-a ridicat puțin, ceea ce i-a permis lui Remy să arunce o privire spre corpul pe care-l admirase pe plajă cu o săptămână în urmă. I-ar fi fost imposibil să nu se uite la ea.

Apoi el a surprins-o. S-a înroșit și și-a coborât brațele.

În loc să fie jenată sau să fugă și să se încuie în toaletă, Remy s-a trezit râzând, bucurându-se că până și Adam Henry-Jones se putea rușina uneori.

— Recunosc că trăgeam cu ochiul la tine, a spus ea râzând, fiindcă el era încă roșu și i se părea tare simpatic.

În loc să facă mare caz de asta, s-a prefăcut că se întinde iar.

— Pot să fac asta tot drumul până la Paris, dacă e necesar.

Asta a făcut-o pe Remy să râdă mai tare și a râs și el, până când însoțitoarea de zbor le-a spus, severă, să-și pună centurile și să se pregătească de aterizare.

Poate fiindcă se relaxase cumva sau poate după tot ce se întâmplase în ultimele săptămâni, dar Remy simțea acum, electrizând aerul dintre ei, fiorul atracției împărtășite, diferit de admirația unilaterală. Era ceva visceral, care-i încălzea pielea și o chema mai aproape, o făcea să-și țină mâinile împreunate, ca să nu se rătăcească în acel spațiu tensionat.

S-a prefăcut că este atentă la o revistă, în timp ce Adam a căutat la întâmplare muzică pe telefon, până la aterizare.

Când s-au ridicat, Adam a întrebat:

— Mergem direct înapoi la Cap-Ferrat sau ne oprim pe drum?

Chiar atunci telefonul lui Remy a început să vibreze. Era un mesaj de la Chloe. Elke König acceptase să se vadă cu ea la ora zece, în dimineața aceea. Remy și-a încleștat din nou maxilarul, dar a inspirat adânc și și-a alungat gândurile negre. I-a arătat mesajul lui Adam.

— Deja îți faci griji și nici nu v-ați văzut, a spus el. Prin urmare, poate că să vorbești cu ea nu te poate face să te simți mai rău.

— Ai dreptate. Să luăm micul-dejun, știu că deja ești mort de foame, și apoi mergem s-o vedem.

— Dacă e vorba de micul-dejun, atunci vin, a spus el.

Au găsit o braserie la capătul pasajului parizian, Galeria Véro-Dodat, în care se afla apartamentul lui Elke König.

— Nu cred că au mâncarea ta cu ouă în meniu, a spus Remy. Mi-ar prinde bine acum.

— Cred că un bucătar parizian poate face ouă mult mai bune decât fac eu. Dar, dacă nu, îți pregătesc când ajungem acasă.

„Când ajungem acasă"! De parcă ar fi existat un viitor înceţoşat, dar luminos chiar în faţa lor, cu Adam şi Remy împreună, într-un loc numit „acasă". Au stat cam o oră în braserie, mâncând ouă care nu erau deloc la fel de bune ca acelea gătite de Adam. Remy a lăsat acel viitor să plutească în apropierea ei.

Chiar înainte de ora zece, au păşit pe podeaua din marmură ca o tablă de şah din pasaj. Faţadele superbe ale magazinelor lucrate din mahon, porticurile tipic pariziene sobre erau îndulcite de strălucirea contemporană a creaţiilor Christian Louboutin şi a altor creatori la modă. Mirosul de pâine proaspătă şi de cafea abia râşnită i-a urmărit pe spirala scărilor care duceau la etajul trei.

Remy a bătut la uşă.

O femeie în vârstă, cu soarele în spate şi trăsăturile în umbră, a deschis uşa. Avea un glas de catifea moale, aproape hipnotic, care a rostit:

— Te așteptam.
Remy s-a întins orbește după mâna lui Adam.

PARTEA A CINCEA

FRANȚA
1943

Capitolul 22

Trenul spre Saint-Jean-Cap-Ferrat ar fi putut deraia de șapte ori, ar fi putut fi deturnat spre Italia sau aruncat în aer, că Éliane tot n-ar fi observat. Se putea gândi doar că, în urmă cu trei ani, distrusese o iubire pe care știa că nu o va mai putea regăsi niciodată. Nicăieri pe lume nu exista un bărbat ca Xavier.

Încet, lacrimi fierbinți au început să i se rostogolească pe obraji, fără să se oprească nici măcar când nemții i-au verificat permisul de călătorie și au încercat să o înveselească spunând că o domnișoară atât de frumoasă n-avea motiv să plângă. Ea i-a privit fără cuvinte.

La gară, și-a dat seama că era momentul să se adune. Trebuia să fie acea Éliane pe care o vedeau König și von Behr: decorativă, proastă și speriată de naziști. Trebuia să afle dacă fusese găsită colecția Schloss și cine o găsise, care dintre toate bandele de hoți de artă francezi și nemți concurente. Trebuia să afle ce plănuiau să facă apoi cu ea.

A deschis valiza și s-a străduit să se aranjeze, ștergându-și lacrimile, pudrându-și fața, aplicând ultimele rămășițe de rimel, ca să distragă atenția de la roșeața ochilor, și dându-se cu ruj. După ce a terminat, a observat că rimelul îi făcuse ochii mai verzi, rujul îi conferea tenului nuanța dorită, iar acum putea trece drept Éliane, cea care simpatiza cu germanii.

A coborât din tren.

König s-a luminat la față, iar bucuria lui i s-a părut aproape copilăroasă. Cum era posibil să-i inspire o asemenea devoțiune acestui bărbat, când unicul căruia dorea să-i inspire asta abia dacă se îndura să îi vorbească, ținând cont de felul în care îl tratase? A zâmbit forțat.

Au mers cu mașina pe bulevard, de-a lungul țărmului, iar Éliane a privit peisajul, încercând să se poarte așa cum se cuvenea.

— Nu am mai văzut niciodată marea, a spus ea și a auzit cât de lipsit de orice expresie îi era glasul.

Știa că se putea descurca mai bine.

— Vei vedea atâta mare acum, încât s-ar putea să te saturi de ea, i-a spus König, încă zâmbind larg.

Când a văzut casa, roz și perfectă, cocoțată pe o stâncă ce se prăvălea dramatic spre mare, s-a întrebat cum de se putuse gândi König că ar fi posibil să se sature de așa ceva. Mașina a intrat pe alee, iar marea a rămas ascunsă pentru moment, dar, după ce a ieșit din mașină, a reapărut: vastă, întinzându-se la infinit, parcă fără sfârșit. Ca iubirea pe care o păstra încă în suflet, stafia, ca un *pentimento*, ca o imagine ascunsă sub un strat de vopsea. Iar ea trebuia să se asigure că acest văl colorat nu se va subția niciodată prea tare, astfel încât să vadă cineva prin el.

Apa cobora în cascadă în josul unei serii de trepte care duceau spre o rotondă albă. Xavier îi spusese cândva că se numea Templul Iubirii și că fusese construit ca o copie exactă a templului de la Versailles. Îi povestise și despre grădini: una japoneză, una spaniolă, lapidariul plin de sculpturi, o grădină cu plante exotice și una cu trandafiri. Grădina franceză era chiar în fața ei acum, cu straturi și garduri care se întindeau dinspre casă spre mare, precum puntea unei nave. Își dorea să poată naviga la infinit, cu ea la bord și cu Xavier.

— *Mademoiselle* Dufort.

O femeie în vârstă, îmbrăcată în negru, s-a apropiat de ea.

— Eu sunt *madame* Mercier și mă ocup de casă. Vă rog să mă urmați.

Zâmbetul femeii era plin de căldură și, pentru prima dată de la descoperirile din seara anterioară, Éliane s-a relaxat, dar numai parțial.

König le-a urmat pe scări în sus, spre al doilea etaj, mult prea departe să-i poată auzi cineva țipetele. Dar și suficient de departe să folosească sticluța fără să știe nimeni.

Madame Mercier a deschis ușa spre o cameră dominată de un pat imens, iar König a roșit, previzibil.

— Poate o lăsați pe *mademoiselle* să se pregătească, a spus *madame* Mercier, indicându-i să se întoarcă la scări.

— Dar..., a început König, privind de la chipul acum sever al femeii la Éliane.

Apoi a aprobat, supus.

— Ne strângem jos la ora opt, i-a spus. E important să nu întârziem.

Apoi a dispărut, și ușurarea de a nu fi nevoită să se îmbăieze și să se îmbrace în fața lui i-a dat voie lui Éliane să respire din nou.

A intrat în cameră și a găsit-o pe *madame* Mercier pregătindu-i baia.

— Vă rog să luați totul când plecați, a spus ea, arătând spre cremele și loțiunile de lux. Și aici este un clopoțel, a continuat, arătând spre un dispozitiv de pe peretele din dormitor, în caz că aveți nevoie de mine.

Apoi, a plecat și ea, iar Éliane și-a dat seama că nici măcar nu îi mulțumise și că era atât de recunoscătoare pentru clopoțel, încât i-a venit iar să plângă.

Dar, în loc de asta, și-a pus jos valiza, s-a dezbrăcat încet și s-a întins în cadă. S-a relaxat.

După prea multă vreme, s-a forțat să iasă. A cercetat produsele cosmetice, cu intenția să folosească tot ce avea la dispoziție ca să-i dea puterea de a se prezenta jos arătând ca o femeie gata să fie sedusă. Tot ce nu avea. Cu siguranță, Xavier nu dotase fiecare baie din casă la fel.

Apoi, o sticluță pătrată i-a atras atenția. *Joy* de la Jean Patou.

A luat-o, a scos capacul și timpul s-a contractat, obligând-o să revină în noaptea în care Xavier îi oferise același parfum și îi spusese că se făceau doar cincizeci de sticle pe an, adică nu va mirosi la fel ca altcineva, iar el o va putea găsi mereu.

„Orice s-ar întâmpla", spusese el, și ea nu pricepuse atunci.

Dar acum înțelegea.

A aplicat parfumul pe gât, la încheieturi și între sâni. A trebuit să închidă ochii ca să alunge amintirile pe care le picta, cu tușe aspre, poantiliste, pe simțurile ei. S-a auzit o bătaie în ușă, iar ea a tresărit, deschizând brusc ochii.

— Ești gata, *fräulein*? a întrebat-o König.

— Aproape.

A ieșit din baie și a găsit o rochie pe pat. Era din jerseu de mătase neagră și îi venea ca turnată, așa că aproape că și-a închipuit că-i fusese croită pe trup, când dormea. Fusta îi mângâia șoldurile și îi cădea până la călcâie, îngustându-se tot mai mult spre glezne și desfăcându-se ușor într-o trenă. Drapată pe umeri, la fel și peste decolteul de la spatele rochiei, era o capă din dantelă. Îi cădea până în talie, ascunzându-i pielea cât să pară și mai senzuală decât dacă ar fi avut spatele complet gol.

Un singur bărbat îi cunoștea suficient de bine corpul, încât să poată comanda o rochie care să-i vină atât de bine. S-a prins de stâlpul patului.

Trebuia să-și revină. Să nu se gândească la felul în care-i cunoscuse cândva trupul Xavier, altfel totul s-ar fi transformat într-un dezastru. Fiindcă devenea incapabilă să mai vadă altceva decât felul în care arătase el când îi descheiase nasturii rochiei și-i sărutase lent fiecare centimetru de piele.

König a strigat-o din nou.

A deschis ușa.

König s-a înecat de-a binelea când a văzut-o și tot chipul i s-a colorat într-un roșu intens, iar Éliane a trebuit să-și muște buza ca să nu râdă. Slavă Domnului pentru König, care-i permitea mereu să găsească umor în situațiile cele mai lipsite de ironie!

Doar când a pus piciorul pe antepenultima treaptă, și-a dat seama că avea să-l vadă curând pe Xavier și că își dorea asta. Dar mai știa și că nu trebuia să-l caute și nici măcar nu trebuia să privească prin încăpere după el, fiindcă, așa cum îi spusese el, nimeni nu trebuia să afle că ei crezuseră cândva că se iubesc. Dar și fiindcă ea îl iubea încă și era sigură că ochii ar fi putut-o trăda.

Din fericire, salonul cel mare era aglomerat și zgomotos. König i-a pus o mână pe spate, pentru a-i permite să pășească în fața lui, apoi s-a retras imediat, scuturându-și mâna și trăgându-și pantalonii, iar ea s-a întrebat dacă nu cumva nu va avea nevoie de sticluță. Poate că era prea copleșit s-o atingă.

În aceeași clipă a apărut Xavier. Ea a tresărit și aproape i s-a părut că-l vede și pe el tresărind, dar el avea o femeie alături și o ținea nonșalant de talie. Femeia i-a vorbit, iar el nu s-a mai uitat la Éliane. Probabil nu se uitase niciodată la ea.

— *Mon Dieu*, *fräulein*!

Von Behr apăruse în fața lor.

— Ar trebui să-ți schimbi uniforma de chelneriță cu rochia asta.

A zâmbit arogant, iar Éliane a simțit mâna lui König strecurându-i-se în jurul taliei. Unchiul lui îi dădea putere să facă ce voia să facă trupul lui, dar stânjeneala îi punea piedici.

— Suntem în *petit salon*, a continuat mieros von Behr. Pe aici.

Von Behr a fost primul care s-a gândit să-i ofere lui Éliane o țigară, pe care a refuzat-o, scoțându-și din poșetă pachetul de Gauloises.

— Le prefer pe acestea, a spus.

— E timpul să guști Teutonic, i-a zis rece colonelul. Mai ales la noapte.

Deși știa că nu era cazul, Éliane nu s-a putut abține să nu râdă de el.

— Deja s-a întâmplat, a spus ea, aruncându-i lui König o privire pe sub pleoapele coborâte, care aproape că l-a făcut să scâncească.

— Deja? i-a spus încântat von Behr nepotului său. Dar a ajuns aici doar de-o oră. L-a bătut pe spate pe König și a râs: Bun băiat!

— Dacă am fi avut chiar și doar un minut, ar fi fost suficient, a spus Éliane languros. Acum, scuzați-mă.

S-a ridicat și s-a îndreptat spre bar. Von Behr era acum cel care-și ajusta pantalonii, iar König părea uimit, de parcă, din fericire, n-ar fi înțeles nimic.

Barul era aglomerat de germani care doreau șampanie, și lui Éliane i-a luat o vreme să își croiască drum până în față. Aproape ajunsese, când a auzit o voce în urechea ei:

— Nu îl provoca pe von Behr.

Apoi, o inspirație adâncă, de parcă persoana din spatele ei ar fi inhalat prelung, parcă gustând din vinul favorit. Sau mirosind parfumul preferat. S-a întors și a văzut spatele lui Xavier, care se îndepărta. Avea dreptate. Von Behr ar fi fost mult mai dificil de gestionat decât König. Și probabil de neoprit, chiar și cu o sticluță care conține cine știe ce. Trebuia să stea lângă König și să asculte, să ia tot ce putea de la acei bărbați și să-i ofere lui Xavier informații, ca acesta să le folosească la rândul său pentru a-i distruge pe toți naziștii.

Și-a luat șampania și s-a adunat, a revenit lângă bărbați și și-a strecurat mâna într-a lui König. Acesta a privit-o cu adorație.

— Nimeni nu ar trebui să găsească înaintea noastră colecția Schloss, spunea Göring. Vreau să fiu primul care să aleagă din ea, când va fi descoperită. Ai zis că se va întâmpla curând.

Von Behr a început să se bâlbâie, dar Göring i-a tăiat-o scurt.

— Guvernul de la Vichy știe că Führerul își dorește operele lor de artă și are nevoie ca el să reducă taxele Franței ocupate, înainte să intre în faliment. Mă îngrijorează cui vrea să i se bage pe sub piele Laval.

Éliane și-a aprins o țigară, în timp ce mintea ei lucra cu furie să traducă discuția. Laval, liderul trădător al Franței guvernate de la Vichy, se chinuia, într-adevăr, să plătească taxa apăsătoare impusă țării de Germania și, cu siguranță, ar fi dorit să intre în grațiile Führerului prin intermediul unei colecții de picturi pentru care Hitler ar fi plătit bucuros sume mari. Din cauza asta poliția arestase familia Schloss, deși se părea că, deocamdată, Hitler nu știa că se apropia momentul descoperirii colecției, iar Göring își dorea ca lucrurile să rămână așa și colecția să intre în posesia sa. Von Behr își dorea cu disperare să-l ajute.

— Să... Ai dori să...

Chipul lui König era zugrăvit în toate nuanțele palorii, alături de cenușiul groazei și de rozaliul plăcerii. A indicat ringul de dans.

— Cred că nepotul meu dorește să dansezi cu el, a spus ironic von Behr. Doamne, băiete, chiar e nevoie să fac totul în locul tău?

Éliane a văzut că Xavier dansa în apropiere. Zâmbetul lui fermecător ascundea oboseala care-i picura plumb pe pleoape, dacă într-adevăr părăsise apartamentul la două dimineața ca să conducă ore în șir și să ajungă acolo, să pregătească totul pentru sosirea invitaților. Arăta impecabil, cu papionul perfect legat, cu haina neagră potrivită perfect pe trup și cămașa de un alb adevărat, catifelat, radios, deși nu se bărbierise, de parcă n-ar mai fi avut timp. Și-a amintit cum o gâdilase începutul lui de barbă pe gât.

Și-a luat ochii de la el și a încuviințat din cap spre König, care a condus-o între oameni. Au dansat, iar ea s-a uitat la picturile de pe pereți. Una reprezenta casa în care se aflau și era făcută într-un stil despre care s-a gândit că era al lui Xavier, exuberanța culorilor și mișcarea uleiurilor sugerând o spontaneitate și o bucurie care puteau caracteriza doar pictura *au premier coup*, dintr-o bucată, când lovea inspirația. *Impasto*-ul greu de culoare din mare îl trezea la viață, iar Éliane își dorea să fi putut sta în vârful stâncii și să privească apa în zori, așa ca în tablou.

Von Behr a plutit pe lângă ei și i-a zâmbit ironic lui König. Acesta i-a răspuns alunecându-și palma pe spatele lui Éliane până la osul sacral. Apoi, i-a sărutat buzele cu gura deschisă, atât de prelung, încât ea a crezut că nu se va putea abține să nu vomite.

Au trecut câteva minute, apoi s-a scuzat, grăbindu-se prin zgomot și prin râsete, prin cuvintele în germană și cuplurile de pe iarba de afară, care se bucurau de numeroase plăceri și erau la fel de depravate ca von Behr. A continuat pe terasă, spre mare, urcând apoi niște scări albe, flancate de două urne alb-albastre. Acolo a văzut o deschidere între gardurile verzi și abundența de trandafiri roz și s-a strecurat prin ea.

O cărare a condus-o în josul stâncii, spre un țărm de pietricele alintate de apă: cenușii, maronii vârstate cu alb, crem, în nuanța cojii de ou și de un maroniu-roșcat lucios. A simțit că i se mai calmează tensiunea din cap, că i se topește repulsia din corp după gustul și atingerea lui König. A luat o mână de pietricele și le-a lăsat să cadă înapoi.

Un zgomot a făcut-o să tresară și o voce i-a rostit numele.

— N-ar trebui să fii aici, a spus Xavier, pășind pe țărm, fără jachetă, cu mânecile suflecate, cu papionul în jurul gâtului, de parcă s-ar fi sufocat și el. Dacă te-ar fi urmărit von Behr, și nu eu?

Ea s-a cutremurat. Și ce dacă? Nimeni n-ar fi auzit-o țipând.

— Nu puteam respira, a spus ea, privind peste apă către valurile aurii, scăldate în lumina lunii.

Xavier s-a apropiat, privind și el apa, la câțiva centimetri de ea. Dacă mișca mâna, l-ar fi atins.

Un val s-a izbit de țărm, puternic precum căldura care ardea în spațiul dintre corpurile lor.

Dar căldura nu părea să-l miște pe Xavier, iar ea a realizat, șocată, că nu știa nimic despre el acum. Poate era căsătorit și avea o soție în Anglia. Sau o logodnică. De ce ar fi fost încă singur un bărbat atât de chipeș?

Îi cumpărase parfum, parfumul unei amintiri puternice și dureroase. Dar era pentru deghizarea ei din acea seară, ca să-i dea puterea de care avea nevoie. Totul era pentru acea speranță îndepărtată că, într-o zi, casa lui nu va mai fi plină de germani, iar Franța nu va mai funcționa după orar nemțesc și

nu va mai exista nici urmă de salut nazist.

— Închide ochii, a zis el brusc.

I s-a strâns stomacul.

— Tabloul cu acel cuplu, tabloul lui Luc, tabloul din Sala martirilor, a spus el. Să-l păstrezi mereu în minte. Când trebuie să iei o pauză, strecoară-te în tablou și fii femeia care nu e înconjurată de nimeni și de nimic.

Cuvintele lui ardeau de ură față de tot ce îi înconjura.

— Fii fericită!

„Femeia care nu e înconjurată de nimeni și de nimic"... Doar de iubire și de brațele iubitului.

Éliane a simțit arsura lacrimilor sub pleoapele închise. De atât de multe ori se ascunsese în siguranța uleiului de pe pânză și devenise femeia care cunoștea doar iubirea din rama aceea! Dar motivul pentru care ea și Xavier se aflau acum pe plajă era o piesă dintr-un puzzle mult mai vast, fără ramă, infinit. Singura cale de a-l reduce la o mărime distructibilă era să înghită în sec și să aștepte să îi treacă lacrimile, să deschidă ochii și să vorbească.

— S-ar putea să știi asta deja, dar Göring e disperat după colecția Schloss, a spus ea. Și von Behr e disperat s-o găsească pentru el. Laval o vânează și el, poate pentru Hitler. Göring ar dori ca Hitler să nu afle despre ea, ca să poată lua măcar o dată tot ce-i mai bun.

Xavier a privit-o pentru prima dată.

— Gruparea Bonny-Lafont a fost aici, după-amiază, cu von Behr, a spus el, și ea i-a simțit atenția, într-un fel în care nu-i simțise răspunsul la dorință.

Gruparea Benny-Lafont, cunoscută și drept Gestapoul francez, era o grupare de răufăcători despre care se zvonea c-ar fi făcut treburile de care până și Gestapoul voia să se detașeze. Ca francezi, grupul ar fi putut, fără îndoială, să mute o întreagă colecție de tablouri furate din Franța de la Vichy, fără ca nimeni să se gândească la o manevră germană, dacă o găseau. Dar sigur că aveau să o găsească, căci familia Schloss și prietenii lor nu puteau să îndure și temnița, și gruparea Bonny-Lafont.

— Dacă von Behr descoperă colecția, putem..., a început Éliane, încercând din greu să rămână pe linia de plutire, să nu se afunde în marea de disperare lichidă.

Trebuia să poată face ceva!

— Putem să o folosim cumva, nu doar să-i înregistrăm furtul și să sperăm să o regăsim? Din câte a zis Göring înăuntru, mi se pare că dorește ca această colecție să rămână un secret pentru Hitler. Dacă Führerul ar afla că a fost descoperită...

Vocea i s-a stins. N-avea nicio idee cum funcționa lumea bărbaților, a războiului, a spionajului și a politicii.

Xavier tăcea. Se auzeau doar valurile care se spărgeau, supunându-se stâncilor, și vântul care trecea pe lângă peretele de stâncă. Și bătăile inimii, care rostea lucruri pe care ar fi vrut să aibă curajul să i le spună lui Xavier. *Te doresc. Te iubesc. Am fost o proastă.*

Apoi, el a vorbit.

— Dacă von Behr pune mâna pe operele de artă ale familiei Schloss, mă pot asigura că Hitler află despre asta până mâine-seară. Steaua lui Göring apune. Înfrângerile din Africa de Nord i-au asigurat asta. Poate că, dacă Führerul află despre intențiile lui Göring, steaua lui va apune chiar mai repede și furturile de opere de artă se vor opri.

Poate. Atât de multe condiții.

Apoi Xavier a spus încet:

— Ironiile lui von Behr îi dau curaj lui König.

— Mai devreme, mă întrebam dacă va fi necesară sticluța, a spus încet Éliane, nedorind să-l lase pe Xavier să mai poarte și alte poveri. Nici măcar nu putea să-mi atingă spatele fără să ajungă la paroxism. M-am gândit că, poate, dacă-mi dau jos rochia, i-ar pune cruce. Moarte prin dezbrăcare.

A zâmbit puțin la imaginea ridicolă. Apoi, zâmbetul i s-a topit.

— Folosesc sticluța când mă întorc în casă.

— *Madame* Mercier te va proteja. Poți avea încredere în ea. Dar...

A oftat.

— Am lipsit prea mult.

Faptul că nu dorea să revină la petrecere era la fel de evident precum semiluna, o seceră aurie, care sfâșia pielea cerului.

Așa că a spus ceva ce-ar fi trebuit să spună din noaptea anterioară.

— Îmi pare rău că te-am făcut laș.

El a zâmbit și aproape că a fost prea mult: un zâmbet al lui Xavier era ca un cer de Van Gogh, luminos și viu, cea mai bogată saturație a fiecărei culori scânteind împreună în fața ochilor.

— N-ai făcut doar atât.

Éliane a râs, cu adevărat, și senzația de mult uitată aproape că a amețit-o.

— Nu pot să cred că ți-am spus asta, a răspuns ea, roșind precum König.

Zâmbetul i s-a topit lui Xavier, iar noaptea a redevenit neagră. Toată bogăția culorii dispăruse.

— *Am fost* laș. Ticălos. N-ar fi trebuit să merg cu tine la hotel în noaptea aceea, știind că urma să părăsesc Parisul.

— Ba da, a trebuit.

S-a forțat să-l privească, în timp ce vorbea, și el nu a întors spatele emoției sau dezvăluirii care i s-a zugrăvit pe chip, când a rostit cuvintele.

— A trebuit, a repetat ea. Aveam nevoie de amintirea aceea... Am folosit-o de atâtea ori...

Prea multe lucruri i s-au rostogolit în minte deodată, tot ce pierduse din 1939: onoarea ei, reputația, mama ei, surorile, arta și iubitul ei. Viitorul alături de Xavier. A închis ochii.

— Îmi pare rău pentru surorile tale. Și pentru mama ta.

Ea a deschis ochii și l-a regăsit privind-o încă și a întrebat, brusc:

— Tu unde mergi când ai nevoie de o pauză?

El a ridicat din umeri, și ea a înțeles. Nu avea niciun loc. Era mereu acel Xavier pe care-l cunoșteau germanii.

L-a atins pe braț.

— Ar fi trebuit să vii aici de ieri-noapte și nu să mă vezi, a spus ea cu blândețe. Aici ai fi putut respira.

El i-a îndepărtat mâna cu blândețe.

— Dacă nu ți-aș fi dat sticluța, n-ar fi contat unde mă duceam. N-aș mai fi putut respira niciodată.

I-a zâmbit iar, cu o urmă din acel Xavier pe care-l cunoștea. Apoi a plecat.

Înapoi în casă, s-a îndreptat spre bar. A comandat două pahare de șampanie și, în mijlocul agitației, a turnat conținutul sticluței într-unul. Apoi, i-a găsit pe von Behr și pe König și i-a întins lui König băutura.

— Pentru tine, a spus ea, înconjurându-l cu brațul.

König a căscat ochii la ea, de parcă tocmai și-ar fi dat seama că urma să petreacă noaptea cu el. Ea a simțit că ochii îi scânteiază precum oțelul, când s-a gândit *Nu, n-o vei face*. A clipit să îndepărteze atât gândul, cât și oțelul și a redevenit fata prostuță, într-o rochie superbă, pe care König abia aștepta să i-o dea jos.

El și-a dat șampania pe gât și, încurajată de faptul că n-avea de ce să se teamă, ea i-a șoptit la ureche, suficient de tare s-o audă von Behr:

— Vino sus.

Von Behr i-a zâmbit nepotului.

— Distracție plăcută, *fräulein*. Dacă nu ești satisfăcută, poți coborî oricând.

König a trântit paharul pe masă, a luat-o pe Éliane de mână și a ieșit din încăpere. Éliane l-a urmat, dar înainte de asta, i-a făcut un semn subtil din cap lui Xavier, ca el să știe că e totul e în regulă.

Au ajuns la scară. Éliane nu știa cât timp avea la dispoziție înainte să-și facă efectul poțiunea. König trebuia să fie în dormitor, pentru ca a doua zi de dimineață ea să poată pretinde că tot ce-și imaginau von Behr și König că se întâmplase chiar se petrecuse. Spera, mai ales, ca petrecerea să fie un eveniment unic. Sticluța nu putea fi refolosită.

Madame Mercier a apărut de nicăieri, chiar când se împleticea König pe treapta de sus. Femeile l-au susținut de câte un braț. Trebuiau să se grăbească.

Au ajuns înăuntru și la pat, înainte să cadă, amețit, pe burtă, cu capul într-o parte, cu gura deschisă, arătând, s-a gândit dintr-odată, tânăr și chiar inocent. Dar nu era. Se afla în Paris și-i ajuta pe naziști să fure opere de artă. Îi disprețuia pe evrei. Continua să facă tot ce i se spunea, în ciuda faptului că autobuze întregi erau umplute cu francezi smulși din case în miez de noapte, în ciuda execuțiilor prin împușcare sau ghilotinare. Poate că, ocazional, dovedise umanitate față de Éliane, însă nu și față de țara ei.

— Să trecem la treabă, a spus *madame* Mercier.

Éliane a început cu pantofii, în timp ce *madame* îi descheia cravata și cămașa. Apoi, Éliane s-a obligat să-i scoată pantalonii și, în cele din urmă, lenjeria intimă.

Era slab, iar mintea lui Éliane s-a întors fără să vrea la corpul altui bărbat care fusese cândva întins în pat cu ea, dezbrăcat. Trupul lui Xavier era musculos, pieptul puternic, picioarele la fel. Nu se putuse opri din a-l atinge și se excitase doar privindu-l.

Trupul lui König o făcea să vomite.

A înghițit, inspirând adânc, și ambele femei au împins cu toată puterea, până când picioarele lui König erau pe pat, cu cearșafurile adunate sub el, o scenă desfrânată.

— Mulțumesc, i-a spus Éliane lui *madame* Mercier. Acum voi fi bine.

— Sună dacă ai nevoie de mine. Voi fi la etajul acesta toată noaptea.

Femeia i-a zâmbit încurajator.

Éliane s-a îndreptat spre ușă, a alunecat pe lângă ea și s-a așezat pe podea, încercând să evadeze într-un tablou în care o ținea în brațe bărbatul iubit.

Ceva mai târziu, pe hol s-a auzit zgomot ușor de pași. O umbră a blocat raza care se strecura pe sub ușă.

— Éliane, l-a auzit șoptind pe Xavier. Te simți bine?

— Da, a răspuns ea încet.

Apoi, lumina a reapărut pe sub ușă, iar ea a izbucnit în plâns.

Când s-a trezit König, de dimineață, Éliane era îmbrăcată și aștepta, cu valiza în mână. Dăduse pernele cu parfum, își scosese fire de păr din perie și le aruncase între cearșafuri, formase o adâncitură în pernă și făcuse tot posibilul să pară că dormise lângă el toată noaptea și nu stătuse pe podea.

— Cred că te-am obosit, *monsieur*, a spus ea timidă, și König s-a uitat la ea, clipind de câteva ori, apoi s-a ridicat în capul oaselor, tresărind, dar a căzut imediat înapoi, gemând.

— Iată ceva pentru migrenă, a continuat Éliane, arătându-i paharul cu apă și aspirina de pe noptieră. Trebuie să plec, căci diseară lucrez. Mulțumesc pentru seara minunată.

König a încercat iar să se ridice în fund și nu a reușit.

— Ar trebui să te duc la gară, a spus el amețit. Dar șampania...

— Da, te-ai bucurat nițel cam mult de ea, i-a confirmat ea. Înapoi la somn. Pot ajunge singură la gară.

A deschis ușa, dorindu-și să poată fugi. Dar s-a forțat să meargă nonșalant, prin casă și afară din ea, neștiind cum să ajungă la gară. Spera să treacă o mașină și să o ia. Avea de mers o oră și nu era sigură că putea, după o noapte nedormită și prea multă frică și șampanie.

Mersese doar vreo zece minute, când a auzit o mașină în spate. S-a întors și l-a văzut pe Xavier oprind.

— Chiar te simți bine? a întrebat-o coborând din mașină, și ea a zâmbit brusc, de parcă ușurarea de-a fi supraviețuit nopții fără să fie nevoită să se culce cu König ar fi copleșit-o, mai întâi cu bucurie, și apoi atât de intens, încât a trebuit să se sprijine de mașină.

Xavier a ajuns imediat lângă ea.

— Nu te simți bine.

Ea a clătinat din cap.

— Ba da. Cred că tocmai mi-am dat seama c-am reușit să scap. Nu sunt sigură că aveam încredere că va fi așa.

Xavier a zâmbit și el, bucuros.

Mâna lui Éliane s-a ridicat. Dar, în loc să-și permită să-i atingă fața, fața lui iubită, și-a netezit părul și a alungat orice s-ar fi putut întâmpla, din cauză că nu era deloc sigură care erau sentimentele lui.

Xavier s-a întors și a deschis portiera. Ea a urcat și au mers mai departe, cu o mare desprinsă din Picasso drept companie.

— Nu vor observa că ai plecat? a întrebat ea, ca să umple tăcerea.

— Nu va mișca nimeni până la prânz. Te-am văzut plecând. Eram în grădină.

— Grădinile sunt minunate, a spus sincer Éliane. Și casa. Cred că-ți e dor de ea.

— Da, a spus el, cu ochii la drum.

— Vei mai..., a început ea, dorind să afle ceva ce o preocupase de când aflase cu ce se ocupa Xavier, vei mai putea să locuiești în Franța, din nou, când se va sfârși totul? Vei putea spune că ai ajutat poporul francez și că n-ai lucrat pentru germani?

Tăcerea s-a prelungit într-atât, încât ea nu mai credea că el va răspunde.

— Chiar dacă, după ce se termină totul, aș putea spune cuiva ce am făcut, tot m-ar bănui, a spus el, în cele din urmă. Nu e ușor să crezi pe cineva care a părut că servește un *Reichsmarschall* ani întregi.

— Poate, a spus ea, căutând cu disperare o soluție pentru el, pentru că merita măcar asta, te-ai putea întoarce la Cap-Ferrat? Cei de aici n-au de unde să știe ce ai făcut.

— Casa asta e posibil să dispară peste un an, a spus el grav. Lui Göring nu-i pică bine victoriile aliate din Africa de Nord și, în curând, vor mina și vor evacua zona. S-ar putea să fie aruncată în aer.

— Sper că nu. Merită păstrată.

— Atât de multe lucruri care merită păstrate au fost distruse, a spus el, oprind în gară.

Privea traficul, și nu pe Éliane.

— E prea mult să sper că va fi altfel aici.

Relația noastră merita păstrată, își dorea ea să spună. *Nu crezi?*

Cu siguranță, dacă lui Xavier nu-i păsa de ea, n-ar fi fost atât de îngrijorat. Dacă lui Xavier nu-i păsa de ea, nu și-ar fi adus aminte atât de bine de trupul ei, ca rochia neagră să i se potrivească perfect. Să fie posibil? Sau, în spațiul acela strâmt, cioplit în oroarea care devenise viața ei, își crea pur și simplu o operă de artă de păstrat în minte: un tablou roșu aprins, în care și Xavier ținea la ea?

Nu mai putea supraviețui altei nopți de servit la mese cu naziști, la braserie, și mai multor zile de spionaj la galerie, fără ca imagini cu Xavier să o alimenteze. Dacă nu-i spunea nimic acum, ar fi putut pretinde că încă o iubea, iar ea putea continua să viseze la el. Dacă spunea ceva, iar el îi răspundea că nu simte la fel, atunci nu putea spera și ar fi fost mult mai greu să supraviețuiască. Era mai bine să coboare din mașină.

Doar că...

În ultima clipă, s-a aplecat și l-a sărutat pe obraz pe Xavier, atât de repede, încât buzele ei abia i-au atins pielea. Dar i-a auzit icnetul șocat și disperat, totodată.

Capitolul 23

După călătoria de nouă ore cu trenul de pe Riviera până la Paris și după alte patru ore în picioare, servind la mese, Éliane a încuiat ușa braseriei, bucuroasă că în seara aceea fusese scutită de scârba pe care i-o provocau König și von Behr. Luc, cu care nu apucase să discute în timp ce lucrau, a urcat împreună cu ea și i-a spus că urma o întâlnire în apartament. Apoi a adăugat:

— Xavier mi-a spus că știi.

— Ar fi trebuit să-mi zici!

Nu a lăsat să i se citească pe față nimic din ce simțea, pentru că Luc o privea cu atenție.

— Credeam că încă ții la el.

— Nu. De multă vreme.

A mințit atât de convingător, încât s-a surprins pe ea însăși. Ce devenise? O mincinoasă care înșela și droga oamenii. Devenise persoana în care o transformaseră nemții.

— Cum a fost nazistul tău ieri-noapte? a întrebat Luc. Ai trezit bunul soldat?

Pentru prima dată în viață, și-a dorit să-l înjure pe fratele ei. În schimb, a deschis ușa apartamentului cu toată forța cu care dorea să-l lovească pe Luc și și-a pregătit o cană din imitația de cafea de culoarea nisipului, făcută din cicoare măcinată, amestecând lichidul de parc-ar fi fost sursa furiei sale. Rose a ajuns la scurtă vreme și i-a spus lui Éliane că ar trebui să doarmă, așa că Éliane și-a dat seama cât de groaznic arăta. I-a turnat lui Rose un pahar cu vin.

Le-a întrerupt o succesiune de patru bătăi în ușă. S-a deschis și a intrat *monsieur* Jaujard.

Și Angélique.

— Ce s-a întâmplat? a strigat Éliane, traversând camera spre sora ei, îmbrățișând-o și privindu-l pe *monsieur* Jaujard îngrozită.

Nu exista niciun motiv ca Angélique să se întoarcă în Paris, doar dacă se întâmplase o catastrofă.

— Știu ce faceți.

Vocea lui Angélique nu era a copilei impetuoase, care nu se descurca să aplaneze furtunile generate de Yolande. Era vocea unei femei care știe ce vrea.

Éliane i-a dat drumul surorii sale, cu ochii încă la *monsieur* Jaujard. Nu i-ar fi spus lui Angélique în ce era implicată Éliane. De unde știa?

Dintr-odată, și-a dat seama că Luc o săruta pe obraji și că nu părea deloc surprins să o vadă.

— Ce ai făcut? a întrebat, foarte lent și abia auzit.

— N-a făcut nimic, a spus Angélique, iar Éliane nu și-a crezut sora nici pentru o clipă. Eu am cerut să fac asta.

— Ce să faci, mai exact? a întrebat Éliane.

A simțit o mână pe braț, mâna blândă a lui Rose, care o împingea spre masă.

— Haide, a spus Rose. Să nu vorbim despre asta atât de aproape de ușă. Ne-ar face bine tuturor să ne așezăm.

Éliane s-a lăsat condusă spre masă, la care s-a așezat împreună cu Rose, care încă o ținea de mână, și cu Angélique de cealaltă parte. Luc a luat loc vizavi de ea, cu un zâmbet sarcastic, iar ea își dorea să-l fi

înjurat mai devreme. Sau mai rău.

— Sunt curieră pentru Rezistență, a spus Angélique, ceea ce era de necrezut.

Acum, Éliane chiar l-a înjurat pe Luc, știind că, în ciuda protestelor surorii sale, el o atrăsese pe Angélique și o aruncase în calea primejdiei.

Curierii mergeau pe bicicletă prin Franța ducând mesaje și uneori echipament: puști, pamflete, bani și țigări, între celulele Rezistenței și de la operatorii radio la liderii Rezistenței. Éliane știa că majoritatea personalului de la Luvru din depozitele de la țară lucra cu Rezistența. Că, trimițând-o pe Angélique într-un castel folosit de Luvru, o trimitea într-un loc în care existau riscuri diferite de cel prezentat de von Behr. Era adevărat, mai ales de la furtul acelui altar belgian, lucru care arăta că naziștii aveau planuri necurate cu operele de la Musées Nationaux depozitate în acele locuri.

Dar Éliane nu se gândise nicio clipă că Angélique s-ar implica și ea.

Luc însă era frecvent la depozite. Și de aceea se uita Éliane la el.

— Privește-mă pe mine și nu pe Luc, a spus Angélique, și Éliane a simțit cum capul i se întoarce spre chipul surorii ei de 19 ani.

Era atât de tânără!

— Îmi făceam probleme că s-ar putea să mă omori, a spus Angélique. Singurul lucru de care nu eram sigură era dacă-l vei ucide pe el, i-a aruncat lui Luc un zâmbet slab, sau pe mine, mai întâi. Dar știi la fel de bine ca mine că mesajele despre artă și Rezistență nu pot fi trimise prin poștă și că trebuie să le ia cineva de la Luc și să le ducă la maquisarzi26. Am acoperirea perfectă, fiindcă sunt la depozite ca secretară de la Luvru. Trebuie s-o facă o femeie, fiindcă toți bărbații ar trebui să fie în Germania, făcând *Service du travail obligatoire*. Nu pot străbate zonele rurale pe bicicletă.

— Dar...

Éliane a început s-o privească nu ca pe o soră mai mică, pe care trebuia s-o protejeze, ci ca pe o femeie curajoasă, care nu se descuraja ușor.

— Când am ajuns la castel, a continuat Angélique, i-am cerut lui *monsieur* Jaujard să-mi arate *Mona Lisa*. Ai zis mereu că este o regină între tablouri și am vrut s-o văd. Să știu de ce tu și Luc vă asumați atâtea riscuri pentru o femeie pictată. Era aproape seară când *monsieur* a ridicat capacul lăzii în care se afla, am văzut delicatețea acelui sfumato, acele umbre fără margini despre care vorbeai des. Erau...

S-a oprit, căutându-și cuvintele.

— Fără sfârșit, s-a decis ea. De parcă ar fi continuat prin timp, pentru totdeauna. Atunci am ridicat privirea spre *monsieur* Jaujard și, chiar dacă el a văzut *Mona Lisa* de o mie de ori, dar poate niciodată în întunecimea inimii frânte a Franței, plângea. Așa că trebuia să fac ceva și nu vreau să mă opresc până când nu pleacă naziștii pentru totdeauna.

Ce-ar fi putut face Éliane decât să-și îmbrățișeze sora cât de tare putea?

— Te iubesc, i-a spus lui Angélique.

Apoi a zâmbit.

— Promit să nu te omor. Nu încă.

Probabil că se auzise o bătaie în ușă, dar, în mijlocul a tot ceea ce se întâmpla, Éliane nu a sesizat-o. Și-a dat seama doar după mirosul brusc al apei de colonie că Xavier intrase în încăpere. L-a privit înregistrând prezența lui Angélique și înțelegând, cu o privire îngrozită. A înjurat și privirea lui s-a mutat imediat la Éliane.

— Păi... a zis el și apoi s-a întrerupt.

Éliane a priceput că nu avea nicio idee ce făcea Angélique, dar nici nu avea de gând să recunoască, pentru a nu-i face probleme lui *monsieur* Jaujard sau altcuiva.

Angélique s-a grăbit să traverseze încăperea, spre el, aruncându-se în brațele lui, ca o copilă.

— Știam eu că nu-i iubești pe naziști, a spus ea, sărutându-i obrajii. *Monsieur* Jaujard mi-a spus cât de multe a putut despre ce faci. Și mi-a mai spus că, pentru ca tot ce faceți voi să fie cât mai eficient, aveți nevoie de cineva care să vă transmită mesajele. De mine.

Xavier s-a uitat din nou la Éliane, iar ea a ridicat din umeri, neajutorată, recunoscând că sora ei făcea și ea parte acum din mica lor conspirație.

— Sunt dezamăgit, a spus Luc pe un ton care oscila între tachinare și batjocură. Credeam că se va lăsa cu urlete. Cred că ești suficient de mare să bei vin acum, a adăugat, umplându-i lui Angélique un pahar și făcându-i semn să-l ia.

Angélique l-a condus pe Xavier la masă, așa cum o condusese și Rose pe Éliane.

— Pari să ai nevoie, i-a spus Angélique lui Xavier și i-a dat lui paharul.

Așa era. Xavier avea cearcăne întunecate. Încă nu se bărbierise, iar asta aproape că-i masca oboseala, care i se citea în ochi, ochii care, în noaptea aceea, erau ca de fildeș negru, ascunzând secrete precum cenușa oaselor arse care dădeau numele culorii. A sorbit din vin, iar Éliane spera să-i vadă irișii revenind la nuanța lor obișnuită, însă au rămas impenetrabili.

— Hitler a aflat despre capturarea colecției Schloss, a spus Xavier, către *monsieur* Jaujard. Îmi pare rău, însă a găsit-o gruparea Bonny-Lafont. Mai bine să ne folosim de pierdere cu rost.

Monsieur Jaujard a încuviințat, cu un gest care transmitea durere și înțelegere.

— Acum, că Hitler se va amesteca mai mult ca sigur în gestionarea colecției Schloss, cred că Jeu de Paume va fi un loc foarte neplăcut în următoarele săptămâni, a continuat Xavier încet. Vei fi în siguranță?

O întrebase pe Rose, care a încuviințat, la fel ca și *monsieur* Jaujard.

— Dacă suntem la capitolul „probleme", i-a spus Angélique lui Xavier, am un pilot britanic al cărui avion s-a prăbușit în zonă, ascuns în pivniță cu *Mona Lisa*. Am nevoie de o persoană de contact pe o rută de evadare. Maquisarzii mei sunt sabotori experimentați și pot arunca în aer orice i-ar înfuria pe naziști, dar nu știu să scoată un om din Franța.

Éliane abia se putea stăpâni. De parcă să ducă mesaje Rezistenței nu era suficient de riscant! Să ajute piloți aliați să treacă ilegal granița însemna să rișt pedeapsa cu moartea.

— Dar nu avea unde să se ducă, a spus Angélique simplu, de parcă ar fi observat încercarea lui Éliane de a-și înghiți mustrările. Nu l-am putut refuza.

— Firește, a spus Éliane, reușind să zâmbească iar. Sunt mândră de tine. Și tu poți s-o ajuți, nu-i așa? l-a întrebat pe Xavier, fără să-și poată stăpâni glasul rugător, dorindu-și ca el să știe cum să mute un pilot aliat din același castel care-i găzduia sora.

— Da, pot, a spus Xavier scurt.

Apoi, și-a privit ceasul.

— Și s-ar putea să am și vești bune, de care avem nevoie cu toții.

S-a apropiat de cuptor, unde Éliane ascunsese radioul interzis, care prindea transmisiunile BBC.

— Sper ca Aliații să fi primit mesajul privind *Mona Lisa*.

Éliane știa că se referă la recenta relocare a tabloului și a multor altora din Montauban în Montal, după ce tavanele începuseră să crape deasupra comorilor de neînlocuit. Încercaseră să aranjeze ca unul dintre circuitele Rezistenței să trimită un mesaj codificat, despre care Éliane bănuia acum că fusese, probabil, dus chiar de Angélique, informându-i pe Aliați despre noua ascunzătoare, pentru a evita atacurile aeriene din zonă.

Pe calea undelor au sosit cuvintele: *La Joconde a le sourire*, „Mona Lisa zâmbește."

Xavier a zâmbit și el puțin.

— Înseamnă că Aliații au primit mesajul. Ar trebui să fie în siguranță.

Angélique și-a dus mâna la gură, de parcă și-ar fi reprimat un icnet încântat. *Monsieur* Jaujard zâmbea larg. Rose a strâns mâna lui Éliane.

Bucuria nu a fost de durată. După ce au închinat repede un pahar, Xavier s-a apropiat de fereastră și s-a sprijinit de pervaz, unde Éliane îl vedea în umbră, marginile luminoase scoțând în evidență toate detaliile care-i tăiau respirația: conturul corpului său, maxilarul de-a lungul căruia dorea să-și plimbe

degetele, buzele pe care își dorea să le simtă sărutându-i vârfurile degetelor.

Xavier a întors capul.

Ochii li s-au întâlnit și parcă s-ar fi deschis pereții și tavanul, iar ea s-ar fi aflat într-un spațiu inexistent: doar ea și Xavier se aflau acolo și nu vedea decât dorință în privirea lui, o dorință care era și a ei. A durat doar o clipă și apoi, de parcă ar fi fost scăldată în terebentină, scena a revenit în prezent, în realitate, în apartament: pereții s-au închis la loc, iar Xavier a continuat să stea la fereastră, cu capul întors spre draperia neagră, în timp ce Éliane era încremenită lângă scaun, fără să știe dacă tot ce se petrecuse fusese adevărat sau dacă oboseala îi pricinuise o halucinație seducătoare.

Scaunele s-au dat în spate, iar *monsieur* și *madame* și-au luat la revedere. Angélique și-a îmbrățișat sora.

— *Monsieur* Jaujard spune că e mai sigur pentru mine să stau în apartamentul lui decât aici, cu tine și cu Luc. Că n-ar trebui să fim toți trei sub același acoperiș.

— Mulțumesc, i-a spus Éliane lui *monsieur* Jaujard, fiindcă știa că el avea dreptate.

— Merg cu tine, i s-a adresat Luc surorii sale. Am și eu niște mesaje de transmis.

— Iar tu poți să te duci, în sfârșit, acasă, i-a zis Rose lui Xavier, maternă în purtare, cum era și față de Éliane.

Xavier s-a desprins de fereastră.

— Am nevoie de somn.

Era prima dată când Éliane îl auzea recunoscând cu voce tare că avea nevoie de ceva. Cât de obosit era, probabil!

Ea și-a făcut de lucru, strângând masa și aruncând un salut general către grup. În loc să se ducă la culcare însă, a rămas unde stătuse și Xavier. Mirosul lui dăinuia și o umplea cu fiori interzișii, precum absintul.

Pentru că nu conta dacă și el mai simțea ceva pentru ea. Nu puteau face nimic. Riscul era prea mare. Era mai bine să-și joace rolurile și să se roage să nu treacă prea mulți ani înainte să fie salvați de Aliați. Doamne, cât detesta să recunoască asta!

S-a desprins cu greu, s-a dus în camera ei și și-a schimbat rochia cu o cămașă de noapte. Mătasea rozalie era aproape transparentă din cauza purtării îndelungate. Ar fi fost îngrozită la gândul de a se îmbrăca cu ea în fața lui König, fiindcă dezvăluia mai mult decât și-ar fi dorit să vadă el. Panglicile se prindeau de bustul din dantelă și toate începeau să se destrame, așa că s-a simțit, pentru o clipă, săracă și firavă, precum și era, de fapt: nu putea nici să găsească o cămașă de noapte nouă, în orașul care trăia cu rații, muncea în două locuri și le ura pe amândouă, alături de bărbați pe care-i detesta, iar unicul lucru bun din viața ei erau acele întâlniri cu oameni care gândeau la fel, întâlniri care spera că aveau loc în toată Franța, în apartamente, ferme și colibe.

Dacă se țineau suficiente întâlniri și se făceau suficiente planuri, cu siguranță Franța avea să le revină în curând oamenilor săi. Atunci, Éliane putea să-l întrebe pe Xavier două lucruri: *Cât din toate astea mi-am imaginat? Și cât e real?*

26 Luptători din Maquis, mișcare din cadrul Rezistenței franceze care opera în special în zonele rurale (n. red.).

Capitolul 24

Gândul la somn o chinuia pe Éliane, însă mintea nu o lăsa să se odihnească. În cele din urmă, s-a rostogolit din pat să-și ia un pahar cu apă și a încremenit când a auzit un zgomot ușor dincolo de ușă. A pus mâna pe ea.

Cum de-și putea da seama că era el? De unde știa că nu era König sau von Behr sau altcineva, pe care nu l-ar fi lăsat niciodată să intre?

— Xavier, a șoptit ea.

— Da.

A deschis ușa.

Mâna lui se sprijinea de cadrul ușii. Nu prea îl vedea, din cauza luminii slabe, cu excepția razelor care pătrundeau prin spațiile de la marginile draperiei groase, transformând negrul nopții în *grisaille* și pe Xavier din străin în iubit.

— Ar fi cel mai periculos lucru dintre toate, a spus el încet, fără să intre în apartament, ci stând în prag, o linie care, odată trecută, aducea cu sine un pericol atât de mare, încât se părea că niciunul din ei nu era sigur că-l putea aduce în viața celuilalt.

— Da, știu, a spus Éliane.

Ce i-a citit pe chip a șocat-o. Îl distrugea. Ce mai rămânea din el, dacă Ocupația se prelungea alți ani, nemiloasă?

— Ești atât de obosit!

— Somnul este leacul, Éliane.

A zâmbit.

Ea știa că nu se mai putea opri acum.

— Dacă intri, nu vei dormi, a zâmbit ea.

El a râs și tot trupul ei s-a încordat.

— Dacă ar ști Luc că sunt aici... a început Xavier.

— Ne-ar ucide, a terminat Éliane fraza pentru el.

Apoi, și-a sprijinit mâna de cadrul ușii, s-a ridicat pe vârfuri și s-a aplecat dincolo de graniță.

I-a sărutat obrazul, atât de ușor, încât aproape că nu a simțit atingerea începutului său de barbă pe buze.

— Numai o dată, a spus ea, cu gura lângă urechea lui, cu trupurile încă separate, al ei în apartament, al lui afară. Avem nevoie de asta.

A întors un pic capul, nu prea mult, dar suficient ca ea să știe că tot ce-și dorea era să o sărute cum se cuvine. Mâna lui a strâns cadrul ușii.

— Te-aș pune într-un pericol prea mare, Éliane.

— Sunt deja în pericol. Trebuie să-mi amintesc cum e să...

A ezitat, încă nesigură ce însemna pentru el, dacă nu cumva era doar ceva carnal. I-a mângâiat maxilarul cu buzele, mai aproape de gură.

— Să iubesc. Te doresc.

Buzele ei au ajuns, blânde, lângă ale lui.

El a inspirat adânc și întretăiat.

— Éliane.

Și-a retras capul, ca ea să-i poată vedea chipul când îi vorbea.

— Te iubesc, a spus el, cu mâna desprinzându-se de pe cadrul ușii, în sfârșit, și apropiindu-se de obrazul ei, atingându-i apoi pielea cu vârfurile degetelor.

Și-a lipit fruntea de a ei.

— Nu putem face asta din nou... a început el.

— Până când...

— La asta visez. Și la asta.

Și-a mișcat atât de repede capul, încât șocul buzelor care li se atingeau, în sfârșit, a fost ca o picătură de roșu care cade în apă și se răspândește instantaneu peste tot.

Ultima dată când făcuseră dragoste, cu ani în urmă, în 1939, fusese cu ardoare, ca o vrajă, dar cu atâta inocență, încât ea crezuse că numai de asta aveau nevoie: de iubirea lor și de exprimarea simplă și pasională. Ardoarea era încă prezentă, dar inocența dispăruse, înlocuită de o tristețe care umbrea fiecare sărut, fiecare mângâiere, astfel încât, deși buzele lui Xavier, care-i mângâiau tot trupul, au făcut-o să strige de dorință, a și plâns. Cu lacrimi adevărate. Așa era iubirea în vreme de război, o dorință care aproape că depășea capacitatea trupurilor de a-și exprima nevoia reciprocă, prin atingerea mâinilor sau gurilor sau a pielii pe piele.

Când mâna lui Xavier, pierdută întâi în părul ei, a descoperit că avea obrazul ud de lacrimi, a șoptit:

— Îmi pare rău.

— Și mie, a spus ea și a văzut licărirea ochilor lui uzi de lacrimi, înainte să-i închidă și să-i cuprindă corpul sub al lui, alunecând înăuntrul ei, cu o mână strângând-o pe a ei, cu degetul mare al mâinii celeilalte mângâindu-i obrazul, de parcă ar fi vrut să-i ia tristețea cu mâna. Dar nu era posibil.

În momentul culminant, Éliane nu doar că a țipat, ci a și plâns. Plângea și el. Nicio iubire nu duruse vreodată atât de tare și nici nu fusese atât de perfectă.

— Nu plânge, Éliane, i-a șoptit Xavier, când amândoi stăteau întinși, extenuați, ținându-se în brațe.

A tras-o și mai aproape, deși nu părea posibil, dar ea a simțit, cumva, că se lipește mai mult de el.

El a tras păturile în jurul lor și, acolo, în bezna orașului, cu toate luminile stinse, s-au agățat unul de celălalt până când au adormit, strâns îmbrățișați.

Éliane a dormit fără vise următoarea oră, până când căldura lui Xavier a trezit-o. A zâmbit, știind ce să facă: voia să fie un moment fără lacrimi, doar plăcere și multă iubire. S-a desprins de el și a găsit rochia din mătase neagră pe care probabil că el o comandase pentru ea. S-a îmbrăcat, și-a dat cu *Joy* pe gât, la încheieturi și între sâni, apoi a rămas în picioare, lângă pat, așteptând ca visele lui să înțeleagă că parfumul era adevărat.

A durat doar câteva momente până când el a deschis ochii și s-a întins după ea, îngrijorat. Când i-a rostit numele, era deja lângă ea și îi găsise gura, spunându-i că, orice făcuseră, orice făceau, niciodată nu s-ar fi săturat de ea, că o dorea mereu și pentru totdeauna. Dacă exista totdeauna.

Éliane a alungat ultimul gând care-i mai stăruia în minte, când mâinile lui Xavier i-au alunecat peste rochie, pe șolduri.

— Vreau să fac asta de când te-am văzut prima dată purtând-o, în Cap-Ferrat, a murmurat el.

— Doar asta? l-a întrebat ea zâmbind. Cu siguranță, ți-ai imaginat mai mult.

A fost rândul lui să zâmbească.

El s-a aplecat spre ea și i-a șoptit la ureche:

— Mi-am imaginat că fac și asta.

Degetul lui mare a trecut peste sfârc, iar și iar, și mătasea care foșnea sub apăsare i s-a părut la fel de dulce precum libertatea.

— Cu ambele mâini, a adăugat el, desprinzându-și degetele dintr-ale ei.

— Altceva? a întrebat, aproape gâtuit.

— Mi-am imaginat...

A descheiat o închizătoare despre care ea nici nu știa că există. Capa i-a alunecat de pe spate, care a rămas dezgolit.

— Mi-am imaginat că dansez cu tine.

Și-a strecurat o mână într-a ei, în timp ce-i mângâia spatele cu cealaltă. Au început să se miște, legănându-se pe o muzică auzită doar de ei.

— Doar că dansezi? a întrebat ea, cu dorință în glas.

El a clătinat din cap.

— Când eram pe țărm, mi-am imaginat că fac asta.

Mâna de pe spatele ei s-a mișcat ușor spre ceafă, făcând-o să tremure, deși tot ce făcea el o ardea, parcă.

— Mi-am imaginat, oricât de dureros era, că fac asta.

Mâna lui s-a strecurat sub rochie, peste osul sacral, și i-a mângâiat pielea.

— Xavier.

Aproape că nu-i putea rosti numele, simțind cum piciorul i se ridică și îl înconjoară, apăsându-și trupul de al lui.

— Mi-am dorit atât de mult să faci asta, i-a spus el cu vocea răgușită și a împins-o înapoi, spre perete, doar cu mătasea subțire a rochiei între ei.

— Dar nu și asta. Ar fi fost prea mult.

I-a descheiat rochia, cu ochii la trupul ei, în timp ce mătasea aluneca pe podea.

— Tot e prea mult, a murmurat el, trasând cu degetul o linie de la clavicula ei spre buric.

Cum era posibil să simtă atât de mult, să fie atât de aproape de apogeu, deși nici nu se sărutaseră, ci folosiseră doar cuvinte și atingeri, iar sunetul dorinței lor se răsfrângea în tot ce rosteau?

— În imaginația mea, a spus Éliane cu greu, mâna ta nu se oprea acolo.

— Ellie.

Numele ei a fost doar o șoaptă înăbușită și iată-i în pat, cu unul dintre degetele lui Xavier conturându-i șoldul, urmându-i curbura până la coapsă, colorând întunericul, și tristețea, și umbrele, cu lumină și iubire, și toate nuanțele focului. I-a mângâiat piciorul, în sus și în jos, fără să o sărute, doar privindu-i fața și buzele, care-i rosteau numele.

I-a atins din nou coapsa, iar ea a închis ochii o clipă, dându-și capul pe spate, căci foamea și căldura o copleșeau. Dar s-a silit să deschidă ochii, fiindcă nu mai puteau fi împreună multă vreme și voia să-și amintească fiecare moment.

— Nu cred c-am găsit încă locul potrivit, i-a șoptit el la ureche, iar vocea lui îngroșată i s-a părut aproape prea mult. Trebuie să-mi folosesc gura.

El i-a sărutat buricul, cu buzele urmând calea parcursă deja de deget. Era imposibil să nu-și împingă șoldurile spre el, să nu geamă când a simțit gura lui exact unde și-o dorea, făcând exact ce visase.

I-a strigat numele, i-a simțit mâinile cuprinzându-i șoldurile când s-a pierdut din lumea aceasta și a ajuns în alta, unde existau doar ei doi.

Când a putut respira din nou, i-a zâmbit.

— Acum trebuie să punem în aplicare tot ce mi-am imaginat.

Xavier a râs și amândoi s-au lăsat purtați de cel mai periculos lucru dintre toate, cum îl numise Xavier.

Tocmai ce se desprinseseră unul de celălalt, iar Éliane își odihnea capul pe pieptul lui Xavier, când au auzit ușa deschizându-se și închizându-se, pași traversând camera și apoi ușa de la camera lui Luc.

— Voiam să plec înainte să se întoarcă, a șoptit Xavier, sărutând-o pe frunte. M-ai distras.

Éliane a zâmbit, apoi s-a încruntat.

— Dar unde a fost? A plecat acum câteva ore.

— N-ar trebui să iasă după stingere. E periculos.

— Dar și tu plănuiești să pleci după stingere.

— Eu am protecția germanilor. Luc, nu.

Éliane i-a atins buzele cu degetul.

— Să nu vorbim despre asta acum.

S-a sprijinit în brațe și a privit în ochii lui, în care putea citi totul.

— Te iubesc, Xavier. Mai mult decât orice pe lume. Asta înseamnă că nu mai poți face niciodată ceva la fel de necugetat.

— Da, știu. Sărută-mă. Mâine mă poți urî din nou, dar voi ști că doar te prefaci. Pot să trec prin orice, dacă știu că nu mă urăști.

S-au sărutat iar îndelung, cu gurile atât de strâns lipite, încât Éliane i-a simțit barba zgâriindu-i pielea.

— Stai puțin.

S-a rostogolit și a pipăit după pantaloni.

— M-am dus la apartamentul meu, după întâlnire, să iau ăsta pentru tine.

A scos safirul cu stea albă.

— Inelul tău de logodnă. Păstrează-l. Vinde-l, dacă ești nevoită. Hârtiile sunt la locul lor și poți lua pe el un preț bun. Nu îl ține să-ți aducă aminte. Nu sunt eu. Eu sunt aici, a arătat spre inima ei, și nu în el.

I-a dat inelul, iar ochii lui umezi trădau faptul că spera ca ea să nu mai vrea niciodată să i-l înapoieze.

— Într-o zi, îl voi purta mereu, a spus Éliane, fără să și-l pună pe deget, fiindcă, dacă o făcea, n-ar fi putut să-l scoată. Dar acum...

A coborât din pat, s-a dus spre oglinda de pe perete și a pus inelul în ascunzătoarea din spatele ei. Cu o mână pe perete, a găsit forța să-i spună:

— Știu că trebuie să pleci. E în regulă. Va fi bine.

A așteptat, cu spatele la el, cât el s-a îmbrăcat, fiindcă nu voia să-l vadă plecând. Dar el a întors-o spre el, înainte să dispară, i-a mângâiat fața și i-a șoptit:

— Te iubesc.

A păstrat senzația în trupul ei, ca pe un portret în miniatură, închis în medalionul inimii, care nu avea să se mai deschidă vreodată pentru altcineva.

Capitolul 25

Doar când a ajuns a doua zi la Jeu de Paume, fără să remarce uniformele germane sau cozile, sau vremea, sau orice altceva, cât timp mersese, atât de prinsă era încă în amintirile din noaptea care se încheiase, petrecută cu Xavier, și-a amintit de König. Paznicul care-i controla hârtiile i-a reamintit, când s-a apropiat de ea și i-a spus:

— Ai avut un sfârșit de săptămână plăcut.

Era mai degrabă o afirmație, nu o întrebare. Noaptea petrecută cu König era un fapt cunoscut, la fel ca aventura lui von Behr cu secretara sa. Fusese distribuită în rolul târfei franțuzoaice.

Dar asta nu era partea cea mai rea. Când paznicul a ridicat lent privirea de la documente la Éliane, stând chiar în fața ei, cu materialul jachetei lipit de bumbacul bluzei ei, s-a întrebat la ce se aștepta acum König de la ea. Oare o noapte falsă împreună avea să fie suficientă? Sau avea să-și dorească mai mult? Și ce aveau să le facă parizienii târfelor franțuzoaice când avea să se încheie Ocupația?

Pe lângă ei a trecut un camion, care a tras într-o parte a muzeului, încărcat cu lăzi. Unul dintre istoricii care așteptau a rostit cuvintele „colecția Schloss". Ajunsese, în sfârșit, în purgatoriu.

— A fost o plăcere, *mademoiselle*.

Paznicul i-a înapoiat documentele lui Éliane.

Ea i-a zâmbit cu răceală și a intrat în muzeu, unde o aștepta König.

S-a silit să uite de Xavier și de buzele lui pe trupul ei.

König se foia de pe un picior pe altul.

— *Mademoiselle*, a spus el, eu...

Revenise la crâmpeie de frază. Éliane a preluat inițiativa.

— Mulțumesc pentru o seară splendidă, a spus, privind peste umăr, de parcă ar fi fost o conversație privată, menită doar urechilor lui König.

Apoi, s-a strecurat pe lângă el, în timp ce neamțul își revenea.

Nu a ajuns prea departe, că a și auzit un bărbat țipând și a știut că era Göring. Că fața lui era roșie și că-i sărea saliva. Hitler știa că Göring pusese mâna pe colecția Schloss și toată lumea intrase în bucluc.

Éliane și Rose au rămas în biroul lor până s-au mai potolit țipetele. Nu merita să încerce să adune informații câtă vreme Göring urla și von Behr, probabil, încasa urletele. La mijlocul dimineții, König a intrat și i-a arătat cu mândrie lui Éliane o listă scrisă de mână.

— Fac inventarul colecției Schloss, a spus. Va fi inclusă într-un catalog pentru Führer, ca el să se poată bucura de lucrările dobândite.

I-a zâmbit larg lui Éliane, părând parcă mai înalt.

Dintr-odată, ea a putut vedea asemănarea dintre el și unchiul lui.

— Minunat, a murmurat, încercând să pară credibilă.

— Mă vei însoți la expoziția lucrărilor din colecția Schloss, a continuat. Führerul a avut generozitatea de a permite expoziției să continue. După aceea, există un hotel...

Timiditatea i-a revenit.

— Mergem acolo...

— König!

Slavă Cerului pentru von Behr, s-a gândit Éliane, pentru prima dată.

König s-a răsucit pe călcâie.

Éliane a simțit că Rose o privește, dar nu s-a întors s-o privească. În următoarea jumătate de oră s-a prefăcut că lucrează, dar singurul plan care-i venea în minte pentru a evita să meargă la un hotel cu König după expoziția lucrărilor Schloss era să bea atât de mult, încât să devină *ea* incapabilă. Dar era un plan temporar și îngrijorător. Dacă nu avea control asupra ei...

Tăcerea din fundal, care împânzise aerul de la paroxismul țipetelor lui Göring, s-a transformat brusc în zgomot de cizme care troncăneau, răspândindu-se pe terasa Tuileries.

Rose și Éliane s-au furișat la geam, să vadă ce se petrece.

Primul lucru pe care l-a remarcat Éliane a fost mirosul de fum. Apoi, un nor alb s-a ridicat de pe terasă. A fost nevoită să se sprijine de sticlă.

Fumul se ridica în nuanțe de roșu, albastru, negru și galben. Din sângele, oasele și sufletul artei. Făcute stivă, într-o piramidă în flăcări din curte, erau sute de tablouri.

— Din Sala martirilor, a șoptit Rose, arătând spre ceea ce fuseseră cândva lucrări de Picasso, Miró sau Klee.

Înțelesul cuvintelor a lovit-o pe Éliane. *Din Sala martirilor*!

S-a smuls de la fereastră și a fugit afară. Pentru prima dată în locul acela al furtului și prefăcătoriei, inima ei era afișată în văzul tuturor. A alergat drept la foc și tocmai voia să-și vâre mâna în flăcări, fiindcă nu putea pierde tabloul *Iubire*, reprezentarea iubirii.

König a tras-o în spate, țipând. A simțit lacrimi pe față. A auzit limba ca un bici al lui von Behr, iar palma lui i-a explodat pe obraz când a plesnit-o cu putere. A căzut la pământ.

S-a ridicat și a spus o minciună.

— Am văzut un tablou care nu-și are locul în foc. Un Van Dyck, cred.

Nu exista nicio dovadă în favoarea sau împotriva afirmației sale. Focul se ocupase de asta.

Reichsmarschall-ul i-a vorbit lui von Behr într-o germană aspră.

— Dacă descopăr că oricare dintre picturile Schloss pe care le așteaptă Führerul a fost distrusă...

— Fata e tânără și emotivă. S-a înșelat. Ridică-te!

Von Behr a lovit-o pe Éliane cu piciorul.

Ea nu s-a mișcat. Doar nu înțelegea germană.

— Verifică fiecare tablou cu inventarul, s-a răstit Göring la von Behr.

Acesta a zâmbit subțire și i-a spus lui König:

— Te poate ajuta.

A arătat spre Éliane, care a încuviințat, supusă.

S-a oprit puțin la birou, să ia hârtie și un stilou, iar Rose i-a șoptit:

— Nu-ți face griji. Tabloul tău e încă la locul lui. Am verificat.

— Mulțumesc. N-ar fi trebuit să...

A clipit, încercând din greu să nu plângă în fața femeii care îndurase la fel de multe, dar nu plângea niciodată.

— Ba da, ar fi trebuit, a spus Rose fermă. Trebuie să ținem în viață lucrurile care ne țin în viață.

S-a oprit, arătând dintr-odată diferită, cu chipul gol și lipsit de speranță.

— Poate c-ar trebui să te oprești. Nu-mi place ce se petrece. Cu König. Și aici.

Rose a arătat spre muzeu.

— Acum, mai e și sora ta. Și trebuie să-ți faci griji și pentru ea.

De necrezut, dar Éliane s-a trezit că zâmbește. Rose își făcea griji pentru ea și una dintre grijile ei era că Éliane se gândea la prea multe persoane. A sărutat-o pe Rose pe obraz.

— Sunt aici până la final. Exact ca tine.

Dar Rose avea dreptate. În galeria principală, istoricii mormăiau și nemulțumirea se răspândea precum o flacără spre ramele din lemn. Cei doi bărbați implicați în aventura amoroasă cu aceeași secretară se acuzau reciproc de neglijență. Secretara lui von Behr, care, fără îndoială, îndurase grosul izbucnirilor acestuia de dimineață, i-a spus lui Rose că ochelarii ei erau cei mai ineficienți din toată Franța, ținând cont de cât de lentă era. Éliane știa de ce era lentă Rose: fiindcă-și făcea propriul inventar, în minte. Von Behr intra din când în când și mai izbucnea o dată.

Atmosfera stătea să dea în clocot.

Verificarea listei de inventar a fost gata abia în jurul orei zece, în noaptea aceea. Lipseau trei tablouri, dintre care un Van Dyck. Éliane a privit-o pe Rose știind că, probabil, în timpul haosului, le strecurase în Sala martirilor, pentru a dovedi că Éliane avusese dreptate cu privire la tablourile din foc. Așa s-a creat mai multă neîncredere sau gelozie.

— Unde sunt? a țipat von Behr, din nefericire văzând-o pe Rose în aceeași clipă.

Era femeia pe care se dădea vina mereu.

— Ieși și nu te mai întoarce! De fiecare dată când se întâmplă ceva rău, ești aici.

König a pășit în fața lui Éliane, ascunzând-o de unchiul lui.

Rose a fost escortată afară din Jeu de Paume de paznici din Luftwaffe.

Éliane trebuia să-l flateze pe König. Din nou!

În drum spre casă, Éliane a văzut un bărbat și o femeie, cam de vârsta ei, în picioare, cu mâinile pe un zid. Naziștii le lipiseră pușți de spinări. Alt nazist a apărut dintr-o clădire, cu un teanc de hârtii, și l-a auzit mormăind că acel cuplu ajutase parizieni să scape de programul de muncă silnică obligatoriu din Germania. Aveau noroc, au continuat naziștii, că portarul clădirii era plătit de ei și-i informase despre gunoaiele din Rezistență.

Au ridicat capul bărbatului și l-au izbit de zid. Au secerat picioarele femeii și ea a căzut. Cuplul a fost târât de acolo, sângerând, fără cunoștință.

Lui Éliane aproape că i s-a făcut rău pe loc. Asistase la ceea ce ar fi putut fi propria soartă și a lui Xavier, Luc, Rose, Angélique și *monsieur* Jaujard, dacă un parizian trădător ar fi bănuit vreodată că și Éliane făcea parte din Rezistență.

Nu conta cât îi repugnau avansurile lui König. Avea să le accepte cu zâmbete, ca nimeni să nu o toarne, iar prietenii și familia ei să rămână în viață.

S-a asigurat că-i servește lui König o porție suplimentară de zâmbete, la braserie, deși nu avea timp. Restaurantul era acum atât de îndrăgit, ținând cont de legătura sa evidentă cu naziștii puternici, încât era mereu foarte ocupată. Aproape că nu a observat o pariziană subțire, într-o rochie frumoasă, până când nu le-a dat meniurile, ei și unui funcționar nazist cu care aceasta lua cina. Chiar și atunci i-a luat o clipă să facă legătura dintre creatura docilă și îngrijită și modelul nesupus care-l însoțise acasă pe Luc, de câteva ori, înainte de război. O scandalizase pe mama lui Éliane prin incapacitatea ei de a supraviețui mai mult de cinci minute fără să-i sărute fratele.

Ochii femeii s-au oprit la Éliane și la șorțul ei pătat, apoi au revenit la meniu. Femeia nu a spus niciun cuvânt, dar Éliane s-a grăbit în bucătărie, gândindu-se că fratelui ei avea să-i facă plăcere să accepte provocarea de a face ochii unei foste iubite să se întoarcă de la naziști spre el.

— Louise e aici, a spus ea.

El s-a apropiat de ușă și a privit spre masa la care Louise își înclinase fermecătoare capul spre nazist.

— Fă ceva, i-a spus Éliane. Avem amândoi nevoie de un motiv de râs.

Luc nu a zis nimic. Și-a privit hainele boțite și stropite cu grăsime, apoi s-a uitat la germanul curat, lustruit și cu hainele proaspăt călcate, care sorbea din cele mai scumpe vinuri pe care le avea la dispoziție. Louise a ridicat privirea în aceeași clipă și s-a uitat la Luc, așa cum se uitase la Éliane. Distincția era clară: un bărbat puternic, care se mișca în cea mai fină societate sau un bucătar, care

servea aceeași societate.

Luc s-a întors la plită și a strigat la ajutorul de bucătar, cu o expresie impenetrabilă pe chip.

Lui Éliane îi venea să-și îmbrățișeze fratele. În schimb, a turnat de cinci ori cantitatea de sare necesară în mâncarea lui Louise și a zâmbit fără umor când a văzut-o făcându-și gura pungă.

După un rămas-bun hidos de tărăgănat de la König, Éliane a revenit în apartament, mai târziu decât ceilalți. Știa că era palidă și avea ochii pustii.

— Neamțului tău i-au făcut bine la digestie sărutările? a întrebat-o Luc. Va trebui să-i cerem bani în plus pentru timpul pierdut.

Éliane s-a înroșit, apoi a văzut ochii lui Xavier scânteind spre Luc. Trebuia să-și împace fratele, înainte ca furia lui Xavier să-i dea de gol.

— Nu fi răutăcios, i-a spus lui Luc, mai aspru decât intenționase.

— Nu poți evita mereu răul generat de interacțiunile umane, a răspuns acesta sarcastic. Cu siguranță, dacă ai învățat ceva în ultimii trei ani, asta e.

Ar fi trebuit să golească solnița în porția lui Louise, s-a gândit Éliane. Dar Luc avea dreptate și ceea ce voia să spună era dincolo de cruzimea fostei sale amante. Acum, tot și orice făceau i-ar fi putut răni pe alții. O expresie care dădea prea multe de gol. Un secret transmis într-un loc unde urechile dușmanilor puteau auzi mai multe decât era cazul. Își influențau reciproc viețile și, privind în jur, Éliane și-a dat seama cât de diferite le erau mâinile. Ale lui Luc erau pătate de vin, ale lui Rose, mici și fragile, ale lui Xavier, bine îngrijite, ale lui *monsieur* Jaujard, strânse laolaltă, iar ale lui Éliane aproape că se arseseră în acea zi.

Le-a explicat despre foc, iar Rose a încheiat povestea, gânditoare:

— Am ascuns un singur tablou în Sala martirilor. Un Van Dyck, să fie în ton cu spusele lui Éliane. Dar, când s-a încheiat inventarierea tablourilor familiei Schloss, lipseau trei.

— Crezi că le fură cineva? s-a încruntat Éliane. Cine?

Rose a clătinat din cap.

— Ar trebui să căutăm pe cineva care pare brusc să aibă mai mulți bani și mai multă putere decât ar trebui.

— Aveți grijă, i-a spus Xavier lui Rose, dar cu ochii țintă la Éliane.

Doar ce terminase de vorbit, că ușa apartamentului s-a deschis brusc, cu mai puțină grijă decât trebuia, și a apărut o Angélique agitată, o Angélique care ar fi trebuit să fie la Montal, cu *Mona Lisa*, nu la Paris. A închis ușa în urma ei, s-a sprijinit de ea și a icnit:

— Soldații din Das Reich au fost azi la depozitul Luvrului din Valençay. Apoi au venit la Montal.

— Ce? au răsunat simultan vocea lui Éliane și a lui Xavier.

Das Reich, o divizie SS, erau celebră ca fiind plină de ucigași brutali.

— Operele de artă sunt în siguranță, a adăugat Angélique. Dar un paznic a murit.

S-a prăbușit pe un scaun.

Un paznic de la Luvru era mort. Un bărbat care avea grijă de tablouri. Cum ar fi putut el să reprezinte o amenințare pentru o armată germană cuceritoare?

— Ne-au scos afară și ne-au pus să ne întindem pe iarbă, a continuat sec Angélique. Au tras în ferestre. Apoi, ne-au spus să ne ridicăm și au tras și în noi.

— Ai pățit ceva? a întrebat Xavier.

Angélique a clătinat din cap.

— Ce căutau? a întrebat sumbru *monsieur* Jaujard.

— Pilotul, le-a răspuns ea.

Xavier s-a ridicat prea repede, lovindu-și scaunul, care a căzut pe podea cu un zăngănit ca focul de armă.

Pilotul. Éliane a strâns pumnul, încordată.

— Câte persoane știau despre pilot? a întrebat Xavier, răsucindu-se.

— Aproape nimeni, a spus lent Angélique, de parcă ar fi pus informațiile cap la cap, ceva ce Éliane nu prea pricepuse încă, dar Xavier da, ținând cont de privirea lui intensă și foarte gravă.

— Doar cei doi maquisarzi care l-au adus la Montal, a continuat ea. Și femeia care are casa conspirativă unde l-am dus de dimineață. Ea n-ar fi zis nimic care să-i aducă pe nebunii din Das Reich în prag. Iar maquisarzii n-ar lăsa pe nimeni să calce strâmb. Nici ei nu vor să aibă Das Reich prin preajmă.

— Ceilalți care știau sunt toți aici, a adăugat Xavier privindu-i.

S-a lăsat o tăcere grea. Apoi, Luc s-a ridicat, răsturnându-și și el scaunul.

— Te pui și pe tine la socoteală?

— Da.

Xavier vorbea foarte calculat.

— S-a întâmplat fie pentru c-a fost cineva neglijent, fie pentru că un trădător a pus totul la cale. Ambele sunt de neiertat și n-ar trebui să se mai întâmple.

— Vorbesc eu cu maquisarzii, a spus Luc. Probabil c-a fost unul dintre ei. Haide! a chemat-o pe Angélique, care și-a urmat fratele spre ușă.

Éliane nu a putut nici să-și ia la revedere. Nici să gândească. Era imposibil să și-o imagineze pe Rose trădându-i pe toți, fiindcă ar fi vorbit despre pilot fără să-și dea seama cu *monsieur* Jaujard într-un loc public. Sau pe Xavier. Sau pe Angélique. Sau pe Luc. Sau chiar pe ea însăși. Să fi trădat cumva ce știa? Nu. Luc avea dreptate. Nu putea să fi fost decât unul dintre maquisarzi.

Capitolul 26

Pentru expoziția colecției familiei Schloss, în săptămâna următoare, von Behr i-a spus lui Éliane să poarte rochia neagră de la Cap-Ferrat. S-a schimbat în toaleta muzeului, apoi s-a dat cu ruj și rimel și s-a transformat în Éliane cea pe care doreau s-o vadă naziștii, Éliane pe care König plănuia s-o ducă la hotel, la finalul serii, lucru despre care ea uitase, în mijlocul tensiunilor din ultimele zile, dar de care nu mai putea uita, fiindcă venise seara cu pricina.

S-a simțit cuprinsă de greață. A închis ochii și s-a forțat să respire, așteptând să-i treacă. Când a deschis ochii din nou și și-a văzut chipul în oglindă, și-a dat seama că nu fusese niciodată mai speriată.

— *Mademoiselle!* a răsunat vocea lui König.

Trebuia să părăsească sanctuarul toaletei. Trebuia să-l convingă pe König să-i permită lui Rose să revină la muzeu. Cumva, trebuia să treacă peste seara aceea fără să dea nimic de gol.

Nu avea idee cum.

— *Mademoiselle!* s-a auzit de lângă ușă.

Gândește-te la un lucru bun, și-a spus. Luc găsise maquisardul care-i trădase și se ocupase de el. Éliane nu a întrebat cum. Era suficient să știe că nu aveau să mai existe trădări.

A deschis ușa.

König a luat-o în brațe.

Ea l-a îndepărtat, încercând să pară jucăușă.

— *Monsieur*, l-a certat ea, sunt la muncă.

S-a încruntat un pic, iar Éliane spera să nu fi remarcat că ea încercase să-i descurajeze sărutările și îmbrățișările. Avea să remarce în curând, știa asta. Poate în doar câteva ore.

— Unde e chelnerița noastră? a urlat von Behr și, pentru a doua oară în viață, Éliane i-a mulțumit Cerului că exista nazistul acela.

S-a grăbit în galeria principală, a luat o sticlă de șampanie și s-a pregătit să toarne.

A apărut Xavier, cu primii oaspeți. Éliane a încercat să nu-l privească, atentă la umplerea paharelor. Ușile muzeului s-au deschis iar și a intrat o femeie scundă, cu forme generoase. Apariția ei l-a făcut pe König să încremenească în drum spre Éliane.

S-a auzit vocea nemulțumită a lui von Behr.

— Elke, ce cauți aici?

— Am sosit după-masă, a răspuns femeia în germană. M-am plictisit să aștept la Berlin. Am auzit că Parisul e pe placul lui Ernst, a spus ea spre König, care încă nu se mișcase. Nu te bucuri să mă vezi?

Xavier a făcut un pas în față, iar König n-a avut de ales decât să i-o prezinte.

— Ea este soția mea, Elke.

König era însurat? Éliane aproape că s-a înecat. Cine-ar fi crezut că acel bărbat care nu-și putea termina propozițiile putea minți atât de spectaculos? Imediat după acest gând, i-a trecut prin minte că era în siguranță. Dacă soția lui König era la Paris, Éliane nu trebuia să meargă la hotel cu König.

Von Behr a trecut la franceză.

— Parisul s-a dovedit încântător.

O privea pe Éliane, cu un zâmbet leneș pe chip, iar Éliane și-a dat seama că surprinderea va funcționa în favoarea sa, în ceea ce trebuia să devină rolul vieții ei.

— Ai o soție? l-a întrebat pe König.

— Îmi... îmi pare rău, s-a bâlbâit el. Nu știam că vine.

— Nu e tocmai o scuză, a șuierat Éliane.

König a tresărit, privindu-și picioarele, pe care le târșâia pe podea. Apoi, a ridicat brusc capul.

— Îmi plăcea să nu fiu König-de-la-Berlin, care e căsătorit cu Elke. Îmi plăcea să fiu König-de-la-Paris, care putea convinge o femeie frumoasă să danseze cu el.

Éliane a văzut cum pe chipul lui Elke se citea jignirea. Dar trebuia să continue.

— Am făcut mai mult decât să dansăm, i-a spus ea și, din cauza oboselii, milei și tensiunii, i-a curs o lacrimă.

Cu toții jucau un joc.

— De cât timp ești însurat? a întrebat ea cu glas scăzut, de parcă i-ar fi păsat.

— De patru ani.

— Și câte alte femei ai sedus la petreceri?

— Niciuna. Nu aș fi...

— Dar ai făcut-o.

— Dar nu vezi? a întrebat-o König.

Toate capetele s-au întors spre ei.

— Nu se poate compara cu tine. Este dolofană și plicticoasă, ca o gălușcă de cartofi. Tu ești...

— Ernst! l-a implorat Elke, dar toți au ignorat-o.

— Un sufleu care se dezumflă rapid! s-a răstit Éliane. Abilitățile tale de a compune o metaforă sunt la fel de proaste precum cele din pat.

Explozia lui Éliane a fost urmată de hohotele de râs și de privirile dezaprobatoare ale celor din jur. Ea a părăsit galeria, ducându-se la toaletă, unde s-a încuiat într-o cabină și și-a cuprins trupul cu brațele, neștiind dacă să râdă sau să plângă.

Ușa băii s-a deschis după doar câteva minute și, după miros, a știut că era Xavier. A descuiat cabina și, când i-a văzut chipul, a întrebat încordată:

— Ce mai e?

Cuvintele lui au țâșnit.

— Se duc sus, în Sala martirilor, să caute tabloul de Van Dyck din colecția familiei Schloss, cel ascuns acolo de Rose. König a primit un pont de la SD, care i-a zis să caute prin Sală.

Éliane nu știa precis cu ce se ocupa SD, Sicherheitsdienst, Serviciul de Securitate nazist, dar știa că-i vâna pe oamenii care li se opuneau nemților. Dacă acel Van Dyck era găsit de König, ascuns în Sala martirilor, ar fi stârnit o cascadă de bănuieli și de percheziții, care nu puteau sfârși decât cu arestarea tuturor cunoscuților ei.

A alergat la etaj, mulțumind Cerului că era încă petrecere jos. A trebuit să treacă printre mulți oameni. Îi vedea pe von Behr încercând să-și croiască drum prin mulțime, pe König mergând hotărât lângă el, dar mulțimea în general și Xavier însuși în special îi încetineau. A ajuns în Sala martirilor înaintea tuturor și a luat tabloul din ascunzătoare. Era prea mare să-l vâre sub rochie. Iar, dacă veneau în clipa aceea, o prindeau cu el.

N-avea timp să fie cu băgare de seamă. Dulapul pentru mături trebuia să fie suficient de bun. S-a grăbit să intre, a vârât tabloul după mături și a luat vinul pe care se gândise Rose să-l țină acolo.

Transpirația îi curgea pe ceafă. Sticlele cu vin tremurau.

— *Mademoiselle!* a tunat von Behr. Ce cauți aici?

Éliane a luat o față derutată și a ridicat vinul de Bordeaux.

— Cel mai bun vin roșu e ținut aici, de la incidentul cu *herr* Schmidt.

Slavă Cerului pentru *herr* Schmidt, un istoric de artă care se înfruptase în secret din dulapul cu

vinuri al lui von Behr.

— Grăbește-te! i-a zis lui Éliane, și ea n-a mai avut nevoie de alt îndemn.

S-a grăbit pe scări în jos și s-a rugat să nu caute în camera aceea. Dar ceea ce făcuse avea să arate că informatorul lor nu știa totul.

Cât de greu i-a fost să toarne vin, știind că von Behr și König erau sus! Cât de greu i-a fost să nu-l privească pe Xavier! Cât de greu i-a fost să-i vadă pe cei doi revenind, după aproape douăzeci de minute, cu mâna goală! König avea obrajii roșii de rușine.

A privit cum von Behr lua un pahar într-o mână și o femeie la braț, iar Elke își ocupa locul lângă König. Xavier s-a strecurat pe lângă ei, flatând-o pe Elke, apoi s-a întors spre König și l-a tras deoparte, pentru o conversație privată.

Éliane s-a forțat să aștepte zece minute după ce s-a încheiat discuția lor, apoi a revenit la toaletă, sperând să remarce Xavier. Înainte să ajungă, în fața ei a apărut Elke.

— Ești foarte frumoasă, i-a spus ea, fără s-o acuze.

Éliane s-a întrebat cum o fi ca propriul soț să-ți spună că ești ca o gălușcă, în fața unei mulțimi de bărbați care râd. Asta a făcut-o să-i spună adevărul, deși nu reprezenta o consolare.

— Nu am știut că e însurat.

— Te cred, a spus Elke, fără să-și mute privirea de la chipul lui Éliane. N-ai vrut să te păstrezi pentru un soț?

— O spui de parcă ai crede că am putut refuza, a zis Éliane ultragiată.

Elke a clipit.

— Dar Ernst nu ar...

A ezitat o clipă.

— Nu te-ar fi obligat.

— Chiar dacă nu a folosit forța fizică, există multe căi prin care poți obliga o persoană să facă un lucru nedorit. Sper să nu descoperi asta pe pielea ta.

Din fericire, Elke nu a urmat-o la toaletă. Din fericire, Xavier da. A ajuns acolo în jumătate de minut, vorbind din nou foarte repede.

— Doar cei de la întâlnirea noastră știau ce ați făcut tu și Rose cu tabloul de Van Dyck, a spus el. Doar dacă n-a văzut-o cineva pe Rose ascunzându-l.

Éliane a clătinat din cap. Rose avea prea mare grijă cu asemenea lucruri. Mintea îi lucra rapid.

De data asta, expunerea informațiilor secrete nu mai putea fi pusă doar pe seama maquisarzilor. Ar fi putut ajunge la SD numai printr-unul dintre cei șase oameni din grupul lor. Cum? Un accident imposibil? Sau o faptă deliberată?

Privirea ei s-a încrucișat cu a lui Xavier, de parc-ar fi avut același gând.

— Von Behr a alungat-o pe Rose de la muzeu, a spus Xavier cu glas scăzut și disperat. Azi, într-o întâlnire cu Göring, *monsieur* Jaujard a fost amenințat cu moartea, dacă mai continuă să împiedice încercările naziștilor de a se servi din operele de artă deținute de stat, pe care ei nu se mai mulțumesc să le lase în pace, în depozitele lor. Și tu vei fi prinsă la mijloc.

Îngrijorarea colora ochii lui Xavier într-un negru feroce, nemilos.

— Mai ales dacă există...

S-a întrerupt, dar Éliane știa ce era pe cale să spună: *Dacă există un trădător printre noi.*

PARTEA A ȘASEA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA
2015

Capitolul 27

— Mă așteptați, a repetat amețită Remy, strângându-i mâna lui Adam.

A încercat să distingă mai bine trăsăturile femeii, dar, cu soarele în spate, tot ce putea vedea, ca într-o fotografie supraexpusă, erau petice de alb: păr alb, mâini albe, bluză albă.

Apoi, soarele și-a schimbat poziția și a văzut o bătrână deloc amenințătoare. Ridurile de pe chip îi ascundeau adevărata expresie, dar ochii ei erau albaștri și plini de simpatie, de parcă urma să spună ceva ce avea să doară.

Remy a făcut un pas în spate.

— Te rog, intră și stai jos, i-a spus Elke König, cu un glas care păstra, doar vag îmblânzit de traiul la Paris, un accent german gutural.

Remy a urmat-o în apartament, către două fotolii de la fereastră, incapabilă să-și amintească să se așeze, într-atât de uimită fusese de întâmpinare.

— Sigur nu vrei să stai jos? a întrebat Elke, aproape melancolic, aproape sperând că Remy ar fi dorit să se facă comodă și să rămână.

Cu bastonul strâns în mână, s-a îndreptat spre un fotoliu.

— Unde este soțul dumneavoastră? a întrebat-o Remy. Ernst König.

El era piesa de puzzle pe care trebuia să o identifice Remy.

— Nu știi? a întrebat Elke, apoi s-a așezat încet. Draga mea, este mort de șaptezeci de ani.

Remy a simțit că strânge și mai tare mâna lui Adam.

— Ernst și unchiul lui, colonelul von Behr, au părăsit lumea ca niște lași.

Elke vorbea încet, iar mâinile îi tremurau pe baston.

— Au băut șampanie cu otravă, la începutul lui 1945, când și-au dat seama că totul se terminase. Și-au luat viața, în loc să îi înfrunte pe învingători și să dea socoteală pentru crimele comise.

Bărbatul care purta numele tatălui ei, bărbatul care i-ar fi putut fi bunic, își luase viața. Doar cei vinovați făceau asta.

Remy nu mai voia să audă. Nu mai dorea să audă despre oamenii aceia. Nu erau ai ei.

Și-a tras mâna dintr-a lui Adam și a plecat.

Adam a ajuns-o din urmă la baza scării. Avea atâta compasiune în privire, că ea și-a sprijinit capul de umărul lui, l-a înconjurat cu brațele și l-a ținut strâns, fără ca măcar să-și dea seama ce face. După o clipă lungă, el a sărutat-o ușor pe creștet, apoi s-a desprins încet.

Abia în momentul în care el s-a dat înapoi a realizat că tocmai îl îmbrățișase. A ridicat privirea spre el și expresia lui era a acelui Adam de la început: rigid, rezervat, impenetrabil.

— Cred că nu vrei să te întorci sus, i-a spus el încet.

Remy a clătinat din cap.

Nu au vorbit prea mult cât au condus spre Cap-Ferrat, cu excepția rugăminților politicoase pentru opriri la cafea sau de verificări ale rutei, când GPS-ul nu funcționa corect. Remy putea da vina pe discuția cu Elke pentru lipsa chefului de conversație. Sau putea motiva că Adam și ea au putut mereu

să fie împreună fără să aibă nevoie de vorbe. Dar tăcerea umplea tot spațiul din mașină, prin absența tulburătoare a oricărui sunet.

Remy a încercat să se gândească la muncă, la orice, numai la ceea ce-i spusese Elke König, nu. Dar nu se putea concentra la cataloage sau haine. Cu cât se lungea drumul, cu atât mai puțin putea ignora bănuiala că îmbrățișarea ei fusese prea mult pentru Adam, trezindu-i sentimente pe care-i spusese că le va ține ascunse, de dragul ei. Îngreuna situația pentru el. De ce? Ce rost avea să ignore ce știau atât corpul, cât și mintea ei, și anume că Adam era o persoană pentru care ea simțea ceva? O atracție fizică. O atracție emoțională. O atașare pe care nu o putea lua drept altceva.

S-a gândit la asta, privindu-l pieziș cât timp el a condus, fără a-i putea vedea ochii ascunși de ochelarii de soare. Îi vedea o singură parte a feței, pometele, maxilarul, începutul de barbă. Linia umerilor, brațele musculoase și bronzate, tricoul care-i acoperea trupul pe care-l văzuse de atâtea ori la plajă.

A strâns pumnii și s-a încordat. A tușit.

— Te simți bine? a întrebat-o Adam.

— Mă gândeam, a spus ea.

— Și eu.

Nu a pus nimeni întrebarea „la ce?".

Mintea ei s-a umplut cu imagini din ultimele câteva săptămâni: Adam venind cu și pentru ea la Paris și la Washington. Adam, privind bobine de microfilm până când l-au usturat ochii. Adam, - ținând-o de mână cât purta conversația oribilă cu Elke König. Adam, care-i spusese să nu pornească în acea misiune de una singură.

Când îi mai oferise cineva atât de multe? Gândul a lovit-o ca un duș rece.

— Trebuie să ne oprim, i-a spus ea, chiar dacă nu se vedea niciun semn care să spună *Aire,* „zonă de servicii".

Adam a tras pe dreapta, în zgomot de claxoane, și a privit-o ieșind din mașină. Nu a coborât după ea. Ea s-a apropiat de un copac și s-a sprijinit cu palma de el.

Când îi mai oferise cineva atât de multe?

Întrebarea a venit iar, de la sine. A clătinat din cap, dar gândul nu a dispărut. Nenumărate gânduri loiale și neloiale s-au țesut ca o pânză în mintea ei. Toby, trezindu-se sâmbătă dimineața și spunând „Hai să mergem undeva!", aruncând lucrurile într-o geantă și conducând spre Thredbo sau Jervis Bay sau chiar Byron Bay, pentru un weekend de distracție. Toby, care dorea ca ea să îl însoțească la cinele corporatiste, dar care o ruga să-l scutească de ale ei, fiindcă erau „chestii cu modă". Toby, citindu-i o carte lui Ebony, seara, dacă era acasă. Toby, spunându-i lui Remy de dimineață că avea o întâlnire în acea seară, fără să se uite să vadă dacă era și ea plecată. Toby, niciodată în căutare de babysitter, chiar și în diminețile în care uitase să-i spună despre întâlnire. Toby, spunând mereu, înainte să plece de dimineață, „Ești frumoasă". Toby, care nu-i pusese nici măcar o întrebare despre piesele *vintage* pe care ea le colecționa.

Ea și Toby avuseseră parte de un fel de iubire. Ea nu știuse că mai existau și altele. Adam îi arătase o compasiune atât de tandră, de profundă, că nu o putuse vedea drept ce era, fiindcă nu mai trăise așa ceva.

Ea ridicase un zid și îi ceruse să nu-l treacă. Iar el nu îl trecuse niciodată. Zidul fusese un test, înțelegea acum. O cale de a vedea dacă voia să rămână, în ciuda oricărui obstacol, indiferent ce se întâmpla. Sau dacă urma să plece, așa cum făcuse Toby.

Doar că Toby n-avusese de ales. Adam avea. Nu își impusese însă alegerea. Doar până acum, când ea îl obligase să-și exercite voința pentru autoconservare.

A reușit să respire, în ciuda senzației de gâtuire, și apoi să se întoarcă la mașină, unde o aștepta el.

— Sunt bine, i-a spus ea așezându-se, înainte s-o întrebe, fiindcă știa c-o va face.

Dar ce avea să facă ea? În toate privințele?

Când au ajuns pe aleea lui Remy, Adam a coborât, a deschis portbagajul, și-a scos geanta, iar Remy știa că avea să meargă direct la casa părinților lui, să facă un duș lung și apoi să stea posomorât până când îl provoca unul dintre frații lui.

— Părinții mei dau o petrecere, după cum probabil auzi, i-a spus el. Mi-au trimis mesaj să ne invite pe amândoi să mergem, când sosim. Le-am zis că, probabil, vei fi prea obosită. Așa ca mine.

Remy a înțeles.

— Mulțumesc că ai venit cu mine, i-a spus ea încet. Mă bucur că ai fost acolo.

El i-a zâmbit scurt, apoi și-a luat geanta pe umăr și a plecat.

Înăuntru, Remy a găsit un bilet de la Antoinette, în care-i spunea că lăsase lucruri care nu-i mai încăpeau în geantă, dar pe care poate le găsea Remy utile. A scotocit absentă printre ele, descoperind, printre rujuri și ondulator, o cutie enormă de prezervative. A tresărit.

I-a scris lui Antoinette să-i mulțumească pentru că venise în Franța și a adăugat un emoticon cu sprâncenele ridicate, privind geanta cu obiecte „utile".

Antoinette a răspuns imediat: „Adam e cu tine? Dacă nu, de ce?"

„Adam e la o petrecere acasă la părinții lui", i-a răspuns Remy. Aproape că trimisese mesajul, dar apoi a adăugat: „Mă sperie ce simt pentru el."

A durat cel puțin zece minute până când i-a răspuns Antoinette: „Voiam să te cert... Dar apoi mi-am dat seama că frica face parte din orice relație. Ar trebui să-ți fie frică, dacă simți ceva pentru el. Frica e normală."

„Frica e normală"! Remy a ieșit și s-a așezat pe șezlong, unde-l văzuse prima dată pe Adam.

Normal. Se purta normal. Ca orice persoană care întâlnise pe cineva la care ținea. Fiindcă viața, chiar și fără a pierde un soț și un copil, nu era niciodată lipsită de suferință, frică sau dezamăgire. Uitase. Echivalase normalitatea cu o sterilitate emoțională care, probabil, nu exista. Se gândise că trebuia să nu mai sufere, înainte să treacă peste. Dar avea să nu mai sufere vreodată?

Nu-i va putea uita *niciodată* pe Ebony sau pe Toby. Dar poate că durerea putea coexista cu viața. Poate că viața nu însemna că nu trebuia să-i mai fie dor de ei. Cu siguranță, un lucru pe care-l învățase recent era că inimile erau vistierii întinse, capabile să păstreze o abundență de sentimente pentru mulți oameni.

Și-a privit ceasul. Era aproape miezul nopții. Casa de alături se mai liniștise, ceea ce însemna că petrecerea se potolea. S-a dus pe plajă și a privit apa. Apoi, și-a scos telefonul, a căutat numărul lui Adam și i-a trimis un mesaj:

Dacă nu dormi și nu ești extenuat, ai vrea să vii pe plajă?
Voi mai rămâne aici vreo jumătate de oră.

Remy
X

Nu mai pusese niciodată acel *X* („pupici") după un mesaj trimis lui Adam. Nu știa dacă el va remarca. Dacă-l împinsese prea departe, iar el se retrăsese complet și totul se terminase înainte să înceapă avea să afle curând.

Și-a dat jos rochia, a pus-o pe pietre, apoi a așezat deasupra sutienul și chiloții și a intrat în apă, afundându-se și ținându-și respirația cât de mult a putut, înotând. S-a îndepărtat de casa familiei Henry-Jones, apoi s-a întors să privească spre țărm. Nu vedea nimic pe plajă. El nu venea.

S-a scufundat iar.

Când a ieșit la suprafață, l-a văzut pe Adam în lumina blândă de la capătul scărilor. Avea mâinile în buzunare și o privea.

Ea a înotat puțin, ascunsă de apa neagră, cu excepția părului ei blond și a feței ivorii.

S-a apropiat și el, oprindu-se lângă hainele ei aruncate, privind locul în care-și lăsase lenjeria, ca el să vadă, să înțeleagă și să decidă.

El a spus ezitând:

— Cred c-ar trebui să mă întorc.

— Ți-am trimis un SMS fiindcă speram să rămâi. Speram să...

S-a oprit. Curaj. Putea face asta.

— Speram să vii în apă.

El și-a trecut repede mâna prin păr.

— Nu cred c-ar trebui.

— Înțeleg dacă nu vrei, a spus încet Remy, dându-și seama că, probabil, stricase totul. Dar mi-aș dori asta.

El nu s-a mișcat și nu a vorbit, iar Remy s-a pregătit ca el să-i întoarcă spatele și să plece spre casă. Dar, cu o mișcare iute, nerăbdătoare, el și-a tras tricoul peste cap și a intrat în apă, apoi a înotat la un braț distanță de Remy.

— Și acum? a întrebat-o, iar ea a intuit în vocea lui aceeași nesiguranță pe care o trăia și ea, dorința de a se proteja de suferință.

Știa că și el dorea să fie acolo. Dacă nu și-ar fi dorit-o amândoi atât de mult, nu le-ar fi fost atât de teribil de frică.

Așa că a spus adevărul.

— Mi-e teamă să te sărut. Dar îmi doresc s-o fac.

Privirea lui aproape că a fost suficientă să-i înlăture teama. Tandră, aprinsă și atât de blândă, de parcă ar fi înțeles tot ce cuprindeau cuvintele ei. S-a aplecat și a sărutat-o încet pe frunte.

— Cum a fost?

— A fost bine, a spus ea zâmbind ușor, pentru că nu fusese doar bine, ci încurajator, de parcă ar fi sărit și, în loc să cadă, s-ar fi înălțat în zbor spre ceva mai bun.

O încuraja și faptul că era atât de aproape de el, goală, și el aproape gol, o idee a ceea ce se putea întâmpla mai departe.

— Doar bine? s-a prefăcut el dezamăgit. Va trebui să încerc iar.

Zâmbetul ei s-a lărgit, o făcea mereu să zâmbească, iar el s-a apropiat. Două sărutări, de data asta, unul pe tâmplă, celălalt pe obrazul drept.

— Cum a fost?

Ea a pretins că se gândește.

— N-a fost rău.

Alte trei sărutări pe celălalt obraz, unul aproape de buze. Ea a deschis gura.

— Și asta? a murmurat el.

— Foarte bine, a șoptit ea, când curentul i-a împins corpul spre al lui.

El a încremenit și autocontrolul a intrat iar în funcțiune. Și-a dat seama că Adam era pe cale să iasă din apă. Așa că l-a cuprins pe după gât și și-a atins buzele de ale lui, teribil de lent.

— Remy...

Vocea lui Adam era joasă și răgușită. S-a aplecat spre ea.

Apoi, un val a mișcat-o într-o parte, iar ea a vorbit fără să se gândească:

— Nu e o idee atât de bună.

Corpul lui Adam s-a încordat.

— Plec, i-a zis el.

— Nu asta am vrut să spun, s-a grăbit ea să explice. În apă, e mult mai complicat să săruți. Abia dacă mă țin pe picioare. Și nu am exercițiu, așa că mă depășește. Poate încercăm pe țărm.

Adam a expirat lung, întretăiat.

— Ești sigură?

— Așa cred. Ar fi OK?

— Ne sărutăm doar. Nu fac altceva.

Ea l-a condus afară din apă și, chiar înainte să pășească pe pietricele, a privit peste umăr spre Adam.

Expresia lui, cu ochii care-i îmbrățișau corpul, a făcut-o să se oprească și, acoperindu-și inima care bătea prea repede, să spună:

— Trebuie neapărat să te sărut iar.

De data asta, gurile lor nu s-au mai întâlnit nici pe fugă, nici ușor.

— Doamne, Remy, a șoptit el, sărutând-o pe gât, mă gândeam că o să îmi placă, dar n-aveam idee...

Și-a respectat promisiunea și doar a sărutat-o, ținându-și mâinile pe spatele ei. Dar ea simțea, fiindcă erau atât de aproape, cât de excitat era el și niciodată nu păruse mai frumos decât acolo, în lumina lunii, lângă apă, cu noaptea conturându-i pieptul și tatuajul incredibil de sexy de pe braț.

— Avem nevoie de șezlong, i-a spus ea la ureche.

Ochii lui s-au întunecat, căpătând cea mai profundă nuanță de albastru, și niciunul nu i-a dat drumul celuilalt nici măcar o secundă, cât au traversat zona cu pietricele.

S-au întins împreună pe șezlong, doar sărutându-se îndelung, iar în Remy s-au trezit căldura și dorința, tot mai puternice, mai ales când Adam a sărutat-o din nou pe gât. Își auzea respirația întretăiată, știa că și Adam o auzea. Buzele lui și-au găsit drum spre clavicula ei, iar el a ridicat privirea să se asigure că totul era bine. Ea a încuviințat.

Gura lui a coborât și i-a atins ușor sânul, din lateral. Remy s-a arcuit spre el. Adam a ridicat din nou privirea și orice i-a citit pe chip l-a făcut să îi atingă, în sfârșit, sfârcul cu buzele.

Ea i-a rostit numele.

— Va trebui să repeți asta, a șopti Remy, iar el a chicotit, cu respirația lui fierbinte pe pielea ei.

Apoi, a fost rândul abdomenului ei să se zbată sub buzele lui, apoi al bazinului. Respira atât de repede, că aproape nu mai avea aer și simțea că moare acolo, pe plajă, fiindcă felul în care Adam o săruta nu se putea compara cu nimic din ce simțise vreodată în viață.

El a privit-o din nou și, de data asta, în loc să încuviințeze, ea a spus un „da“ răgușit, dar hotărât. El i-a zâmbit și asta a fost aproape tot ce-i trebuia. Apoi, gura lui a coborât și a sărutat-o din nou, iar ea nu și-a mai putut aminti nimic, nici măcar nu mai știa unde se află. Îi simțea doar atingerea pe piele și felul în care o făcea să se simtă și că și-ar fi dorit să facă asta tot restul vieții ei, dacă ar fi putut.

A durat multă vreme să își revină, să i se relaxeze corpul, să fie capabilă să deschidă ochii. Adam a ținut-o lipită de el și i-a acoperit fața cu sărutări, până când, în sfârșit, ea a reușit să îl sărute, la rândul ei.

— Am mers mai departe decât intenționam, a spus el.

Inima lui Remy s-a strâns.

— Adam.

S-a silit să se miște, l-a împins pe spate și l-a privit în ochi.

— Dacă tu crezi c-a fost ceva pentru care trebuie să îmi ceri scuze, ai înțeles greșit ce se întâmplă. Te doresc. N-a fost nici pe departe suficient...

Nu a apucat să-și termine propoziția, fiindcă mâna lui i se împletea deja în păr, iar el îi îndrepta gura spre a lui. Era la fel de disperat cum fusese ea, cu câteva clipe în urmă.

El s-a retras, gemând.

— Nu putem. Nu am...

S-a oprit.

— Nu m-am gândit să aduc nimic, fiindcă nu am crezut că ai vrea asta. Dacă urc acum înapoi în casă și încerc să dispar iar, vor năvăli asupra mea precum Inchiziția. A fost deja destul de greu când am plecat după mesajul tău. Sunt convins că n-ai un depozit de prezervative acasă.

Remy a rânjit.

— De fapt, am. Din fericire, Antoinette e mai vizionară decât noi.

— Glumești? Spune-mi că nu glumești, a adăugat, dintr-odată serios.

— N-aș glumi cu așa ceva. Să mergem.

Adam a clătinat din cap și i-a cules hainele.

— Trebuie să te îmbraci. Nu vom ajunge la capătul scărilor, dacă rămâi așa.

Remy a rânjit și mai larg.

— Să vedem.

S-a îndreptat spre scări, goală, cu Adam pe urmele ei. Ajunseseră la jumătate, când a simțit că o trage de mână. A sărutat-o iar, acum fără nicio reținere, ci nerăbdător, flămând, exact cum își dorea ea să fie.

— Nu te-am văzut bine acolo, jos, dar acum, la lumină, te văd și mă ucizi, Remy.

Ea a zâmbit, cu gura lipită de buzele lui.

— Nu mă mai săruta sau nu mai ajungem acasă.

— Eu te-am avertizat, i-a spus el.

În clipa în care ușa s-a închis în urma lui, gura lui era din nou lipită de a ei, la fel și mâinile, până când s-a dat înapoi, mângâindu-i corpul cu ochii. Ea a vrut să se ferească, dar nu se putea mișca, pentru că totul în privirea lui îi făcea respirația să se oprească. Era captivă în admirația lui și în dorința lui limpede și explicită.

A reușit să spună, cu vocea tremurându-i precum genunchii:

— Dacă te uiți în continuare așa la mine, vom avea probleme.

— Avem deja probleme. Unde sunt proviziile lui Antoinette?

— Aici.

În drum spre bucătărie, i-a dat jos și celelalte haine. Senzația de a-l avea în întregime, atât de aproape, a fost copleșitoare pentru amândoi și au uitat să se mai miște, doar s-au sărutat, cu mâinile peste tot, dar parcă niciodată în suficiente locuri sau nu pentru suficient de mult timp. Conștientă că amândoi își atingeau limitele reținerii, Remy a găsit ce le trebuia și l-a luat de mână.

Au ajuns în *petit salon*, unde el s-a așezat pe canapeaua curbată și a tras-o în poala lui. Pentru o clipă, ea a rămas pe loc, simțea prea multe și nu voia să rateze nimic, până când el a sărutat-o iar și gura lui i-a povestit despre dorința pe care o simțea, mai puternică decât orice-și imaginase. El avea o mână împletită în părul ei și cealaltă pe spatele ei și s-a întâmplat iar: lumea a dispărut, totul s-a redus la ea și la Adam, la corpurile și mințile lor, unite într-o pasiune atât de aprinsă, încât Remy s-a întrebat, pentru o clipă, dacă putea rezista.

În cele din urmă, și-au croit drum spre patul ei și s-au prăbușit pe el, pe o parte, ca să-și poată vedea fețele.

— Ești bine? a întrebat-o Adam, iar Remy a simțit că o înțeapă inima fiindcă o întreba asta în momentul acela.

Fiindcă era atât de altruist, încât să permită sentimentelor ei complicate și soțului ei să se afle în același pat, fiindcă-i păsa.

— Da, sunt, i-a spus ea. Nu știu dacă mă voi simți teribil de vinovată mâine. Sper că nu, însă știu că doliul e imprevizibil și că fac lucruri nebunești. Acum, mă gândesc doar la tine, a rânjit ea, și la când am putea repeta totul, și uite încă o frântură de viitor.

El a râs.

— Trebuie să mă lași cinci minute.

A fost rândul ei să râdă.

— Dacă repetăm totul în cinci minute, nu cred că vom supraviețui.

— OK, atunci în zece.

A râs iar și, în timp ce ea râdea, el a spus:

— Te iubesc, Remy. Știu că tu nu mă iubești și că nu vrei să te gândești să iubești pe altcineva. Nu mă aștept la declarații. Dar sper că pentru tine este în regulă ceea ce simt.

Lacrimile (de ce apăreau, oare, mereu?) i-au țâșnit din ochi, iar ea s-a cuibărit lângă el și i-a sărutat

pieptul, gâtul, obrazul.

— Mulțumesc, a spus și a simțit că el o strânge mai tare în brațe.

Capitolul 28

Remy s-a trezit scăldată în lumină strălucitoare. S-a uitat la ceas și și-a dat seama că era zece dimineața. A întins brațele deasupra capului și a simțit degetele lui Adam plimbându-i-se pe piele. A zâmbit.

— Ce leneși suntem.

— Leneși?

A ridicat o sprânceană.

— Aș spune că amândoi ne-am meritat somnul.

A râs și ea.

— Ai dreptate. Probabil, asta înseamnă că ești mort de foame și că ai stat aici întins, disperat să mă trezesc ca să poți mânca.

El a rânjit.

— Nu mă pot hotărî dacă te vreau mai întâi pe tine sau niște ouă.

— E bine de știut că am atins statutul ilustru de egală a ouălor. Ce-ai zice dacă aș face un duș, dacă tu ai găti, și apoi am mânca... ceva.

S-a strecurat afară din pat, aruncându-i o privire peste umăr lui Adam, făcându-l să clatine din cap, și apoi s-a închis în baie, a rotit robinetul și a rămas nemișcată, bucurându-se de senzația pe care i-o dădea apa pe piele. Pentru prima dată după atâta vreme, lucrurile simple, care îi plăcuseră cândva și care se goliseră între timp de senzații, îi plăceau din nou. Apa de la duș. Mirosul de mâncare. Râsetele.

S-a sprijinit cu o mână de perete, așteptând să o lovească valul de vină și de rușine. Dar nu a venit. Încă se bucura de duș. Îi plăcuseră la nebunie ultimele ore petrecute cu Adam. Nimic din toate astea nu o făcea o persoană rea.

În sfârșit, a ieșit din duș, s-a îmbrăcat într-o cămașă de noapte din anii 1930, foarte asemănătoare cu cea în care o fotografiase Adam, și s-a așezat pe pat, cu telefonul în mână, privind fotografii cu fiica ei. Una cu Ebony adormită, într-o poziție de neînchipuit, tipică bebelușilor. Alta, cu ea încruntându-se, concentrată, de parcă ar fi încercat să înțeleagă lumea. Una cu ea alergând spre Remy, cu brațele întinse. O îmbrățișare de la Ebony era incomparabilă.

Remy a strâns pleoapele și și-a amintit cât de plăcut fusese să fie în brațele acelea mici. Știa că plângea, dar era în regulă. Era mai bine să-și amintească de îmbrățișările lui Ebony decât să o alunge din gândurile ei pentru totdeauna.

Și-a șters ochii, s-a ridicat și s-a dus în bucătărie, unde Adam umplea farfurii cu fructe, iaurt, ouă și pâine prăjită.

— Pot să-ți arăt ceva? l-a întrebat.

— Sigur.

Ea a ridicat telefonul.

— Ea este fiica mea, Ebony.

— Arată ca o versiune a ta cu părul negru, a spus el, a luat telefonul și a derulat pozele, a zâmbit când a văzut-o pe cea cu Ebony adormită. Molly doarme așa, a spus el. Și soțul tău?

Remy a căutat și a găsit o poză cu Toby, un selfie prostesc pe care îl făcuse cu ei doi în mașină, când

mergeau spre Blue Mountains pentru un weekend. Ebony dădea din mâini în fundal.

— El este Toby, a spus ea încet, cu un braț în jurul taliei lui Adam. E ciudat să vezi asta?

Adam a clătinat din cap.

— Nu. Știu că nu încetezi să iubești pe cineva doar fiindcă a murit. E bine că-i văd. Și pe tine cu ei.

Remy a ezitat:

— Ești foarte diferit de Toby. Nu știu dac-ar trebui să o spun. Nu vă compar. Doar că...

S-a oprit.

— Și eu sunt diferită. Și îmi place asta. Dacă nu s-ar fi întâmplat accidentul, nu aș fi fost diferită. Aș fi fost așa cum eram înainte. Tot nu pot înțelege cum de s-a întâmplat așa, cum de au apărut lucruri bune după ziua aceea teribilă. Așa ca tine. Nu te-aș fi cunoscut, altfel. Și sunt bucuroasă că e așa.

— Mulțumesc, i-a spus și sărutat-o.

Au luat micul-dejun pe terasă, bucurându-se de confortul și de felul în care se simțeau când erau în compania celuilalt, Adam servindu-se cu mâncare din farfuria ei, Remy pregătind cafea și el sărutând-o, vorbind despre toate, despre fotografie, despre afacerea lui Remy, despre ce proiecte îl așteptau pe el după ce se va fi terminat vara. Dar nu despre Elke sau despre tablou, sau despre Ernst König. Niciunul nu i-a lăsat să intervină, încă.

În cele din urmă, Remy i-a spus lui Adam că strânge ea, cât face el duș. Aranja farfuriile când a auzit o bătaie în ușa din față.

A deschis-o și s-a trezit față în față cu Lauren, care părea îngrijorată.

— L-ai văzut cumva pe Adam? Seara trecută s-a purtat ciudat, apoi n-a mai venit acasă și...

S-a auzit o voce:

— Remy, mi-ai văzut... și a apărut Adam, din fericire cu un prosop în jurul taliei, oprindu-se când a dat cu ochii de sora lui.

Rânjetul ei era imens.

— Se pare că te-am găsit, frate mai mare. Voi da raportul că ești bine mersi și că nu te vom mai vedea o vreme.

Apoi, a plecat pe alee, râzând.

Adam a privit-o pe Remy.

— Cred că de-acum se duce vestea. Nu plănuiam să țin nimic secret, oricum. Cred că mi se citește pe față ce simt pentru tine.

Remy a închis ușa și i-a atins obrazul, privindu-i ochii care se uitau fix la buzele ei, și a văzut că da, pe chipul și în ochii lui stătea scris tot ce simțea pentru ea. Mâinile ei s-au grăbit să-i desfacă prosopul.

— Dacă ai de gând să te fâțâi așa, știi ce urmează să se întâmple.

Înainte să-l poată săruta, el i-a scos cămașa de noapte peste cap și a aruncat-o pe podea.

— Este cea în care te-am fotografiat? Vreau să te dezbrac de ea încă de atunci, a murmurat el, lipind-o de perete, ca să-i fie cât mai aproape posibil.

Gurile li s-au lipit. Cum o făcea să se simtă când îi vorbea așa...

S-a retras doar o clipă, cât să clatine din cap a negare, ca răspuns la întrebarea lui, și să-i șoptească:

— Te vreau.

Ochii lui Adam s-au întunecat mai mult.

— Mereu vom fi așa, i-a spus el. Doi oameni care abia așteaptă să găsească un pat.

A ridicat-o și ea i-a cuprins talia cu picioarele.

— Doi oameni care se înnebunesc unul pe celălalt. Doamne, Remy, i-a șoptit el, iar ea știa precis ce simte, fiindcă simțea la fel.

Ziua a trecut leneșă și senzuală. Apoi și noaptea. A doua zi, după micul-dejun, Remy a auzit dinspre plajă zgomote făcute de oameni care înotau și o voce de copil.

— Ar trebui să mergem și noi, a zis ea.

Adam a privit-o pieziș.

— Ar trebui, a repetat ea. Ar fi trebuit să-ți petreci timpul cu familia, dar ești aici nici nu mai știu de când. Trebuie să mai și ieșim din casă, oricum deja ai mâncat aproape tot ce aveam. Să mergem la plajă.

El a lăsat cartea jos.

— Fie. Speram să putem rămâne aici pentru totdeauna, dar cred că visam cu ochii deschiși. Remy?

Ea știa ce urma să spună el.

— Da, știu că trebuie să vorbim despre Elke König. Doar că...

— Mai vrei o zi.

S-a ridicat din șezlong și a sărutat-o pe frunte.

— Bine. Dar hai să vorbim despre asta mâine.

Și-au pus costumele de baie, apoi Adam a văzut-o pe Remy într-al ei, un costum creație Catalina, din anii 1950, două piese cu imprimeu leopard, iar ea a trebuit să-l împingă.

— Mai târziu, i-a spus ea. Sau nu mai ajungem la plajă.

Au coborât scările ținându-se de mână. Când au ajuns la pietriș, Remy a simțit că Adam o strânge mai tare de mână și a simțit cum e cuprinsă de emoție la gândul că tipul acela dur și tatuat se întoarce spre ea când are nevoie de adăpost. Slavă Domnului pentru mama lui, căreia probabil că-i spusese Lauren totul. Ea s-a apropiat de fiul ei, l-a sărutat pe obraz și a spus:

— Bună, dragule.

Apoi a sărutat-o și pe Remy pe obraz.

— Mă bucur să vă văd pe amândoi.

Adam s-a relaxat. Dar, apoi, Remy l-a văzut având un schimb de priviri cu Matt, care se uita derutat la mâinile lor unite, și și-a dat seama că Lauren se sfiise să-i zică și fratelui lor ce și cum.

Remy l-a condus pe Adam spre apă, a plonjat și a înotat puțin, înainte să se oprească și să dea de Adam, care a cuprins-o în brațe. Ea a zâmbit.

— Poate că ai avut dreptate. Plaja este foarte atrăgătoare.

Apoi:

— Te simți bine?

O întrebase asta de atâtea ori, încât era rândul ei.

— Da. Până când deschide Matt gura.

Au mai înotat o vreme, apoi s-au îndreptat înapoi spre țărm, unde toată lumea zăcea la soare. Molly a alergat să-l îmbrățișeze pe Adam, dar s-a împiedicat și a căzut rău. După ce i-a trecut șocul, a început să plângă. Era mai aproape de Adam când s-a întâmplat, dar s-a dus direct la tatăl ei. Asta făceau copiii: când îi durea, alergau la părinți. Nimeni altcineva nu era bun. Nici măcar un unchi care era, de fapt, tată biologic.

Remy nu a zis nimic, știind că pe Adam probabil îl duruse, dar că n-ar fi vrut să discute în momentul acela despre asta. A luat mingea și a aruncat-o în apă, fluierând câinele, care a sărit și a înotat bucuros după premiu. Ea l-a lăsat să facă asta vreo jumătate de oră, până când câinele s-a trântit în nisip, extenuat.

— Hai să mai înotăm, i-a spus ea atunci lui Adam.

Când el s-a ridicat, Molly, care-și revenise, a sărit din brațele tatălui ei și s-a apropiat.

— Unchiule Adam, a strigat ea. Vreau și eu să înot.

— OK.

A luat-o, a sprijinit-o pe un șold și a mers cu ea până când i-a ajuns apa la mijloc.

— Aici? a întrebat-o el.

Ea a clătinat din cap.

— Nu ajunge. Până la cap.

— Poate nu așa departe, a spus Adam, privind înapoi spre fratele lui, care stătea pe țărm, și Remy a văzut cum el încerca să se comporte așa cum voia Matt, dar întindea puțin coarda cu Molly, ca ea să iasă din existența ei protejată.

— Până aici?

A mai făcut un pas, iar apa a acoperit genunchii fetei.

— Bun, a strigat ea. Acum vreau să înot.

— Ce-ai zice să mergem să căutăm pietre?

— Nu vreau pietre. Vreau să înot.

Adam și-a privit iar fratele și, pentru o clipă, Remy a crezut că va risca să-i stârnească furia și o va arunca pe Molly în apă. Și Matt s-a gândit la același lucru, fiindcă a sărit ca ars.

Dar Adam a sărutat-o pe Molly pe frunte și i-a zis:

— Hai să ne bălăcim, mai bine.

Dar Matt nu a auzit și a strigat la fratele lui:

— De câte ori să-ți zic că nu vreau să faci asta? De o mie de ori? Nu poți asculta?

S-a întins după Molly și a încercat s-o ia de la Adam, care oricum i-o dădea înapoi. Când Molly a ajuns în siguranță în brațele tatălui ei, Adam a încercat să îl ignore. Dar Remy nu a mai rezistat.

— Știu că nu e treaba mea, i s-a adresat ea lui Matt, dar nu ești corect. Lui Molly îi place în apă, cu Adam. Amândoi știm că orice lucru care îți oferă bucurie după ce ai pierdut pe cineva ar trebui prețuit, nu evitat. Mereu va alerga mai întâi la tine când o doare ceva și e cel mai important lucru. E numai al tău. Tot ce dorește Adam e s-o facă să râdă. Ar trebui să-i permiți.

Matt s-a uitat lung la Remy. S-a uitat și Molly. Apoi, Molly a ciripit:

— Vezi, tati, râsul e bun pentru noi. Așa a zis Remy.

Dar Matt și-a dus fiica înapoi pe plajă. Remy a văzut privirea de pe chipul lui Judy și i-a venit să plângă din cauza durerii care dăinuia între oamenii aceia, să plângă pentru ce nu putea fi schimbat, să plângă pentru ce nu avea să se întâmple.

Atunci, a simțit că Adam o ia de mână. Se îndrepta hotărât spre scări.

Fir-ar fi să fie! Probabil că urâse faptul că ea intervenise așa cum o făcuse. A simțit un gol ciudat în stomac, durere la gândul că-i făcuse rău, o durere care nu avea nimic în comun cu suferința ei, ci, mai degrabă, cu faptul că de-acum era silită să privească neputincioasă cum suferea altcineva din cauza ei. Durea mai rău decât duruse orice altceva vreodată.

Ajunseseră la jumătatea scărilor, unde nu-i mai putea vedea nimeni, când el s-a întors spre ea și a sărutat-o mai pasional ca niciodată, dacă era posibil.

— Nimeni nu m-a mai apărat în felul ăsta, a spus el, cu ochii scânteind.

Remy a simțit că se topește de ușurare.

— Credeam că ești supărat.

Apoi, și-a dat seama că tumultul ei de emoții îi era cunoscut și lui. Era aceeași ferocitate pe care o simțise când o vedea pe Ebony în pericol, la locul de joacă. Era o sălbăticie care venea dintr-un sentiment primordial și formidabil și, brusc, și-a dat seama ce era. A zâmbit.

— A trebuit să-i spun ceva lui Matt, fiindcă te iubesc.

— Poftim? a zis el, iar capul i-a zvâcnit de parcă ea l-ar fi lovit, și probabil că-l lovise, drept în inimă, fiindcă acolo simțea ea acum iubirea aceea, care era tot ce-și dorise și tot ce nu-și dorea, tot ce durea și ce-i aducea o bucurie exuberantă.

— Te iubesc, a repetat ea, iar el a zâmbit, în sfârșit.

— Trebuie să-ți scoți costumul de baie acum, fiindcă altfel mor, i-a zis, iar ea i-a simțit mâinile desfăcându-i nodul de la ceafă.

— Adam, suntem afară. Poate urca oricine scările, a șoptit ea râzând. Ar trebui să încercăm să ajungem într-un pat.

— Nu vom ajunge niciodată într-un pat, îți amintești? i-a zis el, luând-o de mână și alergând cu ea pe scări, până au ajuns la șezlong.

Au făcut o concesie și au mutat șezlongul la umbră. Atât. După aceea, când stăteau unul în brațele celuilalt, Adam era tăcut, iar Remy știa că se gândește la Molly.

— Ce-o să faci? a întrebat ea.

Adam a oftat și s-a rostogolit pe spate, cu capul ei pe umăr.

— Mă voi retrage, a spus el. Nu am de ales. Altfel, ea ne va vedea mereu certând-ne. Așa c-o să fiu unchiul distant, care-i trimite cadouri de două ori pe an. Un om care-i doar un nume. Pe mama o termină să ne vadă pe mine și pe Matt așa. E rău și pentru Molly. Dacă sunt eu în zonă, Matt se simte amenințat. Așa că tot ce pot face e să nu-i mai stau în preajmă.

Și-a imaginat un scenariu posibil pentru ziua următoare. Molly ar traversa țărmul, rugându-se de Adam s-o ia în apă, iar el ar refuza-o, fără să vrea s-o mai ia în brațe. Și-a imaginat cât de rănită s-ar simți fetița, o vreme, dar apoi, când vara se va fi încheiat și amintirea se va fi șters, Matt se va stabiliza în viața ei și Molly va uita de Adam cu totul. A simțit cât de trist ar fi totul pentru Adam.

— Ești sigur?

— Nu, a răspuns el. Urăsc asta și voi fi supărat multă vreme, așa că, dacă nu vrei să fii în preajma mea...

S-a oprit și a strâns-o în brațe, iar Remy și-a dat seama că-l strânge și ea, cu lacrimi în ochi, fiindcă tocmai i-o spusese, prin îmbrățișare: *Mă faci să mă simt mai bine și am nevoie de tine*.

— Ba vreau, i-a șoptit ea.

Dar mai știa că trebuia să-i spună ceva. Nu era corect altfel.

— Vreau să fiu în preajma ta, a spus ea, ridicând capul și privindu-l. Și nu știu încotro ne îndreptăm și nici cum va fi viitorul, dar un lucru știu sigur: că nu voi putea îndura să mai am copii. Niciodată, a repetat ea, în caz că nu fusese suficient de convingătoare prima dată. Și probabil că tu ți-i dorești, a continuat. Nu ești în vârstă. Am văzut cum te porți cu Molly. Ai fi un tată fantastic. Dar eu nu mai pot fi mamă.

El a privit-o lung, iar ea a văzut multe în ochii lui. Adam și-a trecut mâna peste față și apoi i-a atins obrazul.

— Ce viață ticăloasă, nu? a întrebat-o. A fost atât de tentant, în ultimele câteva zile, să mă gândesc că doar despre asta este vorba: casa asta, șezlongul ăsta, alte câteva locuri și noi, a zâmbit cu amărăciune. Știi care-i nebunia? Dacă m-aș putea întoarce în timp să pot face în așa fel încât să nu ți se fi întâmplat nimic din toate astea, aș face-o. Chiar dacă asta ar însemna că nu ai fi aici. Aș da orice să nu fi suferit atât. Dar nu mă pot întoarce în timp. Pot face doar ce-mi stă în puteri să fii fericită. Dacă asta înseamnă să nu avem copiii...

A ridicat din umeri.

— E așa cum ai spus. Nici eu nu știu ce se va întâmpla cu noi. Dar nu vreau să renunț la tine pentru promisiunea copiilor inexistenți. Tu exiști. Te vreau așa cum ești.

Lacrimile îi curgeau acum pe obraji. Și-a sprijinit capul pe pieptul lui și l-a îmbrățișat strâns. Nu putea rosti niciun cuvânt. Putea doar să plângă. Și se gândea că erau șanse ca, atunci când îl va privi din nou, să aibă și el ochii umezi, fiindcă o plângea pe Molly și sacrificiul pe care-l făcea pentru familia lui, pentru Remy.

Remy știa doar că Adam era cel mai bun om din lume și că probabil nici ea și nici Matt nu-l meritau.

PARTEA A ȘAPTEA

PARIS
1943–1944

Capitolul 29

Éliane stătea la fereastra apartamentului, cu palma lipită de sticlă și un șal în jurul umerilor, tremurând de frig și de teamă. Sosise toamna și ea privea frunzele care se rostogoleau pe trotuar și dansau în vânt, departe de ceea ce fusese cândva un oraș al luminii și acum era un oraș al umbrelor, și se întreba ce să facă.

Trebuia să se gândească la trădător. La cine ar fi putut fi. Cineva care avea legătură cu ei șase, fiindcă era imposibil să creadă că *ar fi* unul dintre ei șase. Avea să lovească iar? Când? De ce nu făcuse nimic, de la expoziția colecției Schloss încoace?

Dar acum avea o problemă chiar mai apăsătoare decât trădătorul.

O frunză rătăcită a plutit în sus, prinsă de o pală bruscă de vânt, aproape scăpând, până când, de nicăieri, a trosnit o creangă care a căzut, a strivit frunza pe trotuar, unde a rămas tremurând. Aliații aterizaseră în Italia, noapte de noapte erau raiduri aeriene deasupra Franței, și erau zvonuri că Aliații urmau să invadeze țara în următoarele două luni. Toate astea îi înnebuneau pe naziști. Cu toții priveau acum, temători, peste umăr, evreu sau neevreu, colaboraționist sau membru al Rezistenței. Dar toată lumea avea ochii ațintiți la cer, așteptând invazia prezisă cu atâta încredere, dorindu-și să înceapă în acea zi.

Dar Éliane nu mai putea aștepta.

S-a oprit la biroul ei din muzeu cât să-și lase poșeta și haina și să-i spună lui Rose:

— Trebuie să mă duc în Sala martirilor. Revin într-un minut.

Rose a privit-o și s-a încruntat.

— Ce este? a întrebat ea.

— Curând, a promis Éliane. Îți spun curând.

În Sala martirilor a lăsat, pentru Xavier, un bilet vârât în spatele tabloului pictat de Luc, cu îndrăgostiții care se îmbrățișau sub clar de lună. Îl ascunsese pe celălalt, fiindcă era prea prețios pentru a fi lăsat la vedere. Biletele erau singura cale prin care puteau comunica ea și Xavier, între întâlnirile lunare. Nu mai puteau risca să se aventureze în toaleta din Jeu de Paume decât dacă era urgent.

„Trebuie să fac ceva", scrisese. „Va fi surprinzător."

Spera ca Xavier să vină la muzeu în acea zi, să vadă biletul și să poată sta o clipă singur cu ea, ca să-i poată spune tot ce avea pe suflet. Dar a mai trecut o săptămână și nici urmă de el. Nu-l mai văzuse la muzeu de săptămâni bune. Nu mai putuseră vorbi despre cine-i trăda naziștilor. Nu mai vorbiseră despre nimic.

A presupus că el era la Londra. Știa că trebuia să revină, când și când, pretinzând față de Göring și von Behr că se duce în Elveția, să comercializeze lucrări de artă, pentru a primi noi ordine și a transmite informațiile prea importante pentru transmisiuni radio. S-a întrebat dacă el căuta dovezi ale altor trădări. Cât avea să lipsească?

Dar nu mai avea timp. Cu cât treceau mai multe săptămâni între noaptea de pe Riviera și mărturisirea făcută lui König, cu atât mai înclinat avea să fie acesta să nu o creadă.

Așa că s-a dus să-l caute pe König.

— Trebuie să-ți vorbesc, *monsieur*, a spus ea și a început să plângă.

Era ușor. Existau multe motive. Trebuia să-i spună lui König, înainte de a-i spune lui Xavier, de exemplu.

— Ce este? a întrebat-o König, fluturând o batistă spre ea. Ce pot să fac?

— M-ai pus într-o situație foarte dificilă, *monsieur*.

— Da, știu, a strigat König. Încerc s-o conving pe Elke să se întoarcă la Berlin, dar...

— Nu este vorba doar despre soția ta, l-a întrerupt Éliane, atingându-și burta. Voi avea un copil. Al tău.

Greața i-a strâns stomacul, din cauza minciunii, a sarcinii sau a foamei, nici nu știa. Ciclurile lunare fuseseră sporadice timp de peste un an, fiindcă mânca doar o dată pe zi, la braserie, și nici că-și imaginase că ar putea rămâne însărcinată. Nici nu-și dăduse seama că era, o vreme. S-a forțat să respire, când König a luat-o în brațe.

— Lucrează cineva azi? i-a întrerupt von Behr.

König a luat mâna lui Éliane.

— Avem vești, unchiule, a spus el, cu fața strălucind de o fericire evidentă.

Dintr-odată, Éliane s-a urât. König o minți se și el, dar nu era o justificare. Disperarea și binele suprem erau însă motive suficiente, nu? Sau era la fel de rea ca naziștii? Oare viitorul o va ierta sau o va condamna? I s-a întors stomacul pe dos.

— Vom avea un copil, i-a spus König.

— Un copil, a repetat cu răceală von Behr. Dar cum știi că-i al tău?

Éliane a pălit.

König a făcut un pas în față, căci veștile îi dăduseră puteri.

— Ți-aș fi recunoscător să nu mai vorbești așa cu mama copilului meu, mai ales că propriile tale aventuri sunt dezonorante și aduc o atenție nedorită asupra ERR-ului.

Îmi pare rău, a șoptit pe mutește Éliane către copil și către Xavier. Era tot ce putea face. König avea s-o protejeze acum și poate că avea să-i împărtășească mai mult decât era cazul.

— Ce va zice nevastă-ta? a întrebat von Behr, aprinzându-și o țigară.

— Știi cât de mult își dorește Elke un copil.

Este copilul meu, voia Éliane să strige.

— Iertare, a spus, dar nu-mi este bine.

Și-a dus mâna la gură și a fugit.

— În seara asta, a strigat König după ea, vom sărbători la braserie.

Éliane abia a apucat să-i spună lui Luc, înainte să înceapă tura de seară la braserie. I-a spus fratelui căruia, cândva, îi spunea totul că era copilul lui König. Asta trebuia să creadă toată lumea. Doar Xavier putea să știe adevărul. Dar unde era?

— Un copil german, a spus Luc scârbit. Cum poți îndura?

Cuvintele lui aproape că au lovit-o. Oare i-ar fi spus și ea la fel, dacă i-ar fi destăinuit că urma să aibă un copil cu o nemțoaică? Nu știa. Nu mai știa nimic.

Apoi, Luc a adăugat, parcă imitându-l pe von Behr:

— N-ai treabă?

La fel cum îl asculta pe von Behr, l-a ascultat și pe fratele ei. A strâns tacâmurile, să pună mesele, apoi a plecat din bucătărie și a început să împăturească șervete, fără să știe ce face.

Curând, mirosul de carne (carne!) a plutit în restaurant. Chiar și cu permisul de restaurant dobândit de Luc, nu reușise să găsească de cel puțin o săptămână carne. I-a chiorăit stomacul, căci trupul și copilul îi spuneau că trebuia să mănânce. S-a grăbit în bucătărie.

Pe o bancă se afla un castron cu *beef bourgoignon* aburind, plin de carne de vită moale, delicioasă. Sub el se afla o cârpă albă, iar lângă, un pahar cu un lichid alb, pe care Éliane aproape că nu l-a recunoscut. Apoi, și-a dat seama că era lapte și că nu mai văzuse așa ceva de câteva luni. S-a uitat la

mâncare, uluită, apoi la Luc, care rânjea.

— Pentru tine, *mademoiselle*, a spus el cu o plecăciune.

— Vreau să te iau în brațe, dar vreau mai mult să mănânc, i-a zis ea, luând furculița și închizând ochii, când a gustat prima îmbucătură. Divin, a spus, a deschis ochii, mestecând și apoi zâmbind către fratele ei, care îi surâdea.

— M-am purtat ca un urs, a spus el. Și tu ai nevoie de mâncare.

— Adică îți pare rău? l-a tachinat ea.

El a sărutat-o pe obraz.

— Grăbește-te să mănânci, înainte să ajungă naziștii.

Nu a fost nevoie să i se spună de două ori.

— Șampanie! s-a auzit strigătul exploziv, când von Behr și König, alături de însoțitorii lor obișnuiți, au intrat în braserie.

Din fericire, Xavier nu era printre ei.

Însă o sticlă nu a fost de ajuns pentru von Behr și când s-a dus să mai caute, în pivnița unde băutura scădea pe zi ce trecea, fără să fie atentă la ușă, nu l-a văzut pe Xavier intrând, și-a dat seama că sosise doar când s-a întors spre masă și l-a văzut strecurându-se pe un scaun, lângă von Behr.

Nom de Dieu! Nu avea cum să-i fi citit mesajul, căci muzeul era închis peste noapte. Nu avea cum să fie pregătit.

Éliane a privit îngrozită cum von Behr deschidea gura.

— Nepotul meu va deveni tată, i-a spus acesta lui Xavier.

Mâinile lui Éliane trăgeau cu disperare de dopul șampaniei.

— Felicitări, a spus Xavier, bătându-l pe spate pe König. Poate că acum soția ta va reveni în Germania, să-și facă cuibul?

— Dar nu soția a rămas borțoasă, a zâmbit von Behr. Ci draga noastră *fräulein* de colo.

Zdrang! Sticla a căzut, așa cum intenționase Éliane. O explozie de sticlă și lichid s-a împrăștiat în aer, stropind îngrozitor pantalonii bărbaților.

Slavă Cerului că scăpase sticla. Slavă Cerului că îi oferise lui Xavier câteva secunde să-și revină, în timp ce toți cei din jur blestemau și se ștergeau de șampanie. A părut că i se face rău și a văzut clipa în care el a înțeles, iar privirea lui o găsit-o pe a ei, într-un urlet mut de disperare. Dar a durat numai o clipă. Apoi, el a început să-și șteargă pantalonii și s-o înjure pe Éliane.

— Sper că nu voi găsi sticla asta pe nota de plată, a spus von Behr.

— Sigur că nu, *monsieur*, a zis Éliane, cu mâinile tremurând, parcă de frică, și frică îi și era, dar nu de von Behr, ci de ceea ce făcuse și de ce avea să spună Xavier.

Am făcut-o pentru tine, a încercat să-i transmită prin puterea minții, dar era prea mult zgomot și prea mult haos, iar ea știa că n-ar fi auzit-o și n-ar fi înțeles.

König a tras-o cu mâinile lui reci și a așezat-o în poala lui, sărutând-o pe gură în fața tuturor. A ridicat paharul.

— Pentru fiul meu!

Von Behr a strigat:

— Pentru strănepotul meu!

Toată lumea a toastat, uitând de sticla spartă și de băutura vărsată. Ușa braseriei s-a deschis și au intrat alți clienți, iar Éliane s-a putut scuza, înainte să conducă acel cuplu nou-sosit la masă, să se grăbească la baie și să vomite.

Când nu a mai rămas nimic înăuntrul ei, s-a șters la gură, s-a așezat pe podea și și-a spus să se ridice, să se întoarcă și să continue mascarada. Nu conta dacă-i era rău din cauza sarcinii, a scârbei sau a grijilor pentru Xavier. Trebuia să intre în restaurant, să zâmbească și să-i permită lui König să-l numească „fiul lui" pe copilul lui Xavier. Trebuia să servească șampanie și să pretindă că nu pricepe

germana. Trebuia să nu se întrebe nici măcar o dată dacă avea suficientă energie să mai treacă printr-un asemenea an, și apoi poate prin altul și altul, până la sfârșitul veacurilor.

Éliane știa că Xavier avea să vină s-o vadă. Așa că a încuiat ușa apartamentului. Riscul era prea mare, mai ales acum. De aceea juraseră să aibă o singură noapte împreună. Avea să priceapă, spera ea, că nu avea cum să-i dea lui König o altă explicație pentru sarcina ei, fără să-și expună tovarășii de conspirație. Fie mințea pe toată lumea despre copilul ei, fie le trăda totul nemților.

A adormit, extenuată, cu o mână pe burtă.

S-a trezit mai târziu, tresărind. Xavier stătea pe patul ei.

— Nu ar fi trebuit să vii, a spus ea încet. Am încuiat ușa.

— Una dintre multele abilități necurate pe care le-am căpătat în ultimii ani este și spargerea încuietorilor, a spus el sec.

Apoi, un zâmbet delicat, ca o frunză de aur, i-a înflorit pe chip, iar Éliane și-ar fi dat inima să-l poată captura pe veci în vopsele, inalterabil: Xavier fericit.

— Vom avea un copil, a spus el.

Și ea a zâmbit pentru prima dată de când descoperise că era însărcinată, iar încântarea bruscă a luat-o pe nepregătite. Firește că era un moment fericit. Cum de uitase?

Nu credea că-l iubise vreodată mai mult decât în clipa în care, aplecându-se și sărutându-i burta, carapacea care le proteja copilul de lumea cumplită, el a făcut-o să uite că-i spusese altuia că va deveni tată.

Apoi, blând, foarte blând, a sărutat-o pe buze.

— Te iubesc atât de mult, Ellie.

Tot ce voia să facă era să-l sărute și ea. Dar, mai important, își dorea ca el să rămână în viață, ca într-o zi ei să devină o familie.

— Ar trebui să pleci. Dacă vine cineva?

El a ignorat-o.

— Urăsc că a trebuit să faci asta. Dar știu că dacă află König și von Behr...

Ea i-a pus un deget pe buze, fiindcă nu voia să discute consecințele.

— König ar putea să-mi spună chiar mai multe acum, a zis ea, încercând să găsească partea însorită din peisajul acoperit de nori.

Mâna lui Xavier i-a mângâiat abdomenul.

— Când se va naște?

— Peste șase luni. Se spune că Aliații vor veni curând, așa că, poate chiar înainte să se nască, vom fi liberi.

— Nu vor veni anul acesta.

Vorbea abia perceptibil, de parcă nu putea îndura s-o spună.

— Poate doar vara viitoare.

Éliane a închis ochii. Până la vară mai erau opt luni. Trebuia să treacă printr-o altă iarnă. Luni întregi cu König și von Behr. Un copil născut sub Ocupație, nu liber, într-un oraș fără mâncare, în care electricitatea era disponibilă cam două ore pe zi, iar gazul poate doar ceva mai mult, fiindcă avioanele aliate începuseră să bombardeze conductele de alimentare și uzinele electrice, iar rezervele de cărbune dispăreau, consumate de focurile naziste.

— Ar trebui să vă scot din țară pe tine și pe copil, a spus Xavier, sărutând-o pe frunte. Să vă trimit în Anglia.

Pentru o clipă, ea și-a imaginat cum ar fi să urce într-un avion și să își ducă copilul într-o țară sigură. Dar, dacă ar fi dispărut brusc, nu exista nicio șansă ca von Behr și König să nu îi investigheze pe toți cei apropiați ei. A deschis ochii, revenind în apartamentul din Paris, la singurele ei iubiri.

— Nu pot, a zis ea. Poate că sunt egoistă, dar nu pot pune copilul înaintea tuturor. Un copil, la schimb pentru un popor, nu pare un târg cinstit.

Dacă orice persoană care dădea o rază de lumină într-un Paris al clarobscurului nazist se oprea, ar fi fost doar beznă; atât de adâncă, încât niciunul n-ar fi putut scăpa din ea.

— Înțelegi?

De data asta, el a închis ochii.

— Nici nu m-aș fi gândit că vei fi de acord.

S-a silit, în sfârșit, să spună lucrul care o rodea ca un cancer în ultima săptămână.

— Acum e și mai periculos pentru tine, fiindcă îți port copilul. Dacă va bănui vreodată König ce simt pentru tine...

Și-a retras mâna dintr-a lui.

— Ar trebui să mă uiți...

El nu a lăsat-o să termine.

— Nu aș putea să nu te mai iubesc, Éliane.

A sărutat-o tandru, o atingere ușoară, ca a unei perle pe o pânză ivoar.

— Doar că vreau să fii de acord cu un lucru.

S-a dat înapoi puțin, privind-o cu ochi întunecați, de culoarea sângelui de taur, căci durerea îi amesteca nuanțele de maroniu cu roșu.

— Dacă sunt prins, a zis el hotărât, să nu te trădezi încercând să mă salvezi. Iubirea înseamnă să mă vezi plecând fără să spui nimic, fără să faci nimic, fiindcă, altminteri, te vor lua și pe tine. Dacă rămâi, nu te poți sacrifica pentru o iubire care va lua sfârșit pe loc, fiindcă mă vor *ucide*.

Atunci, ea a suspinat. Prea tare. Dacă auzea Luc? Și-a dus mâna la gură, luptându-se să respire.

— Nu știu dacă pot.

— Trebuie. Pentru copil.

— Atunci, trebuie să promiți și tu. Dacă mi se întâmplă ceva, îi lași să mă ia. Iei copilul.

El a părut șocat.

— Nu pot face asta...

Ea l-a întrerupt, găsind stăpânirea de sine necesară și făcând ca vocea să-i fie fermă:

— Promit doar dacă promiți și tu. Trebuie. Copilul nostru merită orice sacrificiu.

El a înjurat cu sete. Apoi, și-a aplecat fruntea și i-a sărutat din nou burta, făcând o promisiune pe care ea știa că nu voia s-o facă, dar pe care o făcea de dragul vieții nevinovate căreia spera să-i ofere o nouă lume.

S-a trezit în zgomot de sirene care anunțau raidurile aeriene.

— Unde e adăpostul? a întrebă Xavier, ridicându-se.

— Nu merg, a spus ea. Aici nu merge nimeni. Stăm la geam și privim cerul.

Așa era. Cu tot mai multe stații de metrou închise și deci incapabile să mai servească drept adăposturi antiaeriene și cu avioane care veneau noapte de noapte, parizienii deveniseră fataliști. Éliane l-a luat de mână pe Xavier, l-a dus la geam, a dat laoparte draperia și abia dacă a tresărit la zgomotul bombelor care cădeau în nordul orașului. Cerul s-a făcut sângeriu, apoi ca de mahon, cam ca ochii lui Xavier mai devreme, de parcă orașul și-ar fi exprimat și el suferința.

Xavier a tras-o în fața lui, cu brațele în jurul ei, sărutând-o pe creștet.

— Ești prea slabă, Ellie. Un copil te va seca de puteri. Mâncarea va fi tot mai puțină.

— Ieri m-am întrebat ce gust o avea iarba, a recunoscut ea. Am reușit mereu să mă descurc cu o masă pe zi, la braserie. Dar acum chiar și piața gri are lipsuri. Copilul are nevoie de legume, iar eu îi dau napi.

Brațele lui s-au strâns în jurul ei.

— Am ascuns un sac cu alimente sub pat, când am venit. Din Anglia. Asigură-te că nu le găsește Luc. Am ceva pentru tine.

A vârât mâna în buzunar și a scos un plic, pe care i l-a dat.

Ea l-a deschis încet. Înăuntru erau bani, un act de proprietate al casei lui Xavier din Cap-Ferrat și o

scrisoare prin care le ceda lui Éliane și copilului ei drepturile asupra acesteia și descria o rentă care fusese instituită pentru a întreține casa.

— Mai e și un bilet care-ți spune cum să iei legătura cu *madame* Mercier de la Cap-Ferrat, dacă e necesar, a spus Xavier. Te poți ascunde acolo, dacă lucrurile se înrăutățesc prea mult. Poți să-i trimiți documentele, să le țină în siguranță. Ai nevoie de o asigurare, mai ales acum.

Éliane a încuviințat.

Altă explozie, mai aproape, zgomotul unui oraș în flăcări. Ce-o să mai rămână din el, din ei toți, până când veneau salvatorii?

Și-a plecat capul pe umărul lui Xavier și apoi a spus ceva ce știa că trebuie să spună, de dragul tuturor. Ceva care ar fi făcut minciuna despre tatăl copilului mai ușor de îndurat, care-i dădea forță.

— Voi încerca să aflu de la König cine dă informații SD-ului, a șoptit ea. Copilul îmi oferă o nouă cale de a mă apropia de el și, dacă n-o folosesc...

— Nu face asta, i-a spus Xavier, și ea a auzit teama întunecată din cuvintele lui.

— S-ar putea să-mi spună. Sunt singura care poate afla.

— Încerc eu să scot numele de la von Behr. Îl *voi* obține.

— E chiar mai periculos decât ce propun eu.

Și-a lipit fruntea de a lui.

— Oricine ar fi, n-a mai făcut nimic, deocamdată. Știm cu toții să fim atenți ce zicem și unde. Poate va fi suficient.

Xavier nu a mai spus nimic, iar ea știa că motivul era că nu voia să-și asume riscul unui „poate". Că voia să caute mai departe, până când descoperea cine fusese. Așa voia să facă și ea.

— Te iubesc atât de mult, i-a spus ea.

— Știu, a zis el, cu lacrimi pe obraji.

— Trebuie să pleci.

S-a silit să se îndepărteze.

— Ai stat prea mult aici.

— Ai ciocolată în sac, i-a zis el zâmbind. Să mănânci la micul-dejun.

Ea a râs, pe jumătate suspinând.

— Dacă fac asta, curând voi fi atât de dolofană, că n-o să mă recunoști.

— Abia aștept să văd asta, fiindcă atunci voi ști că e adevărat. Că e adevărat copilul.

A ezitat și a părut atât de vulnerabil, încât ea a simțit că i se frânge inima.

— E atât de greu să cred în lucruri bune, când nu le văd...

Lucruri bune. Invazia aliată în Franța. Tablourile returnate proprietarilor. Artă peste tot. Copilul, acum invizibil, dar crescând, spera ea.

Doamne, te rog, să crească, în ciuda rațiilor, a frigului și a răului!

Capitolul 30

Éliane nu l-a mai văzut pe König o vreme și nu a avut ocazia de a aduce vorba despre informator. El și *Catalogul Göring* au dispărut câteva săptămâni. Rose, care apăruse efectiv la muncă la vreo săptămână după expoziția Schloss, purtând deghizarea ei ternă, care-o făcea invizibilă pentru mulți, descoperise absența catalogului.

Ea și Éliane au purtat o discuție pe șoptite.

— Crezi că i-au schimbat ascunzătoarea? a întrebat-o Éliane.

Rose a clătinat din cap.

— Poate că-l are König la el. Unul dintre șoferi mi-a zis că s-a dus la Carinhall.

Carinhall! Casa de la țară a lui Göring, în Germania. Avea rost să ducă acolo catalogul.

— Sper să-l și aducă înapoi, a zis Éliane.

— Și eu sper că ești bine, i-a spus Rose, studiind-o pe Éliane, pe care nu o tratase diferit de la anunțarea sarcinii.

Nu spusese „un copil german", de parcă viața din pântecul ei ar fi fost cel mai oribil lucru din Paris.

— Copilul a început să se miște, a spus Éliane, permițându-și să zâmbească, așa cum făcuse cu o seară înainte, când simțise ca un val înăuntru, în pântec.

Cât își dorise să spună cuiva, dar Luc fusese beat și necomunicativ. Și nu era sigură că i-ar fi zis, oricum, fiindcă nu voia să-l audă zicând iar „Cum poți îndura?"

Rose a zâmbit și ea, iar Éliane s-a întrebat cum de naziștii erau atât de orbi să nu o vadă. Să nu vadă cât era de extraordinară. Zi după zi, meticuloasă, înregistra detaliu cu detaliu, servind arta cu un devotament pe care puțini îl ofereau stăpânilor.

— Îi tricotez o căciuliță, a informat-o Rose. Și botoșei. Va fi frig când se va naște.

— Dar...

Éliane a încercat să protesteze. Singura cale de a obține lână era deșirarea unor haine pe care le aveai deja. Rose își ceda propriul pulover sau propriul fular ca să-i fie cald copilului. Dar ea se îndepărta deja, certând-o:

— Du gunoiul. E mizerie aici.

Éliane și-a ascuns zâmbetul în spatele teancului de hârtii pe care le-a dus la gunoi.

Cam două săptămâni mai târziu, Éliane a auzit că se întorcea König. Așa că, a doua zi, a purtat rochia bleumarin cu mâneci lungi, care fusese cândva cea mai bună rochie a ei, iar acum era aproape uzată. Dar îi arăta ușoara curbură a abdomenului. Când a ajuns la Jeu de Paume, a văzut ochii lui König cercetând-o, când i-a luat mâna și i-a pus-o pe burtă, imaginându-și că era mâna lui Xavier.

— Copilul a început să miște, l-a anunțat ea.

Mâna lui i-a mângâiat burta.

— Ai fost foarte ocupat.

S-a retras, de parcă ar fi fost preocupată de timpul pe care i-l răpea, și nu de parcă voia ca el să-și ia mâna de pe corpul ei.

— Niciodată, pentru tine.

— Ai mai făcut lucruri importante pentru *Reichsmarschall*? l-a întrebat ea, cu ochii mari, prefăcându-se cucerită de puterea lui.

König s-a uitat spre ușă, într-o parte, apoi în cealaltă, și Éliane i-a zis:

— L-am văzut pe unchiul tău plecând la plimbare cu *mademoiselle* Putz. Nu se vor întoarce o vreme.

— Atunci, îți pot arăta capodopera mea.

König s-a apropiat de dulap, a făcut să alunece tăblia și a scos catalogul, pe care probabil că-l pusese la loc.

Chiar dacă văzuse deja catalogul și știa ce se află în el, tot i-a fost greu să își rețină încântarea la ideea că acum König avea atâta încredere în ea, că îi arăta de bună voie ceva atât de secret. Făcuse bine să-i spună că era al lui copilul. Acum, avea să afle tot ce avea nevoie să știe, ce îi spusese Xavier să nu insiste să afle. Cum să nu profite de o asemenea ocazie, ocazia de a-i salva de alte trădări? Dacă lui Xavier i s-ar fi oferit o asemenea ocazie, ar fi acceptat.

Îi spusese lui König că sexul i-ar face rău copilului și, fiind nepriceput la femei, acesta o crezuse, deci nu se temea că mângâierile și sărutările lui ar putea duce undeva. Dar rămânea protejată doar câteva luni. Dacă nu se folosea de perioada aceea, ar fi fost o lașă.

König a dat prima pagină a catalogului și ea a văzut numele artiștilor și operelor cunoscute și fotografiile fiecărui tablou, cât și o coloană nouă, în care se preciza camera din conacul lui Göring în care trebuia să ajungă opera.

— Îl ajut pe *Reichsmarschall* să plănuiască expoziția colecției, ca să fie gata când recuperăm totul din depozite. Ar trebui să-i vezi casa! Tot ce e rar și valoros se găsește în ea. Are chiar și doi lei.

Doi lei. De la cine să-i fi furat Göring? Probabil trebuia să le dea aceleași pastile pe care le lua și el, ca să nu-l sfâșie; cu siguranță, fiarele simțeau duhoarea răului. Éliane și-a ținut gândurile pentru ea, trecându-și degetul peste scrisul de mână precis al lui König.

— Este munca ta?

— Da.

Mândria din vocea lui era aproape prea greu de îndurat. S-a forțat să dea pagina, cu maxilarul zvâcnindu-i din cauza efortului de a-și păstra zâmbetul pe față.

— Este o capodoperă, a fost ea de acord, apropiindu-se de el. A fost foarte plăcut luna asta. Fără expoziții. Rose s-a întors. Îmi place să fie totul calm. Sper să nu se întâmple nimic care să tulbure pacea.

— Nu știu să fie ceva, i-a șoptit el la ureche, iar ea a rămas aproape, fiindcă mai avea nevoie de informații.

— Mă bucur. Și sunt fericită că ai oameni care-ți spun lucruri. Bărbații importanți par să știe mereu de unde să dobândească informații.

— Păi, a recunoscut el cu mândrie, până acum se ocupa unchiul meu de asta. Dar de acum, sarcina mi-a revenit mie.

Éliane a mai dat câteva pagini, cu ochii la detalii despre care știa că nu-s în carnețelele ținute de ea și Rose.

— Cum găsești asemenea oameni?

— De obicei, ne găsesc ei pe noi, a spus König. Vor bani, desigur. Au impresia că banii le vor oferi puterea pierdută sau niciodată avută. Adesea, sunt oamenii la care te aștepți cel mai puțin. Deși unii dintre ei sunt mai tăcuți, acum, că știu că Aliații...

S-a oprit, nedorind să recunoască, la fel ca toți germanii, că soarta începea să le fie potrivnică.

Râsetul lui von Behr a răsunat pe coridor.

— Trebuie să plec, i-a spus Éliane. M-am bucurat să stăm de vorbă. Cu Elke aici, nu avem șansa de-a face asta prea des.

L-a sărutat pe obraz și a părăsit biroul, cugetând la ce-i spusese el.

Tot mai medita și săptămâna următoare, când s-a trecut în 1944, și ea mai avea doar trei luni în care-și putea ține copilul în siguranță, în pântec.

— Am ceva pentru tine, i-a întrerupt gândurile vocea lui König, când a intrat în birou. Trebuie să ți-l dau în secret.

Éliane a încremenit. Întâlnirile intime cu König nu erau pe lista ei de dorințe.

— Există o bancă în Jardin, care e mai ferită.

El a părut să se gândească dacă să insiste sau nu pentru un alt loc, dar și-a dat seama că alegea și respingea opțiuni: braseria numai intimă nu era, la fel și casa lui. Muzeul era ca o grădină zoologică, dar cu persoane.

— Diseară, după program, a spus el, zâmbind de parcă îl încânta ideea întâlnirii și a cadoului.

Ce să fie? Nu era cheia unui apartament pentru mici escapade, după nașterea copilului, nu? Éliane s-a cutremurat.

La finalul zilei, s-a târât prin frig, pe banca din parc unde se vedea adesea cu Rose. König era deja acolo, înfășurat în haina lungă din lână a uniformei naziste, cu fular, mănuși din piele, căciulă și cizme noi și groase. Éliane purta haina de blană, recunoscătoare pentru faptul că rațiile îi împuținaseră trupul și astfel, chiar și gravidă, încă putea încheia haina sau ce mai rămăsese din ea peste burtă. Picioarele, îmbrăcate doar în ciorapi, îi erau înghețate și își dorea să nu mai clănțănească din dinți. König nu a remarcat nimic, iar dacă o făcuse, alegea să nu o răsfețe cu haine, mâncare și alte lucruri care i-ar fi dat putere. Prefera să fie slabă, s-a gândit ea, încruntată.

S-a așezat lângă el și a cuprins-o cu brațul pe după umeri, trăgând-o mai aproape. Rose a trecut pe lângă ei, fără să-i privească, dar Éliane știa că luase poziție în apropiere, în caz că o să aibă apoi nevoie de ea.

König i-a pus în poală un pachet mare, ambalat. Nu putea fi o cheie. I se părea cutia Pandorei, iar Éliane nu voia să scoată la iveală ce se afla sub hârtia roz.

A desfăcut încet funda.

Hârtia a căzut și în mâinile lui Éliane se aflau doi oameni care se țineau în brațe pentru totdeauna. Era una dintre picturile lui Luc din Sala martirilor, prima pe care o văzuse la muzeu. *Îndrăgostiții*: tabloul cu luna pe cer. Cuplul în lume, nu cuplul departe de ea.

— Mi s-a spus că îți place tabloul, i-a zis König, aproape făcând-o pe Éliane să încremenească, dar a reușit să se abțină.

Cine-i spusese asta?

A privit uleiurile împletite în culori, sub palmele sale, și a văzut doar întrebări. Cine? Cine o făcuse confundase tablourile. Sau nu știa că și celălalt, favoritul lui Éliane, era în Sala martirilor.

— Nu îl pot accepta, *monsieur*. Dacă află von Behr că e la mine, mă va ucide. Va crede că l-am furat.

— Nu poți refuza un cadou. Dacă nu-i spui unchiului meu, nu va afla. Pot să-ți dau ce vreau.

Pentru cine-l auzea, tonul lui König părea lăudăros. Dar sângele lui Éliane înghețase. Poate că voia să-i dea buchete de floare-de-colț, tablouri, protecție. Dar dacă-i putea da asemenea lucruri, îi mai putea da și o celulă de temniță, un interogatoriu și o sentință la moarte, fiindcă furase pictura.

Tabloul nu era doar un dar.

Era asigurarea lui.

Sau obiectul cu care ar fi putut-o șantaja.

Dar ce dorea de la ea?

S-a ridicat.

— Mulțumesc, a zis, știind că trebuia să-l accepte. Sunt norocoasă. Ai făcut atât de multe pentru mine. Nu voi uita.

O amenințare inutilă, față de a lui. A sărutat-o așa cum sărută un bărbat femeia pe care o dorește. Ea i-a permis.

În sfârșit, a fost lăsată să meargă acasă, cu o mână deasupra copilului inocent care avea să fie

aruncat într-o lume cumplită. Sub braț ducea tabloul, cel mai periculos lucru într-o lume plină de primejdii.

La scurtă vreme, în zori, înainte de program, cât era Luc la Les Halles, căutând alimente pentru braserie, Éliane aștepta în apartament, cu ochii la ușă și la ceas. Dacă nu ajungea curând sora ei, trebuia să plece spre muzeu. Dar nu era timp să facă asta mai târziu și să ajungă la braserie, seara.

În cele din urmă, concentrarea ei a fost răsplătită prin apariția lui Angélique, care a fugit spre ea. Éliane a luat-o în brațe, așa cum făcea mereu, de parcă-i era mamă.

— Este copilul lui König, a zis Éliane repede, când mâna lui Angélique i-a mângâiat încântată burta.

— Bună, copilaș, a spus Angélique.

Copilul i-a răspuns cu un șut hotărât.

— Ce viguros ești!

S-a uitat la Angélique, ai cărei ochi erau plini de lacrimi.

— Nu pot să cred că nu mi-a zis Luc.

— Nu vrea să fie unchiul unui pui de nazist.

— Dar nu este...

Éliane a clătinat capul.

— Ssst! Voi întârzia la muncă dacă vorbim despre copil. Trebuie să duci astea la Montal. Va veni să le ia o femeie pe nume Mercier. Le va ascunde în casa lui Xavier din Saint-Jean-Cap-Ferrat.

Éliane i-a dat tabloul pictat de Luc, plicul cu bani de la Xavier, inelul de logodnă și actele casei, alături de cheie.

— Firește. Dar...

Angélique s-a uitat la pictură.

— De unde-l ai? Dacă află König sau von Behr...

— König mi l-a dat.

— König, a repetat Angélique. Deci vrea să-l folosească.

— Cu siguranță. Poate ca pe un fel de asigurare pentru copil.

Éliane a văzut ochii surorii sale oprindu-se la numele artistului, din colțul din dreapta jos.

— Luc l-a pictat? a întrebat Angélique, cu ochi cât burta rotundă a surorii sale.

— Numele său este pe el. Ne-a zis că a vândut o pictură familiei Rotschild.

Éliane citea îndoiala în privirea lui Angélique.

Angélique s-a așezat, cu privirea fixată asupra tabloului, însă părea să privească altceva. Era încruntată și își făcuse gura pungă.

Éliane s-a uitat și ea, amintindu-și ceva ce ar fi trebuit să remarce atunci, însă fusese prea distrasă de haosul sentimentelor pentru Xavier. Pe banca de la Saint-Jean-Cap-Ferrat, Xavier îi spusese: „Tabloul cu acel cuplu, tabloul lui Luc, din Sala martirilor. Să-l porți mereu în gând. Când ai nevoie de o pauză, alunecă în tablou și fii femeia fără nimic în jurul ei...“

Femeia fără nimic în jurul ei...

Xavier o văzuse pe Éliane, în 1941, cu celălalt tablou, cel cu perechea pe fundal de cer cu lună, cel pe care-l foloseau să își lase mesaje. Nu o văzuse niciodată privind tabloul cu perechea fără nimic în jur. De unde știa că exista? Presupunea c-ar fi putut să-l vadă în Sala martirilor, dar ea îl ascunsese într-un cotlon întunecat...

Angélique a vorbit apoi, întrerupându-i gândurile:

— Am încercat să aflu ce maquisard a fost demascat de Luc drept trădător. Cel care le-a zis naziștilor despre pilotul care se ascundea la Montal. Voiam să știu dacă ar fi trebuit să-mi dau seama și eu. Dacă m-am făcut vinovată de trădare prin ignoranță. Dar niciunul dintre maquisarzii mei nu știa.

Nimeni n-a dispărut.

Éliane vedea minutele trecând, știa că nu avea să ajungă la timp, nu avea nicio idee încotro se îndrepta sora ei, dar știa că nu putea pleca. Orice-ar fi fost, Angélique voia ca ea să audă.

Pauza s-a prelungit. Apoi sora ei a spus:

— Știi că-l văd din când în când pe Luc, când e la țară, ducând mesaje Rezistenței. Maquisarzii cred că-i un erou. Îi spun „d'Artagnan". Sunt sigură că-i umflă egoul deja măricel. Îi zic așa fiindcă le aduce bani, cafea, carne, arme și vin. Mi-aș dori să-ți fi dat ție o parte din bani, să iei mâncare.

Éliane era acum încremenită ca un tablou, precum Madona, nu, ca Mona Lisa. Un lucru la suprafață, cu totul altceva dedesubt.

— Ultima dată când am discutat cu *monsieur* Jaujard, a continuat Angélique cu grijă, parcă strecurându-și cuvintele printre buze, i-am zis că avem noroc că Aliații trimit atâția bani ca Luc să-i ducă Rezistenței. Asta le ajută imens moralul. Dar *monsieur* a spus că nu i-a dat lui Luc niciun ban de la Aliați.

Angélique a privit-o pe Éliane în ochi, prima dată de când se așezase.

— L-am întrebat pe Luc despre asta și a zis c-a făcut un târg pentru cafea și carne pentru braserie și că avea prea mult. Cafeaua era, a zis el, puținul pe care-l putea oferi unui grup de oameni care așteptau, sperau și se pregăteau de luptă încă din 1940. I-am zis că nevoia lui de adorație ne va pune în pericol pe toți. De ce să riște și să fure cafeaua menită pentru nemți la braserie? Asta am crezut că este. Dorința lui de-a fi idolatrizat.

Și acum ce crezi? Întrebarea, deși mută, fusese probabil transmisă de privirea lui Éliane, fiindcă Angélique a spus:

— Nu știu.

Capitolul 31

Éliane a așteptat, cu o nerăbdare aproape imposibil de mascat, ca nemții să părăsească muzeul pentru prânz. Apoi, s-a grăbit în Sala martirilor și și-a vârât brațul în colțul întunecos în care ascunsese tabloul *Iubire*. A făcut un pas înapoi și a studiat fiecare element, cu ochii revenind mereu la expresiile fețelor cuplului și la părul femeii, care era o mostră deosebită de finețe. Apoi, s-a apropiat, examinând tușele, stratificarea culorilor.

Cum de nu-și dăduse mai repede seama?

Când văzuse prima dată tabloul, avea inima frântă și era mânioasă pe Xavier. Nu dorea să-și amintească stilul lui de pictură. Numele lui Luc era pe primul tablou, iar al doilea era atât de asemănător, că nu existase niciun motiv să creadă că nu erau ambele ale lui.

Dar acum...

Tot ce știa sigur era că-i spusese cândva lui Luc că-i plăcea tabloul pe care König i l-a dăruit. I-o spusese înainte să știe că exista cel pe care-l avea acum în față, cel preferat. Nu-i pomenise de al doilea tablou lui Luc, fiindcă el reacționase cu răceală la laudele aduse primului. Dar el nu-i spusese niciodată de un al doilea tablou.

Trebuia să discute cu fratele ei.

La Jeu de Paume a fost o zi lungă, iar la braserie tura i s-a părut chiar mai lungă și nu a putut spune nimic până când ea și Luc nu s-au apucat de strâns.

— Tabloul vândut familiei Rotschild, cel de la Jeu de Paume, a început ea, prefăcându-se nonșalantă.

A așteptat să vadă dacă va spune *Care din ele? Le-am vândut două aproape identice.*

El a căscat teatral.

— Încercam să-mi amintesc care din multele tale *amours* a fost modelul, a încercat ea. Louise?

— Dumnezeu știe.

Luc a scos dopul unei sticle de vin și și-a turnat într-un pahar, modul lui obișnuit de-a evita conversațiile.

— Nu-mi amintesc numele tuturor.

A băut îndelung, apoi s-a dus să stingă luminile.

— Ne vedem sus? a întrebat Éliane, zâmbindu-i ca lui König și rugându-se să spună nu.

Luc a clătinat din cap, plecând.

— Am treabă.

Singurul lucru pe care-l știa sigur Éliane era că fratele ei mințea. Dar în legătură cu ce? Și ce treabă avea?

„Ar trebui să căutăm pe cineva care pare să aibă brusc bani sau putere“, spusese Rose. Luc n-avea bani. Dar cum își permisese arme și provizii pentru Maquis?

„Vor bani, desigur“, spusese König. „Cred că le oferă puterea pierdută sau niciodată avută.“

Luc avusese rareori bani sau putere. Doar cu modelele sale sau pentru momentul scurt în care vânduse un tablou, iar tatăl lor îi spusese „maestru“, cu mândrie.

Crezuse mereu că, încercând să salveze arta, lui Luc i se furase șansa. Dar dacă n-o avusese niciodată? Dacă doar dusese viața unui artist, bucurându-se de beneficiile marginale, precum modelele și societatea?

Nu. Greșea. Luc nu ar...

S-a întrerupt, s-a grăbit să urce în apartament și a scos tabloul dat de König, pe care vrusese să i-l dea lui Angélique de dimineață, dar îi spusese apoi că i-l va duce lui *monsieur* Jaujard mai târziu.

O mai supăra ceva. Văzuse, în înregistrările de la Jeu de Paume, că acesta, *Îndrăgostiții*, fusese cumpărat, așa cum știa și ea, de familia Rotschild în septembrie 1939. Al doilea, *Iubire*, favoritul lui Éliane, cel aflat încă la muzeu, fusese cumpărat în iunie 1940, nu cu mult înainte ca familia să fugă din Franța.

De ce nu vânduse Luc ambele tablouri în același timp?

S-a întins pe pat, a închis ochii și și-a pus mâinile pe burtă.

— Poate că nu contează, i-a șoptit ea copilului, vorbind cu el așa cum făcea adesea noaptea, când rămânea singură.

Ca răspuns, acesta s-a foit, iar ea a mângâiat locul unde se mișcase.

Poate că, de fapt, nu conta. Nu mai avusese loc nicio trădare. Și, oricum, chiar dacă unul dintre cei șase conspiratori lăsase să-i scape câte o informație germanilor, o făcuse doar pentru a face rost de bani, bani care urmau să fie folosiți pentru armele maquisarzilor... *Dar, oare, scopul scuza mijloacele?* s-a întrebat ea, dar s-a oprit. Își imagina că, odată cu victoriile Aliaților din nordul Africii și cu campaniile încununate de succes din Italia, trădătorul se gândea, probabil, că Aliații erau pe punctul de a sosi și că nu va mai avea nimic de câștigat vânzându-le informații naziștilor. Că, poate, consecințele acțiunilor sale, precum uciderea paznicului de la Montal, fuseseră mai grave decât crezuse inițial, că, poate, se lăsase mustrat de propria conștiință...

Ar fi trebuit să uite și ea. Copilul a lovit iar.

Oare banii fuseseră nu doar pentru obținerea armelor, ci și pentru dobândirea puterii și adorației?

S-a ridicat de pe pat. A luat sticla de diluant furată de la Jeu de Paume, a rupt o bucată de cearșaf, a înmuiat-o în soluție, apoi a tamponat ușor colțul din stânga sus al tabloului. Vopseaua s-a dizolvat și a apărut un strat de alb de titaniu. Nu era ceva neobișnuit, căci pânzele erau scumpe și mulți artiști pictau peste pânze vechi, folosind albul ca să ascundă o operă despre care aflaseră că nu mai poate fi vândută sau care nu le mai plăcea.

A frecat mai tare și ceea ce a văzut a făcut-o să izbucnească în plâns. Sub albul de titaniu era un cuvânt care începea cu literele *Xa*... și era înscris în același loc în care-și semna Xavier lucrările.

Pânza fusese pictată de Xavier! Chiar dacă exista o mică șansă ca el să-i fi dat lui Luc lucrarea pentru ca acesta să picteze peste ea, refolosind-o, practic, pentru că știa că are dificultăți financiare, mai era o posibilitate: Luc nu pictase niciodată pânza aceea. Era opera lui Xavier. Așa cum era tabloul care se afla încă în Sala martirilor.

Xavier îi oferise tabloul lui Luc, îl prezentase familiei Rotschild și se prefăcuse că era lucrarea lui. O făcuse pentru fratele ei și, deci, pentru ea.

Luc nu însemnase nimic, iar Xavier făcuse totul, ca de obicei.

S-a așezat pe pat, căci i se înmuiaseră picioarele.

Dacă i-ar fi spus cineva, cu un an în urmă, că nu avea să plângă dacă afla că fratele ei era trădător, nu l-ar fi crezut. Dar nu a reușit decât să privească în gol, cu ochii roșii. Era șocată.

Voia să uite tot ce aflase. Dar falsitatea era apanajul lașilor, iar ea voia să i-o lase lui Luc. Cu cât se gândea mai mult, cu atât întrebările oribile apăreau în număr tot mai mare, cerându-i să se gândească la răspunsuri.

De exemplu, de unde obținuse Luc al doilea tablou, capodopera cu perechea, aflată încă la muzeu? În iunie 1940, când o cumpărase familia Rotschild, Xavier părăsise deja Parisul.

Galeria de pe Rue La Boétie nu fusese încă strânsă. Tablourile lui Xavier erau acolo. Luc știa.

Asta însemna că fratele ei furase opera prietenului său și păstrase banii după ce-o vânduse.

„Cum poți îndura?“ o întrebase Luc.

Dacă i-ar fi zis-o acum, l-ar fi întrebat ea cum putea el să-și îndure trădarea.

Cu jumătate de oră înainte de stingere, Éliane a întors tabloul și a scris ceva pe spate, propriul cod, la fel ca pe spatele *Mona Lisei*, în 1939. Nu era complet sigură de ce simțise nevoia să facă asta, doar că i se părea important să marcheze cui îi aparținea de fapt pictura, în caz că...

Nu și-a permis să-și încheie gândul.

A acoperit tabloul cu un șal și i l-a dus lui Angélique, fără să-i pomenească despre bănuielile ei. Dacă o făcea, cine știe ce-ar fi făcut sora ei și ce avea să-i facă apoi Luc. Éliane nu avea să dea glas temerilor sale decât dacă Luc le rănea altfel. Era mai bine și mai sigur pentru toți să se bucure că trădătorul se oprise și să nu mai facă nimic care să-l determine pe acesta să o ia de la capăt.

Luc avea parte de adorația și devotamentul luptătorilor din Maquis, pentru a compensa faptul că femeile precum Louise nu-l mai idolatrizau. Ar fi trebuit să-i ajungă.

Așa că și-a lăsat sora să îi sărute burta și să o întrebe:

— Crezi că bebelușul va fi ca Yolande?

Éliane a încuviințat și a spus doar:

— Da.

Familia îi fusese luată lui Angélique și o mai avea doar pe Éliane.

La mijlocul lui februarie, sarcina lui Éliane a început să-l deranjeze pe von Behr și ea a fost obligată să plece de la Jeu de Paume. Asta însemna că nu putea lucra nici la braserie și nu îl vedea deloc pe Xavier. La sfârșit de martie, cu două săptămâni înainte de termen, Rose a apărut în prag, cu o valiză.

— Stau cu tine până când se naște copilul. Nu poți fi singură.

Éliane s-a așezat la masă și a plâns. Era aproape mereu singură. Luc pleca după închiderea braseriei și adesea nu mai venea acasă. Nu se putea duce la întâlnirile de la *monsieur* Jaujard, fiindcă nu se putea mișca repede pe străzi. Știa că Xavier insistase să nu se vadă în apartament, pentru a nu-l pune pe copil în pericol. Așa că Éliane era de obicei singură în cele două odăi pe care nu le închisese, ca să păstreze bruma de căldură. Dar acum o avea pe Rose.

Rose s-a așezat lângă ea, a scos o carte din poșetă, a deschis-o și a început să citească, cu un glas blând și dulce, pe care l-ai folosi cu un copil: „A fost odată ca niciodată un bărbat care s-a recăsătorit cu o femeie, cea mai mândră și mai răutăcioasă din câte s-au văzut.“

Era *Cenușăreasa*, povestea unei tinere care se căsătorea cu un prinț. Copilul s-a foit.

Éliane și-a șters lacrimile. Deja vărsase prea multe pentru acel război. Bebelușul avea nevoie de mai mult decât de tristețe. O poveste despre dragoste împlinită, despre sacrificiu răsplătit, despre rău învins era hrana potrivită.

— Mulțumesc, i-a spus lui Rose.

— Întrerupi povestea, a mustrat-o Rose, dar apoi a zâmbit și la fel a făcut și Éliane.

O săptămână mai târziu, o durere cumplită a sfâșiat burta lui Éliane. A durat toată noaptea și a doua zi, multe ore de chin. Trupul lui Éliane se cutremura. Era incapabilă să mai plângă și reușea doar să țipe iar și iar, înainte să se facă ghem pe pat, încercând să adune energia care-i lipsea. Și-a privit brațele din jurul burții și a văzut că erau aproape la fel de subțiri ca ale lui Jacqueline, la 12 ani.

Apartamentul s-a încețoșat și s-a întunecat, iar ea s-a gândit că lumânările se stinseseră. A încercat să rostească numele lui Rose, dar nu o mai asculta gura. Greața era singura care o trezea, asta și Rose, care îi apăsa o cârpă umedă pe frunte, încruntându-se. Nu avea sens să încerce să găsească un doctor la Paris, în 1944.

— Voi face tot ce-mi stă-n puteri să te țin trează, i-a spus Rose, chiar dacă trebuie să-ți cânt „Marseilleza“.

Éliane s-a întins după mâna ei și a strâns-o, când a lovit-o din nou durerea.

În sfârșit, după 24 de ore aproape fără sfârșit, din care nu-și amintea deloc ultimele momente, s-a

trezit cu o bocceluță în brațe. S-a lipit de pieptul ei și a înțeles că atât ea, cât și copilul supraviețuiseră cumva. Că îi era foame. A râs ușor.

— Nu ești ca Yolande, a șoptit, căci era băiețel. Sper că Angélique nu va fi foarte dezamăgită.

L-a sărutat pe obraz, apoi fiul ei a privit-o și șocul iubirii a fost devastator, o lovitură în urma căreia știa că nu-și va mai reveni nicicând. Ceva atât de puternic și de magnific să apară în plin război! A înțeles, pentru prima dată, că partea cea mai adevărată a sufletului cuiva era ceea ce îl scotea la liman în cele mai întunecate clipe. Xavier îi modelase sufletul și acum fiul ei făcea la fel.

S-a lăsat pe pernă și i-a oferit sânul. Fiul ei s-a hrănit. Lumina și căldura focului se răspândeau în jur, fiindcă Rose punea în cămin bucăți de lăzi pe care i le ceruse lui König, explicându-i că Éliane avea nevoie de căldură.

Éliane a privit copilul care sugea, fețișoara, mânuța pe pielea ei, ochii lui închiși și expresia concentrată. Puful negru de pe cap. Nu avea cum să nu plângă.

— Îi voi spune Alexandre, i-a zis lui Rose.

— Crezi că e înțelept? a întrebat încet Rose, iar Éliane a priceput că și ea, ca și Angélique, știa.

— König nu va face legătura dintre cele două nume.

Își dorea cu disperare să întrebe ce se forțase să nu întrebe timp de două luni.

— Xavier...

S-a oprit.

— Se zvonește c-ar fi în Elveția, cumpărând opere de artă. Că lipsește cel puțin o lună. Dar e la Londra și spune că se apropie.

Éliane a închis ochii. Se apropia, dar avea să fie o eliberare sau o conflagrație? Xavier avea să fie mai prins ca niciodată. Când avea să-și vadă copilul? Și cine avea să câștige? Dacă germanii triumfau, aveau să ia totul, de la *Mona Lisa* până la cea mai mică amuletă, victoria avea să le confere forțe pe care armistițiul nu li le oferise.

Rose a mângâiat părul lui Alexandre.

— Este superb, desigur. Aș putea să stau toată ziua aici să mă uit la el. Dar trebuie să mă duc la muzeu. Vei fi bine? Să-i spun lui König?

— Cred c-ar fi mai bine. Dar spune-i că nu sunt în stare să primesc vizite.

Două ore mai târziu, a sosit un buchet extravagant de floare-de-colț. Éliane l-a lăsat să moară pe masă.

Luc a urcat pentru scurt timp, aducându-i de mâncare și sărutându-și nepotul, înainte să plece să deschidă braseria. Éliane a rămas în pat, cu copilul, privindu-l cum dormea, cum pufnea și își trăgea nasul și ofta. I-a studiat pleoapele delicate, încărcate de genele întunecate ale lui Xavier, gurița rotundă, care se mișca în somn, delicatețea imposibilă a degetelor parcă pictate. Și-a învățat copilul pe de rost, în prima noapte, parcă având o premoniție.

Mai târziu, i-a făcut baie, trecându-și palmele peste piciorușele care loveau, peste degetele în miniatură, și a plâns iar, fiindcă era mic, prețios și lipsit de apărare. O avea doar pe ea, iar ea nu știa dacă era de ajuns.

Capitolul 32

Éliane a petrecut două zile înăuntru, cu copilul, dar apoi a știut că trebuia să se întoarcă în lume, să cumpere mâncare, să găsească mai multe cârpe pe care să le folosească drept scutece – nu pricepea de ce avea nevoie de atât de multe o ființă atât de mică și nici nu se uscau suficient de repede în apartamentul neîncălzit, pentru că arsese toate lăzile trimise de König. Nu avea cărucior, bineînțeles, dar în ultimele luni văzuse mulți copii purtați în cearșafuri vechi, petrecute pe după gâtul mamelor, și asta a făcut și ea, vârându-l pe Alexandre în siguranță, la căldura pieptului ei. Bebelușul a privit-o, apoi și-a supt buza și a adormit repede.

A mers cu el după colț, la Rue Saint-Honoré, și s-a alăturat cozii de femei care așteptau la brutărie. Orele au trecut. L-a alăptat acolo pe Alexandre, dar nu era la fel ca acasă și nu a părut să sugă suficient, așa că s-a trezit o oră mai târziu, plângând după mai mult.

Trebuia să-l schimbe, dar nu-și putea pierde locul la coadă. Așa că a întins pe trotuar una dintre cârpele aduse cu ea și l-a pus deasupra, afară, în frigul de aprilie. El a urlat tot timpul și ea se uita cum i se făcea pielea albăstruie de la vântul la fel de brutal ca naziștii.

— *Fräulein!*

Éliane a întors capul, la fel ca toate femeile de la coadă. Toate, chiar dacă stăteau pur și simplu la coadă, au părut brusc vinovate, iar Éliane și-a dat seama că nu era singura care făcea ceva pentru Paris. Că fredonai accidental „Marseilleza" la coadă la pâine sau că făceai o gaură cu fierul de călcat într-o uniformă nazistă, așa cum făcuse spălătoreasa lui König, la un moment dat, erau multe acte mărunte de rezistență în Paris, care, într-o zi, aveau să devină cu siguranță mari.

Apoi, și-a dat seama că era König cel care striga și că se îndrepta direct spre ea.

— Este fiul meu? a întrebat el încântat, sărutând-o pe obraz.

Femeile de la coadă s-au stropșit la ea și una a scuipat la picioarele lui Éliane.

Rușinea a făcut-o să se clatine. Ar fi crezut-o cineva când (sau dacă?) se va termina totul, că încercase să facă un lucru bun?

— Trebuie să plecăm, i-a spus ea lui König. Nu voi putea să stau și mâine la coadă.

El a privit în jur, la fețele ostile ale femeilor, de parcă ar fi înțeles brusc, și a lăsat-o să-l ducă de acolo.

— Pot să-ți aduc eu mâncare. Uite niște ciocolată.

I-a dat un pachet complet inutil. Avea nevoie de carne.

— Dar iei mâncare de la restaurant, nu?

— N-a mai rămas nimic de luat, a spus ea. Tu și amicii tăi mâncați totul. Nu s-a găsit deloc carne în tot Parisul luna asta.

König a fluturat din mână, iar ea știa că n-avea habar cum trăia o parizian㠄.

— Am venit să-l văd pe copil.

Nu a avut de ales decât să-l ducă în apartamentul ei. Dacă-l lăsa să se extazieze deasupra copilului pe stradă, probabil ar fi aruncat lumea cu pietre în ea.

El a urmat-o pe scările întortocheate și, când a deschis ușa, Éliane a văzut apartamentul prin ochii lui. Micuț. Ușile spre dormitoare erau închise, de parcă viața se întâmpla în două camere mobilate doar

cu o canapea, cu salteaua ei de pe podea, fiindcă nu putea încălzi dormitorul, și o masă cu patru scaune. Peste iarnă, Éliane arsese tot restul mobilei. Geamul avea draperia întunecată obligatorie și nu se vedea niciun obiect de decor, fiindcă dăduse jos perdelele și le folosise pe post de zdrențe pentru ea însăși. Acum, atârnau la uscat, lângă scutecele lui Alexandre. În dimineața aceea, i se păruseră aripi albe de înger. Acum, a văzut că erau încă ușor pătate, în ciuda spălatului. Mirosul de bebeluș, mirosul acela superb, de lapte, era puternic și aproape, după aerul rece de afară.

König a strâmbat din nas.

— Nu poți trăi aici, a zis el, așezându-se pe un scaun.

— Trebuie să alăptez, i-a răspuns ea.

König a privit în toate direcțiile în același timp, fără să știe unde să-și fixeze ochii.

— Aștept aici.

El s-a apropiat de geam, spre locul lui Xavier, iar Éliane a încercat să nu se gândească la faptul că Alexandre fusese văzut mai întâi de König. S-a așezat, și-a deschis bluza și l-a lăsat pe fiul ei să mănânce pe săturate.

Nu a mai durat mult și König s-a îndreptat spre masă, privind până când Alexandre a adormit și a dat drumul sfârcului, lăsându-i sânul gol, sub privirea lui. Ochii lui s-au mărit, s-a înroșit, iar Éliane a încercat să se acopere atât de repede, încât l-a lovit din greșeală pe copil, care a scâncit. Faptul că König o mai găsea încă atrăgătoare a fost o lovitură pentru ea. Sperase că afecțiunea lui avea să scadă și că soția lui, disponibilă, avea să i se pară mai ușor de iubit.

— Mâine trebuie să te întorci la lucru, a spus el, cu ochii la degetele ei, care încheiau nasturii bluzei.

— Am un copil de crescut, i-a zis Éliane.

— Copilul va sta cu soția mea cât ești la muncă, a spus fără ezitare König, de parcă s-ar fi gândit îndelung la asta. E prea mult de lucru pentru *madame* Valland și nu avem timp să pregătim pe cineva nou.

Éliane l-a strâns pe Alexandre atât de tare în brațe, încât a trebuit să-și reamintească sieși că era foarte fragil.

— Dar trebuie să-l hrănesc.

— Îl vei hrăni pe copil în apartamentul meu, înainte să-l lași de dimineață. Elke ți-l va aduce la prânz. Apartamentul meu este încălzit. Fiul meu trebuie să stea la căldură, a spus König, semănând cu von Behr. Vei primi copilul înapoi în fiecare seară și la sfârșit de săptămână. Iar eu te voi putea vedea în fiecare zi.

Ce făcuse? N-ar fi trebuit să spună niciodată că era copilul lui König!

Mai erau două luni până în vară. Sigur veneau Aliații. Sigur Xavier se va întoarce curând.

În fiecare dimineață, Éliane intra în apartamentul lui König. Se așeza într-un fotoliu verde-pal și îl hrănea pe Alexandre sub ochii lui König, urmărit la rându-i de soția lui. Apoi, Elke i-l lua pe Alexandre, și el mai întâi scâncea, de parcă ar fi vrut să fie salvat de maică-sa, apoi începea să plângă și Éliane trebuia să se abțină să nu i-l smulgă și să fugă cu el pe ușă.

Zilele au trecut astfel, până când, într-o dimineață de mai, cu soarele strălucind pe cer, König i-a spus:

— Am discutat cu Elke. A fost de acord c-ar trebui să locuiești cu noi, ca doică a copilului. Apartamentul tău este...

S-a strâmbat, dezgustat.

— Intolerabil. Categoric vei prefera o cameră mai mare, pentru tine, lângă camera copilului, în apartamentul nostru. Elke îmi înțelege nevoile și e pregătită să le susțină.

„Nevoile“! Cât de mult îi schimbase pe oameni prăbușirea peisajului nazist din ultimele luni! Von Behr era mai furios. În el, toate viciile deveniseră mai pronunțate. Dar în König dezvoltase abilități pe care nu știuse să le folosească înainte. Anul trecut nu și-ar fi permis să îi vorbească atât de îndrăzneț despre nevoile sale.

Éliane a privit în pământ, parcă stânjenită.

— Dar eu nu sunt... disponibilă pentru nevoile tale... încă sângerez, după naștere.

Ultimele ei cuvinte au fost doar o șoaptă. Ajunseseră la muzeu, iar Éliane își târa corpul flămând, care sângera, pe trepte. Sânii ei tânjeau după Alexandre.

König a părut pe jumătate jenat, pe jumătate revoltat.

— Sigur că-ți voi da timp, a spus el scurt, ca să-și ascundă ignoranța. Cu siguranță, nu va dura pentru totdeauna.

Acum părea atât de uluit, încât Éliane, să fi fost în altă situație, ar fi râs.

— Nu, a spus ea. Nimic nu durează pentru totdeauna. Dar va mai dura.

Era o minciună. Dar se îndoia că el avea să ceară cuiva detalii.

— Dar tot vei veni să stai cu noi, a spus el. Putem începe... restul când ești pregătită.

König nu era în apartament când a ajuns Éliane, a doua zi. Elke nu a făcut decât să-i spună bună dimineața. S-a așezat și a privit, tulburată, ritualul de alăptare, iar privirea ei fixă a făcut-o pe Éliane să își încordeze toți mușchii. Astfel, laptele a curs mai greu și Alexandre s-a foit și a scâncit. Ea a încercat să se liniștească, fiindcă altfel copilul ei avea să rămână flămând până la prânz, dar teama i s-a strâns în jurul gâtului ca un laț.

Alexandre începuse să plângă tot mai puțin când Éliane i-l dădea lui Elke și la fel a fost și în dimineața aceea. Când copilul a ajuns în brațele ei, Elke a zâmbit și a părut aproape frumoasă. Era efectul unui copil! Putea face o femeie pe care Éliane o detesta să devină, brusc, o femeie îndrăgostită de un copil, la fel ca Éliane.

Elke a ridicat privirea și Éliane n-a avut timp să se uite în altă parte.

— E fericit când nu ești aici, a spus Elke.

Éliane a tresărit, dar Elke a privit-o mai departe în ochi.

— Îl iubesc, i-a spus Elke. Crezi că nu sunt capabilă și nici soțul meu. Dar suntem și noi oameni.

De cea mai joasă speță. Éliane abia a reușit să nu spună asta cu voce tare.

— Încerc să te scutesc de o grijă, a zis Elke încet. Cât ești la muzeu, Alexandre plânge puțin, cât ar plânge oricum un copilaș. Nu i se întâmplă nimic rău aici.

Alexandre nu-și petrecea ziua agitându-se. Poate că Éliane nu îi făcea rău copilului lăsându-l în grija altcuiva, cum le lăsase mama lor pe ea și pe surorile sale mai mici în grija femeii care locuia alături, până când Éliane putuse avea grijă ea însăși de toate fetițele.

Dacă Éliane ar fi putut s-o privească pe Elke drept o femeie care îngrijea un copil, și nu ca pe o nevastă de nazist! Dar nu avea s-o vadă niciodată așa. Soția lui Ernst König nu era capabilă să iubească pe nimeni ca o mamă.

Elke i-a atins brațul.

— Știu că nu simți pentru Ernst ce simte el pentru tine.

Éliane a încremenit, cu privirea la fiul ei, singurul care-i dădea putere. Mâncase cu o zi înainte un castron cu supă, de la braserie, ce mai rămăsese pe fundul oalei, aproape fără legume, doar cu o bucată de grăsime. Rose găsise un morcov în grădinile Luvrului și o făcuse să-l mănânce la prânz. Îi dăduse un cartof acasă. Luc îl pusese în supa naziștilor.

— Soțul tău este...

Éliane și-a căutat degeaba cuvintele. Camera s-a întunecat. Avea pielea umedă și lipicioasă. În stomac, foamea o rodea precum furnicile. Nu voia să leșine în fața lui Elke. Avea să leșine pe trotuar, sperând că nimeni din cartier nu avea să-și dea seama că era amanta unui nazist și nu avea s-o scuipe.

— Acum înțeleg cum funcționează lucrurile, a spus Elke. Nu vrei sfatul meu, dar eu ți-l voi oferi oricum. E singurul lucru pe care nu-l poți arunca, în clipa în care pleci de aici. Nu-i vei frânge inima lui Ernst. Cel care deține puterea nu are niciodată inima frântă.

Ceva apos a licărit în ochii lui Elke. Ea și-a frecat fața de creștetul lui Alexandre. Când s-a uitat iar la Éliane, licărirea dispăruse.

— Îmi va lua cel puțin două săptămâni să-ți pregătesc camera. E atât de greu să găsești lucruri în Paris acum! I-am zis lui Ernst că nu va fi gata decât pe șase iunie. Asta ar trebui să-ți ofere timp să decizi.

„Să decizi"! De parcă Éliane avea de ales.

Éliane a ieșit pe stradă, unde soarele strălucea tare, aproape ofensator, ca un costum de cabaret purtat de o persoană fără adăpost. S-a așezat o clipă pe trepte, cu capul pe genunchi, până când întunericul de la periferia câmpului vizual i s-a risipit, pielea i s-a răcorit și foamea s-a strâns într-un pumn nemișcat, în stomacul ei. Apoi s-a ridicat forțat și s-a dus la Jeu de Paume, cu vorbele lui Elke („Cel care deține puterea nu are niciodată inima frântă") făcându-i ochii să sticlească.

Nici Elke n-avea putere. Și asta-i frângea inima.

— Nu vreau să-i plâng de milă, și-a șoptit Éliane.

Ura era hotărâtă și venea din minte. Mila era o așchie înfiptă într-o inimă deja sfâșiată.

Ultima săptămână din mai își târa trena înnoroiată de-a lungul trotuarelor unui oraș care uitase ce înseamnă primăvara. Iarna părea să pândească încă peste tot: pe chipurile cenușii, flămânde, pe străzile nemăturate, în absența păsărilor. Totul era ars de foc și de bombe. Angélique i-a strecurat un bilet primit de la Xavier, care era încă la Londra. Era scurt și impersonal, așa cum trebuia să fie, dar sufletul ei avea nevoie de eternitate și de intimitate.

Pe șase iunie, Éliane mergea, disperată, spre apartamentul lui König. Din fericire, el nu era acolo, s-o însoțească la muncă. Elke i l-a luat pe Alexandre, fără un cuvânt. De fapt, Elke era acum posomorâtă și rece ca o zi de iarnă și Éliane a presupus că se gândea că în noaptea aceea avea să-și piardă soțul în favoarea amantei.

La muzeu, paza din Luftwaffe avea armele în mâini, și nu pe umeri. Nu doar că i-au verificat Ausweis-ul și poșeta, ci au și pipăit-o îndelung, nu doar unul, ci doi soldați. Éliane a închis ochii și s-a imaginat în tablou, cu Xavier, fără fundal. Erau doar ei pe lume. Și Alexandre. L-a desenat și pe el în tablou.

— La birou, direct, *mademoiselle*! s-a răstit paznicul, încheindu-și inspecția printr-o împunsătură cu arma.

Când a intrat și a văzut chipurile istoricilor, chipuri întocmai cu al lui Elke, și-a dat seama că se întâmplase ceva. Apoi, a venit la ea König, iar ea a înțeles.

— Este o zi îngrozitoare, a spus el cu glas scăzut. Britanicii și americanii au debarcat pe o plajă din Normandia.

A rostit cuvintele pe care Éliane așteptase să le audă de patru ani lungi. Camera a început să se învârtă, iar ea a simțit că leșină și abia a reușit să se prăbușească pe un scaun, și nu pe podea.

— Au debarcat, a șoptit ea.

— Ce tâmpit sunt! a făcut el. Ți-am zis asta pe nepregătite. Uite.

I-a întins un pahar cu apă.

Doar atunci și-a dat seama că aproape se trădase și că avea noroc că el crezuse că reacția ei era cauzată de teamă și de uimire, nu de o bucurie atât de șocantă, încât aproape că nu o putea îndura.

S-a forțat să-i atingă brațul, să spună:

— Vei fi în regulă, *monsieur*? Și unchiul tău?

König și-a lipit fruntea de a ei, și-a pus mâinile pe umerii ei și a suspinat. A plâns ca Alexandre: neajutorat, de neoprit.

Ea a lăsat lacrimile groazei lui să-i cadă pe față.

Zgomotul unei mișcări l-a făcut să se ridice și să se retragă.

— Îmi pare rău, a spus el.

— Înțeleg, i-a zis Éliane, pentru că înțelegea.

Chiar trebuia să plângă. Să se jeluiască. Să urle, să scâncească și să răcnească. Să-i fie frică.

Două săptămâni mai târziu, când veștile confirmate despre ceea ce se petrecea în Normandia erau aproape imposibil de dobândit, iar planul de mutare a lui Éliane în apartamentul lui König fusese, din fericire, suspendat din cauza invaziei, Éliane a deschis ușa apartamentului și a găsit-o pe Angélique.

Angélique și-a luat nepotul în brațe și i-a acoperit fața de sărutări. El s-a zbătut și s-a strâmbat, la început, apoi s-a predat iubirii ei sufocante.

Angélique și-a privit sora și amândouă au zâmbit cum nu mai zâmbiseră de când erau mici. Libere, în extaz.

— Invazie, a șoptit Éliane.

Angélique a încuviințat.

— Maquisarzii sunt înarmați și pregătiți de luptă pentru momentul când vor ajunge Aliații pe plaje și se vor deplasa prin țară. Vine eliberarea, zău așa!

A mângâiat obrazul lui Alexandre.

— Între timp, nu știu dacă ți-l dau înapoi.

— Nu te-ai săturat să ai grijă de copii, după Yolande?

— Yolande n-a fost niciodată atât de cuminte.

Angélique a râs, iar Éliane a râs și ea, sprijinindu-se de sora ei, care ținea copilul. Alexandre le zâmbea de parcă și-ar fi dorit să râdă și el.

Dar firește că bucuria lor a fost scurtă.

Rose și *monsieur* Jaujard s-au strecurat în apartament, cu fețe trase. Éliane a încercat să se încurajeze, în timp ce-l punea pe Alexandre într-un sertar de comodă, pe care-l aranjase ca pe un pătuț. Apoi a întrebat:

— Ce s-a întâmplat?

— Ni s-a cerut să furnizăm un estimat al metrilor cubi ocupați de operele de artă din Musées Nationaux aflate în depozite, a zis sumbru *monsieur* Jaujard.

— Dar de ce...

Éliane s-a oprit înainte să-și termine întrebarea. Singurul motiv pentru întrebări legate de spațiul ocupat de colecția de artă a țării era mutarea sa în altă parte.

— Vor să ia totul, a încheiat *monsieur* Jaujard.

Mona Lisa... Nike din Samothrace... Întreaga cultură franceză, inima poporului francez, ca să nu mai aibă forță să riposteze.

— Am plănuit să lucrăm foarte lent la calcule, a explicat Angélique, sperând că vom fi eliberați. Dar unul dintre mesajele mele către *monsieur* a fost ridicat dintr-un loc secret pentru corespondență. Din fericire, l-am făcut să sune de parcă eram prea proastă să calculez asemenea lucruri și nu m-a incriminat. Dar, dacă știu unde se află unul dintre locurile noastre secrete...

Atunci sunt doar la un pas de a descoperi totul.

— Cum?

Éliane și-a privit sora în ochi. Zgomotul de pași care urcau scara le-a făcut pe amândouă să se întoarcă spre ușă.

— Poate că invazia aliată i-a făcut pe germani să pună presiune pe vechiul lor informator, a spus *monsieur* Jaujard. Naziștii au nevoie de informații, mai mult ca niciodată, și probabil vor presa pe oricine cred că poate ceda...

Dar Éliane nu-l mai asculta. Își privea fratele intrând în cameră și abia dacă a auzit-o pe Rose spunând:

— Acțiunile acestea înseamnă că naziștii sunt îngrijorați. Aliații câștigă în Normandia. Vin.

— Când?

Tonul lui Luc era violent.

— Zicem de luni bune că vin. Chiar credeți că Hitler va renunța acum, doar pentru că niște soldați americani și englezi luptă cu armatele lui pe o plajă din Normandia?

Atunci și acolo, după aproape patru ani de mânie, tot ce înghițise Éliane a erupt din ea.

— Unde e bărbatul care mi-a zis că va lupta? Care a zis că nu mai e pictor? Acum, nu ești nici pictor, nici luptător. Ce ești?

Ce ești? Întrebarea a rămas suspendată în aer multe secunde lungi, iar Luc și Éliane s-au privit peste masă.

Ea a simțit cum mâinile îi tremură de furie și a știut că trebuia să își revină cumva, că trebuia să fie atentă, să nu îl provoace pe Luc. Nu se putea prăbuși totul așa.

Luc a vorbit sec:

— Ce sunt? Sunt un om care nu mai știe ce e bine și ce e rău. Nu în orașul ăsta de francezi care se pleacă în fața nemților într-o zi, dar care a doua zi își scot steagurile tricolore și-i așteaptă pe britanici. Sunt un bărbat a cărui soră a făcut un copil neamț, lucru care ar fi trebuit să se întâmple pentru motivul potrivit, doar că am uitat care era.

Éliane aproape că a picat pe scaun. Totul se prăbușea. Chiar acolo, chiar atunci, în apartamentul copilăriei sale, cu fratele ei de o parte a mesei zgâriate și uzate și cu sora ei de cealaltă parte.

„Nu e la fel de puternic ca tine." Cuvintele lui Angélique, rostite cu multă vreme în urmă, îi răsunau în minte. Éliane nu le crezuse atunci, dar le credea acum. Éliane îi avea pe Xavier și pe Alexandre să îi dea putere. Luc nu avea pe nimeni, doar pe Éliane. Trebuia să-i dea forța de care avea nevoie.

Găsește-i inima, și-a spus. *E acolo, undeva*. Altfel, a simțit în vocea lui că adulația pe care i-o oferiseră maquisarzii nu-i mai era suficientă.

— Îți amintești, a început ea încet, când am stat la capătul scării Luvrului și am privit cum *Nike din Samothrace* era dată jos?

La început, Luc nu a răspuns. Apoi a încuviințat.

Ea a insistat, profitând de micul avantaj.

— Îți amintești că toată lumea și-a ținut respirația, nu cumva să cadă? De ce-am făcut-o? Ce contează dacă pierdem o bucată de piatră sau ciobim o bucată de marmură? Ce-ar fi Parisul fără *Nike*, Luc? Gândește-te ce e acum Parisul, doar cu cenușiul uniformelor naziste, cu maroul cizmelor, cu strigătele infinite de *Heil Hitler*. Când *Nike* a coborât atunci, ne era teamă, dar aveam și speranță, speranță că va reuși să ajungă jos fără probleme. Dacă s-ar fi spart, toți am fi izbucnit în plâns.

Angélique chiar a început să plângă. Obrajii lui Rose erau umezi, iar ochii lui *monsieur* Jaujard, plini de lacrimi.

Luc a alunecat lângă perete și s-a așezat pe podea.

— Arta ne amintește că există o lume diferită de aceasta, a continuat hotărâtă Éliane, vorbind pentru sine, dar și pentru ceilalți, vorbind ca să uite de Xavier și de fiul pe care el nu-l văzuse încă, dar și către Luc, trădătorul.

— N-a zis Schiller că Arta este fiica libertății? Când am privit împreună sculptura *Nike din Samothrace*, am fost cu toții legați de ceva mai presus de noi. Arta este tot ce avem când ne trădează cuvintele, când omenirea ne lasă baltă și când ne trădăm între noi. Dacă nu salvăm aceste opere, nu ne putem salva pe noi.

— Amin.

Era vocea lui Xavier.

Éliane s-a întors.

Capitolul 33

Éliane nu și-a dat seama că repetau și ceilalți aminul rostit de Xavier. Își privea iubitul, inima, sufletul. Arta ei.

Xavier era și el încremenit, cu ochii la copilul care dormea în culcușul de la geam. Apoi, i-a zâmbit lui Éliane, un zâmbet strălucitor și frumos, iar ea nu s-a putut abține și și-a dus mâna la piept.

Știa de ce nu-l văzuse zâmbind așa de atâția ani. Știa de ce-și ascunsese el zâmbetul. Fiindcă Xavier îndrăgostit era o operă de artă care nu fusese încă pictată, o operă de artă pe care, poate, lumea aceea crudă nu o merita. Dacă germanii vedeau ce văzuse ea...

Pentru prima dată, i s-a făcut frică.

S-a poticnit prin cameră, a aterizat în brațele lui și el a ținut-o strâns, cât timp a plâns. Abia dacă a înregistrat surprinderea lui Luc și bucuria lui Angélique, a lui Rose și a lui *monsieur* Jaujard. Îl vedea doar pe Xavier.

După multă, multă vreme, a ridicat privirea și și-a dat seama că toți ceilalți plecaseră. L-a luat de mână pe Xavier și l-a condus prin cameră. El s-a aplecat și și-a ridicat fiul, ținându-l la piept, iar Éliane a început din nou să plângă. Xavier a întins brațul și a tras-o aproape, conducând-o spre pat.

— Vreau doar să stau întins lângă tine și copilul nostru, i-a spus el.

L-a pus jos pe copil, cu blândețe. Éliane s-a întins și ea, de o parte a lui Alexandre, iar Xavier s-a întins de partea cealaltă. Mâna lui a mângâiat obrazul fiului său.

— Cum i-ai spus?

— Alexandre.

Ochii lui Xavier au scânteiat și el a înghițit în sec.

— Deja îl iubesc, a spus el cu uluire în glas. Ce simți tu, oare?

Éliane s-a întins să atingă mâna lui Xavier, care se afla încă pe obrazul fiului lor.

— E aproape copleșitor, a mărturisit ea. E un instinct primordial de-a face tot ce pot pentru el. Doar că, a spus ea abia șoptind, nu fac. I-l dau soției lui König, în fiecare dimineață.

— Ellie.

Xavier a ridicat degetul de pe obrazul lui Alexandre și i-a mângâiat ei chipul.

— Dacă nu ai face-o...

S-a cutremurat. Pentru prima dată a părut și el speriat.

— În ce ne-am băgat cu toții?

Éliane a șters lacrima care cobora lent și dezolant pe obrazul lui Xavier.

— Nu e vina ta, a zis ea. Făceam asta dinainte să știu c-o faci tu.

— Lasă-mă să vă scot de-aici. Pe tine și pe Alexandre.

Éliane a clătinat din cap.

— Nu acum. Dacă i-au cerut lui *monsieur* să estimeze cât spațiu ocupă operele de artă, plănuiesc ceva pentru tot ce-a rămas în Jeu de Paume. Trebuie s-o ajut pe Rose. Eu...

S-a poticnit.

— Aproape că m-am convins că, mai târziu, Alexandre va înțelege de ce nu am plecat. Crezi că va

înțelege?

— Că mama lui e cea mai curajoasă femeie din lume? Da, va înțelege.

Era rândul lui Xavier să-i șteargă lacrimile de pe obraz.

Niciunul nu a mai spus nimic. S-au privit și și-au privit copilul dormind. Dacă ar fi avut toată noaptea la dispoziție! Dacă tăcerea aceea prețioasă și scăldată în iubire ar fi durat! Dar ea știa că Xavier rămăsese deja prea mult. A trebuit să-i spună:

— König mi-a dat unul din tablourile din Sala martirilor. Primul dintre cele pictate de tine, vândute de Luc familiei Rotschild. I l-am dat lui *madame* Mercier, să-l ascundă la Cap-Ferrat.

Xavier a tresărit.

— Ești supărată fiindcă i l-am dat lui Luc?

Ea a zâmbit.

— Cum să fiu supărată fiindcă ai pictat ceva atât de extraordinar? Nu m-aș putea supăra pe tine.

Și-a împletit degetele cu ale lui, iar palmele lor unite s-au lipit de trupul fiului lor, care dormea. A pus următoarea întrebare, de dragul tuturor:

— Cum a dobândit Luc celălalt tablou? Cel cu perechea, fără fundal? I l-ai dat tu?

Xavier a clătinat din cap.

— L-am lăsat la galerie aici, în Paris, când m-am întors în Anglia. Mă durea prea tare să-l privesc atunci. Acum îmi doresc mai mult decât orice să-l fi luat cu mine.

Ceea ce însemna că Luc *chiar* îl furase din galerie.

Éliane a închis ochii, nedorind să discute încă despre asta, ci doar să rămână prezentă, cu Xavier și extraordinarele sale tablouri în minte.

— Când le-ai pictat?

Xavier s-a apropiat de Alexandre și a strâns-o mai tare de mână pe Éliane.

— L-am pictat pe primul în ziua după ce-am mutat operele de artă din Luvru. A doua zi după ce ne-am sărutat prima dată. Pe al doilea l-am pictat în noaptea de după ce-ai plecat de la hotel. L-am pictat ca o promisiune față de mine însumi că dragostea noastră putea supraviețui. Că, într-o zi, ți-aș fi putut dărui tabloul. De fapt...

S-a oprit și a scos un plic din buzunarul pantalonilor.

— I-am trimis o telegramă lui Rotschild, în America, să-l întreb dacă pot să răscumpăr tablourile. A zis că da. Aici este chitanța. Pune-o lângă celelalte documente. Tablourile sunt ale tale, dacă... Nu. Sunt ale tale *când* reușim să-l scoatem pe celălalt din Jeu de Paume.

— Când totul se va termina, iar tu, eu și Alexandre vom trăi împreună la Cap-Ferrat.

Éliane a zugrăvit visul în cuvinte, de parc-ar fi fost real.

Apoi, Xavier s-a încruntat, de parcă tocmai ar fi înțeles ceva important.

— De ce ți-a dat König tabloul?

— Cred că vrea să mă aibă la mână.

S-a oprit, apoi a rostit pentru prima dată cu voce tare cuvintele:

— Singura persoană care i-ar fi putut spune că-mi place tabloul e Luc.

Xavier a închis ochii, de parcă l-ar fi durut să privească lumea.

— Deci, știi că este el?

Éliane a încuviințat.

Xavier a deschis ochii și s-a uitat fix la ea.

— Am oameni care-l supraveghează de câteva luni. Un maquisard în care am încredere. De curând, și Angélique. Îl urmăresc și eu. Cred că știe că este bănuit, iar asta înseamnă că trebuie să te scot de aici. Și pe Angélique.

— Cred că (oare era nesăbuită că gândea așa ori avea dreptate?), dacă merg la Londra, nu îl va mai opri nimic. Poate că-s proastă să cred asta despre cineva care ne-a păcălit pe toți, dar sper că, dacă

rămân, va trăda numai ici și colo. Nu îmi va face rău. Asta înseamnă că nu le va face rău nici lui Angélique, nici lui Rose, nici lui *monsieur* Jaujard. Sau ție. Așa că nu pot să plec. Sunt cea mai bună poliță de asigurare. A fost mereu mai apropiat de mine.

— Nu, a spus Xavier furios. Nu te pot lăsa să-ți asumi asta.

— Dar nici nu poți să mă oprești, a spus ea cu fermitate. La fel cum nici eu nu te pot împiedica să faci ce trebuie, a vorbit, acoperindu-i protestele. În plus, nu mai poate dura mult, acum, că au debarcat Aliații, a adăugat, plină de speranță.

— Ar putea dura câteva luni, Ellie. Luni din tot ce-ai îndurat.

Luni. Nu erau veștile la care sperase. I-a pus un deget pe buze.

— Trebuie să pleci în curând. Să vorbim despre altceva în aceste ultime cinci minute.

— Te iubesc, a spus el mângâindu-i fața, cu buricele degetelor pictând iubire, frumusețe și speranță pe pielea ei, iar ea a absorbit totul, fiindcă avea nevoie de asta mai mult ca niciodată. Spune-mi despre fiul nostru.

— Mănâncă mereu totul cu plăcere, a spus ea. Și adoră băile, așa că-l spăl în fiecare seară, și zâmbește atât de mult, încât simt că mă sparg într-o mie de bucăți, fiindcă nu pot reține toată dragostea înăuntru. Am atât de multă dragoste pentru el...

— Are părul negru.

Xavier a arătat spre umbra moale de pe scalpul lui Alexandre.

— Ca tine, i-a spus Éliane. Și cei mai albaștri ochi. Când se trezește, îi vei vedea.

Când se va trezi, vei fi plecat deja, s-a gândit Éliane, dar nu a spus-o. *Să continue fantezia. Să nu se oprească.*

— Are genele foarte lungi, a zis Xavier, trecându-și ușor degetul peste ele.

— Ca ale tale, i-a spus Éliane, mângâindu-l pe Xavier cum îl mângâiase el pe fiul lor. Mereu mi-au plăcut genele tale. După ce te-am pierdut, îți visam ochii. Credeam că ești cel mai chipeș bărbat pe care-l văzusem.

Xavier a zâmbit ușor, apoi s-a aplecat peste fiul lor și a sărutat-o profund, cu o mână pe obraz și cealaltă în părul ei. Sărutul s-a prelungit și Éliane știa de ce.

— Va dura până când ne vom revedea, nu? a întrebat ea.

El a încuviințat.

— Voi transmite ce mesaje voi putea prin Angélique.

— Hai să mai stăm aici doar cinci minute!

Alexandre dormea liniștit între ei, cu mâinile lor deasupra, iar ei se priveau în ochi. Éliane a citit tot ce nu dorea să citească în privirea lui. Dar știa că trebuie să înfrunte totul.

— La revedere, a zis ea încet. În caz că ni se întâmplă ceva și...

Nu te mai revăd. Nu s-a putut sili să rostească vorbele.

— Te-am iubit atât de mult, Xavier! Te voi iubi mereu. Orice-ar fi. Nimeni nu ne poate lua asta.

Suspinul lui i-a dezlănțuit lacrimile.

— Nu e nimic pe lumea asta mai bun sau mai frumos decât ce am făcut noi împreună. Dacă Arta e fiica libertății, atunci iubirea noastră le precedă pe toate. O asemenea iubire este motivul pentru care libertatea are preț și o asemenea iubire sărbătorește arta, iar eu sunt foarte norocos că am avut parte de ea.

S-a oprit, cu ochii de un negru strălucitor, o noapte cu stele, o constelație numai a ei.

— Te ador, a zis el răgușit. Și pe Alexandre. Va fi nevoie de mai mult decât de naziști să distrugă asta.

I-a sărutat pe frunte pe Alexandre și pe Éliane. Și a plecat.

La jumătate de oră după ce părăsise Xavier apartamentul, Éliane s-a trezit scuturată de cineva. A deschis ochii spre Luc.

— Ce este? a întrebat, cu Alexandre la piept.

— König îl bănuiește pe Xavier. M-a văzut vorbind cu el.

— Ce?

Mintea adormită a lui Éliane se gândea ce însemnau cuvintele fratelui său.

König îl văzuse pe Luc, informatorul său, vorbind cu Xavier. L-a strâns mai tare pe Alexandre.

König va vrea să știe de ce vorbea informatorul său cu Xavier, un om pe care-l considerase mereu rival. Asta-l făcea pe Luc să pară o persoană care-și vindea secretele cui oferea mai mult. În care nu puteai avea încredere. Dar...

Gândurile ei erau un vârtej, iar gura i s-a deschis într-un strigăt mut, când Luc a pornit spre ușă.

Luc știa că îl văzuse König cu Xavier. Așadar, König trebuie să fi discutat despre asta cu Luc. Dar Luc era acolo, în dormitorul ei. De ce ar fi lăsat König pe cineva în care nu avea încredere să plece?

Inima ei a părut să bată mai repede și să se oprească, simultan. La fel și respirația. Îl strângea cu disperare pe Alexandre.

Luc ar fi avut doar două opțiuni, dacă-l trăgea König la răspundere: să-i spună că îi vindea informații și lui Xavier. Dar, dacă acesta verifica dacă Xavier transmisese vreodată informații de la Luc către SD, asta-l expunea pe Xavier drept spion, dar nu pentru naziști. *Nu!*

A încercat să își strige fratele, dar gura ei refuza să formeze cuvinte. Pentru că a doua opțiune a lui Luc era și mai cumplită: să îi spună lui König ceva atât de valoros, încât să-și plătească negreșit cu asta libertatea.

Mâna lui Luc era pe ușa apartamentului.

— Luc! a țipat ea, în sfârșit. Luc!

El s-a întors spre ea. Nu îi vedea chipul, nu vedea nimic din cauza beznei. Dar a auzit ce i-a spus:

— Îmi pare rău.

Și a auzit cum i-a tremurat glasul la ultimul cuvânt.

Apoi a plecat.

Ce făcuse?

A auzit zgomotul cizmelor care urcau scările spre ea.

PARTEA A OPTA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA
2015

Capitolul 34

A doua zi după ce Adam i-a spus ce voia să facă în privința lui Molly, să se retragă și să devină un unchi distant, pentru a o proteja, el și Remy se plimbau prin grădini, vorbind despre ce puteau face: puteau reporni fântânile, puteau explora proprietatea cum se cuvine, puteau amenaja o cameră obscură pentru Adam, un studio pentru Remy. Planuri, planuri pentru amândoi. Tentative, la început, însă curând o idee a adus după sine altă idee și, dintr-odată, erau înconjurați de viitor.

Au trecut astfel două săptămâni aproape perfecte. Adam a rămas noapte de noapte acasă la Remy. Uneori, luau cina cu familia lui, alteori singuri, și alteori mergeau cu mașina să mănânce în mijlocul civilizației. Se trezeau împreună și ea lucra la catalog, iar el o ajuta sau făcea fotografii cu grădina. După aceea, se duceau să înoate sau să exploreze orășelele de pe Riviera.

Două lucruri au făcut ca acele două săptămâni să nu fie perfecte. Două persoane, mai bine zis. Molly și Elke.

Molly îl stresa în fiecare zi pe Adam s-o ia în apă. De fiecare dată, Adam găsea o altă scuză: trebuia să plimbe câinele, îl durea piciorul și nu putea înota, îi promisese bunicii ei că o va lua ea pe Molly să înoate. Molly îl privea confuză, iar suferința pe care nu știa să o exprime o făcea să se bosumfle și să se jelească. Remy a privit cum Adam încerca să stea cât mai departe de ea posibil, la mesele în familie, cum lua câinele la alergat, să se descarce, și cum ochii lui Judy deveneau tot mai triști.

El nu zicea multe, doar că nu voia să se gândească la asta și nici să discute. Așa că ea l-a lăsat să încerce s-o uite pe Molly și a încercat să-l iubească, sperând să fie suficient.

Au avut o singură conversație despre Elke.

— Nu vreau să mai știu și altceva, a spus Remy. S-a întâmplat de mult. Așa cum ai zis, sunt eu, și nu o dublură a cuiva din trecut. Unele lucruri e mai bine să nu fie gândite sau discutate.

Când se exprima așa, știa că Adam n-ar fi putut obiecta. Așa că el a lăsat-o în pace.

În tot acel timp, nu s-au pierdut nici măcar o clipă din priviri, poate doar câteva minute, lucru care o exaspera pe Lauren și o făcea pe Judy să zâmbească.

Până într-o zi, când s-a auzit o bătaie neașteptată în ușă. Remy a deschis-o și a dat de Elke, femeia pe care încerca să o uite.

Remy a privit lung. La fel și Elke.

— Ești fiica tatălui tău, a zis Elke. Alexandre König o fi fost brunet, însă avea ochii tăi.

Remy nu s-a putut abține și a șoptit:

— A fost fiul dumneavoastră?

Elke i-a zâmbit lui Remy.

— Nu e tocmai o întrebare simplă. Pot să intru? Nu vreau... să-ți fac rău.

— Cine este, Remy? l-a auzit ea pe Adam.

S-a apropiat, de parcă s-ar fi așteptat să o vadă pe Lauren sau pe mama lui, și s-a oprit când a dat cu ochii de Elke.

Remy știa că nu putea lăsa o femeie de 90 de ani să stea în prag. A condus-o în *petit salon* și spre bancheta curbată.

— Aici a fost, a spus Elke. Purta o rochie neagră, despre care el mi-a spus că era ca o invitație. Cum

să refuze o invitație? Asta a fost scuza lui.

— Nu știu la ce vă referiți, a zis Remy.

— O femeie pe nume Éliane Dufort și soțul meu au venit în casa asta, la o petrecere, în 1943. S-au dus sus, într-un dormitor. A fost prima și singura dată când s-au culcat împreună.

Elke și-a privit degetele încârligate dureros.

— În 1943, încă-mi dădeam seama când mințea Ernst. Așa că știu că mi-a zis adevărul. În 1944, când totul s-a dus de râpă, nu mai știam.

A privit-o în ochi pe Remy.

— Éliane a aflat, la scurtă vreme după noaptea aceea, că era însărcinată.

— A avut ghinion, a spus Remy încet, nesigură încotro se îndrepta totul, că a rămas însărcinată după o singură noapte.

Elke a încuviințat, de parcă Remy ar fi spus lucrul potrivit.

— Mult ghinion. Mereu mi-am pus întrebări, dar Éliane nu mi-ar fi putut spune adevărul. Și probabil că Ernst nu înțelegea că ar fi trebuit să fie curios. În orice caz, n-am întrebat, fiindcă pentru mine nu era nicio diferență. Dar s-ar putea să fie pentru tine.

— Tot nu știu ce vreți, a spus Remy, apropiindu-se de Adam, care i-a luat mâna într-a lui.

Elke a zâmbit. Era un zâmbet blând, fără nicio urmă de răutate sau intenții malițioase.

— Vreau să spun că bunicul tău e posibil să nu fi fost soțul meu, a spus ea. Și că, desigur, nu ești rudă cu mine. Eu n-am născut niciodată un copil. Am crescut copilul lui Éliane, nu pe al meu. Ea este bunica ta și a fost o eroină, în vechiul sens al cuvântului, nu așa cum se folosește acum, să descrie pe cineva care câștigă un trofeu. I-am zis lui Alexandre tot ce știam, în noaptea de dinainte ca el și mama ta să încerce să fugă din Berlinul de Est, pentru a fi în siguranță în Vest. Tot nu pot să cred că nu mai e...

Vocea lui Elke s-a stins și ochii ei au strălucit din cauza lacrimilor provocate de suferință autentică, de iubire autentică.

Mâna lui Remy a lăsat-o pe a lui Adam și a luat-o pe a lui Elke. Tot nu putea înțelege pe deplin informațiile despre adevărata identitate a bunicului ei, nu când Elke avea nevoie evidentă de consolare. Elke a apucat strâns degetele lui Remy și a continuat să vorbească:

— Alexandre știa că nu te puteau crește în Germania de Est. Nu voia ca fiica lui să fie limitată de regim, cum fuseseră el și mintea lui strălucită. Semăna foarte bine cu mama lui, Éliane, care a făcut ce-a fost mai bine pentru copilul ei. Când i-am povestit despre Éliane, i-am dat tabloul, tabloul tău, și actele pentru casă. I-am zis să afle ce s-a întâmplat cu Éliane, când avea să ajungă în Anglia. Nu i-am putut da celălalt tablou, care se află acum la Luvru, fiindcă îl lăsasem aici. Nu explic foarte bine, a oftat Elke.

— Vă aduc niște apă, s-a oferit Adam.

— Dacă tot ești în picioare, du-te la sertarul măsuței de joc de alături. Ar trebui să fie niște lucruri în el.

Adam a încuviințat și Remy l-a auzit în bucătărie și apoi în marele salon. Când s-a întors, într-o mână avea un pahar cu apă și niște documente în cealaltă.

— Mulțumesc, a spus Elke, apoi s-a întors spre Remy. Spre finalul lui 1944 și începutul lui 1945, am locuit aici, cu Alexandre, o vreme. Am așteptat aici, fiindcă aici ar fi venit Éliane, dacă ar fi putut. După ce au debarcat Aliații în Franța, când Parisul era în plin haos și germanii fugeau, ea mi-a lăsat un bilet cu adresa casei. Mi-a zis să am grijă de fiul ei și de moștenirea lui. Așa am făcut. Am așteptat aici până în toamna lui 1945, dar fiindcă trecuse atâta vreme, am știut că i s-a întâmplat ceva. Așa că m-am întors în Germania, unde am descoperit că locuința mea se afla în zona ocupată de ruși, cea care devenise Berlinul de Est. Am luat un singur tablou cu mine, cel care ți-a fost lăsat ție, fiindcă... Ei bine, o femeie germană nu prea voia să călătorească prin Franța postbelică având lucruri de preț la ea. Am putut ascunde un singur tablou în căptușeala geamantanului.

Mintea lui Remy se învârtejea. Bunica ei era Éliane Dufort, femeia din Rezistența franceză despre

care Taylor credea că-și riscase viața pentru a salva opere de artă în război. Iar bunicul ei... poate că nu fusese nazist. Dar cine fusese?

— Am venit în Franța în anii 1990, după ce a căzut Zidul Berlinului, a continuat Elke. Deja detestam Germania. Era locul în care murise Alexandre, în care-mi pierdusem familia. M-am mutat în apartamentul din Paris, în care se născuse el, ca să-l simt mai aproape. Am venit aici la scurt timp după aceea și am luat celălalt tablou pictat de Luc Dufort, fratele lui Éliane, și l-am donat Luvrului. Știai că și Luc a fost erou? Că i-a salvat viața tatălui tău?

— Cum? a întrebat Remy, venindu-i greu să creadă că, în urmă cu câteva săptămâni, fusese sigură că era înrudită cu răul, când adevărul părea să fie că făcea parte dintr-un neam de luptători.

— Eu și Ernst eram într-un tren, în 1944, împreună cu multe opere de artă furate, și încercam să fugim din Paris. S-au tras focuri de armă, iar Luc a ridicat tabloul tău, pe care-l avea soțul meu cu el, s-a așezat în fața lui Alexandre și a folosit pânza drept scut. L-a salvat pe copil. Dar și-a pierdut viața. Le sunt recunoscătoare pentru multe fraților Dufort. Pentru viața și pentru iubirea lui Alexandre.

Elke s-a oprit, ducând la gură o batistă albă, împăturită.

— Alexandre, a repetat ea zâmbind. Am fost atât de surprinsă și de bucuroasă când am văzut, pe geamul apartamentului, că Éliane lasă un bilet în cutia poștală și mă roagă să am grijă de fiul ei. Credeam că mă ura. Nu am reușit niciodată să-i mulțumesc. Nici lui Luc. Regretul este apăsător, a spus ea, cu ochii la Remy. Nu îl recomand ca strategie de viață.

Remy a tresărit. Oare propria poveste tristă de viață îi stătea scrisă pe față? Dar era povestea ei chiar atât de teribilă, dacă o compara cu a oamenilor care suferiseră și care luptaseră cu naziștii, ani la rând, și apoi își pierduseră propriile vieți?

Elke i-a dat lui Remy documentele aduse de Adam din salon, iar Remy le-a deschis tăcută. Primul era un act de vânzare-cumpărare, care atesta un transfer de fonduri dintr-o bancă londoneză, făcut de Xavier Laurent către o bancă din New York, care primea fondurile în numele lui Édouard de Rotschild. Xavier Laurent cumpărase două tablouri de la Rotschild: *Îndrăgostiții*, cel expus acum la Luvru, și *Iubirea*, cel care se afla în dormitorul lui Remy din Sydney.

Urma un inel superb. În centrul său se afla o piatră care semăna cu marea, cu o stea înecată în ea. Alături erau alte documente, care atestau că Xavier Laurent cumpărase inelul în 1940.

— Ce treabă are acest Xavier Laurent cu toate? s-a gândit Remy cu voce tare, deschizând următorul document, o scrisoare de la Xavier către Éliane Dufort, prin care-i transfera proprietatea casei în care locuia Remy acum.

S-a încruntat, văzând inițialele *XL* din josul paginii. Le mai văzuse. Dar Elke i-a pus altceva în mâini, înainte să-și poată aminti unde.

— Mai e și asta, a spus Elke cu glas subțire. N-am deschis-o. Nu mi-e adresată, așa că...

S-a oprit.

— Mi-a fost frică.

Remy a privit plicul din mâna ei.

Îi era adresat lui Éliane Dufort.

— Frică de ce?

Propriul glas tremura.

— De...

Altă ezitare, o ridicare din umeri, gura strânsă într-o dungă hotărâtă, de parcă era obligată să vorbească.

— De faptul c-ar fi putut să fie o denunțare. Că mi-ar fi spus tot ce făcuse Ernst. Mi-era teamă că făcuse lucruri mai rele decât ce credeam eu. Că ar fi fost la fel de rău ca unchiul lui. Că l-aș fi putut opri, dacă aș fi spus ceva. Că scrisoarea asta îmi dovedește vinovăția.

Remy s-a uitat la ea, nesigură că voia să o citească.

— Remy, a spus Adam, iar ea l-a privit, lăsându-l să-i dea putere. Nu contează ce e acolo. Vei fi

bine.

Ea a atins cu mâna numele *Éliane* de pe plic.

— De unde este? a întrebat.

— Éliane mi-a lăsat-o în noaptea aceea, la Paris, când a pus biletul în cutia mea poștală, cel în care-mi spunea despre casa asta și despre Alexandre.

— A lăsat o scrisoare adresată ei înseși?

Remy a clătinat din cap.

— Ce lucru straniu!

— Așa am crezut și eu...

Ochii lui Elke au privit în depărtare.

— Și de aceea m-am gândit că-i un denunț. Ceva ce voia să le trimită autorităților.

— Și stă nedeschisă în *petit salon* din 1944?

— Da.

Remy și-a strecurat degetul sub sigiliu și a scos o foaie de hârtie veche și îngălbenită.

PARTEA A NOUA

PARIS
1944

Capitolul 35

Éliane nu a avut timp să se miște din pat înainte ca ușa apartamentului să fie smulsă din țâțâni și un roi de soldați înarmați să se reverse înăuntru. A ridicat un braț inutil să-l apere pe Alexandre.

— Unde este bărbatul? a întrebat unul dintre soldați, în uniformă de Gestapo.

Îl căutau pe Xavier.

Teroarea a cedat în fața furiei, împingând-o din pat, atât de mânioasă, că și Alexandre a simțit. L-a făcut să plângă îndurerat, lacrimi pentru mama lui, care nu-și putea permite să plângă chiar ea.

— Aici este un băiețel, a scuipat Éliane. Care dormea.

Alexandre a plâns mai departe, în timp ce soldații tropăiau prin apartament, căutând.

Apoi, Éliane l-a văzut pe König în ușă.

— Ce înseamnă asta? a întrebat ea.

— O sursă de încredere ne-a informat că adăpostești un trădător, a spus el țeapăn.

Éliane a râs isteric.

— Adăpost? Cum aș putea oferi adăpost cuiva, când am nevoie de toată puterea să-mi îngrijesc copilul?

Alexandre urla. Ea și-a descheiat cămașa de noapte și a început să-l alăpteze.

— Spune-mi, a zis, cine ar dori ajutor de la o femeie care și-a cedat corpul nevoilor copilului?

Deși îl privea doar pe König, Éliane îi simțea pe soldații care se mișcau în jurul ei. Căutau și altceva, nu doar un bărbat. Un bărbat nu s-ar fi ascuns nici în sertarele din bucătărie, nici în cuptorul din care dispăruse de-acum până și radioul, de care scăpase în ziua-n care îi oferise König tabloul.

Au dat laoparte oglinda de perete și au găsit un loc gol.

Noroc că era mai deșteaptă decât credea König. În apartament nu exista niciun tablou ascuns. Niciun inel. Nu erau bani. Nici acte. Totul fusese trimis la Cap-Ferrat, în grija lui *madame* Mercier. Totul, cu excepția hârtiilor pe care tocmai i le dăduse Xavier, privind achiziția tablourilor de la Rotschild. Erau vârâte în hainele lui Alexandre, și ea știa că n-ar fi căutat nimeni acolo.

Soldații s-au adunat la ușă, privindu-l acuzator pe König, fiindcă-i silise să pornească la vânătoare de cai verzi pe pereți.

— Spune-mi, a început ea, fără să permită groazei să i se simtă în glas, pe cine se presupune că adăposteam.

— Ni s-a adus la cunoștință că insul care face pe consilierul de artă al lui *monsieur* Göring nu e ceea ce pare, a spus încet König. Acum te vom lăsa.

Éliane nu a putut dormi. Nici Alexandre. Ochii lui mari și serioși, cu genele tatălui său, au privit-o cât timp a plâns și a sperat. Oare Xavier scăpase? Fugise departe? Și cât mai dura până când îl găseau?

Luc nu a revenit. Se înșelase când crezuse că n-ar fi făcut ceva care s-o rănească.

Îl trădase pe Xavier ca să se salveze.

A doua zi dimineață, Éliane și-a rupt bluza în timp ce-l hrănea pe Alexandre și a trebuit să ia o cămașă de-ale lui Luc, fiindcă nu avea altceva. Apoi, s-a dus la apartamentul lui König, purtând pantofii ei cu tălpi din lemn și întrebându-se dacă o aștepta și dacă o crezuse noaptea trecută.

Elke a întâmpinat-o, purtând un costum Chanel și ciorapi din mătase, elegantă ca de obicei.

— Draga mea, ai pe cămașă urmele cinei de ieri.

Éliane aproape că a ridicat din umeri. Dar trebuia să afle tot ce putea despre Xavier de la König, așa că și-a făcut buza să-i tremure și nu i-a fost greu deloc. A zis încet:

— Nu am altceva.

Elke a condus-o la etaj, într-o cameră minunată, fără scutece atârnate pe sfoară, cu un foc de lemne zdravăn, chiar dacă era vară. A luat din dulap o bluză crem, din mătase și o fustă neagră, aproape nouă, și le-a pus pe pat.

— Îți sunt mari, a spus Elke. Te ajut eu să prinzi cu agrafe fusta, după ce te îmbraci.

Elke s-a întors cu spatele și Éliane s-a îmbrăcat în hainele ei. Când s-a privit în oglindă, a inspirat scurt. Picioarele ei fără ciorapi arătau ca niște scobitori care intrau în pantofi ce păreau niște scânduri. Avea chipul palid și obrajii trași. *Asta le face războiul oamenilor*, îi venea să-i spună lui Elke.

König a intrat în cameră și Elke s-a retras, mormăind ceva despre agrafe.

Éliane s-a gândit la Alexandre și la Xavier, la cum stătuseră toți trei întinși în pat. S-a forțat să capete putere din tablou, absorbindu-i nuanțele de albastru, roz, auriu și roșu.

— Chiar ai crezut că... a început, către König... mi-aș împărți patul cu consilierul lui Göring?

— Am sperat că nu, a spus el încet.

Și ea i-a surprins tremurul de teamă din voce și știa că băiețelul König trăia încă în el: pianistul, cel care roșea, tânărul sfios. Dar știa că băiatul König avea să moară curând, că invazia și panica aveau să-l facă pe bărbatul din el să explodeze, un bărbat precum unchiul lui. Asta urma să devină König.

A profitat poate de ultima șansă de a întreba.

— L-ați prins?

— Încă nu, a răspuns König. Dar azi s-ar putea să reușim.

„Încă nu"! Dar felul în care rostise König ultima frază trăda o anumită siguranță, de parcă avea motive să spere.

Unde era Luc? Ce-i spusese lui König? Suficient să-l trădeze pe Xavier și să se scoată din bucluc sau suficient să conducă Gestapoul în ascunzătoarea lui Xavier? Inima lui Éliane bubuia de îngrijorare, de foame și de teamă.

— Unde e tabloul pe care ți l-am dăruit? a întrebat-o König, incapabil să se abțină.

— L-am vândut, a mințit ea. Aveam nevoie de bani. Îmi pare rău.

— Trebuie să prind fusta lui Éliane.

Elke a intrat brusc și și-a alungat soțul.

Éliane a așteptat ca ea să îi ajusteze fusta, dar Elke a deschis ușa dulapului și a scos două tablouri.

— Acum câteva luni, soțul meu le-a adus acasă, a spus ea cu nonșalanță. Sunt foarte frumoase. Sunt convinsă că ar trebui să le punem undeva unde să poată și văzute și admirate și de alții, nu să le ascundem aici.

Éliane tocmai voia să spună că n-o interesa, dar apoi a văzut *impasto*-ul greu și luminos folosit pentru a picta pielea bărbatului din tablou, nuanța deosebită de maro, maro egiptean sau mumie, un pigment obținut din carne și oase și giulgiuri ale celor care nu se mai odihneau în pace, exhumați din mormintele mumiilor egiptene. Era culoarea trădării.

Cele două tablouri din mâinile lui Elke erau cele care lipseau din colecția Schloss de la Jeu de Paume. Pe ele se puteau obține sume exorbitante pe piața de artă.

Migrena lui Éliane s-a transformat în greață. König fura, nu doar pentru Germania, ci și pentru sine. Era mult mai ambițios și, astfel, mult mai periculos decât crezuse Éliane. Și era omul care se credea tatăl fiului ei. Doamne, ce *făcuse*?

Ce să facă? Ce putea face? Xavier era mai isteț decât Luc, își spunea, așteptând vești de la el, așteptând să-i scape ceva lui König despre informatorul său.

A simțit că prinde puteri privind cum străbăteau văzduhul avioanele pictate în culorile steagului

britanic și al celui american. Vâlvătăile nocturne care fuseseră cândva doar străfulgerări îndepărtate și șterse deveniseră de acum incendii apropiate în culori ca de ambră. Singurul miros care se distingea era cel de ars. Exploziile și focurile de armă se auzeau încontinuu în fundal. Liniștea nu mai exista.

Au trecut două săptămâni lungi până când întrebările lui Éliane despre absența fratelui ei au primit un răspuns. Crezând că era deja plecat König, tocmai adunase câteva pagini din *Catalogul Göring* pe care le vâra în sutien, pregătindu-se să plece spre casă, când a făcut-o să tresară cineva care i-a rostit numele.

— *Mon Dieu*! i-a spus lui König, care apăruse de nicăieri în biroul lui. Nu te-am văzut.

— Eu și unchiul meu am dori să discutăm cu tine.

Chipul lui König era împietrit.

„Sper că nu l-au găsit pe Xavier", s-a rugat Éliane în gând, urmându-l. „Orice, numai asta nu."

În biroul lui von Behr se afla Rose, cu chipul tras.

— Fratele tău a fost arestat, a spus von Behr, aprinzându-și trabucul. A dispărut chiar când voiam să vorbim cu el. Asta ne face să credem că nu ne e loial. Și că poate nici voi două nu sunteți.

— Mâinile sus! a ordonat König.

Éliane a ridicat brațele și s-a auzit foșnetul hârtiilor.

— Ce-a fost asta?

Éliane nu a lăsat brațele în jos. S-a purtat precum ingenua uluită care fusese cândva.

— Frunze de varză, *monsieur*, a spus ea. Tratez cu ele inflamația cauzată de alăptare.

Nasul lui von Behr s-a încrețit de scârbă.

— Nu cred că *fräulein* a noastră are secrete de stat ascunse în foile de varză.

Au fost conduse în biroul lor și poșetele le-au fost golite pe podea. La fel și sertarele. Nasul lui von Behr s-a încrețit din nou, când cârpele pe care Éliane le folosea pe post de scutece și le depozitase acolo au căzut din poșetă, alături de compresele pentru alăptat, și ea a mulțumit Cerului pentru scurgerile corporale. S-a rugat ca von Behr să nu lovească peretele pe care atârna tabloul cu Führerul, unde era ascuns carnețelul principal.

— Nimic, a spus König, studiind nepăsător fața lui Éliane.

Von Behr s-a întors spre Rose.

— Dacă trebuie, vă duc la granița cu Germania și vă lichidez.

Éliane a plâns în noaptea aceea, în apartament. Oare Xavier era în siguranță? Luc chiar fusese arestat sau era doar o minciună menită să o sileacă pe ea să reacționeze? Dacă-l arestaseră pe Luc însemna că naziștii se plictisiseră de el, fiindcă nu le oferise suficient. Ce avea să mai spună acum ca să se salveze?

Câteva zile mai târziu, când König a chemat-o în biroul lui, Éliane a descoperit că, în ciuda suferinței de până atunci, încă mai era posibil să simtă durerea. Din ce în ce mai multă durere.

— M-am gândit la o cale de a obține eliberarea fratelui tău. Stai jos! a spus König, exact ca unchiul lui.

Éliane s-a așezat, cu mâinile încleștate, sperând ca prețul să nu o depășească.

— În schimbul fiului tău, îți primești fratele înapoi. Scrupulele mele nu îmi permit să fur un copil de la maică-sa. Trebuie să fie oferit voluntar.

I-a fost aproape imposibil să nu cadă în genunchi și să nu-l implore pe König să îi ia altceva, orice altceva. Dar știa că, dacă König descoperea că Alexandre era cel mai vulnerabil punct al ei, l-ar fi exploatat. Așa că și-a înghițit șocul colorat în roșu, negrul groazei și albastrul lacrimilor și a vorbit pe un ton neutru, deloc amenințător:

— Un băiat, a spus ea. Alexandre este băiat.

— Așa, a zis König nepăsător. Suntem dispuși să trecem cu vederea greșelile fratelui tău, căci a oferit Rezistenței provizii de la restaurant. Dacă-mi dai copilul. Ai zece zile să te hotărăști. Toate lucrările de artă care mai sunt aici vor fi împachetate până atunci, clădirea închisă, iar eu voi

supraveghea transportarea tablourilor în Germania cu trenul. Fratele tău va fi mort.

Éliane greșise amarnic. Se temuse de von Behr, când ar fi trebuit să-i fi fost teamă de König. El pusese totul la cale.

Dar se părea că Luc nu mai trădase alte secrete sau nume. Așa trebuia să rămână. Din oasele groazei a stors toată sinceritatea de care era capabilă și a spus:

— Firește că aleg să-mi salvez fratele. Te rog, spune-i asta. Tu și soția ta veți avea un copil.

Acum, avea zece zile la dispoziție să ticluiască un plan care să-i salveze băiatul de König.

Două zile mai târziu, când mergea spre Jeu de Paume într-o ceață de idei de neconceput, imposibile, a văzut-o pe Angélique așteptând pe banca din Jardin des Tuileries. S-a grăbit să se așeze lângă ea, luând-o de mână. Tancurile huruiau în jurul lor.

— Am primit biletul tău despre evacuarea muzeului Jeu de Paume, a spus repede Angélique, așa cum vorbeau între ele acum, fără să știe cât timp le rămânea. Rezistența va opri trenul, după ce părăsește Parisul. Nu va trebui să notezi tot ce împachetează naziștii în el. Nemții și arta vor fi luați de Rezistență.

— Mulțumesc, a spus Éliane, încercând să zâmbească la veștile care trebuiau să fie minunate.

Și chiar a zâmbit slab, fiindcă asta-i dăduse o idee, pe care trebuia s-o dospească înainte de-a i-o împărtăși surorii ei. Dar era o idee care avea să dea roade.

Apoi, Angélique a lăsat privirea în pământ, ascunzând ceva.

Éliane aproape că nu a reușit să întrebe despre ce era vorba. Cât putea îndura, înainte să i se frângă inima? Dar nu voia să fie o lașă, precum König și unchiul lui.

— Ce este? a zis încet.

— Nicio transmisiune de la el, a răspuns Angélique și mai încet. Ar fi trebuit să primim ceva până acum.

Éliane l-a înconjurat pe Alexandre cu brațele.

— L-aș fi putut ierta pe Luc pentru orice, a spus ea. Dar nu pentru că l-a trădat pe Xavier.

A privit cu ochi uscați orașul pentru care aproape că dăduse totul. Cu excepția lui Alexandre.

A încercat să-și scoată din minte ce auzise în dimineața aceea: naziștii împușcaseră treizeci și cinci de tineri în miez de noapte, în Bois de Boulogne, apoi aruncaseră o grenadă în mormanul de cadavre, dezmembrându-le. Grămada îngrozitoare de carne și oase fusese descoperită cu o zi în urmă. Unele trupuri erau calde încă, ceea ce însemna că oamenii muriseră în chinuri.

Éliane nici nu a putut vomita la aflarea veștii, fiindcă nu mai avea ce. Nu mai locuia în Paris, ci în *Judecata de apoi* a lui Van Dyck, un iad aflat sub cupola unui schelet diabolic. Dedesubt, oamenii care urlau erau mestecați, zdrobiți și frânți.

Ce aveau să-i facă naziștii lui Xavier? Voia să urle ca Alexandre, când îi era teamă.

— Te iubesc, Éliane!

Declarația lui Angélique a reușit să-i abată atenția de la imaginea teribilă și să-i aducă aminte că existau încă prezentul și iubirea.

La Jeu de Paume, totul era împachetat în lăzi, gata să fie dus la gară și încărcat în trenuri spre Germania. Naziștii fugeau.

Éliane se gândise mereu la cuvintele despre care crezuse că erau cele mai frumoase pe care le auzise vreodată, din mai 1940. Dar nimic nu mai era frumos.

Xavier tăcea, în cel mai bun caz. În cel mai rău, dispăruse.

Luc era arestat.

König îl voia pe Alexandre.

Ca să-și salveze fratele, trebuia să renunțe la copilul ei.

S-a asigurat că-i spune lui Rose, plângând, despre propunerea lui König. Că nu avea de ales. Rose a

privit-o solemn, și asta aproape că i-a frânt din nou inima.

Apoi, Éliane a urcat scara spre Sala martirilor. A luat tabloul cu perechea fără lună și cer. Cuplul fără lume. *Iubirea*. A scos un stilou din buzunar și, pe spate, a scris alt cod. Numele lui König era pe certificatul de naștere al lui Alexandre. Nu exista nicăieri o dovadă scrisă despre al cui era, de fapt, fiul ei. Doar acum, pe tablouri.

A dus tabloul în biroul lui König, unde el se plimba, cu sudoarea scânteindu-i deasupra buzelor. Puterea lui se sfărâma. Dar tot îi putea ucide fratele. Tot îi putea lua copilul. Aliații nu intraseră încă în Paris.

Ea a arătat spre tablou.

— Vreau să ajungă la Alexandre. Să fie al lui.

— Voi permite asta, a spus el, de parcă ar mai fi putut da dovadă de mărinimie.

— Îl voi aduce pe Alexandre la gară, înainte să plecați, a încheiat ea. Și tu îl vei aduce pe Luc.

S-au privit în tăcere. König a spart primul liniștea. Privind spre fereastră, și nu spre ea, a spus:

— Lucrurile puteau fi altfel.

— Nu.

El a tresărit, atât de obișnuit cu supunerea, că adevărul parcă l-a plesnit. Dar a lăsat-o în pace.

— Ești necugetată, i-a spus Rose lui Éliane, când s-a întors în birou. Ar trebui să mai fie consultat cineva, înainte să faci asta.

— Dacă-l găsești, chiar te rog, a spus sec Éliane.

Rose a apucat-o de mână.

— Poate se ascunde.

Ce poveste frumoasă. Xavier, în viață, la adăpost! Éliane s-a sprijinit cu mâinile pe birou.

— Îl iubești pe Luc, a zis Rose, dar nu merită salvat.

— E fratele meu.

— Și Alexandre e fiul tău. Fiul bărbatului pe care fratele tău l-a trădat nemților.

Éliane a închis ochii. Era foarte greu să se prefacă mai departe. Dar Rose trebuia să creadă. Toată lumea trebuia să creadă că Éliane făcea ce voia König. Luc trebuia să creadă că voia să-l salveze. Fiindcă, dacă nu credea, pe câți dintre ei avea să-i mai trădeze, înainte să fugă naziștii? Numai așa se putea asigura Éliane de tăcerea lui, ținându-i pe toți în siguranță până la sosirea Aliaților.

— Sunt amândoi sânge din sângele meu, a spus deschizând ochii. Cum pot să aleg între ei? Între un bărbat pe care-l cunosc de douăzeci și cinci de ani și un copil pe care-l știu de cinci luni? Dacă nu i-l dau pe Alexandre lui König, fratele meu moare. Dacă i-l dau, trăiesc amândoi. Două vieți salvate, nu una. Elke se va purta bine cu copilul.

Mâine. Avea să se întâmple mâine. König, von Behr și Elke aveau să urce în tren cu Alexandre. Luc și Éliane erau liberi apoi. Asta însemna că Rose, *monsieur* Jaujard și Angélique erau și ei liberi. Alexandre nu avea să-și mai revadă mama.

Asta-și dorea să creadă toți. Fiindcă: „Dacă sunt prins, nu te trăda încercând să mă salvezi", îi spusese Xavier. „Iubirea înseamnă să mă privești plecând, fără să spui și să faci nimic."

Era atât de greu să nu facă nimic! Dar, dacă proceda altminteri, ar fi arestat-o, știa asta. Alexandre ar fi rămas singur-singurel. Sau s-ar fi putut afla că Alexandre nu era copilul lui König. Alexandre ar fi murit, atunci. Și Xavier. Nu putea permite una ca asta.

Așa că și-a jucat rolul mai departe, de parcă nu ar fi făcut altceva decât ceea ce i se ceruse.

Capitolul 36

Éliane n-avea habar dacă, în confuzia care agita Parisul acum, Angélique îi primise biletul sau dacă sora ei avea să reușească să ajungă la timp înapoi în oraș. A așteptat neliniștită pe banca din Tuileries, cu două zile înainte de termenul lui König, însă Angélique nu a apărut. Apoi, în ultima zi, a venit. Niciuna din surori nu și-a putut ascunde zâmbetul de ușurare.

— Se spune că eliberarea e la câteva zile distanță, a șoptit Angélique.

Cât de frumos sunau cuvintele acelea! Dar zâmbetul lui Éliane nu a revenit.

— Ce este? a întrebat Angélique, care se aștepta la bucurie din partea surorii ei.

Éliane i-a zis ce voia König.

— I-l dau pe Alexandre, a încheiat.

— Nu.

Un cuvânt mic, inutil.

— König trebuie să creadă că e așa, a spus Éliane, rugându-se să nu treacă vreun nazist, având nevoie ca Angélique să priceapă rolul pe care avea să-l joace. Să creadă că primește ce vrea. Doar așa îl va aduce pe Luc la gară. Indiferent ce a făcut fratele nostru, nu pot să-l las la cheremul naziștilor. N-are decât să fie supus judecății aliate, care sper să fie aspră, dar nu inumană. Când Rezistența oprește trenul, a spus Éliane mai încet, de parcă era cel mai important lucru, vreau să fii acolo, cu Maquis. Îl poți lua pe Alexandre.

— Sigur.

Ochii lui Angélique au sclipit de lacrimi la ideea că Éliane i-ar fi încredințat cel mai prețios lucru dintre toate.

— Apoi, mi-l poți aduce.

Vocea lui Éliane s-a stins într-un suspin.

— Apoi, îi găsim pe Aliați și le zicem că Xavier a...

Vocea a trădat-o, iar lacrimile îi curgeau în valuri pe față. Erau două femei care plângeau, pe fundalul pânzei macabre a războiului.

— Apoi, cei pentru care lucrează Xavier îl vor găsi, a spus hotărâtă Angélique. Tu, el și Alexandre puteți fi o familie.

— Și tu vei face parte din ea. Mergem cu toții să locuim la Cap-Ferrat.

Acum, suspina Angélique.

O vreme, niciuna nu a mai vorbit. Nu-și găseau cuvintele. Dar mai exista un lucru care trebuia luat în considerare. Éliane nu era sigură că-l putea formula, însă adorația pentru fiul ei i-a dat putere.

— Dacă totuși König nu își va ține cuvântul dat și nu mi se va permite să plec de la gară, după ce i-l dau pe Alexandre, a zis ea, atunci va trebui să ai grijă de copilul meu până-l găsești pe Xavier.

Angélique a prins-o de mâini.

— Îl voi iubi ca pe propriul fiu, i-a zis ea. Dar sper să nu se întâmple nimic rău și să fii mereu mama lui.

— Așa sper și eu, a șoptit Éliane.

Dar a trebuit să-i explice mai departe lui Angélique că Alexandre urma să aibă cu el un tablou. Pe

spatele acestuia se aflau literele AD, de la Alexandre Dufort.

— Du tabloul și pe Alexandre la Cap-Ferrat. *Madame* Mercier, care se ocupă de casă, are bani și documente. Le va da numai persoanei care vine cu tabloul cu cod. Doar așa m-am putut asigura că nu primește König totul.

Se apropia un nazist.

Era timpul să se ridice și să plece.

PARTEA A ZECEA

PARIS ȘI NEW YORK
2015

Capitolul 37

Remy a scos din plic scrisoarea adresată lui Éliane.

Iubitei mele surori Éliane

Ți-am promis că voi fi cu maquisarzii când vor opri trenul și că, dacă nu vei putea să părăsești gara, fiindcă te va trăda König, îl voi iubi pe Alexandre ca pe fiul meu.

Dar...

Mai există o cale pe care nu ai anticipat-o. Așa că m-am gândit la ea. Am scris asta să explic.

După ce ne-am văzut în Tuileries m-am dus acasă la Elke König. Nu există altă persoană pe care Alexandre s-o cunoască și nici o alta care, poate, să-l iubească, despre care să știu sigur că va supraviețui. Luc poate că le va dezvălui naziștilor numele lui Rose, așa că nu pot risca să-i încredințez ei dreptul din naștere al lui Alexandre.

Am lăsat un bilet pentru Elke, cu adresa casei din Saint-Jean-Cap-Ferrat. I-am zis că, dacă-l iubește pe Alexandre, îl va lua și-l va duce acolo, împreună cu tabloul.

Am lăsat și scrisoarea asta în cutia poștală a lui Elke, sigilată și adresată ție.

Dacă totul merge bine la gară, vei fi liberă, Alexandre va fi la mine și ne vom întâlni la Cap-Ferrat. Apoi, îl vom găsi pe Xavier. Elke nu va trebui să-ți dea scrisoarea asta.

Dar a trebuit să îmi iau încă o măsură de siguranță. Pentru că peste tot văd umbre, în întunecimea de sub peticele mici de albastru. Nu știu cine-s umbrele și pe cine urmăresc, pe cine așteaptă, dar nu te pot dezamăgi, Éliane.

Așa că s-ar putea să ajungi la Cap-Ferrat și acolo să te aștepte Elke, cu Alexandre, și nu eu. Pentru că poate nu voi reuși să ajung la tren, să îți salvez fiul.

Poate că niciuna din noi nu va reuși.

Dar Alexandre va avea totuși o mamă.

Cu toată dragostea,
Sora ta,
Angélique

Era imposibil să citească fără să plângă o scrisoare în care se făceau planuri altruiste pentru un copil, o scrisoare în care fiecare cuvânt era marcat de iubire și de teroare deopotrivă. Remy i-a dat-o lui Elke, ștergându-și ochii. Elke a pălit, căpătând nuanțe de albăstrui.

— Vă simțiți bine? a întrebat-o Remy.

— N-a fost Éliane..., a rostit Elke, apoi și-a plecat fruntea și și-a apăsat pumnii pe ochi.

Ceva din durerea pe care Remy a văzut că încerca Elke să o ascundă în ochii închiși, apărați de mâna care-i acoperea fața, așa cum încercase și Remy să țină lumea la distanță, să se retragă în spațiul acela vid, în care dispăruseră soțul și copilul ei, a făcut-o s-o ia în brațe pe bătrână. Elke a început să plângă, de parcă scrisoarea ar fi distrus-o.

Remy a ținut-o mai departe în brațe.

— Credeam... a șoptit Elke slab, cu fața încă îngropată în mâini. Credeam că, dacă i s-ar fi întâmplat ceva, ar fi dorit ca el să ajungă la *mine*...

Cuvintele au făcut loc unui plâns primordial, fără ascunzișuri, o suferință aparte, pe care Remy a recunoscut-o: era durerea unei mame pentru copilul ei.

Privirea lui Remy a căzut pe scrisoare, încercând să dea sens spuselor lui Elke: „Credeam că ar fi

dorit ca el să ajungă la *mine*." Apoi, și-a amintit că Elke spusese c-o văzuse pe Éliane lăsând un bilet în cutia ei poștală, cu instrucțiuni despre Alexandre. Dar scrisoarea aceea sugera că nu fusese Éliane, ci sora ei, Angélique.

Acum, Elke repeta, fără încetare:

— Ce am făcut? Ce am făcut?

Remy i-a luat cu blândețe mâinile de pe față.

— Ați iubit un copil.

Elke a șoptit disperată:

— Un copil pe care Éliane nu a dorit ca eu să-l am. Un copil pe care dorea să-l ia sora ei. Un copil pe care n-ar fi trebuit să-l iau. Doamne... am crezut că mă iertase. Că nu mă ura. Că era singurul lucru bun pe care l-am făcut. Dar...

Elke a închis ochii.

— Se pare că povestea mea e o înșiruire de greșeli impardonabile.

„Povestea mea e o înșiruire de greșeli impardonabile." Da, Remy știa perfect cum se simțea Elke. Nu se iertase complet fiindcă nu fusese acolo la moartea fiicei sale. Se prefăcuse, învăluită în coconul iubirii lui Adam, că s-ar fi iertat. Acum, Remy voia să plângă și ea, din cauza durerii hidoase și ascuțite despre care crezuse că devenise o cicatrice în inima ei, însă era încă o rană deschisă.

Dar Elke era în vârstă, atât de bătrână și obosită, și tristă, că avea nevoie de mai mult ajutor decât Remy.

— Spuneți-mi, i-a cerut Remy, Alexandre, tatăl meu, v-a zis vreodată că vă iubește?

Cuvintele au venit prea repede ca să nu fie adevărate. Au venit impulsiv, adevărat, însoțite de un zâmbet.

— Mereu.

Remy a zâmbit.

— Nu poți obliga un copil să te iubească. Te iubesc când vor, complet, fără opreliști. Nu e nimic greșit sau de neiertat în asta.

Mai târziu, după ce a culcat-o pe Elke în patul din camera de oaspeți, Remy a sunat-o pe Taylor, știind că ar fi interesată să afle că apăruse din nou numele Xavier Laurent, de data asta pe niște chitanțe privind tablouri și bijuterii și pe acte de proprietate.

— Ai spus că te gândești că Xavier Laurent a pictat tabloul de la Luvru, semnat Luc Dufort, a început Remy, dar cred că e mai mult de atât.

I-a spus lui Taylor ce credea: că, dacă Xavier îi dăduse lui Éliane actul de proprietate al unei case deținute de el, precum și cele două tablouri despre care credea Taylor că le-ar fi pictat el, plus un inel, atunci...

— Atunci Éliane și Xavier au fost cel puțin apropiați, a încheiat Taylor.

— În plus, a adăugat Remy, Elke a zis că, după război, Éliane nu s-a mai întors. Știi ce s-a întâmplat cu ea sau cu Xavier? Dacă tatăl lui i-a vândut bunicii tale galeria și nu i-a lăsat-o fiului...

— Nu sună bine, nu? Voi face săpături și te voi suna dacă aflu ceva.

Adam a găsit-o pe Remy privindu-și telefonul, la scurtă vreme după ce încheiase conversația cu Taylor.

— Pari gânditoare, i-a spus el, luând-o în brațe.

Ea s-a răsucit spre el și și-a sprijinit capul de umărul lui.

— A fost o dimineață plină de emoții, a recunoscut ea. Să aflu că Elke e, într-un fel, bunica mea. Și că Éliane Dufort a fost bunica mea adevărată. Dar tot nu știu cine-a fost bunicul.

Adam a mângâiat-o pe spate, iar ea a închis ochii, ghemuindu-se în brațele lui și gândindu-se la tot ce descoperiseră de dimineață. Inițialele *XL* pluteau deasupra tuturor, de parcă formau cea mai

importantă piesă de puzzle.

Remy a deschis brusc ochii și a făcut un pas în spate.

— Doar dacă... Ai cumva numărul lui Chloe de la Luvru? Crezi c-ar deranja-o să o sun? Putem folosi telefonul tău? Trebuie să mă uit la al meu cât vorbim cu ea.

— Nu se va supăra, a zis Adam. Dar pune-o pe speaker, să știu și eu ce și cum.

— Poți să-mi spui mai multe despre codurile pe care le-ai pomenit, de pe spatele tabloului? a întrebat-o Remy pe Chloe, când aceasta i-a răspuns.

Chloe i-a explicat lui Remy că toate comorile Luvrului fuseseră marcate cu litere când fuseseră mutate din muzeu, în siguranță.

— Codurile aveau două părți. Mai întâi *MN*, Musées Nationaux, care spunea că rețeaua muzeelor naționale deținea tabloul. A doua parte a codului identifica lucrarea. Așadar, laolaltă: prima parte era pentru proprietar, iar a doua, pentru ce fel de lucrare era. Ce dețineau, mai precis. *Mona Lisa* a fost singura operă incomplet codificată când a părăsit Luvrul. Avea literele MN pe ladă, dar restul codului a fost adăugat doar după ce a ajuns, ca să arate că era autentică.

— Al tău are inițialele *XL/ED* pe spate, a continuat Remy agitată, fiindcă Xavier Laurent și Éliane Dufort dețineau tabloul. Al meu, a căutat în telefon poza trimisă de mama ei, are *AD*. A doua parte a codului.

Remy a zâmbit larg. Acum știa. I-a mulțumit lui Chloe și a închis.

— *AD* de la Alexandre Dufort, i-a spus lui Adam, încă zâmbind. El a fost opera de artă a lui Xavier și a lui Éliane. Xavier Laurent și Éliane Dufort sunt bunicii mei și părinții tatei.

A simțit că îi crește inima, plină de durerea și de frumusețea a tot ceea ce trăise în ultimul an, în ultima lună și în ziua aceea. Bunicii ei fuseseră luptători din Rezistență, care se străduiseră să salveze opere de artă în război. Nu îi cunoscuse. Unde se aflau? Exista șansa ca vreunul din ei să mai fie în viață?

Acum, era mai important ca niciodată să afle.

A doua zi de dimineață, telefonul lui Remy a sunat, trezind-o din cuibul ei, în brațele lui Adam.

— N-o să-ți vină să crezi ce am găsit, a spus Taylor fără nicio introducere. Poate suna macabru, dar mi-am petrecut ziua de ieri căutând prin Colecția Heinrich Himmler de la Arhivele Naționale. Include înregistrări ale SD și Gestapo. Am căutat după numele König, Dufort și Xavier Laurent și am găsit ceva.

— Înregistrări Gestapo? a repetat Remy.

Adam, care deschisese ochii doar pe jumătate auzind telefonul, s-a încruntat.

— Ce știi despre Gestapo? a întrebat-o Taylor.

— Nu multe. Că erau răi, a spus Remy, apropiindu-se de Adam și punând telefonul pe *speaker*, ca să audă și el.

— Una dintre organizațiile de spionaj ale naziștilor a fost Sicherheitsdienst sau SD. Adunau informații despre oricine lucra împotriva lor, spioni și alții. Când doreau să fie cineva arestat sau interogat sau să scape de el, chemau Gestapoul.

— N-o să-mi placă ce urmează, nu?

— Probabil că nu. Pe scurt, în înregistrările SD există o listă cu persoanele cele mai căutate. Xavier Laurent a fost pus pe listă în 1944. Se pare că se dăduse drept consilier de artă al lui Hermann Göring, dar ei au primit informații că era de fapt spion, lucrând pentru guvernul britanic. Există o listă de informatori SD. Numele lui Luc Dufort e pe ea. A fost persoana care, via Ernst König, a trădat SD-ului numele lui Laurent.

— Credeam că Luc Dufort a fost un erou al Rezistenței.

— Legendele nu sunt mereu adevărate.

Remy s-a gândit puțin și a întrebat:

— Éliane e menționată?

— Da, a spus sumbră Taylor. Luc Dufort a dat SD-ului numele surorii lor, Angélique, ceea ce-a pus SD-ul pe urmele lui Éliane. Fără îndoială, Luc a fost un trădător.

Taylor a ezitat, înainte să adauge, cu o voce ciudată:

— Acum, că știi toate astea, mai uită-te o dată la ultima pagină din *Catalogul Göring*.

Adam s-a dat jos din pat, să-l aducă.

I l-a dat, iar ea și-a trecut degetul peste pagină, amintindu-și acel *bébé* ciudat din coloana „Numele tabloului". Altceva i-a atras privirea: literele care n-avuseseră niciun sens când deschisese prima dată catalogul. *XL/ED* stătea scris în coloana „Artist", alături de cuvântul *bébé*, confirmând tot ce începuse să creadă cu o zi în urmă.

— Vezi? a întrebat-o Taylor.

Degetul lui Remy a coborât pe pagină. Iată-i tabloul, *Trădătorul*. Numele artistului era Luc Dufort. *Trădătorul*. Luc Dufort.

Totul era acolo, dacă știai ce cauți.

— Nu e numele artistului, a spus ea. E o însemnare despre ce-a făcut.

— Cred că ai dreptate.

Remy era conștientă că-și ținea respirația și că lucrul cel mai puțin dureros ar fi fost să închidă, să încheie conversația fără să mai întrebe nimic. Asta ar fi făcut cu o lună în urmă, poate și cu o săptămână. Dar acum a spus:

— Zi-mi ce au pățit.

— Ți-am trimis un link pe e-mail, a spus Taylor. Îmi pare sincer rău, Remy. Sună-mă după ce citești, dacă ai nevoie.

Remy s-a silit să deschidă e-mailul. Subiectul era „Lagărul de concentrare Buchenwald": „Au trimis prizonieri politici acolo, scrisese Taylor. Inclusiv spioni și membri ai Rezistenței."

Remy a făcut deschis link-ul și a apărut o listă cumplită: victimele de la Buchenwald.

Un câmp de căutare. Remy a scris întâi numele lui Xavier Laurent, apoi pe al lui Éliane Dufort.

— Sunt...? a început Adam.

Remy a lăsat telefonul pe pat și a spus:

— Trebuie să ies să mă plimb. Singură.

A mers ore bune, fără țintă. Toată lumea murea. Toată lumea. Asta să fie viața? Doar o succesiune fără sfârșit de morți și de dureri colosale?

De ce își dăduseră viața bunicii ei pentru bucăți de lemn, și piatră, și ulei pe pânză? De ce-și dăduseră viața părinții ei încercând s-o ducă în siguranța Vestului? De ce își dăduseră viața soțul și fiica ei, tribut plătit șofatului neglijent? De ce? De ce? *De ce?*

S-a așezat pe pietricele, pe o bucată diferită de plajă de cea de lângă casa ei și a închis ochii. Nu i-a deschis până când nu a auzit două voci în apropiere. Un bărbat spunea:

— Cred că va fi fată.

Femeia i-a răspuns:

— Sper.

A deschis ochii și a văzut un cuplu, la câțiva metri. Stăteau întorși spre mare, zâmbind. Mâinile bărbatului erau pe burta femeii.

O teamă măruntă, pe care ea refuzase să o înfrunte direct, a făcut-o pe Remy să sară în picioare și să se grăbească în oraș, să intre într-o farmacie și apoi să se întoarcă acasă.

Capitolul 38

— Lasă-mă un minut, i-a spus Remy lui Adam, înainte să dispară în baie.

A deschis cutia de la farmacie, a scos testul și a urmat pașii necesari. Îi întârziase menstruația trei zile. Nu-i întârzia niciodată, în ciuda suferinței și a pierderilor. S-a uitat la liniuță. Și-a amintit noaptea în care Adam îi spusese că i se păruse că poate se găurise prezervativul sau poate cursese din el, însă nu putea fi sigur și probabil că doar i se păruse, probabil era paranoic, dar voia ea să verifice? Puteau merge a doua zi la medic. Spusese „probabil" și „poate" și că era „greu de zis", așa că ei i se păruse o bagatelă. Apoi, uitase de povestea aceea. Dar acum...

Nu! Nu! De o mie de ori: nu!

Simțea cum îi bate inima în piept, cum respiră prea repede, cum îi cedează picioarele și o apucă greața și și-a dat seama că are un atac de panică, fiindcă mai avusese în săptămânile de după moartea lui Toby și a lui Ebony. S-a lăsat să alunece lângă perete și s-a așezat pe podea, încercând să respire, să facă timpul să curgă înapoi, să găsească o cale de a desface tot ce se legase, fiindcă era *imposibil*.

Nu mai putea avea un copil. Cum să se întâmple, când o dezamăgise atât de monstruos pe Ebony? Fiica ei strigase după Remy de pe bancheta unei ambulanțe, iar Remy nu fusese acolo. Fiica ei fusese mai speriată ca niciodată și Remy nu fusese acolo. Fiica ei murise singură. *Singură*.

Doamne!

Era din nou acolo, cu mai bine de 18 luni în urmă, la spital, cu mâna lui Ebony într-a ei, plângând, implorându-i pe medici să nu o ia. Dar o luaseră. Remy stătuse pe podea, exact cum stătea acum, și nu reușea să respire, au fost nevoiți să o ducă de acolo și să o sedeze. Dar acum nu era nimeni să o ia și să o sedeze și urma să aibă alt copil și avea să-i dea drumul mâinii, inevitabil.

Fiindcă toți cei pe care-i cunoștea mureau.

„Respiră", și-a spus. „Respiră." Avea să leșine. Poate că era în regulă. Putea să se întindă și să leșine și să meargă la Ebony.

Adam a bătut la ușă.

— Ești bine?

Ea a ridicat o mână tremurândă și a tras apa, ca el să nu intre. Nu încă. Apoi, s-a sprijinit de chiuvetă, s-a ridicat, și-a dat cu apă pe față. Trebuia să plece. Atât știa. Trebuia să fugă de toate.

Dacă se putuse ridica, putea merge. Dacă putea merge, putea pleca. A reușit să ajungă la ușă. A deschis-o și aproape că a dat peste Adam, care avea brațele întinse de parcă ar fi vrut să o țină în brațe.

Cu glasul lipsit de emoție, i-a spus:

— Prezervativul a curs. Sau s-a rupt. Sunt însărcinată.

— Ce? a spus Adam, în timp ce Remy își lua poșeta și se îndrepta spre ușă.

— Trebuie să plec. Trebuie să...

Remy a clătinat din cap.

— Nu știu de ce am nevoie, dar de asta sigur nu.

— Remy, la naiba. Nu poți pleca! Hai să...

Să ce? voia să țipe. Să fim serioși, fiindcă a curs prezervativul? Să vorbim pe șleau, de parcă ar trebui să-mi fac griji pentru asta? Să ne căsătorim și să facem un copil și să-l privim cum moare? *Nu*.

— Era singurul lucru...

Dar Remy s-a oprit. Nu putea continua. A închis ușa în nasul lui Adam.

Cumva, a ajuns la aeroportul din Nisa. Pașaportul era în poșetă. A urcat într-un avion, departe de mesajele lui Adam, care spuneau „Unde naiba ești?" și „Trebuie să vorbim despre asta."

Antoinette a luat-o de pe JFK.

— Ce faci, Remy?

— Sunt însărcinată.

Antoinette a încremenit lângă ea, apoi a spus cu blândețe:

— Nu poți fugi de asta. Adam deja o plânge pe Molly. Ești nedreaptă.

Nedreaptă. Ce era drept? Să piardă un soț și un copil?

Furia i-a colorat interiorul în roșu, violentă și aproape insuportabilă.

— Tot ce știu e că nu pot avea un copil, i-a strigat lui Antoinette. Și totuși se pare că asta fac. Lasă-mă să diger lucrurile, ca să-mi dau seama ce se întâmplă mai departe. Nu pot vorbi cu Adam acum, fiindcă nici măcar mie nu știu ce să-mi spun.

— Ai dreptate. Îți dau timp.

Și Antoinette n-a mai întrebat-o nimic luni întregi.

Dar Remy tot nu știa ce să spună și nici nu putea vorbi cu Adam. A muncit fără preget, în fiecare oră din fiecare zi, publicându-și catalogul cu fotografiile făcute de Adam. Colecția s-a vândut integral, apoi Scarlett Johansson a împrumutat una dintre piesele de colecție, o rochie Vionnet neagră, de la finele lui 1939, s-o poarte la Oscaruri, și Meghan Markle a împrumutat una s-o poarte la Premiile Emmy, iar Remy s-a trezit mai prinsă ca niciodată, furnizând rochii *vintage* pentru celebrități, vânzându-și stocul și oferind piese pentru editorialele revistelor de modă. Mereu întreba cine era fotograful și a trebuit să refuze două ședințe foto la care lucra Adam.

I-a văzut lucrările în diverse reviste, iar Antoinette l-a angajat, inexplicabil, pentru campania de marketing dedicată Săptămânii Modei de la New York. Fotografiile erau superbe, cele mai bune. Aproape că l-a sunat, atunci. Dar, căutându-și telefonul, și-a privit burta și a văzut că era ușor umflată și și-a dat seama ce însemna asta: că, dacă trecutul ei era un reper, o bunică și un bunic uciși cu brutalitate, o mamă și un tată cu aceeași soartă, urmați de un soț și o fiică, trebuia să privească și acest copil murind.

Inevitabilitatea i se părea o haină mulată pe corp, o haină făcută din cuie, pe care n-o putea da jos, care o înțepa mereu cu întrebarea: când se va întâmpla? La o lună? La un an? La zece?

Remy se trezea mai toate nopțile transpirată, icnind, visând că moare copilul, fără să-și amintească și cum, dar știind că se întâmplase, și zăcea ghemuită pe pat, din nou, incapabilă măcar să suspine, fiindcă nu-i mai funcționa corpul, căzut pradă unei come agonizante.

Nu putea să-l revadă pe Adam. Mintea ei nu putea ocoli extrapolarea morții către el. Dacă stătea departe de el, poate că nu murea și Adam.

Îi trimisese un mesaj și îi comunicase așa: că se întorsese la New York și că nu dorea să discute cu el, însă înțelegea că avea drepturi. Antoinette avea să-l țină la curent cu detaliile sarcinii. După nașterea copilului, aveau să discute despre vizitele parentale, prin avocați. Putea să-l vadă oricât de des dorea. Ea i-a cerut să le anunțe pe Lauren și pe Judy că nu le va putea răspunde la mesaje și că trebuiau să comunice cu Adam.

El i-a răspuns că o iubea și că voia să discute cu ea, dar că nu o s-o forțeze. În mesajul său, ea auzea ecoul a ce-i spusese despre Molly: „Mă retrag. Singurul lucru de făcut e să nu fiu în zonă." Singura cale de a nu face rău era să nu fie aproape, știa că el asta voia să spună de fapt.

Încheiase spunând că aștepta cu nerăbdare vești de la Antoinette care o anunța pe Remy de câte ori îi scria lui Adam sau el ei, întrebând-o dacă avea mesaje de transmis, dar Remy clătina mereu din cap.

A făcut tot ce trebuia făcut. A mâncat bine, și-a respectat programările la medic și a oferit adăpost vieții care creștea în ea. Antoinette îi vorbea mereu copilului, la fel și mama lui Remy, la telefon, dar

Remy nu. Nu putea să-i vorbească, nici să-și mângâie burta, nici să-și permită să simtă. Cu cât simțea mai puțin, cu atât avea să fie mai apărată după naștere.

Mama ei și Antoinette i-au spus să meargă la terapie, dar ea a refuzat.

Apoi, Elke König a murit și i-a lăsat lui Remy apartamentul din Paris. Remy a plâns puțin, dar știa că nu avea să mai meargă vreodată la apartament.

Într-o noapte, a simțit o crampă. A tresărit și Antoinette a văzut-o.

— A venit vremea, i-a zis Antoinette.

Remy s-a plimbat prin apartament câteva ore, până când durerile s-au întețit. Antoinette a rămas cu ea, părăsind camera doar ca să-și anunțe șeful că nu se ducea a doua zi la muncă. Apoi, a dus-o cu mașina la spital, unde durerea s-a intensificat, iar Antoinette a ținut-o strâns de mână, lăsând-o doar de câteva ori, până când, după alte câteva ore, copilul a venit pe lume și a fost pus în brațele lui Remy, care l-a lăsat să sugă până când a adormit.

Apoi, l-a învelit în păturică, l-a pus în leagăn și s-a ridicat să facă duș, în timp ce Antoinette își privea cu dragoste finul.

La duș, cu apa curgând peste ea, Remy a simțit că inima i-o ia razna, s-a simțit tremurând de frig, deși apa era fierbinte, a simțit că lumea se învârte, că pielea îi transpiră și și-a dat seama că are alt atac de panică. Nu a chemat-o pe moașă sau pe Antoinette. Dacă respira lent și se gândea la lucruri frumoase, se oprea. Doar că nu s-a oprit.

S-a sprijinit cu mâna de perete și a plecat fruntea, să nu leșine. A văzut că podeaua dușului era plină de sânge. Mai mult decât ar fi fost normal. A simțit cum cade. Apoi nu a mai simțit nimic.

Uneori, Remy auzea fragmente în neantul în care se afla. Țipătul lui Antoinette. Plânsetul unui copil. Copilul ei. Copilul făcut cu Adam.

Copilul ei plângea. A încercat să ridice brațele, să-și ia fiul. O dureau sânii, o durere primordială, care-i traversa corpul.

„Nu poți obliga un copil să te iubească. Te iubesc dacă vor, complet“, îi spusese lui Elke. Așa-și iubea și o mamă copilul.

Remy a înțeles, brusc, de ce-i fusese teamă mereu. Nu că n-ar fi fost capabilă să-l iubească pe acel copil, ci că l-ar fi iubit prea mult.

Dar acum nu putea deschide ochii și a înțeles încă un lucru: greșise. Nu copilul murea, ci Remy.

Acum, că i se întâmpla, nu mai voia asta. Nu-i păsa dacă trăia mereu cu amenințarea morții copilului ei deasupra capului. Voia doar să trăiască, să fie cu fiul ei și să-l iubească. Să-i arate lui Adam ce făcuseră.

Dar toate gândurile i-au dispărut. Apoi nu a mai fost nimic.

PARTEA A UNSPREZECEA

PARIS
1944

Capitolul 39

În ziua în care trenul încărcat cu opere de artă trebuia să plece, ducând o sută patruzeci și opt de lăzi, nu mai puține, Aliații băteau la porțile orașului. Un curcubeu amenințător de bombe incendiare picta cerul într-un negru impenetrabil. Peste tot erau chipuri speriate și mâini întinse, dinți ascuțiți și baionete, *Guernica* trezită la viață pe străzile Parisului.

Éliane a încercat să nu vadă nimic în jur, în timp ce mergea spre gară, cu fiul ei în brațe și Rose alături. Pe peron erau două persoane pe care nu mai dorea să le revadă: Elke și König. El avea tabloul cu îndrăgostiții, pe care ea îi ceruse să i-l dea lui Alexandre.

— Vreau să mă bucur de fiecare clipă cu el, i-a zis lui Elke. Îl țin cât mai pot.

König, dornic să fie binevoitor acum, că primise ce dorea, a fost de acord. Dar clipa aceea din gară se supunea legilor timpului și nu putea dura o veșnicie. Éliane și-a sărutat fiul.

— Ne vedem curând, a șoptit, atât de încet, că nu a auzit-o nimeni.

Cei din Gestapo au sosit cu Luc. Schimbul era gata să se facă.

— Ce se petrece? a întrebat Luc.

König și Elke au urcat în tren. Éliane i-a urmat, cu fiul ei în brațe.

— Fug, i-a spus ea obosită. Aliații sunt aproape.

— Nu știam că sunt atât de aproape, a zis el, cu chipul de un cenușiu noroios, aceeași nuanță nenorocită care apărea când toate culorile, albastrul strălucitor, roșul pasional, galbenul speranței, rozul adorației și auriul viselor se amestecau și, în loc de o nuanță mai spectaculoasă decât fiecare culoare în parte, făceau să apară ceva incalificabil.

— M-au închis, a continuat el, disperat. Mi-au zis că Aliații fug, nu câștigă. Și mi-au făcut lucruri... Am fost nevoit să...

Éliane i-a dat copilul lui Elke.

— Ce faci? a întrebat Luc, cu privirea plimbându-i-se de la sora lui la copilul din brațele nemțoaicei.

— Îți plătesc răscumpărarea, i-a zis cu răceală Éliane. Acum, poți pleca. Eu și Angélique le vom spune britanicilor ce-ai făcut. Îți poți primi pedeapsa de la ei, nu de la naziști.

Roțile au scârțâit și au pornit. Trenul cu König, Elke și Alexandre a început să se miște.

Rose plângea lângă ea.

Éliane a luat-o de mână.

— Angélique va fi cu Rezistența, când vor opri trenul, i-a spus ea lui Rose, când trenul a plecat. Îl așteaptă pe Alexandre.

Luc a pălit.

— Angélique a fost arestată.

— Nu!

Cuvântul a fost cea mai ușoară șoaptă pe care o rostise Éliane vreodată. Nu era posibil.

— A trebuit să... să le spun ceva, ca să mă lase să plec.

Luc era disperat.

— Nu am zis nimic despre tine, jur. Dar Angélique...

Şi-a frecat faţa cu mâinile.

— Am crezut că pot să ajung la ea, să repar lucrurile înainte... Chiar am crezut... Îmi pare rău, a şoptit Luc şi poate că plângea şi el.

Éliane s-a lăsat să alunece pe peron. Şi-a simţit inima frângându-i-se în trei bucăţi: una în tren, în braţele naziste ale lui Elke, una în inima lui Xavier, oriunde se afla, şi alta acolo, în gară, zdrobită în pumnul fratelui ei.

Luc a început să fugă, ca un laş ce era. A fugit spre tren şi s-a aruncat în el, în ultima clipă.

A trecut pe lângă König. S-a oprit în faţa lui Elke. S-a întins după Alexandre.

S-au auzit împuşcături, sfâşiind tăcerea cumplită.

— Nu! a strigat Éliane, cu ochii la copil. Nu!

Altă împuşcătură. L-a văzut pe Luc luând tabloul şi ţinându-l, cu trupul lui şi cu pânza făcând scut în faţa copilului.

Apoi a căzut.

— Nu.

Cuvântul a fost o şoaptă chiar mai uşoară decât înainte.

Apoi, un paznic a apucat-o de braţe şi a ridicat-o în picioare. A uitat să se mai zbată cât a fost târâtă de acolo, cu pantofii scrâşnind pe peron, fără să simtă. Ultimul ei gând, înainte ca mintea să i se închidă, a fost că nu conta dacă Luc le dăduse sau nu numele ei lui König ori SD-ului. Le dăduse numele lui Angélique şi era suficient ca ei să vină şi după ea.

König câştigase.

PARTEA A DOUĂSPREZECEA

NEW YORK
2015

Capitolul 40

Când a văzut dintr-odată lumina, a fost o mare surpriză pentru Remy. Nu și-a simțit pleoapele deschizându-se, ci doar arzând. Apoi a clipit. Au apărut forme și culori: o cameră cu pereți albi, flori roz, o mașinărie care bipăia infernal. Ochii înlăcrimați ai lui Antoinette.

— Remy, slavă Cerului! Soră! a strigat prietena ei.

Remy voia să-și astupe urechile, dar nu se putea mișca. Poate că era clipa de luciditate despre care se spunea c-o aveau oamenii înainte de moarte: șansa de a-și lua rămas-bun.

— Rămas-bun, a șoptit ea.

Antoinette s-a uitat urât.

— Să nu îndrăznești!

Două asistente au dat năvală, dând-o laoparte pe Antoinette, tratând-o pe Remy și punându-i întrebări extenuante. A adormit și de data asta a știut că dormea, fiindcă a visat, l-a visat pe Adam, stând lângă pat, cu chipul ud de lacrimi. Ținea copilul, care nu plângea, fiindcă era fericit în brațele tatălui său.

Când s-a trezit din nou, Antoinette era acolo, iar Remy s-a simțit mai puțin ca un fir dezlânat, având mai mult control asupra membrelor și minții sale.

— Ce s-a întâmplat? a reușit să întrebe.

— Ai avut o nenorocită de hemoragie, acum patru zile, și ai intrat în șoc. Nu puteau opri sângerarea. Ți-au făcut laparotomie, s-o oprească, și n-a mers, așa c-au zis că vei muri. Așa că ți-au făcut histerectomie, însă chiar și așa...

Antoinette suspina, cu ochii roșii, de parcă ar fi plâns mult, îndelung.

— Unde e copilul? a întrebat Remy.

— Îl aduc.

Remy a încuviințat și a adormit din nou.

Când s-a trezit iar, era ceva diferit în cameră. A întors capul și a văzut, chiar lângă ea, pătuțul transparent și grămăjoara înfășată dinăuntru. A încercat să se ridice, dar nu a reușit.

Antoinette adormise pe scaun, dar s-a trezit brusc.

— De fiecare dată când adorm, am impresia că vei pleca dintre noi, chiar dacă medicii spun că a trecut ce-a fost mai rău, a plâns ea. Am simțit că aluneci, tot anul trecut, și anul ăsta la fel, și tot nu știu dacă rămâi sau nu.

Remy a reușit să îngaime:

— Vino aici, și Antoinette s-a așezat pe marginea patului și a bocit.

— Nu plec nicăieri, a promis Remy. De fapt, chiar aș vrea să-l văd. Crezi că ne vor pârî dacă-l strecurăm aici, cu mine?

— Nu ar îndrăzni.

A luat bebelușul din pătuț și l-a vârât lângă Remy, care plângea și ea acum, de cât de mic, frumos și perfect era fiul ei. Da, tot era speriată, dar mai știa și că putea trăi cu teama, fiindcă iubirea ei pentru copil depășea orice altceva.

La fel și iubirea ei pentru Adam.

Adam! Ce-i făcuse?

— Trebuie să vorbesc cu Adam, i-a spus lui Antoinette. Îl poți suna, te rog? Zi-i să vină să-și vadă copilul. Dacă vrea...

Doamne, dacă nu voia?

Gura lui Antoinette s-a strâmbat într-un mod ciudat.

— Sigur. Un minut.

A sărit de pe pat și a ieșit din cameră. Remy a privit fața fiului ei și s-a minunat că există.

A auzit o mișcare la ușă și a încercat să miște capul, dar îi era încă greu.

— Ce-a zis? a întrebat încet, cu teamă. Mă urăște, nu?

— Niciodată.

Vocea care i-a răspuns era a lui.

Apoi, l-a văzut. Era Adam. Era acolo deja, cu toate că Antoinette abia îl sunase. Remy l-a privit derutată.

— M-ai speriat de moarte, Remy.

Remy a văzut acum că fața lui părea mai obosită ca niciodată și că avea ochii roșii.

A ridicat mâna și ea a crezut că o va mângâia pe păr, dar s-a oprit.

— Cum ai ajuns atât de repede? l-a întrebat ea, dorindu-și să îi funcționeze capul mai bine și mai rapid.

El s-a foit.

— Când m-a sunat Antoinette fiindcă intraseși în travaliu, am venit la spital. Sunt aici de atunci.

— Ești aici de atunci? a repetat Remy. Adam... de câte zile?

— Cinci. Da, știu, n-ar trebui să fiu aici. Dar nu puteam pleca. Mă bucur că vei fi bine.

A clipit și Remy știa că încearcă să nu plângă.

— Și..., a ezitat el, de parcă n-ar fi trebuit să continue. Mama și Lauren sunt și ele aici. Îmi pare rău. Știu că nu ai vrut...

Și-a trecut palma peste frunte și peste ochi, încercând să își șteargă o lacrimă.

— Dar nu le-am putut împiedica să vină, zi de zi. De parcă nu-i deja destul de rău, a venit și Molly.

— Molly?

Probabil avea din nou halucinații, fiindcă nu putea fi real.

Dar Adam a încuviințat.

— Da. După ce ai plecat...

A expirat și a clătinat din cap, trecându-și mâna prin păr.

— Lucrurile s-au schimbat cu Matt. Acum pot să petrec timp cu Molly. Stă cu mine o seară pe săptămână. Trebuia să fie rândul meu aseară și a făcut o criză când i-a zis Matt că nu poate veni la mine, așa c-a adus-o aici. Acum nu vrea să plece acasă până când nu-l cunoaște pe bebeluș. A dormit în poala mea, în sala de așteptare, ieri-noapte. Îmi pare rău, a repetat el, părând vinovat, deși n-avea de ce.

Lauren și Judy erau acolo. Molly. Antoinette... Adam... Fiul ei... O întreagă familie.

— Ai vrea, i-a spus ea, încercând să se miște, să vii aici și să te întinzi, ca să te văd cum trebuie? Întinde-te lângă el, a spus, simțind că era mai puternică, de parcă adevărul și sinceritatea și Adam îi dădeau energie.

— Serios?

Remy a văzut o lacrimă teribilă alunecându-i pe obraz. Ar fi dat orice să aibă forța să i-o șteargă, să îl țină în brațe.

— Te rog, a spus ea. Nu pot suporta să te văd așa, fără ca măcar să te țin de mână.

El s-a lăsat în jos încet, apoi a pus capul pe pernă, cu fiul lor între ei, dormind liniștit. Remy a ridicat mâna și și-a împletit degetele cu ale lui Adam, deasupra copilului.

— Te iubesc, a zis ea. Îmi pare rău. Am stricat totul. Nu știam ce fac. Nu merit să fii aici, dar mă

bucur enorm. Te iubesc foarte mult, a repetat ea. Și pe el.

I-a zâmbit fiului lor și apoi i-a zâmbit lui Adam, ai cărui ochi erau plini de lacrimi.

El a înghițit în sec și a vorbit cu glas răgușit:

— Înțeleg, a zis el. Când a ieșit Antoinette din sala de nașteri și mi-a zis că ai hemoragie și că ai intrat în șoc și că ți se fac transfuzii... am luat-o razna. Am crezut că vei muri și apoi Antoinette a trebuit să se descurce și cu mine. Dar, stând aici, pe scaunele acelea din plastic de toată jena și gândindu-mă că nu te voi mai vedea în viață...

Adam a închis ochii și a strâns-o de mână, apoi s-a tras mai aproape de fiul lor și de ea.

— M-a făcut să înțeleg ce ai simțit în legătură cu Ebony și Toby și despre ideea unui alt copil, a zis el, cu ochii la ea. M-a făcut să-mi dau seama că, în Franța, atunci, trebuia să-ți spun că rămân cu tine, orice-ar fi. Mi-am spus că a te lăsa să pleci însemna că-ți respect durerea. Dar, atunci, nu am înțeles de ce erai atât de pornită să nu avem copii. Eram supărat și mă gândeam doar la mine, nu și la tine. Nu voiam ca lucrurile să se încheie așa cum se încheiaseră cu Molly: cu mine iubind un copil cu care nu puteam petrece timp. Așa că n-am încercat deloc să înțeleg prin ce treci sau să te fac să crezi că am putea trece prin asta împreună. Că putem face orice împreună.

— Adam, a șoptit ea plângând. Te-am visat. Știam că ești aici, în cameră. *Am fost* împreună toată săptămâna trecută. Nu vreau să mor. Am prea multe...

S-a uitat la fiul lor, apoi iar la Adam.

— Prea multe pentru care să trăiesc.

El s-a aplecat să o sărute pe frunte.

— Trebuie să te faci bine ca să-l putem lua acasă pe micuț, să-l răsfățăm și să-i dăm un nume.

— Xavier, a spus Remy hotărâtă. Xavier aș vrea să-i spun. E în regulă?

Adam i-a zâmbit și a încuviințat.

— E perfect.

— Și ne vom asigura că e la fel de curajos ca străbunicul și străbunica lui, dar că trăiește mai mult și mai bine.

Adam a sărutat-o iar și a spus, încă răgușit de lacrimi:

— Așa vom face.

Apoi, Remy a simțit că alunecă înapoi în brațele somnului. Se simțea confortabil și-i era cald și bine, lângă copil și lângă Adam, cu mâna într-a lui. Știa că, în clipa în care se trezea, oricât ar fi protestat asistentele, el avea să fie tot acolo, pe pat, așteptând ca ea să deschidă ochii. Că avea să-i zâmbească, că avea să se întindă s-o sărute, să mângâie obrazul fiului lor, să îi spună c-o iubește.

Așa cum îl iubise Éliane pe Xavier. Așa cum îl iubiseră Éliane și Xavier pe fiul lor, Alexandre. Așa cum fusese Alexandre iubit de Elke. Și, chiar dacă toți acei oameni care poate ar fi iubit-o și pe ea nu avuseseră șansa de a o cunoaște și muriseră, urmașul lor trăia.

— Vă iubesc, le-a șoptit lui Adam și fiului ei, înainte să adoarmă.

A simțit cum Adam o strânge mai tare de mână și a simțit bătăile inimii fiului lor sub mâinile lor unite. Bătea în ritmul unor cuvinte pe care ea nu le putea rosti încă, nu așa cum le spunea Adam mereu.

PARTEA A TREISPREZECEA

Epilog

Cerul nu se despică și nu plânge în niciunul dintre aceste momente. Trec neobservate, în umbra unei cruzimi omniprezente. Atunci, a fost totul în van?

Stați așa! Uitați-i pe König și pe von Behr bând șampanie cu otravă. Lumea va ști ce-au făcut și îi va condamna.

Iată-l și pe Hermann Göring, înghițind cianură. Lumea îl va condamna și pe el.

Faptele celor trei bărbați vor fi ținute minte, fiindcă nu au voie să se repete. Așa gândește Rose Valland, lucrând neobosită, ani în șir după război, găsind multe dintre tablourile furate, bucurându-se când le sunt înapoiate proprietarilor. Atât de multe au rămas pierdute, în ciuda notițelor îngrijite! Și le amintește pe toate.

Cu puțin înainte să moară, Rose scoate *Catalogul Göring*. L-a ținut în toți acei ani, fiindcă ascunde multă durere între paginile sale. N-ar fi trebuit s-o lase pe Éliane s-o ajute. Dar atunci Éliane și Xavier nu și-ar fi dăruit inimile unul celuilalt și nici nu i le-ar fi oferit pe tavă lui Alexandre. Așa inimi au avut, frumoase, în culoarea celei mai adevărate iubiri: trandafiriu, cu o tușă din lumina lunii.

La finalul catalogului, Rose adaugă două note. Una pentru trădător și una pentru copil și părinții săi. Poate că este timpul să fie spuse poveștile, dar numai de către alții, ale căror inimi pot îndura. Pune catalogul într-o cutie și o trimite la Arhivele Naționale, unde va fi găsit într-un alt deceniu.

Apoi închide ochii și își amintește când, cu *monsieur* Jaujard alături, a privit *Nike din Samothrace* ridicându-se peste scara Luvrului și reluându-și locul de drept, din capătul ei. Își amintește când *Mona Lisa* și-a părăsit refugiul, să poată zâmbi mai departe, ani la rând, în viitor, pentru milioane de oameni. Când Édouard de Rotschild a donat *Astronomul* lui Vermeer Luvrului pentru ca, mai târziu, o femeie să stea în fața lui și să simtă în inimă ceva ce uitase că există acolo.

Lumea încă are capodopere. Dar câți sunt cei care știu cu ce preț?

Nici Angélique, nici Xavier, nici Éliane nu au văzut toate astea.

Primul moment...

Angélique este dusă la închisoarea Fresnes. Acolo, prizonierii asemenea ei, cei care au luptat în Rezistență, au parte de torturi prea cumplite pentru a fi descrise aici. Nu există nici umanitate, nici artă în Fresnes. Angélique învață asta din clipa în care ajunge, când îi sunt smulse unghiile de la picioare.

Este cel mai bun lucru care i se întâmplă la Fresnes.

Nu, greșit! Cel mai bun lucru este că ea nu îi trădează pe Rose, pe *monsieur* Jaujard, pe Xavier sau pe Éliane. Nu știe că destinele celor din urmă au fost deja hotărâte, orice-ar spune ea.

Plânge doar când își dă seama că nu își va revedea sora și că nu va fi nimeni lângă ea când va muri.

Al doilea moment...

Éliane șchiopătează pe Largerstrasse din Buchenwald, lagărul de concentrare. Are degetele de la

picioare zdrobite. Se simte de parcă petele mov ale vânătăilor ar încerca să-i închidă ochii. Dar nu contează. Nimic nu mai contează acum, când e singură, fără Xavier și fără Alexandre.

Ce li s-o fi întâmplat? Ce-o fi pățit fiul? Ar fi trebuit să fie în brațele lui Angélique.

Dă un colț, se îndreaptă spre un șir de barăci și se sprijină cu mâna de un perete. O pușcă i se înfige în spate și o împinge în față. De ce nu se întoarce, de ce nu ridică brațele și de ce nu-i spune soldatului să o ucidă? Fiindcă, în ciuda tuturor năpastelor, încă speră. Speră să afle ceva despre Xavier, speră că vor supraviețui suficient, încât să fie salvați de Aliați. Speră că-și vor găsi fiul și că vor trăi fericiți, ca în basme, până la sfârșitul veacurilor.

Dar acelea nu sunt deloc vremuri potrivite pentru asemenea povești.

Poveștile din 1944 sunt întunecate și pline de disperare.

Apoi, Éliane vede cum, dintr-o clădire aflată ceva mai în față, iese un bărbat cu o umbră de păr negru. E teribil de slab. Brațul îi atârnă într-un unghi imposibil, de parc-ar fi fost rupt iar și iar și niciodată pus la loc. Merge încet, se târăște de parcă l-ar durea și când respiră.

„Privește-mă", se gândește ea.

El întoarce ochii spre ea.

Acum, îi vede. Sunt căprui, într-o nuanță cum nu a văzut la mulți oameni și încă păstrează în ei lumina cu care străluceau ochii unui bărbat care-o iubea.

Slavă Domnului! se gândește și, ignorându-i pe paznici, se îndreaptă spre el. *Slavă Domnului*, se gândește, iar el o ia în brațe și o sărută de parcă pe lume n-ar fi niciun război și nicio umbră de durere. *Slavă Domnului*, se gândește și se lipește de el și el de ea, uleiuri topite laolaltă pe pânză, formând o culoare nouă: nuanța inimilor unite, scânteind în lumina albă a eternității.

Paznicii din spatele lor strigă în germană, iar ea știe că ar trebui să-i dea drumul și să se îndepărteze. Dar nu vrea.

Xavier o strânge în brațe mai tare, până când devin cuplul din tablou. Cuplul fără fundal, fără context, fără timp. Cuplul fără trecut și fără prezent și, cu siguranță, fără viitor.

Slavă Domnului, se gândește ea. *Vom muri împreună.*

Dar se înșală.

Éliane și Xavier vor trăi veșnic, într-un tablou agățat, mai întâi, deasupra patului lui Remy și lui Adam, apoi deasupra patului fiului acestora, Xavier, și apoi deasupra patului fiicei acestuia, și tot așa, în timp.

Nu vor muri niciodată, pentru că o iubire ca a lor e menită să existe în afara timpului și a spațiului.

Pentru totdeauna.

Dincolo de „până la adânci bătrâneți..."

Nota autoarei

Dacă aș fi știut cât de greu va fi să scriu această carte, nu cred că m-aș fi apucat de ea. Prima dată am auzit despre Rose Valland în cartea scrisă de Anne Sebba – *Les Parisiennes: How the Women of Paris Lived, Loved and Died in the 1940s*, care a fost sursa de inspirație pentru cel puțin două dintre cărțile mele. Povestea unei femei care și-a riscat viața pentru artă mi-a stârnit curiozitatea și am vrut să aflu mai multe. La puțin timp după aceea, am citit un articol despre *The Göring Catalogue*, un raport îngrozitor despre hoție și avariție. Astfel, am început să lucrez la *Casa de pe Riviera*.

Dar a scrie despre cum au fost furate în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial opere de artă, dintre care multe încă lipsesc, de la mai bine de două sute trei familii de evrei este un subiect care trebuie tratat cu delicatețe. Mi-am dat silința să tratez subiectul cu respectul și considerația pe care le merită și sper că am reușit.

Fiindcă am înțeles cât de delicată e această temă, m-am simțit obligată să cercetez temeinic subiectul. Documentele care fac referire la jefuirea operelor de artă de către naziști în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial sunt răspândite în treizeci și cinci de arhive din zece țări diferite. Din fericire, internetul a ajutat și a făcut ca munca mea de cercetare să fie mai ușoară, deși în timp ce scriam *Casa de pe Riviera* m-am simțit copleșită de cât de multe erau de aflat și de cât de multe erau de spus. M-am simțit copleșită de obligația pe care o simțeam față de oamenii care au suferit și de întrebarea: cum naiba aș putea comprima totul într-o poveste plină de compasiune, ușor de citit și care să aibă mai puțin de o sută treizeci de mii de cuvinte?

Punctul de plecare pentru a scrie despre Rose Valland este să-i citești memoriile – *Le Front de l'Art*, care sunt disponibile doar în limba franceză. Pentru că memoriile ei erau atât de importante pentru cartea mea, le-am citit, câte un capitol pe zi, încet și cu atenție, și am înțeles cea mai mare parte, dar nu chiar fiecare cuvânt din carte.

Rose a fost o adevărată eroină care i-a spionat pe germanii din Jeu de Paume și a înregistrat cu meticulozitate detaliile multor picturi furate și destinațiile lor, în timp ce îi transmitea informații lui Jacques Jaujard. Colonelul von Behr a amenințat-o pe Rose exact așa cum am descris în această carte: că o va duce în Germania și o va lichida. A fost concediată de la muzeu de patru ori în timpul mandatului său, dar a reușit să se întoarcă de fiecare dată pentru a-și continua munca, strecurându-se înapoi, aproape neobservată. De câteva ori aproape a fost prinsă înregistrând detalii în caiete și a reușit să scape spunându-le germanilor că nimeni nu va fi suficient de prost să-i spioneze. După război, Rose a lucrat fără răgaz pentru a găsi picturile dispărute, astfel încât să poată fi returnate proprietarilor lor.

Rose a obținut *Catalogul Göring* la un moment dat, după 1945, nimeni nu știe unde sau cum, l-a păstrat fără să-l arate nimănui, fără să spună nimănui despre el. L-a pus într-o cutie împreună cu toate documentele, înainte de a muri, pe care a trimis-o Ministerului francez al Culturii în 1980. Cutia a lâncezit acolo până când cutiile au fost trimise la Ministerul Afacerilor Externe în anii 1990, când a fost făcut un inventar al conținutului și catalogul a fost descoperit. De ce a ales Rose să nu-i dezvăluie

existența în timpul vieții ei este un mister și am inventat un motiv pentru secretul ei.

Rose avea și alte secrete pe care trebuia să le protejeze. Era o lesbiană care, potrivit lui Corinne Bouchoux în *Rose Valland: Resistance at the Museum*, nu și-a recunoscut oficial relația cu partenera ei, dr. Joyce Helen Heer, decât după moartea lui Heer.

Faptul că Rose și-a protejat secretul este de înțeles, deoarece multe lesbiene au ajuns în lagăre de concentrare precum Ravensbrück. Ar fi fost mult prea riscant pentru Rose să atragă atenția asupra ei. Dacă ar fi fost întrebată despre orientarea ei sexuală, persecuția și tortura ar fi putut-o face să dezvăluie că știa totul despre ceea ce făceau naziștii la muzeu. Dacă ar fi discutat despre asta cu Éliane, ar fi fost încă un secret pe care Éliane ar fi trebuit să-l apere, încă o povară pe care, având în vedere climatul politic, simțeam că Rose ar fi fost reticentă s-o pună asupra prietenei ei. Iată de ce Rose rămâne un mister și nu aflăm nimic despre viața ei personală, nici măcar unde a trăit sau cum își petrecea timpul liber.

Am simțit că este important să explic acest lucru aici; intenția mea nu a fost să ascund sau să resping orientarea sexuală a lui Rose, ci să scriu cartea într-un mod care credeam că reflectă ceea ce ar fi fost cel mai probabil să se fi întâmplat în momentul evenimentelor.

Multe dintre celelalte evenimente din carte se bazează pe fapte reale; dacă ați citit oricare dintre romanele mele anterioare, veți ști că acest lucru este important pentru mine. Muzeul Luvru a fost golit de majoritatea operelor sale de artă la sfârșitul lui august 1939, când muzeul a fost închis timp de câteva zile. *Mona Lisa* a călătorit în locațiile pe care le-am menționat în carte, într-o ladă roșie din catifea, codificată în modul pe care l-am pomenit. *Nike din Samothrace* a fost, de asemenea, scoasă din Luvru în modul pe care l-am descris, dar acest lucru s-a întâmplat cu o lună mai târziu decât intervalul de timp din cartea mea.

Au existat diverse edicte emise de diferite personaje și departamente din cadrul guvernului german cu privire la „protejarea" operelor de artă, în special a celor deținute de evrei și francmasoni, începând cu ordinul dat de însuși Adolf Hitler pe 30 iunie 1940. Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg sau ERR a fost grupul operativ principal, înființat pentru a efectua această „protejare" a proprietăților culturale din teritoriile cucerite de Germania.

L-am pus pe personajul meu inventat, Ernst König, să folosească rațiunea rușinoasă prezentată la 18 august 1942 de Hermann Bunjes, ofițer, istoric de artă și parte din anturajul lui Göring, pentru a explica modul în care naziștii vedeau însușirea operelor de artă evreiască și poporul evreu însuși. Acest raționament îngrozitor poate fi găsit integral în traducere în *Consolidated Interrogation Report No. 1 Activity of The Einsatzstab Rosenberg in France*, întocmit de Oficiul pentru Servicii Strategice, Unitatea de Investigare a Furturilor de Artă, care se află la Arhivele Naționale din Maryland, SUA. Am folosit în mod extins acest raport și *CIR No. 2 The Goering Collection* întocmită de aceeași organizație militară și deținută în aceeași locație pe parcursul cercetării mele.

Éliane, Xavier și Angélique sunt rezultatele imaginației mele, posibil hiperactive. Jacques Jaujard a lucrat îndeaproape cu membrii din Rezistența franceză, în special cu o femeie pe nume Jeanne Boitel, cu care s-a căsătorit mai târziu. Depozitele Muzeului Luvru din mediul rural francez țineau frecvent legătura cu maquisarzii, iar apartamentul lui Jacques Jaujard era loc de întâlnire pentru Rezistență.

Baronul von Behr (titlul său de colonel era un titlu onorific primit de la Crucea Roșie) a fost șeful ERR în Franța. A fost greu de scris despre el, deoarece toate rapoartele sunt de părere că era lipsit de orice umanitate. CIR-ul sus-menționat îl descrie drept un „maniac fără scrupule", un om „de o vanitate excesivă și ambiție egoistă", care a folosit „metode asemănătoare gangsterilor" și s-a bazat pe „tipologii criminale și aproape criminale" pentru a-l ajuta cu multele și diversele sale „ravagii". A avut o aventură cu secretara sa, Ilse Putz, iar Jeu de Paume este descris în multe surse ca fiind un focar de intrigi și de aventuri amoroase.

Göring a vizitat Jeu de Paume de douăzeci și una de ori pentru a vedea expoziții ale operelor de artă furate și pentru a face selecții pentru colecția sa. Am fost nevoită să comprim multe dintre aceste vizite,

inclusiv să schimb data primei sale vizite din noiembrie 1940 cu februarie 1941, pentru ca romanul să nu devină prea greoi. Ordinul semnat privind distribuirea operelor de artă către Hitler, către el însuși și către alte trei grupuri de beneficiari este un fapt istoric, la fel ca și schimburile care au fost orchestrate de el folosind așa-numitele picturi degenerate păstrate în Sala martirilor de la Jeu de Paume.

Ernst König este invenția mea, bazată vag pe Bruno Lohse, care a fost istoric de artă și asistent special al lui Göring la ERR. În memoriile lui Valland, ea afirmă că bănuiește că Lohse a luat picturi de la Jeu de Paume și, într-adevăr, unele au fost descoperite recent într-o bancă din Zürich, într-o casetă de valori asociată cu Lohse. M-am inspirat din această istorie și l-am pus pe König să fure tablouri în cartea mea.

Am modificat și alte detalii minore, în principal legate de timp și de personaje, pentru a elimina confuzia pe care ar fi putut-o simți cititorii. De exemplu, sediul lui von Behr era la Hôtel Commodore, dar a petrecut mult timp la Jeu de Paume. Colecția Schloss a fost dusă la sediul GCJA de pe Rue de la Banque în octombrie 1943, mai degrabă decât la muzeul Jeu de Paume. Rivalitatea dintre Göring și Hitler este menționată în multe surse, dar nu există dovezi care să sugereze că a fost alimentată de forțe externe. Cu toate acestea, de mai multe ori, s-a descoperit că Göring avea picturi care îi fuseseră alocate Führerului său, inclusiv una pe care am folosit-o în cartea mea: *Fata cu o sculptură chinezească* pictată de Fragonard.

Am cumpărat și am citit o copie a *The Göring Catalogue*, din nou, în franceză. Dacă există un lucru pe care l-a făcut *Casa de pe Riviera*, acela este să-mi îmbunătățească considerabil capacitatea de a citi în limba franceză! Pe lângă sursele menționate mai sus, lecturile mele au inclus unele dintre cele mai vechi rapoarte despre jafurile de artă, cum ar fi seria de articole ale lui Janet Flanner din *The New Yorker* din 1947, „Annals of Crime: The Beautiful Spoils“ și James S. Plaut din 1946, articolul din *The Atlantic*, „Loot for the Master Race“.

Alte surse importante au fost *Beyond the Dreams of Avarice: The Hermann Göring Collection* a lui Nancy Yeide; *Art of the Defeat: France 1940–1944* de Bertrand Dorléac; excelentul *The Rape of Europa* al lui Lynn Nicholas; *The Lost Museum* de Hector Feliciano; *The Battle of the Louvre* de Matila Simon; *Rose Valland: Resistance at the Museum* de Corinne Bouchoux; *Saving Mona Lisa* de Gerri Chanel.

Alte surse de arhivă includ Fișierele cardului de inventar ERR de la Arhivele Naționale din Maryland și, de asemenea, am văzut că anchetele de arhivă ale Patriciei Kennedy Grimstead din documentele de cercetare IISH „Reconstructing the Record of Nazi Cultural Plunder“ îmi sunt foarte utile.

Mulțumiri

Sunt incredibil de norocoasă să am cel mai tenace, genial și generos agent. Mulțumesc, Kevan Lyon – ești genul de femeie de care fiecare autor are nevoie alături. Ai fost prima persoană care mi-a spus că i-a plăcut această carte, iar credința ta în mine și în romanele mele este un cadou incredibil.

Mulțumiri enorme și lui Rebecca Saunders de la Hachette Australia. Mi-ai fost alături la fiecare carte începând cu 2016 și nu mi-aș putea dori un editor mai bun. Ca de obicei, m-ai ajutat să fac această carte mai bună decât aș fi putut să o fac singură.

Vreau să mulțumesc restului echipei mele incredibile de la Hachette Australia: lui Alex Craig pentru editarea ta mereu perceptivă; lui Sophie Mayfield pentru că a făcut totul perfect și ușor; Fionei Hazard și lui Louise Sherwin-Stark pentru sărbători virtuale și șampanie; lui Dan Pilkington și echipei de vânzări pentru entuziasmul lor nesfârșit pentru cărțile mele; și echipei mele de marketing și publicitate formate din Emma Rusher, Eve Le Gall și Jemma Rowe – vă mulțumesc pentru energie și idei.

De asemenea, am o echipă minunată la Grand Central Publishing din SUA și sunt foarte recunoscătoare pentru entuziasmul nemărginit al lui Leah Hultenschmidt și Jodi Rosoff. Amândouă mi-ați împlinit câteva visuri!

Sara Foster este întotdeauna prima mea cititoare, în afara agentului și editorului meu, și a fost, ca de obicei, perspicace și înțeleaptă. Nu știu cum m-aș descurca fără discuțiile noastre frecvente, mesajele și râsetele noastre!

Pentru Lyonesses: nu-mi vine să cred că am găsit un grup atât de incredibil de scriitori care se susțin. Mulțumesc că m-ați primit!

Lui Megan O'Shea, fizioterapeut extraordinar, pentru că mi-a îndepărtat durerile și junghiurile, astfel încât să pot continua să stau la birou și să scriu.

Cititorii mei sunt cei mai buni. Iubesc fiecare mesaj, fiecare e-mail și fiecare comentariu pe care mi-l trimiteți. Nu încetați niciodată să luați legătura cu mine, să știți că dragostea voastră pentru cărțile mele mă inspiră să continui să scriu și, dacă aș putea să-i mulțumesc personal fiecăruia dintre voi, aș face-o.

Librarii sunt, de asemenea, oameni destul de speciali. Devotamentul cu care dumneavoastră răspândiți vestea despre poveștile mele este foarte apreciat.

Ultimul cuvânt de mulțumire le este dedicat celor mai importanți oameni. Pentru Darcy, Audrey, Ruby și Russell: vă iubesc!